

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេវាទំនាក់ទំនងគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងគម្រោង (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

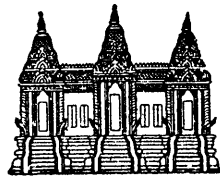
ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់រ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលែងអំពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចទ័រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និងឧបាសិកា យុន ស៊ីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជឹម-ជា និងលោកស្រី រតន៍ ស្រីម៉ុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យ៉េន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេរី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហ៊ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាដ, ចាន់ណា សុធានីនាធរ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូហេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេរីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យ៉េន សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រាប់កាសាង
អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុ បឋមភាគ
៨៨

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព, ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់សារតិសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

ការម្នាក់ថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាមីរាប័រអាស !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាមីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចកប្រែពីភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិដប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុំគុំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ មិត្តព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិដប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃចំណងមេត្រីភាព និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិដប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

- The Rev. Zendo Matsunaga
- The Rev. Jitsujo Arima
- The Rev. Yoshimichi Ito
- The Rev. Keiichi Watai
- The Rev. Gijun Sugitani
- The Rev. Shincho Shigeta
- The Rev. Risho Maeda
- The Rev. Kyoshi Nakajima
- Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曽有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
杉谷 義純 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager : The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General : The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team :

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ បឋមភាគ

៨៤

ព. ស. ២៥០៨

អភិធម្មបិដកេ

កថាវិភិក្ខុ បឋមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បុគ្គលកថា

[១] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 ណតិ^(១) ។ អាមត្តា ។ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ
 តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋណតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អាជាណហិ និក្ខ-
 ហំ ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 តេន វត រេ វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ
 តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 ណតិ យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ឆោ ច វត្តព្វេ
 យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ

១ ឧ. ម. សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋណតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិយេវ ។ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋណតិ ឯត្ថ
 សច្ចិកដ្ឋោតិ មាយាមរិចិអាទយោ វិយ អក្កតាការេន អក្កហេតព្វោ ក្ខតដ្ឋោតិ អដ្ឋិកថា ។

អភិធម្មបិដក

កថាវិថ បឋមភាគ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធសង្គមនោះ ។

បុគ្គលកថា

(១) (សករាជី សួរថា) បុគ្គល គេដឹងបានដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ (បរាជី ឆ្លើយថា) អើ ។ (សករាជី សួរថា) បុគ្គលណា មានអត្តដ៏ពិត មានអត្តដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបានដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ (បរាជី ឆ្លើយថា) អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ (សករាជី ពោលថា) អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបានដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្តដ៏ពិត មានអត្តដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ

អភិធម្មបំណិកេ កថាវគ្គ

ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ មិច្ឆា នោ ច បន
 វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គ-
 លោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ នោ វត រេ (១)
 វត្ថុព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ
 យំ តត្ថ វិនេសិ វត្ថុព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ណោ ច វត្ថុព្វេ យោ សច្ចិក-
 ដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ មិច្ឆា ។

អនុលោមបញ្ចកំ ។

[២] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ។
 អាមត្តា ។ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋោ តតោ សោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ អាជាណាហិ បដិកម្មំ ហត្ថំ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន តេន វត រេ

១ ឧ.ម. នោ ច វត វេតិ សព្ភតិ វិស្សតិ យេវ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្នៃទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត
 មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្នៃទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកក៏មិនគួរពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្នៃដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេ
 ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះគេ
 ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមជ្ឈច្នៃទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។

ចប់ អនុលោមបញ្ចកៈ ។

[២] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។
 អើ ។ បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបានដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិន
 ដឹងបានដោយអត្ថដ៏ពិតនិងអត្ថដ៏ទុក្ខមទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ

បុគ្គលកថា

វត្តព្រៃ យោ សច្ច័កក្រដា បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ច័កក្រដាបរមដ្ឋោនាតិ យំ តត្ថ វិទេសិ
 វត្តព្រៃ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ច័កក្រដាបរមដ្ឋោ
 នោ ច វត្តព្រៃ យោ សច្ច័កក្រដា បរមដ្ឋោ តតោ សោ
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ច័កក្រដាបរមដ្ឋោនាតិ មិច្ឆា នោ
 ច បន វត្តព្រៃ យោ សច្ច័កក្រដា បរមដ្ឋោ តតោ
 សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ច័កក្រដាបរមដ្ឋោនាតិ
 នោ វត វេ វត្តព្រៃ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ច័កក្រដា-
 បរមដ្ឋោនាតិ យំ តត្ថ វិទេសិ វត្តព្រៃ ខោ បុគ្គ-
 លោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ច័កក្រដាបរមដ្ឋោនោ ច វត្តព្រៃ
 យោ សច្ច័កក្រដា បរមដ្ឋោ តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ច័កក្រដាបរមដ្ឋោនាតិ មិច្ឆា ។

បដិកម្មចក្កំ ។

ចក្ខុវិស័យ

អ្នកគ្រូពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវិតម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និង
 អត្ថជីវិតម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យ
 ណា គ្រូពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត
 និងអត្ថជីវិតម តែអ្នកមិនគ្រូពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត
 មានអត្ថជីវិតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជីវិតនិងអត្ថជីវិតម ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគ្រូពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថកិច្ច មានអត្ថជីវិតម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិតនិងអត្ថជី
 វិតមដូច្នោះទេ ម្ចាស់អត្ថជីវិតនៃ អ្នកក៏មិនគ្រូពោលថា បុគ្គលគេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិតនិងអត្ថជីវិតមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគ្រូពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិតនិងអត្ថជីវិតម តែអ្នកមិនគ្រូពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវិតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិតនិងអត្ថជីវិតមដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។

អភិធម្មបទិកោ កថាវគ្គ

[៣] ត្រឡោ បន មញ្ញសិ វត្តព្រៃ ខោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្រតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋន នោ ច វត្តព្រៃ យោ
 សង្កកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិប-
 លព្រតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ តេន ភ្នំ^(១) តត្ថ ហេ-
 តាយ បដិញ្ញាយ ហេវំ បដិជានន្តំ ហេវំ និក្ខហេ-
 តព្រ អថ នំ និក្ខណ្ហម សុនិក្ខហិតោវ ហោសិ
 ហញ្ញំ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្រតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន
 វត រេ វត្តព្រៃ យោ សង្កកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ
 សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្រតិ សង្កកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ
 តត្ថ វិនេសិ វត្តព្រៃ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្រតិ សង្ក-
 កដ្ឋបរមដ្ឋន នោ ច វត្តព្រៃ យោ សង្កកដ្ឋា បរ-
 មដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្រតិ សង្កកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា នោ ច បន វត្តព្រៃ យោ

១ ឧ. ម. សព្វត្ថ ភវិតិ ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

(៣) ប្រសិនបើ អ្នកសំគាល់ថា អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលគេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ដូច្នោះទេ ព្រោះ
 ហេតុនោះ កាលអ្នកប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ ក្នុងចំណែក
 នៃពាក្យថា គេមិនដឹងនោះ^(១) ត្រូវយើងសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះឯង
 កាលបើ យើងសង្កត់សង្កិនអ្នក អ្នកឈ្មោះថា យើងសង្កត់សង្កិនត្រឹម
 ត្រូវហើយ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេមិនដឹង
 បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា

១ ក្នុងចំណែកនៃពាក្យថា គេមិនដឹង ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ អង្គកថា ។

បុគ្គលកថា

សច្ច័ករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ធូប-
 លព្ភតិ សច្ច័ករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ យោ វត រេ វត្ថព្វ
 បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ច័ករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ យំ តត
 វទេសិ វត្ថព្វ ទោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ច័ករដ្ឋ-
 បរមរដ្ឋន យោ ច វត្ថព្វ យោ សច្ច័ករដ្ឋា បរមរដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ច័ករដ្ឋបរមរដ្ឋ-
 នាតិ ឥទំ តេ មិច្ឆា ។

និក្ខណ្ឌបញ្ញំ ។

[៤] ឯសេ ច ទុដ្ឋិក្ខហិតេ ហេវមេវ តត
 ទក្ខ វត្ថព្វ ទោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ច័ករដ្ឋប-
 រមរដ្ឋន យោ ច វត្ថព្វ យោ សច្ច័ករដ្ឋា បរមរដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ច័ករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ

បុគ្គលកថា

មានអត្ថជ័តិ មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន
 ដោយអត្ថជ័តិ និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នោះទេ មាលអក្ខដ៏ចំរើន អក្ខមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិ និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នោះដែរ
 បណ្តា ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យ
 នោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិ និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នក
 មិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិ មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះ
 ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិ និងអត្ថជ័ទត្តម
 ដូច្នោះទេ ព្រោះពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ។

ចប់ និទ្ទហបច្ចុក្កៈ ។

(៤) បើក៏ទៈរបស់អ្នកនេះ យើងសន្តត្តសន្តិនបានដោយលំបាក អ្នក
 ចូរឃើញក្នុងពាក្យសន្តត្តសន្តិនយើងនោះ យ៉ាងនេះថា អ្នកគួរពោល
 ថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិ និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិ មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិ និងអត្ថជ័ទត្តម ដូច្នោះឡើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

លោ ច បយំ តយា តត្ថ ហេតាយ បដិញ្ញាយ
 ហេវំ បដិដានន្តា ហេវំ និក្ខហេតព្វា មថ មំ
 និក្ខណ្ណាសិ និក្ខហិតាវ(១) ហោម ហញ្ចិ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្វេ
 យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្តព្វេ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋន លោ ច វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋប-
 រមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា លោ ច បន វត្តព្វេ យោ សច្ចិ-
 កដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ លោ វត វេ វត្តព្វេ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្តព្វេ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន

១ ឧ. ម. សព្ពត្ត ចសទ្ធោ ទិស្សតិយេវ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

តែយើង កាលប្តេជ្ញា យ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ ក្នុងពាក្យថា
 អើ ក្នុងអនុលោមបញ្ចក្កៈនោះ អ្នកមិនត្រូវសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះទេ
 កាលបើ អ្នកសង្កត់សង្កិនយើង យើងឈ្មោះថា អ្នកសង្កត់សង្កិន មិន
 ត្រឹមត្រូវឡើយ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និង
 អត្តជំនុំតម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 ណា មានអត្តជីពិត មានអត្តជំនុំតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេ
 ដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេ
 មិនដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម តែអ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្តជីពិត មានអត្តជំនុំតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម ដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា
 មានអត្តជីពិត មានអត្តជំនុំតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេ
 ដឹងបានដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម ដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នក
 ក៏មិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបានដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម
 ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគួរ
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម

បុគ្គលកថា

នោ ច វត្តព្រៃ យោ សច្ចិកក្រដា បរមក្រដា តតោ
សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកក្រដាបរមក្រដា
នតំ តេ មិត្តា ។

ឧបនយនបក្កំ ។

(៥) ន ហេរិ និក្ខហោតព្រៃ តេន ហិ យំ និក្ខ-
ណាសិ ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកក្រដា-
បរមក្រដាន តេន វត វេ វត្តព្រៃ យោ សច្ចិកក្រដា បរ-
មក្រដា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកក្រដា-
បរមក្រដាន យំ តត្ថ វេនេសិ វត្តព្រៃ ទោ បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកក្រដាបរមក្រដាន នោ ច វត្តព្រៃ
យោ សច្ចិកក្រដា បរមក្រដា តតោ សោ បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកក្រដាបរមក្រដាន មិត្តា នោ ច
បន វត្តព្រៃ យោ សច្ចិកក្រដា បរមក្រដា តតោ
សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកក្រដាបរមក្រដាន

បុគ្គលកថា

តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទុត្តម
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
ទុត្តម ដូច្នោះទេ ព្រោះពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ។

ចប់ ឧបនយនបត្តុរៈ ។

[៥] ខ្ញុំមិនត្រូវអ្នកសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះទេ ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកសង្កត់សង្កិនខ្ញុំថា ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត
និងអត្ថជ័ទុត្តម ដោយហេតុណា ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន ហេតុនោះ អ្នក
គប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទុត្តម ព្រោះ
ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុត្តម
ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោល
តែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុត្តម
តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទុត្តម
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័
ទុត្តម ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័ពិត មានអត្ថជ័ទុត្តម ព្រោះហេតុ
នោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជ័ពិត និងអត្ថជ័ទុត្តម ដូច្នោះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

យោ វត វេ វត្តោ ឫក្ខណោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វេទេសិ វត្តោ ទោ ឫក្ខណោ
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនោ យោ ច វត្តោ យោ
 សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ ឫក្ខណោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ វេទំ តេ មិច្ឆា តេន ហិ
 យេ កតេ និក្ខហេ សេ និក្ខហេ ទុក្ខដេ សុកតេ
 បដិកម្មេ សុកតា បដិចារនាតិ ។

និព្ពេទបញ្ជី ។

បរមេ និព្ពេទ ។

[៦] ឫក្ខណោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។
 អាមត្តា ។ យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ
 ឫក្ខណោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវិ
 វត្តោ ។ អាជានាហិ និក្ខហំ ហញ្ច ឫក្ខណោ ឧបល-
 ត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនោ តេន វត វេ វត្តោ យោ

អភិធម្មបិណ្ឌក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកក៏មិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្តមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មាន
 អត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្តមដូច្នោះទេ ដ្បិតពាក្យរបស់អ្នកនេះ
 ជាពាក្យខុស ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីសន្តិសន្តិណា ដែលអ្នកធ្វើ
 ហើយ សេចក្តីសន្តិសន្តិនោះ គឺអ្នកធ្វើមិនត្រឹមត្រូវទេ អំពីផ្ទុយ
 ខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ការញ៉ាំងរបៀបពាក្យឲ្យសម្រេច ខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ ។

ចប់ និក្ខមបត្តក្កៈ ។

ចប់ និក្ខហៈ ទី ១

[៦] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្តមឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្តមឬ ។
 អ្នកមិនត្រូវពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកបូរដឹង នូវកំហុសចុះ
 ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្តមទេ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា

បុគ្គលាភិ

សច្ចិករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិប-
 លព្ភតិ សច្ចិករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្រូ
 ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិករដ្ឋបរមរដ្ឋន ដោ
 ច វត្តព្រូ យោ សច្ចិករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ សោ
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ មិច្ឆា
 ដោ ច បន វត្តព្រូ យោ សច្ចិករដ្ឋា បរមរដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិករដ្ឋបរមរដ្ឋ-
 នាតិ ដោ វត រ វត្តព្រូ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិក-
 រដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្រូ ខោ បុគ្គ-
 លោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិករដ្ឋបរមរដ្ឋន ដោ ច វត្តព្រូ
 យោ សច្ចិករដ្ឋា បរមរដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិករដ្ឋបរមរដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។

បច្ចុនីបញ្ចកំ ។

បុគ្គលកថា

មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវិតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹង
បាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន
ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា
មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវិតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិន
ដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតមដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត
មានអត្ថជីវិតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
ជីវិត និងអត្ថជីវិតមដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា
បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតមដូច្នោះដែរ បណ្តា
ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម តែអ្នកមិនគប្បី
ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជីវិត មានអត្ថជីវិតម ព្រោះហេតុនោះ
បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតមដូច្នោះទេ
ព្រោះជាពាក្យខុស ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមត្តា ។ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អាជាណហិ បដិកម្ម
 ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន
 វត រេ វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋា តតោ សោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត
 វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋន នោ ច វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ បរមដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ មិច្ឆា នោ ច បន វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋោ
 បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

{ ៧ } បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុតម ។
 អើ ។ បុគ្គល មានអត្តដំពិត មានអត្តដ៏ទុតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុតម ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹង
 បាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុតម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្តដំពិត មានអត្តដ៏ទុតម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្ត
 ដ៏ទុតមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និង
 អត្តដ៏ទុតម តែអ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលណា មានអត្តដំពិត មាន
 អត្តដ៏ទុតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដំពិត និងអត្តដ៏ទុតមដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្តដំពិត មានអត្តដ៏ទុតម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្ត
 ដ៏ទុតមដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកក៏មិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុតមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះ ថា

បុគ្គលកថា

បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន លោ ច
 វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។

បដិកម្មចក្កំ ។

(៨) ត្វព្វេ បន មព្វាសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន លោ ច វត្តព្វេ យោ
 សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ តេន ភំ តត្ថ ហេតាយ
 បដិញាយ ហេវំ បដិជានន្តំ ហេវំ និក្ខហេតព្វេ
 អថ តំ និក្ខណាម សុនិក្ខហិតោវ ហោសិ ហេវំ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត
 វេ វត្តព្វេ យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ
 សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វនេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ

បុគ្គលកថា

បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំនុំតម តែអ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្ថជំពិត មានអត្ថជំនុំតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំនុំតមដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។
 ចប់ បដិកម្មចតុក្កុរៈ ។

[៨] ប្រសិនបើ អ្នកសំគាល់ថា អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំនុំតម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលណា មានអត្ថជំពិត មានអត្ថជំនុំតម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំនុំតមដូច្នោះទេ ព្រោះ
 ហេតុនោះ កាលអ្នកប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ ក្នុងចំណែក
 នៃពាក្យថា គេមិនដឹងនោះ ត្រូវយើងសង្កត់សង្កិន យ៉ាងនេះឯង
 កាលបើយើងសង្កត់សង្កិនអ្នក អ្នកឈ្មោះថា យើងសង្កត់សង្កិនត្រឹមត្រូវ
 ហើយ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំនុំតម
 ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា
 មានអត្ថជំពិត មានអត្ថជំនុំតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំនុំតមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋាន ជា ច វត្ថុព្រ យោ សច្ចិកដ្ឋា
 បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ជា ច បន វត្ថុព្រ យោ សច្ចិ-
 កដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ជា វត រេ វត្ថុព្រ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត វិនេសិ
 វត្ថុព្រ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 ជា ច វត្ថុព្រ យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ
 សោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 វិនិ តត មិច្ឆា ។

និព្ពហបក្កំ ។

[៧] ឧសេ ច ទុដ្ឋិក្ខណ៍តេ ហោវមេវ តត ទក្ខ
 វត្ថុព្រ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា
 មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹង
 បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត
 មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកក៏មិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដូច្នោះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
 បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមដូច្នោះទេ ព្រោះ
 ពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ។

ចប់ និព្វហចក្កៈ ។

[៧] បើវាទៈរបស់អ្នកនេះ យើងសង្កត់សង្កិនបានដោយលំបាក
 អ្នកចូរឃើញ ក្នុងពាក្យសង្កត់សង្កិន របស់យើងនោះ យ៉ាងនេះចុះថា
 អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម

បុគ្គលកថា

ដោ ច វត្តព្រៃ យោ សង្ឃករដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ
 សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃករដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ដោ
 ច មយំ តយា តត្ថ ហេតាយ បដិញ្ញាយ ហេរំ
 បដិជានន្តា ហេរំ ទិក្ខុហេតព្វា អថ មំ ទិក្ខុញ្ញាសំ
 ទុទិក្ខុហិតាវំ ហោម ហញ្ចិ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ
 សង្ឃករដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្រៃ យោ សង្ឃ-
 ករដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ
 សង្ឃករដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វនេសិ វត្តព្រៃ ហោ
 បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃករដ្ឋបរមដ្ឋន ដោ ច
 វត្តព្រៃ យោ សង្ឃករដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ
 បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃករដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា
 ដោ ច បន វត្តព្រៃ យោ សង្ឃករដ្ឋា បរមដ្ឋា
 តតោ សោ បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សង្ឃករដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ

បុគ្គលកថា

តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិភ មានអត្ថជ័ទត្តម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថ-
 ជ័ទត្តម ដូច្នោះទេ តែយើងកាលប្តេជ្ញាយ៉ាងនេះ ដោយពាក្យប្តេជ្ញានេះ
 ក្នុងពាក្យថា អើ ក្នុងអនុលោមបញ្ចកៈនោះ អ្នកមិនត្រូវសន្តត់សន្តិន
 យ៉ាងនេះទេ កាលបើអ្នកសន្តត់សន្តិនយើង យើងឈ្មោះថា អ្នកសន្តត់
 សន្តិន មិនត្រឹមត្រូវឡើយ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទត្តម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បី
 ពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិភ មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នោះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទត្តម តែអ្នក
 មិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិភ មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះ
 ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទត្តម
 ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិភ មានអត្ថជ័ទត្តម ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទត្តមដូច្នោះទេ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ដោ វត រ វត្តព្រៃ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បាមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្រៃ ទោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបាមដ្ឋន ដោ ច វត្តព្រៃ យោ
 សច្ចិកដ្ឋា បាមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបាមដ្ឋនាតិ វទំ តេ មិច្ឆា ។

ឧបាយសប្បក្កំ ។

[១០] ន ហេវំ ទិក្ខុហេតុព្រៃ តេន ហិ យំ
 ទិក្ខុណាសិ ហេវំ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បាមដ្ឋន តេន វត រ វត្តព្រៃ យោ សច្ចិកដ្ឋា
 បាមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបាមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្រៃ ទោ បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបាមដ្ឋន ដោ ច វត្តព្រៃ យោ
 សច្ចិកដ្ឋា បាមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មាន
 អត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹង
 បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខដូច្នោះទេ ព្រោះពាក្យរបស់អ្នកនេះ
 ជាពាក្យខុស ។

ចប់ ឧបទយនចតុក្កៈ ។

(១០) ខ្ញុំមិនត្រូវសង្កត់សង្កិនយ៉ាងនេះទេ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកសង្កត់សង្កិនខ្ញុំថា ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏
 ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ដោយហេតុណា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ហេតុនោះ
 អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថដ៏ទុក្ខម ព្រោះ
 ហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខ
 ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថដ៏ពិត មានអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយ

បុគ្គលកថា

សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា លោ ច បន វត្តព្វ
 យោ សច្ចិកដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ
 ទូបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ លោ វត រ
 វត្តព្វ បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន លោ ច វត្តព្វ យោ សច្ចិក-
 ដ្ឋា បរមដ្ឋា តតោ សោ បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ឥទំ តេ មិច្ឆា តេន ហិ
 យេ កតេ ទិក្ខុហោ សេ ទិក្ខុហោ ទុក្ខដេ សុកតេ
 បដិកថ្នេ សុកតា បដិទាទនាតិ ។

និព្ពេទបញ្ញំ ។

ទុតិយោ និព្ពេហោ ។

(១១) បុគ្គលោ ទូបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។

បុគ្គលកថា

អត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទតមដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិភ មានអត្ថជ័ទតម
 ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលនោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និង
 អត្ថជ័ទតមដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទតមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលណា មានអត្ថជ័តិភ មានអត្ថជ័ទតម ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 នោះ គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទតមដូច្នោះទេ ព្រោះ
 ពាក្យរបស់អ្នកនេះ ជាពាក្យខុស ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីសង្កត់សង្កិន
 ណា ដែលអ្នកធ្វើហើយ សេចក្តីសង្កត់សង្កិននោះ គឺអ្នកធ្វើមិនត្រឹម
 ត្រូវទេ អំពើផ្ទុយ ខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ការញ៉ាំងរបៀបពាក្យឲ្យសម្រេច ខ្ញុំ
 បានធ្វើល្អហើយ ។

ចប់ និក្ខមបក្កក្កៈ ។
 ចប់ និក្ខហៈ ទី ២ ។

[១១] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជ័តិភ និងអត្ថជ័ទតមឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្រ ។ អាជាជាហិ
និក្ខហំ ហញ្ចំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
ដ្ឋេន តេន វត វេ វត្ថុព្រ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ឧប-
លព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វិនេសំ វត្ថុព្រ
ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ
ច វត្ថុព្រ សព្វត្ថ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
បរមដ្ឋេនាតិ មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្ថុព្រ សព្វត្ថ
បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ នោ វត
វេ វត្ថុព្រ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ
យំ តត្ថ វិនេសំ វត្ថុព្រ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថុព្រ សព្វត្ថ បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

ភតិយោ និក្ខហោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

អើ ។ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ក្នុងទីទាំង
 ពួងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុស
 ចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ម្នាល
 អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នោះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នោះទេ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ទុក្ខមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យ
 ណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ។

បុគ្គលកថា

[១២] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមត្តា ។ សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អា-
 ជាតាហិ និក្ខហំ ហញ្ច បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត រេ វត្តព្វេ សព្វនា បុគ្គ-
 លោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ
 វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋន យោ ច វត្តព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា យោ ច បន វត្តព្វេ
 សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យោ វត រេ វត្តព្វេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គ-
 លោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន យោ ច វត្តព្វេ
 សព្វនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 មិច្ឆា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១២] បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ។
 អើ ។ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាល
 ទាំងពួង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ
 ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹង
 បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នោះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នោះទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន
 ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

[១៣] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេសុ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អាជា-
 នាហិ និក្ខហំ ហញ្ចិ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្វេ សព្វេសុ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 នោ ច វត្តព្វេ សព្វេសុ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា នោ ច បន វត្តព្វេ សព្វេសុ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ នោ
 វត វេ វត្តព្វេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន នោ ច វត្តព្វេ សព្វេសុ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា
 ។ បេ ។

អរិយធម៌បំណង កថាវត្ថុ

(១៣) បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តមឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម ក្នុងធម៌ទាំង
 ពួងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ
 ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំង
 ពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នោះ
 ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម ក្នុងធម៌ទាំងពួង
 ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន
 ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន
 ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹង
 បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម ក្នុងធម៌ទាំងពួងទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស ។ បេ ។

បុគ្គលិកប្រា

[១៤] បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វត្ថ បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រ ។ អា-
 ជាណាហិ ឱក្ខហិ ហញ្ចិ បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្រ សព្វត្ថ បុគ្គលា
 ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្តព្រ ខោ បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 ណោ ច វត្តព្រ សព្វត្ថ បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ណោ ចេ បន វត្តព្រ សព្វត្ថ
 បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ណោ វត
 វេ វត្តព្រ បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្រ ខោ បុគ្គលា ទ្ធិបលព្រតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ណោ ច វត្តព្រ សព្វត្ថ បុគ្គលា
 ទ្ធិបលព្រតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៤) បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតមឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតម ក្នុងទី
 ទាំងពួងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុស
 ចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតម
 ម្នាលអ្នកដំបំរើនៃ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិន
 ដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតម ក្នុងទីទាំងពួងដូច្នោះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
 បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតម ក្នុងទី
 ទាំងពួងដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតម ក្នុងទី
 ទាំងពួងដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដំបំរើនៃ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំង
 ពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំទុតមដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៥] បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 នាតិ ។ អាមត្តា ។ សព្វនា បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អាជាណា-
 ហំ និក្ខហំ ហព្វំ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ ទ្ធិប-
 លព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសំ វត្តព្វេ
 ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ណោ
 ច វត្តព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ណោ ចេ បន វត្តព្វេ សព្វនា
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ណោ វត
 វេ វត្តព្វេ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វិនេសំ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ណោ ច វត្តព្វេ សព្វនា បុគ្គលោ
 ទ្ធិបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៥] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ។
 អើ ។ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុង
 កាលទាំងពួង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវ
 កំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុត្តម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នោះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោល
 តែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម
 តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិន
 គប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម
 ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុត្តម ក្នុងកាលទាំងពួងដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៦] បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 ធាតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេសុ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ អា-
 ជានាហំ និក្ខហំ ហព្ភំ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្វ សព្វេសុ បុគ្គ-
 លោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋធាតិ យំ តត្ត
 វទេសិ វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋន ឆោ ច វត្តព្វ សព្វេសុ បុគ្គលោ ទ្ធិ-
 បលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋធាតិ មិច្ឆា ឆោ ច បន
 វត្តព្វ សព្វេសុ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋធាតិ ឆោ វត វេ វត្តព្វ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋធាតិ យំ តត្ត វទេសិ វត្តព្វ ខោ
 បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ឆោ ច វត្តព្វ
 សព្វេសុ បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋធាតិ
 មិច្ឆា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៦] បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខ
 ក្នុងធម៌ទាំងពួងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹង
 នូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខ ក្នុងធម៌ទាំង
 ពួងដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខ តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខ ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខ ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខ តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខ ក្នុងធម៌ទាំងពួងដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

ចប់ អន្តិកនិក្ខេបៈ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[១៧] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។
 អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។
 អាណាណាហិ និក្ខហំ ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 តេន វត រេ វត្តព្វេ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋន នោ ច វត្តព្វេ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 មិច្ឆា នោ ច បន វត្តព្វេ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ
 បុគ្គលោតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន នោ ច វត្តព្វេ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ
 បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញាណ

(១៧) បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ទាំងរូបគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ អើ ។
 រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគប្បីពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរ
 ដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និង
 អត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូបគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ម្នាល
 អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត
 ដ៏ទុក្ខម ទាំងរូបគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នក
 មិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹង
 បាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូបគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏
 ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូបគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត
 ដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះ
 ជាពាក្យខុស ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៨) បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
 វេទនា ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ។ បេ ។
 សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារា ច ឧ-
 បលត្តន្តិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ អាជាណាហិ និក្ខហំ
 ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន វិញ្ញា-
 ណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត វេ
 វត្តោ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ
 វេទសិ វត្តោ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
 នោ ច វត្តោ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្តោ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ
 បុគ្គលោតិ នោ វត វេ វត្តោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វេទសិ វត្តោ ខោ បុគ្គលោ

បុគ្គលកថា

(១៨) បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំឡកម្ម
 ទាំងវេទនាគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំឡកម្ម ។ បេ ។
 ទាំងសញ្ញាគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារគេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងវិញ្ញាណគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំឡកម្ម ។ អើ ។
 វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នក
 ចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត
 និងអត្ថជំឡកម្ម ទាំងវិញ្ញាណគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំ
 ឡកម្ម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណ
 ដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវ
 ពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជំពិត និងអត្ថជំឡកម្ម ទាំងវិញ្ញាណគេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថ
 ជំឡកម្ម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះ
 ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា
 វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំឡកម្ម ទាំងវិញ្ញាណគេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថជំឡកម្ម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន

អភិធម្មបិដកេ កថាវិគ្គ

ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបរមដ្ឋន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ
សង្ខិក្កដ្ឋបរមដ្ឋន តោ ច វត្តត្រេ អញ្ចំ វិញ្ញាណំ
អញ្ចោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

[១៧] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបរមដ្ឋន
ចក្កាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។
សោតាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ យាណាយតនញ្ច
ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
កាយាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រូបាយតនញ្ច
ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សម្ពាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
កម្មាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វសាយតនញ្ច
ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ
។ បេ ។ មនាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មា-
យតនញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២០] ចក្កិណតុ ច ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋ-
បរមដ្ឋន ។ បេ ។ សោតណតុ ច ឧបលត្តតិ
។ បេ ។ យានណតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ ឬគ្រួសារដទៃ
ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[១៧] ឬគ្រួសារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំង
ចក្ខុយានៈគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ បេ ។ ទាំង
សោតាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងឃានាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។
ទាំងជីវ្ហាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងកាយាយានៈ គេដឹងបាន
។ បេ ។ ទាំងរូបាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសព្វាយានៈ គេ
ដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងគន្ធាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវសា-
យានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងផោដ្ឋាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។
ទាំងមនាយានៈគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មាយានៈគេដឹងបាន ដោយ
អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ បេ ។

[២០] ចក្ខុធាតុគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខមឬ ។ បេ ។
ទាំងវសាតធាតុគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងឃានធាតុគេដឹងបាន ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ជីវិតានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ កាយានុ ច ឧប-
 លត្តតិ ។ បេ ។ រូបានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សន្តិ-
 ទានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ កន្ធិទានុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ រាសទានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វទានុ ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណទានុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណទានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 យានវិញ្ញាណទានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវិតវិញ្ញា-
 ណទានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណទានុ
 ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មនោទានុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណទានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 ធម្មទានុ ច ឧបលត្តតិ សង្កិក្ខដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(២០) ចក្កច្រ្មៃយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្កិក្ខដ្ឋបរ-
 មដ្ឋន ។ បេ ។ សោតច្រ្មៃយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 យានច្រ្មៃយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវិតច្រ្មៃយញ្ច ឧ-
 បលត្តតិ ។ បេ ។ កាយច្រ្មៃយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 មនច្រ្មៃយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ជីវិតច្រ្មៃយញ្ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ឥត្តិច្រ្មៃយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ទាំងជីវិតភ្នំ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងកាយធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងរូបធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសទ្ធិធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងគន្ធុធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរសធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងផោដ្ឋព្វធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងសោតវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងយាន-
 វិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងជីវិតវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងកាយវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោធាតុ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងធម្មធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម ។ បេ ។
 (២១) ចក្ខុទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម
 ឬ ។ បេ ។ ទាំងសោតិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងយានិទ្រិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងជីវិតិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 កាយិទ្រិយគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងជីវិតិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិកេ កថាវគ្គ

បុរិស្សិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សុខិទ្ធិយញ្ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ទុក្ខិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 សោមនស្សិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ទោមន-
 ស្សិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខិទ្ធិយញ្ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សទ្ធិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 វិរិយិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សតិទ្ធិយញ្ច ឧ-
 បលត្តតិ ។ បេ ។ សមាធិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 បញ្ញិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អនញ្ញតញ្ញស្ស្ស-
 មិតិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញិទ្ធិយញ្ច ឧ-
 បលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញតារិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ញំ អញ្ញាតា-
 វិទ្ធិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។
 អាជាតាហំ និក្ខហំ ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញតារិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត រេ វត្តព្វេ អញ្ញំ អញ្ញា-
 តារិទ្ធិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វិនេសិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ទាំងបុរិស្រ្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសុខ្យន្តិយ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងទុក្ខន្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសោមនស្សន្តិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងទោមនស្សន្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 ទបេក្ខន្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខន្តិយ គេដឹងបាន
 ។ បេ ។ ទាំងវិរិយន្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសតិន្តិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសមាធិន្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងបញ្ញាទ្រ្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអនពាគពោស្ស្សមីតិទ្រ្តិយ
 គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាទ្រ្តិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញា-
 តាវិទ្រ្តិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្តមប្ត ។ អើ ។
 អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយដទៃ បុគ្គលដទៃប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទត្តម ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រ្តិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទត្តម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ឬច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ

បុគ្គលកថា

វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
អញ្ញាតាវុទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
នោ ច វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតាវុទ្ធិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
មិច្ឆា នោ ច បន វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតាវុទ្ធិយំ
អញ្ញោ បុគ្គលោតិ នោ វត រេ វត្តព្វ បុគ្គលោ
ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញាតាវុទ្ធិយញ្ច ឧ-
បលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ ភត្ត វិនេសិ
វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
អញ្ញាតាវុទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន នោ
ច វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតាវុទ្ធិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
មិច្ឆា ។ បេ ។

[២២] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
នាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្តំ ភកវតា អត្តំ បុគ្គលោ
អត្តហិតាយ បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋប-
រមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ អាជាជាហិ បដិកម្មំ ហញ្ញំ

បុគ្គលកថា

អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន
 ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជំពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ដូច្នោះដែរ តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតា-
 រិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត
 ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃទេ
 ម្នាលអ្នកដ៏បំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជំពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជំពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថជំពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ជំពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(២២) បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថដ៏ទុត្តម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថជំពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុត្តមឬ ។ អើ ។ រូបដទៃ បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

វត្ថុ^០ កកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ
 រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត
 រេ វត្ថេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ
 វនេសិ វត្ថេ ខោ វត្ថុ^០ កកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋប-
 រមដ្ឋេន នោ ច វត្ថេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ
 មិច្ឆា នោ ច បន វត្ថេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គ-
 លោតិ នោ វត រេ វត្ថេ វត្ថុ^០ កកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ រូបញ្ច ឧបលព្ភតិ សច្ចិក-
 ដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វនេសិ វត្ថេ ខោ វត្ថុ^០
 កកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ រូបញ្ច
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច វត្ថេ អញ្ចំ
 រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ មេ ។ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។
 វត្ថុ^០ កកវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម តែ
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំង
 រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
 ថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។
 បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តមឬ ។ អើ ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន

បុគ្គលកថា

វេទនា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ សង្ខារ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច
 ឧបលត្តតិ សង្ខត្តជ្ជបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញា
 វិញ្ញាណំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។
 អាណាណាហិ បដិកម្មំ ហញ្ចំ វត្តំ ភកវតា អត្តិ
 បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ វិញ្ញាណញ្ច ឧប-
 លត្តតិ សង្ខត្តជ្ជបរមដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្វេ អញ្ញា
 វិញ្ញាណំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ យំ វត្ត វទេសិ វត្តព្វេ ខោ
 វត្តំ ភកវតា អត្តិ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខត្តជ្ជបរមដ្ឋន នោ ច
 វត្តព្វេ អញ្ញា វិញ្ញាណំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ មន្ទា នោ
 បេ បន វត្តព្វេ អញ្ញា វិញ្ញាណំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ នោ
 វត វេ វត្តព្វេ វត្តំ ភកវតា អត្តិ បុគ្គលោ អត្ត-
 ហិតាយ បដិបន្នោ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខត្តជ្ជ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ វត្ត វទេសិ វត្តព្វេ ខោ វត្តំ ភកវតា

បុគ្គលកថា

ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងសង្ខារទាំងឡាយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តមឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងឲ្យអំពីផ្ទុយចុះ
 ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលឲ្យពាក្យ
 ណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ទត្តម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលឲ្យ
 ពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ វិញ្ញាណោ
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន នោ ច វត្តេ
 អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មច្ឆា ។ បេ ។

[២៣] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្តំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថ-
 ហិតាយ បដិបន្នោ ចក្កាយតនេត្វ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេន ។ បេ ។ សោតាយតនេត្វ ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ ធម្មាយតនេត្វ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន ។ បេ ។

[២៤] ចក្កុជានុ ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេន ។ បេ ។ កាយជានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 រូបជានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ដោដ្ឋេត្វជានុ ច
 ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ចក្កវិញ្ញាណជានុ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណជានុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 ធម្មជានុ ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន
ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណ
ដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(២៣) បុគ្គលគេមិនដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម
ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងចក្ខុយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និង
អត្តជីទុត្តមឬ ។ បេ ។ ទាំងសោតាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
ធម្មាយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តមឬ ។ បេ ។

(២៤) ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម
ឬ ។ បេ ។ ទាំងកាយធាតុគេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូបធាតុ គេ
ដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងផោដ្ឋព្វធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងចក្ខុ-
វិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន
។ បេ ។ ទាំងធម្មធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុត្តម
ឬ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(២៥) ចក្ខុវិទ្យា ឧបលត្តិតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
 មជ្ជន ។ បេ ។ សោតិវិទ្យា ឧបលត្តិតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមជ្ជន ។ បេ ។ អញ្ញាសាវ័ន្តិយញ្ញា ឧបលត្តិតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន ។ បេ ។ បុគ្គលោ ឧបលត្តិតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជនាតិ ។ អាមត្តា ។ វុត្តំ កកវតា
 អត្តិ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាសាវ័ន្តិ-
 យញ្ញា ឧបលត្តិតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជនាតិ ។ អាមត្តា ។
 អញ្ញំ អញ្ញាសាវ័ន្តិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវិ
 វុត្តព្វ ។ អាជាណាហិ បដិកម្មំ ហញ្ញំ វុត្តំ កកវតា
 អត្តិ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាសាវ័ន្តិ-
 យញ្ញា ឧបលត្តិតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន តេន វុត រ
 វុត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាសាវ័ន្តិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ
 តត្ត វិនេសិ វុត្តព្វ ខោ វុត្តំ កកវតា អត្តិ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាសាវ័ន្តិយញ្ញា ឧបលត្តិតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន លោ ច វុត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាសា-
 វ័ន្តិយំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា លោ ច បន វុត្តព្វ

បុគ្គលកថា

(២៥) ចក្ខុទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្ថម
 ឬ ។ បេ ។ ទាំងសោតិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទត្ថមឬ ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទត្ថមឬ ។ បេ ។ បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទត្ថមឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្ថមឬ ។ អើ ។ អញ្ញាតាវិទ្រុយដទៃ
 បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើ
 ផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយ
 អត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្ថម ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិទ្រុយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះ
 ថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រុយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទត្ថម
 តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិទ្រុយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អញ្ចំ អញ្ចា តាវ្រ្ម័យំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ លោ វត្ថុ រេ
 វត្ថុព្វ វត្ថុំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលា អត្ថហិតាយ
 បដិបន្នោ អញ្ចា តាវ្រ្ម័យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វេទសំ វត្ថុព្វ ខោ វត្ថុំ ភកវតា
 អត្ថំ បុគ្គលា អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ចា តាវ្រ្ម័-
 យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន លោ ច វត្ថុព្វ
 អញ្ចំ អញ្ចា តាវ្រ្ម័យំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

សុទ្ធិកសំសុទ្ធិតា ។

(២៦) រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 វេទនា ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ
 អញ្ចា វេទនាតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលា ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គ-
 លោតិ ។ ន ហេរំ វត្ថុព្វ ។ អាជាណាហិ និក្កហំ
 ហញ្ចំ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន វេទនា
 ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា
 វេទនា បុគ្គលា ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

អញ្ញាតាវិន្ទិយដវៃ បុគ្គលដវៃទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និង
 អត្តជំទុត្តម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យ
 ណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិន្ទិយ គេដឹងបាន
 ដោយអត្តជំពិត និងអត្តជំទុត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតា-
 វិន្ទិយដវៃ បុគ្គលដវៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

ចប់ សុទ្ធករសំសុទ្ធា ។

(២៦) រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និងអត្តជំទុត្តម ទាំង
 វេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និងអត្តជំទុត្តម តែរូបដវៃ វេទនា
 ដវៃធូ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និងអត្តជំ
 ទុត្តម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និងអត្តជំទុត្តមឬ ។ អើ ។
 រូបដវៃ បុគ្គលដវៃធូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នក
 ចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និង
 អត្តជំទុត្តម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និងអត្តជំទុត្តម តែ
 រូបដវៃ វេទនាដវៃ បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តជំពិត និងអត្តជំទុត្តម

បុគ្គលកថា

រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត វេ
 វត្តេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វេទសិ
 វត្តេ ខោ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 វេទនា ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ
 អញ្ចា វេទនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តោ
 ច វត្តេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ មញ្ចា តោ
 ចេ បន វត្តេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចា បុគ្គលោតិ តោ
 វត វេ វត្តេ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 វេទនា ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ
 អញ្ចា វេទនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ យំ
 តត្ថ វេទសិ វត្តេ ខោ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋន វេទនា ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន

បុគ្គលកថា

ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏
 ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម ទាំងវេទនាគេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែ
 រូបដទៃ វេទនាដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិន
 គប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃទេ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏
 ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុក្ខម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

អញ រូបំ អញ វេទនា បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
 លោ ច វត្តត្វេ អញ រូបំ អញ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា
 ។ បេ ។

(២៧) រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន សញ្ញា
 ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ រូបំ
 អញ វិញ្ញាណតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧប-
 លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ រូបំ អញ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តត្វេ ។ អាជាតាហិ
 ទិក្ខហំ ហញ្ច រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ រូបំ
 អញ វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន
 វត រេ វត្តត្វេ អញ រូបំ អញ បុគ្គលោតិ យំ តត្ត
 វិទេសិ វត្តត្វេ ខេ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោល
ថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[២៧] រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំង
សញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែរូបដទៃ
វិញ្ញាណដទៃឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និង
អត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។
អើ ។ រូបដទៃ បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។
អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
តែរូបដទៃ វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត
ដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ម្នាលអ្នក
ដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ
ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោល
តែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម

បុគ្គលកថា

វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន អញ្ច
 រូបំ អញ្ច វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 ណោ ច វត្តតោ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ មិច្ឆា
 ណោ ចេ បន វត្តតោ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ ណោ
 វត វេ វត្តតោ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន អញ្ច រូបំ
 អញ្ច វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជប-
 រមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋនាតិ យំ
 តត្ថ វិនេសិ វត្តតោ ខោ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមដ្ឋន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន
 អញ្ច រូបំ អញ្ច វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិក-
 ជ្ជបរមដ្ឋន រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋន ណោ
 ច វត្តតោ អញ្ច រូបំ អញ្ច បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ ថេ ។

បុគ្គលកថា

ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែរូបដ៏ទៃ

វិញ្ញាណដ៏ទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប

គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា

រូបដ៏ទៃ បុគ្គលដ៏ទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ

អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដ៏ទៃ បុគ្គលដ៏ទៃ ដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម

ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែរូបដ៏ទៃ

វិញ្ញាណដ៏ទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម

ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នោះដែរ បណ្តា

ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា

រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងវិញ្ញាណ គេ

ដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែរូបដ៏ទៃ វិញ្ញាណដ៏ទៃ

បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងរូប គេដឹងបាន

ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដ៏ទៃ

បុគ្គលដ៏ទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៨] វេទនា ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សម្មាស ច ឧប-
លត្តនិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៩] សញ្ញា ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
សម្មាស ច ឧបលត្តនិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧប-
លត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វេទនា
ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[៣០] សម្មាស ឧបលត្តនិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ
។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សញ្ញា
ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[៣១] វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
រូបញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តតិ
។ បេ ។ សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សម្មាស ច
ឧបលត្តនិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញ
សម្មាសតិ ។ អាមនា ។ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

[២៨] វេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
និងអត្តដ៏ទុក្ខមប្ត ។ បេ ។

[២៩] សញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។
ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
និងអត្តដ៏ទុក្ខមប្ត ។ បេ ។

[៣០] សង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
វេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
និងអត្តដ៏ទុក្ខមប្ត ។ បេ ។

[៣១] វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
សញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និង
អត្តដ៏ទុក្ខម តែវិញ្ញាណដទៃ សង្ខារដទៃប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលគេដឹងបាន

បុគ្គលកថា

សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋប-
 រមជ្ជនាតិ ។ អាមនា ។ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលា-
 តិ ។ ន ហេវី វត្តោ ។ អាជាជាហិ និក្ខហិ ហញ្ញំ
 វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន សង្ខារ ច
 ឧបលត្តនិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ
 សង្ខារ បុគ្គលា ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន តេន វត
 រេ វត្តោ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលាតិ យំ
 តត្ថ វិនេសិ វត្តោ ខោ វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមជ្ជន សង្ខារ ច ឧបលត្តនិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ជ្ជន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញោ សង្ខារ បុគ្គលា
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន នោ ច វត្តោ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ
 អញ្ញោ បុគ្គលាតិ មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្តោ អញ្ញំ
 វិញ្ញាណំ អញ្ញោ បុគ្គលាតិ នោ វត រេ វត្តោ
 វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន សង្ខារ ច
 ឧបលត្តនិ សច្ចិកដ្ឋបរមជ្ជន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយ
អត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម ។ អើ ។ វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល
ដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ
ប្រសិនបើ វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម
ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម តែវិញ្ញាណ
ដទៃ សង្ខារដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម
ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គល
ដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា វិញ្ញាណគេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និង
អត្ថជីវិតម ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម
តែវិញ្ញាណដទៃ សង្ខារដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត
និងអត្ថជីវិតម ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថ
ជីវិតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃដូច្នោះ
ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោល
ថា វិញ្ញាណដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិន
គប្បីពោលថា វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម
ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម តែវិញ្ញាណដទៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អញ្ញេ សុត្តន្តោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន
 វិញ្ញាណោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ យំ
 តត្ថ វិនេសិ វត្តេ ខោ វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋេន សុត្តន្តោ ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
 ដ្ឋេន អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញេ សុត្តន្តោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន វិញ្ញាណោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជ-
 បរមដ្ឋេន ខោ ច វត្តេ អញ្ញំ វិញ្ញាណំ អញ្ញេ
 បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

(៣២) ចក្ខាយតនំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
 ដ្ឋេន សោតាយតនោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មាយ-
 តនោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

(៣៣) សោតាយតនំ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មាយ-
 តនំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ចក្ខាយត-
 នោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មនាយតនោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

សង្ខារដវៃ បុគ្គល គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម
 ទាំងវិញ្ញាណ គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ដូច្នោះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា វិញ្ញាណ គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ទាំង
 សង្ខារ គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម តែវិញ្ញាណដវៃ
 សង្ខារដវៃ បុគ្គលគេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ទាំង
 វិញ្ញាណ គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា វិញ្ញាណដវៃ បុគ្គលដវៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស ។ បេ ។

[៣២] ចក្ខុយតនៈ គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជី
 ទុក្ខម ទាំងសោតាយតនៈ គេជីន័បាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មាយតនៈ
 គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ។ បេ ។

[៣៣] សោតាយតនៈ គេជីន័បាន ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ
 គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទុក្ខម ទាំងចក្ខុយតនៈ គេជីន័
 បាន ។ បេ ។ ទាំងមនាយតនៈ គេជីន័បាន ដោយអត្តជីពិត និង
 អត្តជីទុក្ខម ។ បេ ។

បុគ្គលាហិ

(៣៤) ចក្ខុជាតុ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
សោតជាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មជាតុ ច ឧប-
លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(៣៥) សោតជាតុ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មជាតុ
ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ចក្ខុជាតុ ច ឧបលត្ត-
តិ ។ បេ ។ មណោញ្ញណាជាតុ ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(៣៦) ចក្ខុទ្រ្តិយំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋន សោតទ្រ្តិយំ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញាតា-
វិទ្រ្តិយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

(៣៧) សោតទ្រ្តិយំ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញា-
តាវិទ្រ្តិយំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ចក្ខុទ្រ្តិ-
យញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញាទ្រ្តិយញ្ច ឧបលត្តតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញំ អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយំ អញ្ញំ អញ្ញ-
ទ្រ្តិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិក-
ដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
បរមដ្ឋនាតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ញំ អញ្ញាតាវិទ្រ្តិយំ

បុគ្គលកថា

[៣៤] ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
ទាំងសោតធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មធាតុ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៣៥] សោតធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ធម្មធាតុ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
មនោវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៣៦] ចក្ខុទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
ទាំងសោតិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រិយ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៣៧] សោតិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិទ្រិយ
គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងចក្ខុទ្រិយ គេដឹង
បាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
អត្ថដ៏ទុក្ខម តែអញ្ញាតាវិទ្រិយដទៃ អញ្ញាទ្រិយដទៃ ។ អើ ។ បុគ្គល
គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រិយ គេដឹង
បាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ អើ ។ អញ្ញាតាវិទ្រិយដទៃ

អរិយធម៌បំណែក កថាវគ្គ

អញ្ញា បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ អាជាតាហិ
 ជិក្ខហិ ហញ្ច អញ្ញាតារិទ្ធិយំ ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋ-
 បាមដ្ឋន អញ្ញាទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបាម-
 ដ្ឋន អញ្ញំ អញ្ញាតារិទ្ធិយំ អញ្ញំ អញ្ញាទ្ធិយំ បុគ្គលោ
 ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបាមដ្ឋន អញ្ញាតារិទ្ធិយញ្ច
 ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបាមដ្ឋន តេន វត វេ វត្តព្វ
 អញ្ញំ អញ្ញាតារិទ្ធិយំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ
 វិនេសិ វត្តព្វ ខេ អញ្ញាតារិទ្ធិយំ ឧបលត្តតិ សង្ខិ-
 ក្កដ្ឋបាមដ្ឋន អញ្ញាទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋ-
 បាមដ្ឋន អញ្ញំ អញ្ញាតារិទ្ធិយំ អញ្ញំ អញ្ញាទ្ធិយំ
 បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបាមដ្ឋន អញ្ញាតា-
 រិទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបាមដ្ឋន យោ ច
 វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតារិទ្ធិយំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ មិច្ឆា
 យោ ច បន វត្តព្វ អញ្ញំ អញ្ញាតារិទ្ធិយំ អញ្ញា
 បុគ្គលោតិ យោ វត វេ វត្តព្វ អញ្ញាតារិទ្ធិយំ ឧប-
 លត្តតិ សង្ខិក្កដ្ឋបាមដ្ឋន អញ្ញាទ្ធិយញ្ច ឧបលត្តតិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុស
 ចុះ ប្រសិនបើ អញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត
 ដ៏ទុក្ខម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 តែអញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញាតារិទ្ធិយ
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹង
 បាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ អញ្ញាតារិទ្ធិយ
 ដទៃ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងអញ្ញា-
 តារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតារិទ្ធិយ
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន

បុគ្គលកថា

សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ អញ្ញាត្រៃយំ អញ អញ្ញាត្រៃ-
 យំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ្ញាតា-
 ត្រៃយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជនាតិ យំ តត្ថ
 វេទសិ វត្តព្វ ខោ អញ្ញាត្រៃយំ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមជ្ជន អញ្ញាត្រៃយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មជ្ជន អញ អញ្ញាត្រៃយំ អញ អញ្ញាត្រៃយំ បុគ្គលោ
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ្ញាត្រៃយញ្ច ឧប-
 លត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន លោ ច វត្តព្វ អញ
 អញ្ញាត្រៃយំ អញ្ញា បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

(៣៨) រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន វេទនា
 ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ រូបំ អញ
 វេទនាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្តិ ភក្កវត្តា អត្តំ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមជ្ជនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ រូបំ អញ្ញា
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ អាជាតាហិ បដិកម្ពុ
 ហញ្ច រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន វេទនា ច
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ រូបំ អញ វេទនា

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម តែអញ្ញាភារិទ្ធិយដទៃ អញ្ញាទ្ធិយដទៃ
 បុគ្គល គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម ទាំងអញ្ញាភារិទ្ធិយ
 គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យ
 ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញា-
 ភារិទ្ធិយ គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម ទាំងអញ្ញាទ្ធិយ
 គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម តែអញ្ញាភារិទ្ធិយដទៃ
 អញ្ញាទ្ធិយដទៃ បុគ្គល គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម
 ទាំងអញ្ញាភារិទ្ធិយ គេមិនជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម
 តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាភារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[៣៨] រូប គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម ទាំងវេទនា
 គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃប្តូ ។
 អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តមប្តូ ។ អើ ។ រូបដទៃ
 បុគ្គលដទៃប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជីន័នូវអំពើ
 ផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ រូប គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម ទាំង
 វេទនា គេជីន័បាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជីទត្តម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វុត្តំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ
 រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តេន វត រេ
 វត្តេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វទេសិ
 វត្តេ ខោ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន វេទនា
 ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ
 វេទនា វុត្តំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ
 បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន តោ
 ច វត្តេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ វិញ្ញា តោ
 ចេ បន វត្តេ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ បុគ្គលោតិ តោ
 វត រេ វត្តេ រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន វេទនា
 ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ចំ រូបំ អញ្ចោ
 វេទនា វុត្តំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ
 បដិបន្នោ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ
 យំ តត្ថ វទេសិ វត្តេ ខោ រូបំ ឧបលត្តតិ

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទត្តម ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ
 បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា រូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទត្តម ទាំងវេទនា
 គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទត្តម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន
 ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជីទត្តម តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយ
 ទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះ
 ទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូប គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តជីពិត និងអត្តជីទត្តម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និង
 អត្តជីទត្តម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តជីពិត និងអត្តជីទត្តម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា រូប គេដឹងបាន

បុគ្គលកថា

សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន វេទនា ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋន អញ្ញំ រូបំ អញ្ញា វេទនា វត្ថុំ ភកវតា អត្ថ
 បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ជា ច វត្ថុត្រ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញា
 បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

[៣៧] រូបំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន សញ្ញា
 ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[៤០] វេទនា ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារ ច ឧបលត្តតិ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧប-
 លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[៤១] សញ្ញា ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
 សង្ខារ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ច ឧប-
 លត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វេទនា
 ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែរូបដទៃ វេទនាដទៃ ព្រះមានព្រះភាគស្រាស់
 ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងរូប គេដឹងបាន
 ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបដទៃ
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(៣៧) រូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

(៤០) វេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
 ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។
 ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ដោយអត្ថ
 ដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

(៤១) សញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំង
 សង្ខារ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
 រូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាថាវត្ថុ

[៤២] សង្ខារ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋាន
វិញ្ញាណញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ រូបញ្ច ឧបលត្តតិ
។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សញ្ញា ច
ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋាន ។ បេ ។

[៤៣] វិញ្ញាណំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋាន
រូបញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ វេទនា ច ឧបលត្តតិ
។ បេ ។ សញ្ញា ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ សង្ខារ
ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋាន ។ បេ ។

[៤៤] ចក្ខាយតនំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
ដ្ឋាន សោតាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មាយ-
តនញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋាន ។ បេ ។

[៤៥] សោតាយតនំ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មា-
យតនំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋាន ចក្ខាយតនញ្ច
ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មនាយតនញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កជ្ជបរមដ្ឋាន ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

[៤២] សង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងវិញ្ញាណ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
វេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសញ្ញា គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏
ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៣] វិញ្ញាណ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងរូប គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងវេទនា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំង
សញ្ញា គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងសង្ខារ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៤] ចក្ខុយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ទាំងសោតាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មាយានៈ គេដឹងបាន
ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

[៤៥] សោតាយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ធម្មាយានៈ គេដឹង
បាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ទាំងចក្ខុយានៈ គេដឹងបាន ។ បេ ។
ទាំងមនាយានៈ គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[២៦] ចក្ខុធាតុ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
សោតធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ច
ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៧] សោតធាតុ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
ដ្ឋន ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន
ចក្ខុធាតុ ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ
ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៨] ចក្ខុទ្រ័យំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
ដ្ឋន សោតិទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញាតា-
វិទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ។ បេ ។

[២៩] សោតិទ្រ័យំ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញាតា-
វិទ្រ័យំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន ចក្ខុទ្រ័យញ្ច
ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ អញ្ញាតិទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋន អញ្ញំ អញ្ញាតាវិទ្រ័យំ អញ្ញំ អញ្ញាតិ-
យន្តិ ។ អាមន្តា ។ វុត្តំ កកវតា អត្តំ បុគ្គលោ អត្តហិ-
តាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវិទ្រ័យញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ អញ្ញាតាវិទ្រ័យំ

បុគ្គលកថា

(៤៦) ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
ទាំងសោតធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងធម្មធាតុ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

(៤៧) សោតធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
។ បេ ។ ធម្មធាតុ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំង
ចក្ខុធាតុ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងមនោវិញ្ញាណធាតុ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

(៤៨) ចក្ខុទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
ទាំងសោតិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រិយ គេដឹងបាន
ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ បេ ។

(៤៩) សោតិទ្រិយ គេដឹងបាន ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិទ្រិយ គេ
ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ទាំងចក្ខុទ្រិយ គេដឹងបាន
។ បេ ។ ទាំងអញ្ញាទ្រិយ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម
អញ្ញាតាវិទ្រិយដទៃ អញ្ញាទ្រិយដទៃ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតាវិទ្រិយ គេ
ដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។ អើ ។ អញ្ញាតាវិទ្រិយដទៃ

អរិយធម៌បីដំណែ កថាវិគ្គ

អញ្ចេន បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ អាជាតាហិ
 បដិកម្មំ ហញ្ចំ អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន អញ្ចេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ អញ្ចេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ វត្ត
 កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ចេន-
 ាវាវ្រ្មយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត
 រេ វត្តោ អញ្ចេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ អញ្ចេន បុគ្គលោតិ
 យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តោ ខោ អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ ឧប-
 លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ចេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ អញ្ចេន អញ្ចេន-
 ាវ្រ្មយំ វត្តំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិ-
 បន្នោ អញ្ចេនាវាវ្រ្មយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរម-
 ដ្ឋេន ខោ ច វត្តោ អញ្ចេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ អញ្ចេន
 បុគ្គលោតិ មិន្នា ខោ ច បន វត្តោ អញ្ចេន អញ្ចេនា-
 វ្រ្មយំ អញ្ចេន បុគ្គលោតិ ខោ វត រេ វត្តោ អញ្ចេន-
 ាវាវ្រ្មយំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយញ្ច
 ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន អញ្ចេន អញ្ចេនាវាវ្រ្មយំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើ
ផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ អញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និង
អត្តជំទត្តម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំ
ទត្តម តែអញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន
ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំទត្តម ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនៃ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គប្បីពោលថា អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំង
ពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញាតា-
រិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំទត្តម ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹង
បាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំទត្តម តែអញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ អញ្ញាតារិទ្ធិយ
ដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
ខ្លួន ទាំងអញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំទត្តម
តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះ
ជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតា-
រិទ្ធិយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនៃ អ្នកមិនគប្បីពោលថា
អញ្ញាតារិទ្ធិយ គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំទត្តម ទាំងអញ្ញា-
តារិទ្ធិយគេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំទត្តម តែអញ្ញាតារិទ្ធិយដទៃ

បុគ្គលកថា

អញ អញ្ជ្រៃយំ វត្តំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថ-
 ហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវិទ្រៃយញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជនាតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វ ខោ
 អញ្ញាតាវិទ្រៃយំ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ្ញ-
 ទ្រៃយញ្ច ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន អញ្ញ អញ្ញាតា-
 វិទ្រៃយំ អញ្ញ អញ្ញាវិទ្រៃយំ វត្តំ កកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្ថហិតាយ បដិបន្នោ អញ្ញាតាវិទ្រៃយញ្ច ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន ណោ ច វត្តព្វ អញ្ញ អញ្ញាតា-
 វិទ្រៃយំ អញ្ញ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា ។ បេ ។

ឧប្បសំសន្តំ ។

[៥០] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជនាតិ
 ។ អាមត្តា ។ រូបំ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។
 អាជាណាហិ ទិក្ខហិ ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន តេន វត វេ វត្តព្វ រូបំ បុគ្គលោតិ
 យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមជ្ជន ណោ ច វត្តព្វ រូបំ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា

បុគ្គលកថា

អញ្ញាត្រ័យដទៃ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំងអញ្ញាត្រ័យ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា អញ្ញាត្រ័យ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏
 ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអញ្ញាត្រ័យដទៃ អញ្ញាត្រ័យដទៃ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ទាំង
 អញ្ញាត្រ័យ គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិន
 គប្បីពោលថា អញ្ញាត្រ័យដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។

ចប់ ឧបម្មសំស្ក្រឹតៈ ។

(៥០) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុក្ខម ។
 អើ ។ បុគ្គល គឺរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរ
 ដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និង
 អត្ថដ៏ទុក្ខម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 បុគ្គល គឺរូប ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថ
 ដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ឆោ ចេ បន វត្តព្វ រូបំ បុគ្គលោតិ ឆោ វត វេ
 វត្តព្វ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ
 យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្វ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ឆោ ច វត្តព្វ រូបំ បុគ្គលោតិ
 មិច្ឆា ។ បេ ។

(៥០) បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ រូបស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ
 រូបា បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី រូបនិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ អាណាណាហិ និកហិ ហញ្ញំ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត វេ វត្តព្វ បុគ្គ-
 លស្មី រូបនិ យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្វ ទោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន ឆោ ច វត្តព្វ បុគ្គ-
 លស្មី រូបនិ មិច្ឆា ឆោ ចេ បន វត្តព្វ បុគ្គលស្មី
 រូបនិ ឆោ វត វេ វត្តព្វ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ

អភិធម្មបិណ្ឌ រាជវត្ត

មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នោះទេ
 ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នោះ
 ទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(៥១) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម ។

អើ ។ បុគ្គលមានក្នុងរូប ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាករូប ។ បេ ។ រូប
 មានក្នុងបុគ្គល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកបូរដឹងនូវ
 កំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទត្តម ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា រូបមាន
 ក្នុងបុគ្គល ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបមាន ក្នុង
 បុគ្គលដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន

បុគ្គលកថា

សង្ខិក្កដ្ឋបរមជ្ជនាតិ យំ ភត្ត វិទេសិ វត្តព្វ ខោ
បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខិក្កដ្ឋបរមជ្ជន ោ ច
វត្តព្វ បុគ្គលស្មី រូបនិ មន្ទា ។ បេ ។

(៥២) បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខិក្កដ្ឋបរមជ្ជ-
នាតិ ។ អាមន្ទា ។ វេទនា បុគ្គលោ ។ បេ ។ វេទនាយ
បុគ្គលោ ។ បេ ។ កញ្ញត្រ វេទនាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។
បុគ្គលស្មី វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា បុគ្គលោ ។ បេ ។
សញ្ញាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។ កញ្ញត្រ សញ្ញាយ
បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ
បុគ្គលោ ។ បេ ។ សង្ខារេសុ បុគ្គលោ ។ បេ ។ កញ្ញត្រ
សង្ខារេហិ បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី សង្ខារ
។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្មី
បុគ្គលោ ។ បេ ។ កញ្ញត្រ វិញ្ញាណា បុគ្គលោ ។ បេ ។
បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណនិ ។ ន ហេវិ វត្តព្វ ។ អាជាតាហិ
និក្ខហំ ហេត្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សង្ខិក្កដ្ឋបរម-
ជ្ជន តេន វត វេ វត្តព្វ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណនិ
យំ ភត្ត វិទេសិ វត្តព្វ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ

បុគ្គលកថា

ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជំនុំតម ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
ពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន
ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជំនុំតម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា រូបមាន ក្នុង
បុគ្គល ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(៥២) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជំនុំតម ។
អើ ។ បុគ្គលគឺវេទនា ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងវេទនា ។ បេ ។
បុគ្គលវៀរចាកវេទនា ។ បេ ។ វេទនាមាន ក្នុងបុគ្គល ។ បេ ។ បុគ្គល
គឺសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាក
សញ្ញា ។ បេ ។ សញ្ញាមាន ក្នុងបុគ្គល ។ បេ ។ បុគ្គលគឺសង្ខារ
ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គល
វៀរចាកសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយមាន ក្នុងបុគ្គល
។ បេ ។ បុគ្គលគឺវិញ្ញាណ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។
បុគ្គលវៀរចាកវិញ្ញាណ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គល ។ អ្នកមិនគួរ
និយាយយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេ
ដឹងបាន ដោយអត្ថជីពិត និងអត្ថជំនុំតម ម្នាលអ្នកដំបំរើនៃ ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យ
ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល

អវិជ្ជាបដិកា រាជវិញ្ញាណ

សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន លោ ច វត្ថុព្រ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណានិ
 មិច្ឆា លោ ចេ បន វត្ថុព្រ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណានិ
 លោ វត រេ វត្ថុព្រ ខោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋ-
 បរមដ្ឋនាតិ យំ តត្ថ វិទេសិ វត្ថុព្រ ខោ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋន លោ ច វត្ថុព្រ បុគ្គ-
 លស្មី វិញ្ញាណានិ មិច្ឆា ។ បេ ។

[៥៣] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខា-
 យតនស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខាយតនា
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។
 ជម្មាយតនំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ជម្មាយតនស្មី បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ជម្មាយតនា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី ជម្មាយតនំ ។ បេ ។

[៥៤] ចក្ខុជាតុ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខុជាតុយា
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខុជាតុយា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុជាតុ ។ បេ ។ ជម្មុជាតុ បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ ជម្មុជាតុយា បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ជម្មុ-
 ជាតុយា បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ជម្មុជាតុ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និង
 អត្តដ៏ទុក្ខមដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត
 ដ៏ទុក្ខម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន ក្នុងបុគ្គល ដូច្នោះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

(៥៣) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគឺចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងចក្ខុយា-
 នៈ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ ចក្ខុយានៈមាន
 ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺធម្មយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុង
 ធម្មយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកធម្មយានៈ ។ បេ ។ ធម្មយា-
 នៈមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។

(៥៤) បុគ្គលគឺចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងចក្ខុធាតុ
 ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ ចក្ខុធាតុមាន ក្នុងបុគ្គលឬ
 ។ បេ ។ បុគ្គលគឺធម្មធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន ក្នុងធម្មធាតុ ។ បេ ។
 បុគ្គលវៀរចាកធម្មធាតុ ។ បេ ។ ធម្មធាតុមាន ក្នុងបុគ្គលឬ ។ បេ ។

បុគ្គលរាជ

(៥៥) ចក្ខុទ្រុយំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខុទ្រុយ-
 យស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខុទ្រុយា
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុទ្រុយំ ។ បេ ។
 អញ្ញាតាវទ្រុយំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាតាវទ្រុយស្មី
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ អញ្ញាតាវទ្រុយា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវទ្រុយន្តិ ។ ន ហេវ
 វត្តព្វ ។ អាជាតាហិ និក្ខហំ ហេវ បុគ្គលោ ឧប-
 លព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តេន វត រេ វត្តព្វ បុគ្គ-
 លស្មី អញ្ញាតាវទ្រុយន្តិ យំ តត្ថ វទេសិ វត្តព្វ ទោ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន តោ ច វត្តព្វ
 បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវទ្រុយន្តិ មិច្ឆា តោ ច បន វត្តព្វ
 បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវទ្រុយន្តិ តោ វត រេ វត្តព្វ បុគ្គ-
 លោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ យំ តត្ថ វទេសិ
 វត្តព្វ ទោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេន
 តោ ច វត្តព្វ បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវទ្រុយន្តិ មិច្ឆា ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(៥៥) បុគ្គលគឺចក្ខុទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលមានក្នុងចក្ខុទ្រិយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុទ្រិយ ។ បេ ។ ចក្ខុទ្រិយមានក្នុងបុគ្គល
 ឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺអញ្ញតារិទ្ធិយ ។ បេ ។ បុគ្គលមានក្នុងអញ្ញ-
 តារិទ្ធិយ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកអញ្ញតារិទ្ធិយ ។ បេ ។ អញ្ញ-
 តារិទ្ធិយ មានក្នុងបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ អ្នកចូរដឹង
 នូវកំហុសចុះ ប្រសិនបើ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត
 ដ៏ទត្តម ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា អញ្ញ-
 តារិទ្ធិយ មានក្នុងបុគ្គលដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតារិទ្ធិយ មាន
 ក្នុងបុគ្គលដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិន
 គប្បីពោលថា អញ្ញតារិទ្ធិយ មានក្នុងបុគ្គលដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទត្តម បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
 ទត្តម តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញតារិទ្ធិយ មាន ក្នុងបុគ្គលដូច្នោះទេ
 ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

អវិជ្ជាបិដកេ ពហំវត្ត

(៥៦) បុគ្គលោ ធូបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។
អាមន្តា ។ វុត្តិ ភក្កវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ
បដិបន្នោតិ^(១) ។ អាមន្តា ។ រូបំ បុគ្គលោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អាជាណាហិ បដិកម្មំ ហញ្ចំ វុត្តិ
ភក្កវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ តេន
វត វេ វត្តព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វិនេសិ វត្តព្វេ
ខោ វុត្តិ ភក្កវតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ
នោ ច វត្តព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា នោ ច បន
វត្តព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ នោ វត វេ វត្តព្វេ វុត្តិ ភក្ក-
វតា អត្ថិ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោតិ យំ តត្ថ
វិនេសិ វត្តព្វេ ខោ វុត្តិ ភក្កវតា អត្ថិ បុគ្គលោ
អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ ច វត្តព្វេ រូបំ បុគ្គលោតិ
មិច្ឆា ។ បេ ។

១ ខ. តិមេ បាហំ សព្វត្ថ យេកុយ្យេន ន វិស្សន្តិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៥ ៦] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គឺរូបឬ ។ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះ
 ភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ម្នាលអ្នកដ៏
 ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា បុគ្គលគឺរូប ដូច្នោះដែរ
 បណ្តា ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នោះទេ ព្រោះ
 ជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គលគឺរូប
 ដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នោះដែរ
 បណ្តា ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យ
 នោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា បុគ្គល គឺរូប ដូច្នោះទេ ព្រោះជា
 ពាក្យខុស ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(៥៧) បុគ្គលោ ធូធិបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 ធាតិ ។ អាមន្តា ។ វុត្តំ ភក្កវតា អត្ថិ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបស្មី
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ រូនា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី រូបំ ។ បេ ។ វេទនា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 វេទនាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ វេទនាយ បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ សញ្ញាយ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ សញ្ញាយ
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ
 បុគ្គលោ ។ បេ ។ សង្ខារេសុ បុគ្គលោ ។ បេ ។
 អញ្ញត្រ សង្ខារេហិ បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី
 សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
 ណស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ វិញ្ញាណា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណានិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វេ ។
 អាជានាហិ បដិកម្មំ ហញ្ញំ វុត្តំ ភក្កវតា អត្ថិ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ តេន វុត រេ វុត្តព្វេ បុគ្គលស្មី
 វិញ្ញាណានិ យំ ភក្ក វេទសិ វុត្តព្វេ ទោ វុត្តំ ភក្កវតា

បុគ្គលកថា

(៥៧) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឧត្តម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួនឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមាន កងរូប ។ បេ ។ បុគ្គល
 វៀរចាករូប ។ បេ ។ រូបមាន កងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺវេទនា
 ។ បេ ។ បុគ្គលមាន កងវេទនា ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកវេទនា ។ បេ ។
 វេទនាមាន កងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គល
 មាន កងសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកសញ្ញា ។ បេ ។ សញ្ញា
 មាន កងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មាន កងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកសង្ខារទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ មានកងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺ
 វិញ្ញាណ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន កងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ បុគ្គល
 វៀរចាកវិញ្ញាណ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមាន កងបុគ្គលឬ ។ អ្នក
 មិនគប្បីពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹង នូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិន
 បើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា វិញ្ញាណ
 មាន កងបុគ្គល ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោល
 នូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ ច វត្តព្វ
 បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណាន្តំ មិច្ឆា នោ ចេ បន វត្តព្វ
 បុគ្គលស្មី វិញ្ញាណាន្តំ នោ វត រេ វត្តព្វ វត្តំ ភកវតា
 អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នាតិ យំ ភក្ក
 វិនេសិ វត្តព្វ នោ វត្តំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ ច វត្តព្វ បុគ្គលស្មី
 វិញ្ញាណាន្តំ មិច្ឆា ។ បេ ។

(៥៨) បុគ្គលោ ទ្ធិបលព្ពតិ សុច្ឆកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 ណាតិ ។ អាមន្តា ។ វត្តំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ
 អត្តហិតាយ បដិបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខាយ-
 តនំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនស្មី បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ អញ្ញាត្រ ចក្ខាយតនា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ធម្មាយតនំ បុគ្គ-
 លោ ។ បេ ។ ធម្មាយតនស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។
 អញ្ញាត្រ ធម្មាយតនា បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី
 ធម្មាយតនំ ។ បេ ។ ចក្ខុណតិ បុគ្គលោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា
 វិញ្ញាណ មានកងបុគ្គល ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិន
 បើ អ្នកមិនគប្បីពោលថា វិញ្ញាណមាន កងបុគ្គល ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នក
 ជំចំរើន អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ
 អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា វិញ្ញាណមាន កងបុគ្គល ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស
 ។ បេ ។

[៥៨] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមធុ ។

អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួនឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគឺចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន
 កងចក្ខុយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលរៀរចាកចក្ខុយានៈ ។ បេ ។
 ចក្ខុយានៈមានកងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺធម្មាយានៈ ។ បេ ។
 បុគ្គលមានកងធម្មាយានៈ ។ បេ ។ បុគ្គលរៀរចាកធម្មាយានៈ ។ បេ ។
 ធម្មាយានៈមានកងបុគ្គលឬ ។ បេ ។ បុគ្គលគឺចក្ខុណាតិ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ចក្ខុធាតុយា បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ ចក្ខុធាតុ-
 យា បុគ្គលោ ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុធាតុ ។ បេ ។
 ធម្មធាតុ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ធម្មធាតុយា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ អញ្ញត្រ ធម្មធាតុយា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី ធម្មធាតុ ។ បេ ។

(៥៧) ចក្ខុទ្រ័យំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ ចក្ខុទ្រ័-
 យស្មី បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ ចក្ខុទ្រ័យា បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលស្មី ចក្ខុទ្រ័យំ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ ភាវ័ទ្រ័-
 យំ បុគ្គលោ ។ បេ ។ អញ្ញត្រ ភាវ័ទ្រ័យស្មី បុគ្គលោ
 ។ បេ ។ អញ្ញត្រ អញ្ញត្រ ភាវ័ទ្រ័យា បុគ្គលោ ។ បេ ។
 បុគ្គលស្មី អញ្ញត្រ ភាវ័ទ្រ័យន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។
 អាជាតាហិ បដិកម្មំ ហព្វំ វត្តំ ភក្កវតា អត្តំ
 បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ តេន វត រេ វត្តព្វ
 បុគ្គលស្មី អញ្ញត្រ ភាវ័ទ្រ័យន្តិ យំ តត្ត វទេសិ វត្តព្វ
 ។ ១ វត្តំ ភក្កវតា អត្តំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ ប-
 ដិបន្នោ នោ ច វត្តព្វ បុគ្គលស្មី អញ្ញត្រ ភាវ័ទ្រ័យន្តិ
 មិច្ឆា នោ ច បន វត្តព្វ បុគ្គលស្មី អញ្ញត្រ ភាវ័ទ្រ័យន្តិ

បុគ្គលកថា

បុគ្គលមាន កងចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុធាតុ ។ បេ ។
 ចក្ខុធាតុមាន កងបុគ្គលប្ត ។ បេ ។ បុគ្គលគឺធម្មធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មាន កងធម្មធាតុ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកធម្មធាតុ ។ បេ ។ ធម្ម-
 ធាតុមាន កងបុគ្គលប្ត ។ បេ ។

(៥៧) បុគ្គលគឺចក្ខុទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលមានកងចក្ខុទ្រិយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកចក្ខុទ្រិយ ។ បេ ។ ចក្ខុទ្រិយមាន កង
 បុគ្គលប្ត ។ បេ ។ បុគ្គលគឺអញ្ញាតាវិទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលមាន
 កងអញ្ញាតាវិទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាកអញ្ញាតាវិទ្រិយ ។ បេ ។
 អញ្ញាតាវិទ្រិយ មានកងបុគ្គលប្ត អ្នកមិនគប្បីពោលយ៉ាងនេះទេ ។
 អ្នកចូរដឹងនូវអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
 មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិទ្រិយ មានកងបុគ្គល ដូច្នោះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ្ញាតាវិទ្រិយ មានកងបុគ្គល
 ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា អញ្ញាតាវិទ្រិយ មានកងបុគ្គល ដូច្នោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

នោ វត វេ វត្តព្វ វត្តំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិ-
 តាយ បដិបណ្ណាតិ យំ តត្ថ វេទសិ វត្តព្វ ខោ វត្តំ
 ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបណ្ណា នោ
 ច វត្តព្វ បុគ្គលស្មី អញ្ញាតាវិទ្ធិយន្តិ មិច្ឆា ។ បេ ។

បញ្ញាសយសំសន្នំ ។

[៦០] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 ណាតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ សប្បច្ចយោ ។ បេ ។
 បុគ្គលោ អប្បច្ចយោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ សដ្ឋតោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលោ អសដ្ឋតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ
 សស្សតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អសស្សតោ ។ បេ ។
 បុគ្គលោ សនិមិត្តោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អនិមិត្តាតិ ។
 ធន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ សដ្ឋតំ ។

[៦១] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋណាតិ ។
 អាមត្តា ។ វត្តំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ
 បដិបណ្ណាតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ សប្បច្ចយោ ។ បេ ។
 បុគ្គលោ អប្បច្ចយោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ សដ្ឋតោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគប្បីពោលថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលទូរ
 ពាក្យណា គប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាន
 បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា អញ
 ភាវិន្ទិយ មានក្នុងបុគ្គល ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

ចប់ ចតុក្កន្ធយសំសន្តនៈ ។

[៦០] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម ។
 អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយបច្ច័យ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានបច្ច័យ ។ បេ ។
 បុគ្គលមានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានបច្ច័យតាក់តែង
 ។ បេ ។ បុគ្គលទៀង ។ បេ ។ បុគ្គលមិនទៀង ។ បេ ។ បុគ្គល
 ប្រកបដោយនិមិត្ត ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមាននិមិត្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៦១] បុគ្គល គេមិនដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុត្តម
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ។ អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយបច្ច័យ ។ បេ ។
 បុគ្គលមិនមានបច្ច័យ ។ បេ ។ បុគ្គលមានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

បុគ្គលោ អសង្ខតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ សស្សតោ
 ។ បេ ។ បុគ្គលោ អសស្សតោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ
 សនិមិត្តោតិ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អនិមិត្តោតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សង្ខតំ ។

លក្ខណយុត្តិកា ។

[៦២] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ ឧបលត្តតិ បុគ្គ-
 លោតិ ។ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ ឧបលត្តតិ កេហិចិ
 បុគ្គលោ កេហិចិ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ កេ-
 ហិចិ ឧបលត្តតិ កេហិចិ ន ឧបលត្តតីតិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៣] បុគ្គលោ សច្ចិកដ្ឋោ សច្ចិកដ្ឋោ បុគ្គ-
 លោតិ ។ បុគ្គលោ សច្ចិកដ្ឋោ សច្ចិកដ្ឋោ កេ-
 ហិចិ បុគ្គលោ កេហិចិ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ
 កេហិចិ សច្ចិកដ្ឋោ កេហិចិ ន សច្ចិកដ្ឋាតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

បុគ្គលមិនមានបង្គុយតាក់តែង ។ បេ ។ បុគ្គលទៀង ។ បេ ។ បុគ្គល

មិនទៀង ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយនិមិត្ត ។ បេ ។ បុគ្គលមិន

មាននិមិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ លទ្ធផលយុត្តិកតា ។

[៦២] បុគ្គលគេដឹង ឈ្មោះថា គេដឹងបុគ្គលឬ ។ បុគ្គល

គេដឹង តែបុគ្គលខ្លះ គេដឹង បុគ្គលខ្លះ គេមិនដឹងឬ ។ បុគ្គលខ្លះ គេដឹង

បុគ្គលខ្លះ គេមិនដឹងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣] បុគ្គល មានអត្តជីពិត ឈ្មោះថា បុគ្គលមានអត្តជីពិតឬ ។

បុគ្គលមានអត្តជីពិត តែបុគ្គលខ្លះ មានអត្តជីពិត បុគ្គលខ្លះ មិនមានអត្ត

ជីពិតឬ ។ បុគ្គលខ្លះ មានអត្តជីពិត បុគ្គលខ្លះ មិនមានអត្តជីពិតឬ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៦៤] បុគ្គលោ វិជ្ជមានោ វិជ្ជមានោ បុគ្គ-
លោតិ ។ បុគ្គលោ វិជ្ជមានោ វិជ្ជមានោ កេហិចិ
បុគ្គលោ កេហិចិ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ កេ-
ហិចិ វិជ្ជមានោ កេហិចិ ន វិជ្ជមានោតិ ។ ន ហេវំ
វគ្គេ ។ បេ ។

[៦៥] បុគ្គលោ សិវិជ្ជមានោ សិវិជ្ជមានោ
បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ សិវិជ្ជមានោ សិវិជ្ជមានោ
កេហិចិ បុគ្គលោ កេហិចិ ន បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គ-
លោ កេហិចិ សិវិជ្ជមានោ កេហិចិ ន សិវិជ្ជ-
មានោតិ ។ ន ហេវំ វគ្គេ ។ បេ ។

[៦៦] បុគ្គលោ អត្ថិ អត្ថិ បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គ-
លោ អត្ថិ អត្ថិ កេហិចិ បុគ្គលោ កេហិចិ ន
បុគ្គលោតិ ។ បុគ្គលោ កេហិចិ អត្ថិ កេហិចិ
ន អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វគ្គេ ។ បេ ។

[៦៧] បុគ្គលោ អត្ថិ អត្ថិ ន សព្វោ បុគ្គលោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ន អត្ថិ ន អត្ថិ ន សព្វោ
បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វគ្គេ ។ បេ ។ សង្ខត្តិ ។

វិចសោធនំ ។

អភិធម្មបំណក រាជវិត្ត

[៦៤] បុគ្គល កំពុងមាន ឈ្មោះថា បុគ្គល កំពុងមានឬ ។
 បុគ្គល កំពុងមាន តែបុគ្គលខ្លះ កំពុងមាន បុគ្គលខ្លះ មិនកំពុង
 មានឬ ។ បុគ្គលខ្លះ កំពុងមាន បុគ្គលខ្លះ មិនកំពុងមានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥] បុគ្គល កំពុងមានព្រម ឈ្មោះថា បុគ្គល កំពុងមានព្រម
 ឬ ។ បុគ្គល កំពុងមានព្រម តែបុគ្គលខ្លះ កំពុងមានព្រម បុគ្គល
 ខ្លះ មិនកំពុងមានព្រមឬ ។ បុគ្គលខ្លះ កំពុងមានព្រម បុគ្គលខ្លះ
 មិនកំពុងមានព្រមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦] បុគ្គលមាន ឈ្មោះថា មានបុគ្គលឬ ។ បុគ្គលមាន
 តែបុគ្គលខ្លះ មាន បុគ្គលខ្លះ មិនមានឬ ។ បុគ្គលខ្លះ មាន បុគ្គលខ្លះ
 មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧] បុគ្គលមាន តែមិនមែនមានសុទ្ធតែបុគ្គលទាំងអស់ឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលមិនមាន តែមិនមែនគ្មានបុគ្គលទាំងអស់ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ វិចធរណៈ ។

បុគ្គលកថា

[៦៨] រូបធាតុយា រូបី បុគ្គលោតិ ។ អាមន្តា ។
កាមធាតុយា កាមី បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
។ បេ ។

[៦៩] រូបធាតុយា រូបិណោ សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
កាមធាតុយា កាមិណោ សត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
។ បេ ។

[៧០] អរូបធាតុយា អរូបី បុគ្គលោតិ ។ អាមន្តា ។
កាមធាតុយា កាមី បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
។ បេ ។

[៧១] អរូបធាតុយា អរូបិណោ សត្តាតិ ។
អាមន្តា ។ កាមធាតុយា កាមិណោ សត្តាតិ ។ ន
ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[៧២] រូបធាតុយា រូបី បុគ្គលោ អរូបធាតុយា
អរូបី បុគ្គលោ អត្ថិ ច កោចិ រូបធាតុយា ចុតោ
អរូបធាតុ ឧបបដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ រូបី បុគ្គលោ
ឧប្បិដ្ឋា^(១) អរូបី បុគ្គលោ ជាតោតិ ។ ន ហេរិ
វត្តព្វ ។ បេ ។

១ ឧ.ម. ឧប្បិដ្ឋោ ។

បុគ្គលកថា

[៦៨] បុគ្គល មានរូប ព្រោះរូបធាតុប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល
មានកាម ព្រោះកាមធាតុប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៩] សត្វទាំងឡាយ មានរូប ព្រោះរូបធាតុប្តូរ ។ អើ ។
សត្វទាំងឡាយ មានកាម ព្រោះកាមធាតុប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០] បុគ្គល មិនមានរូប ព្រោះអរូបធាតុប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល
មានកាម ព្រោះកាមធាតុប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១] សត្វទាំងឡាយ មិនមានរូប ព្រោះអរូបធាតុប្តូរ ។ អើ ។
សត្វទាំងឡាយ មានកាម ព្រោះកាមធាតុប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២] បុគ្គល មានរូប ព្រោះរូបធាតុ បុគ្គល មិនមានរូប
ព្រោះអរូបធាតុ ចុះបុគ្គលខ្លះ ច្បុកចាតុរូបធាតុ ចូលទៅកើតក្នុងអរូប-
ធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមានរូប តែបែរជាសូន្យ
បុគ្គលមិនមានរូប ត្រឡប់ជាកើតទៀតមានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

[៧៣] រូបជាតុយា រូបិណោ សត្តា អរូបជាតុ-
 យា អរូបិណោ សត្តា អត្ថំ ច កោចិ រូបជាតុយា
 ចុតោ អរូបជាតុំ ឧបបជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ រូបិ
 សត្តោ ឧច្ឆិណ្ឌោ អរូបិ សត្តោ ជាតោតិ ។ ន ហោរិ
 វត្តោ ។ បេ ។

[៧៤] កាយោតិ វា សរីរន្តិ វា សរីរន្តិ វា
 កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ សេ
 ឯកេជ្ជេ សមេ សភាគេ^(១) តជ្ជានេតិ ។ អាមន្តា ។
 បុគ្គលោតិ វា ដីវេតិ វា ដីវេតិ វា បុគ្គលោតិ
 វា បុគ្គលំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ សេ ឯកេជ្ជេ
 សមេ សភាគេ តជ្ជានេតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ
 កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ
 ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ ។ ន ហោរិ វត្តោ ។ អាជា-
 ណាហិ និក្ខហំ ហញ្ញំ កាយោតិ វា សរីរន្តិ វា ស-
 រីរន្តិ វា កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ
 សេ ឯកេជ្ជេ សមេ សភាគេ តជ្ជានេ បុគ្គលោតិ វា

១ ឧ. ម. សមភាគេតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិយេវ ។

អភ័ធម្មបំណក កថាវគ្គ

[៧៣] សត្វទាំងឡាយ មានរូប ព្រោះរូបធាតុ សត្វទាំងឡាយ
 មិនមានរូប ព្រោះអរូបធាតុ ចុះសត្វខ្លះ ច្បួតចាករូបធាតុ ចូលទៅ
 កើតក្នុងអរូបធាតុ មានដែរឬ ។ អើ ។ ចុះសត្វ មានរូប តែបែរ
 ជាសូន្យ សត្វ មិនមានរូប ត្រឡប់ជាកើតទៀត មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤] (ខ្ញុំ) ធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី
 ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅក្នុងទីជា
 មួយគ្នា សើគ្នា មានចំណែកសើគ្នា មានជាតិដូចគ្នាឬ ។ អើ ។

(ខ្ញុំ) ធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា
 បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា សើគ្នា
 មានចំណែកសើគ្នា មានជាតិដូចគ្នាឬ ។ អើ ។ កាយដទៃ បុគ្គល

ដទៃឬ ។ អើ ។ ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរជំនុំកិហុសចុះ ប្រសិនបើ ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យ
 ជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី
 (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា សើគ្នា មានចំណែក

សើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី

បុគ្គលកថា

ដីពេតិ វា ដីពេតិ វា បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ
 ករិត្តា ឯសេ សេ ឯកធម្មេ សមេ សភាគេ តជ្ជានេ
 អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោ តេន វត វេ
 វត្តេ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ យំ តត្ថ វិនេសិ
 វត្តេ ខោ កាយោតិ វា សវ័ន្តំ វា សវ័ន្តំ វា
 កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្តា ឯសេ សេ
 ឯកធម្មេ សមេ សភាគេ តជ្ជានេ បុគ្គលោតិ វា
 ដីពេតិ វា ដីពេតិ វា បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ
 ករិត្តា ឯសេ សេ ឯកធម្មេ សមេ សភាគេ តជ្ជានេ
 អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោ នោ ច វត្តេ
 អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ មិច្ឆា នោ ច បន វត្តេ
 អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សវ័ន្តំ នោ វត វេ វត្តេ កា-
 យោតិ វា សវ័ន្តំ វា សវ័ន្តំ វា កាយោតិ វា
 កាយំ អប្បយំ ករិត្តា ឯសេ សេ ឯកធម្មេ សមេ
 សភាគេ តជ្ជានេ បុគ្គលោតិ វា ដីពេតិ វា ដីពេតិ វា

បុគ្គលកថា

ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គល
 ៥ នេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិ
 ដូចគ្នា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គប្បីពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា
 រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយ
 សួរថា) កាយនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើ
 គ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា
 ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលនេះ តាំង
 នៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា
 កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរៈ
 ដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិន
 គប្បីពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកមិនគប្បីពោលថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា
 សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំង
 នៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំ
 ធ្វើបុគ្គលឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី

អភិធម្មប្រដិកេ កថាវគ្គ

បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ ករិត្តា ឯសេ សេ
 ឯកក្កដ្ឋ សមេ សភាគេ តត្ថានេ អញ្ញា កាយោ
 អញ្ញា បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វេទេសិ វត្ថុព្វ ទោ
 កាយោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា កាយោតិ
 វា កាយំ អប្បយំ ករិត្តា ឯសេ សេ ឯកក្កដ្ឋ
 សមេ សភាគេ តត្ថានេ បុគ្គលោតិ វា ដីវេតិ
 វា ដីវេតិ វា បុគ្គលោតិ វា បុគ្គលំ អប្បយំ
 ករិត្តា ឯសេ សេ ឯកក្កដ្ឋ សមេ សភាគេ តត្ថា-
 នេ អញ្ញា កាយោ អញ្ញា បុគ្គលោ លោ ច
 វត្ថុព្វ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ មិច្ឆា ។ បេ ។

(៧៥) កាយោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា
 កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្តា ឯសេ សេ
 ឯកក្កដ្ឋ សមេ សភាគេ តត្ថានេ ។ អាមន្តា ។
 វត្ថុ ភក្កវត្ថា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ-
 និ ។ អញ្ញា កាយោ អញ្ញា បុគ្គលោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វ ។ អាជាលហិ បដិកម្មំ ហញ្ញំ កា-
 យោតិ វា សរីរន្តំ វា សរីរន្តំ វា កាយោតិ វា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ថា បុគ្គលក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា សើគ្នា
 មានចំណែកសើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរក្តី ឬ
 ថា សរីរក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅក្នុងទីជា
 មួយគ្នា សើគ្នា មានចំណែកសើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬខ្ញុំធ្វើបុគ្គល
 ឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា បុគ្គលក្តី ថា ជីវិតក្តី ឬថា ជីវិតក្តី ថា បុគ្គល
 ក្តី (ហើយសួរថា) បុគ្គលនេះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា សើគ្នា មាន
 ចំណែកសើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ តែអ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា ជីវិតដទៃ សរីរដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស ។ បេ ។

[៧៥] (ខ) ធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរ
 ក្តី ឬថា សរីរក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយនេះ តាំងនៅ
 ក្នុងទីជាមួយគ្នា សើគ្នា មានចំណែកសើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ឬ ។
 អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ខ្លួនឬ ។ កាយដទៃ បុគ្គលដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ អ្នកចូរជំនុំអំពើផ្ទុយចុះ ប្រសិនបើ ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួម
 ហៅថា កាយក្តី ថា សរីរក្តី ឬថា សរីរក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា)

បុគ្គលកថា

កាយំ អប្បយំ ករិត្តា ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ
 សភាគេ តដ្ឋានេ វុត្តំ ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថ-
 ហិតាយ បដិបដ្ឋោ នេន វត វេ វត្ថេ អញ្ញោ
 កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ យំ តត្ថ វទេសិ វត្ថេ
 ខោ កាយោតិ វា សវ័រន្តិ វា សវ័រន្តិ វា កា-
 យោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្តា ឯសេ សេ ឯ-
 កដ្ឋេ សមេ សភាគេ តដ្ឋានេ វុត្តំ ភកវតា អត្ថំ
 បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ នោ ច វត្ថេ
 អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា នោ ច
 បន វត្ថេ អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ
 នោ វត វេ វត្ថេ កាយោតិ វា សវ័រន្តិ វា ស-
 វ័រន្តិ វា កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ ករិត្តា
 ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សភាគេ តដ្ឋានេ វុត្តំ
 ភកវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្ថហិតាយ បដិបដ្ឋោ យំ
 តត្ថ វទេសិ វត្ថេ ខោ កាយោតិ វា សវ័រន្តិ វា

បុគ្គលកថា

កាយ⁺នុ៎ះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា សើតា មានចំណែកសើតា មាន
 ជាតិដូចគ្នា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ខ្លួន ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោល
 ថា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នក
 ពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា
 រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយ
 សួរថា) កាយ⁺នុ៎ះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា សើតា មានចំណែក
 សើតា មានជាតិដូចគ្នា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិ-
 បត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នកមិនគប្បីពោលថា កាយដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ អ្នកមិនគប្បី
 ពោលថា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នក
 មិនគប្បីពោលថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈ
 ក្តី ឬថា សរីរៈក្តី ថា កាយក្តី (ហើយសួរថា) កាយ⁺នុ៎ះ តាំងនៅក្នុង
 ទីជាមួយគ្នា សើតា មានចំណែកសើតា មានជាតិដូចគ្នា ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ដូច្នោះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា ខ្ញុំធ្វើកាយឲ្យជាប់គ្នា រួមហៅថា កាយក្តី ថា សរីរៈក្តី

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

សវ័រ្ម័ន្តំ វា កាយោតិ វា កាយំ អប្បយំ កវត្តា
 ឃសេ សេ ឃកដ្ឋេ សមេ សកាគេ តដ្ឋានេ វត្តំ
 កគវតា អត្ថំ បុគ្គលោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោ នោ
 ច វត្តព្វេ អញ្ញោ កាយោ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ មិច្ឆា
 ។ បេ ។ សង្កតំ ។

បញ្ញត្តិយោគោ ។

[៧៦] បុគ្គលោ សម្មាវតិ អស្មា លោកា
 បរ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ សោ បុគ្គលោ សម្មាវតិ អស្មា លោកា
 បរ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៧] បុគ្គលោ សម្មាវតិ អស្មា លោកា បរំ
 លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អញ្ញោ បុគ្គលោ សម្មាវតិ អស្មា លោកា បរំ
 លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បូជា សរិរេក្ខី ថា កាយក្ខី (ហើយសួរថា) កាយន្ទ៎៖ តាំងនៅក្នុង
 ទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានជាតិដូចគ្នា ព្រះមាន
 ព្រះភាគគ្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន តែអ្នក
 មិនគួរពោលថា កាយដទៃ បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ ព្រោះជាពាក្យ
 ខុស ។ បេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

ចប់ បញ្ញត្តានុយោគៈ ។

(៧៦) បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
 អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ
 ជ្រុកដង្កាអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាក
 លោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

(៧៧) បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
 អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដទៃ អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាក
 លោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[៧៨] បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ
 លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សោ ចន្តោ ច សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ លោកំ
 បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ
 ។ បេ ។

[៧៩] បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ
 លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 នេវ សោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ន អន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា
 លោកា បរិ លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ
 លោកន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។

[៨០] បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ
 លោកំ បរាស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សោ បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អន្តោ បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ
 សោ ចន្តោ ច សម្មាសម្ពុទ្ធំ នេវ សោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ន
 អន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធំ អស្មា លោកា បរិ លោកំ បរាស្មា
 លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[៧៨] បុគ្គល អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
 អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 នោះផង បុគ្គលដទៃផង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាង
 មុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩] បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
 អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ
 មិនអន្ទោល បុគ្គលដទៃ ក៏មិនអន្ទោល ចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
 ខាងមុខទេ មិនអន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០] បុគ្គល អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
 អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ
 អន្ទោល បុគ្គលដទៃអន្ទោល បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង អន្ទោល
 បុគ្គលនោះ មិនអន្ទោល បុគ្គលដទៃ មិនអន្ទោល ចាកលោកនេះ ទៅ
 កាន់លោកខាងមុខ មិនអន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(៧០) ន វត្តំ បុគ្គលោ សន្ទាវតិ អស្មា លោកា
បរិ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។
អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភគវតា

ស សត្តក្ខត្តបរមំ សន្ទាវតានំ បុគ្គលោ
ទិក្ខុស្សន្តករោ ហោតិ សព្វសញ្ញាជនក្ខយាតិ
អត្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ
សន្ទាវតិ អស្មា លោកា បរិ លោកំ បរស្មា លោកា
ឥមំ លោកន្តិ ។

(៧២) ន វត្តំ បុគ្គលោ សន្ទាវតិ អស្មា
លោកា បរិ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ
។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភគវតា អនមតត្តោយំ ភិក្ខុវេ
សំសារោ បុព្វា កោដិ ន បញ្ញាយតិ អវិជ្ជាដីវរណានំ
សត្តានំ តណ្ហាសញ្ញាជនានំ សន្ទាវតំ សំសារតន្តិ
អត្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ
សន្ទាវតិ អស្មា លោកា បរិ លោកំ បរស្មា លោកា
ឥមំ លោកន្តិ ។

អភិធម្មបិដក រាជាវគ្គ

(៨១) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅ
កាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។
អើ ។ វិក្រងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

បុគ្គលនោះ អន្ទោល កំណត់ត្រឹមតែ៧ ជាតិ ជាអ្នកបានធ្វើ
នូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈទាំងពួង ពាក្យដូច្នោះ
មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។

អើ ។ បើដូច្នោះមានតែ បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះ ។

(៨២) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅ
កាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។
អើ ។ វិក្រងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សំសារ
នេះ មានទីបំផុត គេមិនអាចដឹងបានទេ ទីបំផុតខាងដើមរបស់សត្វទាំង
ឡាយ ដែលមានអវិជ្ជាជាទោរទាំង មានតណ្ហាជាចំណង កាលស្ទុះទៅ
កាលអន្ទោលទៅ មិនប្រាកដឡើយ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
បូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះមានតែ បុគ្គលអន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅ
កាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះ ។

បុគ្គលកថា

[៨៣] បុគ្គលោ សុទ្ធាវតិ អស្មា លោកា បរិ
លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
ស្សេ បុគ្គលោ សុទ្ធាវតិ អស្មា លោកា បរិ លោកំ
បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
។ បេ ។ ស្សេ បុគ្គលោ សុទ្ធាវតិ អស្មា លោកា
បរិ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមន្តា ។
អត្ថំ កោចិ មនុស្សោ ហុត្វា ទេវេ ហោតិ ។
អាមន្តា ។ ស្សេ មនុស្សោ សោ ទេវេតិ ។ ន
ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ ស្សេ មនុស្សោ សោ ទេ-
វេតិ ។ អាមន្តា ។ មនុស្សោ ហុត្វា ទេវេ ហោតិ
ទេវេ ហុត្វា មនុស្សោ ហោតិ មនុស្សក្ខតោ អញ្ញោ
ទេវេ អញ្ញោ មនុស្សក្ខតោ ស្សេវយំ សុទ្ធាវតិ
មិច្ឆា ។ បេ ។ សចេ ហិ សុទ្ធាវតិ ស្សេ បុគ្គលោ
ឥតោ ចុតោ បរិ លោកំ អនញ្ញោ ហេរិ បរណំ
ន ហេហិតិ ចាណាតិចាតោបិ ធួបលត្តតិ កម្មំ អត្ថំ
កម្មវិចារោ អត្ថំ កតាទំ កម្មាទំ វិចារោ អត្ថំ
កុសលាកុសលេ វិបច្ឆមាទេ ស្សេវយំ សុទ្ធាវតិ

បុគ្គលកថា

(៨៣) បុគ្គលអន្ទាលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ
អន្ទាលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
នោះឯង អន្ទាលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទាលចាក
លោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលនោះឯង អន្ទាលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាង
មុខ អន្ទាលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
សត្វខ្លះ ជាមនុស្ស បានទៅកើតជាទេវតា មានមែនឬ ។ អើ ។
មនុស្សនោះឯង គឺទេវតានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
មនុស្សនោះឯង គឺទេវតានោះឬ ។ អើ ។ សត្វដែលកើតជាមនុស្ស
ហើយបានទៅកើតជាទេវតា ដែលកើតជាទេវតា ហើយទៅកើតជា
មនុស្ស សត្វដែលកើតជាមនុស្ស ហើយទៅកើតជាទេវតាដទៃ ទៅ
កើតជាមនុស្សដទៃ សត្វនោះឯង រមែងអន្ទាលទៅ ពាក្យនេះជា
ពាក្យខុស ។ បេ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះឯង ច្យុតចាកលោកនេះ
អន្ទាលទៅកាន់លោកខាងមុខ មិនមែនជាបុគ្គលដទៃទេ កាលបើយ៉ាង
នេះ សេចក្តីស្ងប់នឹងមិនមាន សូម្បីបាណាតិបុគ្គលក៏មិនមាន តែកម្មមាន
កម្មវិបាកមាន វិបាកនៃកម្មទាំងឡាយដែលសត្វធ្វើហើយក៏មាន កាល
កុសល និងអកុសលកំពុងឲ្យផល សត្វនោះឯង តែងអន្ទាលទៅ

អភិធម្មបិដកេ រាជាវគ្គ

មិច្ឆា ។ បេ ។ ស្សេ បុគ្គលោ សម្មាវតិ អស្មា លោកា
 បរិ លោកំ បរស្មា លោកា វេ មិ លោកន្តិ ។ អាមម្ហា ។
 អត្ថំ កោចិ មនុស្សោ ហុត្វា យក្ខោ ហោតិ បេ-
 តោ ហោតិ នេយិកោ ហោតិ តិវច្ឆានុកតោ ហោតិ
 ឌុដ្ឋោ ហោតិ តោណោ ហោតិ កម្រុកោ ហោតិ
 សុគរោ ហោតិ មហិសោ ហោតិ ។ អាមម្ហា ។
 ស្សេ មនុស្សោ សោ មហិសោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ ស្សេ មនុស្សោ សោ មហិសោតិ ។ អា-
 មម្ហា ។ មនុស្សោ ហុត្វា មហិសោ ហោតិ មហិសោ
 ហុត្វា មនុស្សោ ហោតិ មនុស្សក្ខតោ អញ្ញោ មហិ-
 សោ អញ្ញោ មនុស្សក្ខតោ ស្សេវយំ សម្មាវតិ
 មិច្ឆា ។ បេ ។ សចេ ហិ សម្មាវតិ ស្សេ បុគ្គលោ
 វតោ ចុតោ បរិ លោកំ អនញ្ញោ ហេរិ មរណំ
 ន ហេហិតំ ចាណាតិចាតោបិ ធូបលត្តតំ កម្មំ
 អត្ថំ កម្មវិចារោ អត្ថំ កតានំ កម្មានំ វិចារោ អត្ថំ
 កុសលាកុសលេ វិបច្ឆមនេ ស្សេវយំ សម្មាវតិ

អវិជ្ជាបិដក កថាវត្ថុ

ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស ។ បេ ។ បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាក
លោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មក
កាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាមនុស្ស ហើយទៅ
កើតជាយក្ស ទៅកើតជាប្រេត ជាសត្វនរក ជាសត្វតិរច្ឆាន ជាឧដ្ឋ
ជាតោ ជាលា ជាជ្រូក ជាក្របី មានមែនឬ ។ អើ ។ មនុស្ស
នោះឯង គឺក្របីនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
មនុស្សនោះឯង គឺក្របីនោះឬ ។ អើ ។ សត្វដែលកើតជាមនុស្ស
ហើយទៅកើតជាក្របី សត្វដែលកើតជាក្របី ហើយទៅកើតជាមនុស្ស
សត្វដែលកើតជាមនុស្ស ហើយទៅកើតជាក្របីដទៃ ទៅកើតជាមនុស្ស
ដទៃ សត្វនោះឯង តែងអន្ទោលទៅ ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស
។ បេ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះឯង ច្យុតចាកលោកនេះ អន្ទោលទៅ
កាន់លោកខាងមុខ មិនមែនជាបុគ្គលដទៃឡើយ កាលបើយ៉ាងនេះ
សេចក្តីស្ងាបនឹងមិនមាន សូម្បីបាណាតិបាតក៏មិនមាន តែកម្មមាន កម្ម-
វិបាកមាន វិបាករបស់កម្មទាំងឡាយ ដែលសត្វធ្វើហើយក៏មាន កាល
បើកុសល និងអកុសលកំពុងឲ្យផល សត្វនោះឯង តែងអន្ទោលទៅ

បុគ្គលកថា

មីន្តា ។ បេ ។ ស្ទើរ បុគ្គលោ សុទ្ធាវតី អស្មា លោ-
 កា បរិ លោកំ បរស្មា លោកា វេមំ លោកង្គំ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ ខត្តិយោ ហុត្វា ព្រាហ្មណោ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ ខត្តិយោ សោ ព្រាហ្ម-
 ណោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ ខត្តិ-
 យោ ហុត្វា វេស្សោ ហោតិ សុទ្ធោ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ស្ទើរ ខត្តិយោ សោ សុទ្ធោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ ព្រាហ្មណោ
 ហុត្វា វេស្សោ ហោតិ សុទ្ធោ ហោតិ ខត្តិយោ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ ព្រាហ្មណោ សោ
 ខត្តិយោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ
 វេស្សោ ហុត្វា សុទ្ធោ ហោតិ ខត្តិយោ ហោតិ
 ព្រាហ្មណោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ វេស្សោ
 សោ ព្រាហ្មណោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ កោចិ សុទ្ធោ ហុត្វា ខត្តិយោ ហោតិ ព្រាហ្ម-
 ណោ ហោតិ វេស្សោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ស្ទើរ
 សុទ្ធោ សោ វេស្សោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស ។ បេ ។ បុគ្គលនោះឯង អន្ទោល
 ចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មក
 កាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាក្សត្រ ហើយទៅ
 កើតជាព្រាហ្មណ៍ មានមែនឬ ។ អើ ។ ក្សត្រនោះឯង គឺព្រាហ្មណ៍
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែល
 កើតជាក្សត្រ ហើយទៅកើតជាអ្នកជំនួញ ទៅកើតជាអ្នកគ្រូ មានមែន
 ឬ ។ អើ ។ ក្សត្រនោះឯង គឺអ្នកគ្រូនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាព្រាហ្មណ៍ ហើយទៅកើតជាអ្នក
 ជំនួញ ជាអ្នកគ្រូ ជាក្សត្រ មានមែនឬ ។ អើ ។ ព្រាហ្មណ៍នោះឯង
 គឺក្សត្រនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែល
 កើតជាអ្នកជំនួញ ហើយទៅកើតជាអ្នកគ្រូ ជាក្សត្រ ជាព្រាហ្មណ៍មាន
 មែនឬ ។ អើ ។ អ្នកជំនួញនោះឯង គឺជាព្រាហ្មណ៍នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្វខ្លះ ដែលកើតជាអ្នកគ្រូ ហើយទៅ
 កើតជាក្សត្រ ជាព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកជំនួញ មានមែនឬ ។ អើ ។ អ្នក
 គ្រូនោះឯង គឺអ្នកជំនួញនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ដំណើរ កថាវគ្គ

ស្រូវ បុគ្គលោ សន្ធាវតី អស្មា លោកា បរំ លោកំ
 បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថ-
 ច្នៃ ហត្ថច្នៃ យោតិ ពាទច្នៃ ពាទច្នៃ យោតិ
 ហត្ថពាទច្នៃ ហត្ថពាទច្នៃ យោតិ
 កណ្ឌច្នៃ ពាសច្នៃ កណ្ឌពាសច្នៃ អង្គ-
 លីច្នៃ អង្គច្នៃ កណ្ឌាច្នៃ កុណិហត្ថកោ
 ផលាហត្ថកោ កុដ្ឋិយោ កណ្ឌិយោ កិលាសិយោ
 សោសិយោ អបមារិយោ ឌីដ្ឋោ តោណោ កទ្រុកោ
 ស្វករោ មហិសោ មហិសោវ យោតីតិ ។ ន ហរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

[៧៤] ន វត្តព្វំ ស្រូវ បុគ្គលោ សន្ធាវតី អស្មា
 លោកា បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ
 ។ អាមន្តា ។ ន នុ សោតាបដ្ឋោ បុគ្គលោ មនុស្ស-
 លោកា ចុតោ ទេវលោកំ ឧបបដ្ឋោ តត្ថបំ សោ-
 តាបដ្ឋោវ យោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សោតាបដ្ឋោ
 បុគ្គលោ មនុស្សលោកា ចុតោ ទេវលោកំ ឧបបដ្ឋោ

អភិធម្មបិដក រាជាវគ្គ

បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោល
 ចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកំបុតដៃ
 នៅតែកំបុតដៃដដែល បុគ្គលកំបុតជើង នៅតែកំបុតជើងដដែល បុគ្គល
 កំបុតទាំងដៃទាំងជើង នៅតែកំបុតទាំងដៃទាំងជើងដដែល បុគ្គលកំបុត
 ស្លឹកត្រចៀក បុគ្គលកំបុតច្រមុះ បុគ្គលកំបុតទាំងត្រចៀកទាំងច្រមុះ
 បុគ្គលកំបុតម្រាមដៃ បុគ្គលកំបុតមេដៃមេជើង បុគ្គលជាប់សរសៃធំ
 បុគ្គលមានដៃកែវ បុគ្គលមានដៃព្រែក បុគ្គលមានពេកយូង បុគ្គល
 មានបួស បុគ្គលមានពេកស្រែង បុគ្គលមានពេកហ័ត បុគ្គលឆតជ្រក
 សត្វធុដ គោ លា ជ្រក ក្របីនៅជាក្របីដដែលឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៤) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាក
 លោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មក
 កាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលបានដល់នូវសោតៈ ច្យុតចាក
 មនុស្សលោក ហើយចូលទៅកាន់ទេវលោក នៅតែជាអ្នកដល់សោតៈ
 ក្នុងទេវលោកនោះដដែលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបានដល់
 នូវសោតៈ ច្យុតចាកមនុស្សលោក ហើយចូលទៅ កាន់ទេវលោក

បុគ្គលកថា

ឥត្តបំ សោតាបដ្ឋោ យោតិ តេន វត វេ វត្តព្វ
ស្សេ បុគ្គលោ សម្មាវតិ អស្មា លោកា បរំ លោកំ
បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។

[៨៥] សោតាបដ្ឋោ បុគ្គលោ មនុស្សលោកា
ចុតោ ទេវលោកំ ឧបបដ្ឋោ ឥត្តបំ សោតាបដ្ឋោ
យោតិតិ កត្វា តេន ច ការណេន ស្សេ បុគ្គលោ
សម្មាវតិ អស្មា លោកា បរំ លោកំ បរស្មា លោ-
កា ឥមំ លោកន្តិ ។ អាមត្តា ។ សោតាបដ្ឋោ
បុគ្គលោ មនុស្សលោកា ចុតោ ទេវលោកំ ឧប-
បដ្ឋោ ឥត្តបំ មនុស្សោ យោតិតិ កត្វា ។ ន ហេរិ
វត្តព្វ ។ បេ ។

[៨៦] ស្សេ បុគ្គលោ សម្មាវតិ អស្មា លោកា
បរំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តិ ។ អា-
មត្តា ។ អនញ្ញោ អវតតោ សម្មាវតិ ។ ន ហេរិ
វត្តព្វ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ជាអ្នកនៅតែដល់នូវសោតៈ ក្នុងទេវលោកនោះដដែល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោក
នេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់
លោកនេះវិញ ។

[៨៥] សកព៌ទី ធ្វើ (នូវការប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា បុគ្គលបានដល់
នូវសោតៈ ច្យុតចាកមនុស្សលោក ហើយចូលទៅកាន់ទេវលោក ក៏នៅ
តែបានដល់នូវសោតៈ ក្នុងទេវលោកនោះដដែល (ហើយសួរថា)
ព្រោះហេតុនោះឯង បុគ្គលនោះ អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
សកព៌ទី ធ្វើ (នូវការប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា បុគ្គលបានដល់នូវសោតៈ ច្យុត
ចាកមនុស្សលោក ហើយចូលទៅកាន់ទេវលោក ក៏នៅជាមនុស្សក្នុង
ទេវលោកនោះដដែលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦] បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
បុគ្គលមិនមែនដទៃ មិនមែនទៅប្រាស តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៨៧] អនុញ្ញា អវិគតោ សន្ទាវតីតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថច្ឆិដ្ឋោ ហត្ថច្ឆិដ្ឋោវ ហោតិ ទានច្ឆិដ្ឋោ ទានច្ឆិដ្ឋោវ
 ហោតិ ហត្ថទានច្ឆិដ្ឋោ ហត្ថទានច្ឆិដ្ឋោវ ហោតិ
 កណ្ណច្ឆិដ្ឋោ ធាសច្ឆិដ្ឋោ កណ្ណធាសច្ឆិដ្ឋោ អន្ស-
 លិច្ឆិដ្ឋោ អន្សច្ឆិដ្ឋោ កណ្ណាច្ឆិដ្ឋោ កុណិហត្ថកោ
 ដណហត្ថកោ កុដ្ឋិយោ កណ្ណិយោ កិលាសិយោ
 សោសិយោ អបមារិយោ ឌីដ្ឋោ តោណោ កម្រ-
 កោ ស្មករោ មហិសោ មហិសោវ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៨] ស្រូវ បុគ្គលោ សន្ទាវតី អស្មា លោកា
 បរ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
 អាមត្តា ។ សរូទោ សន្ទាវតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សរូទោ សន្ទាវតីតិ ។ អាមត្តា ។ តំ ជីវំ
 តំ សរីរន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សវេទនោ
 ។ បេ ។ សសញ្ញា ។ បេ ។ សសង្ខារោ ។ បេ ។
 សវិញ្ញាណោ សន្ទាវតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សវិញ្ញាណោ សន្ទាវតីតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៨៧) បុគ្គលមិនមែនដទៃ មិនទាន់ទៅប្រាស តែងអន្ទោល
 ទៅឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកំបុតដៃ នៅតែកំបុតដៃដដែល បុគ្គលកំបុត
 ជើង នៅតែកំបុតជើងដដែល បុគ្គលកំបុតទាំងដៃទាំងជើង ក៏នៅតែ
 កំបុតទាំងដៃទាំងជើងដដែល បុគ្គលកំបុតត្រចៀក បុគ្គលកំបុតច្រមុះ
 បុគ្គលកំបុត ទាំងត្រចៀកទាំងច្រមុះ បុគ្គលកំបុតម្រាមដៃ បុគ្គលកំបុត
 មេដៃមេជើង បុគ្គលដាច់សរសៃធំ បុគ្គលមានដៃកែវ បុគ្គលមានដៃព្រែក
 បុគ្គលមានរោគយូន៍ បុគ្គលមានរោគបួស បុគ្គលមានរោគស្រែង បុគ្គល
 មានរោគហិត បុគ្គលធូតជ្រូក សត្វធូត គោ លា ជ្រូក ក្របី ក៏នៅតែ
 ជាក្របីដដែលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៨) បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
 ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលមានរូប តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលមានរូប តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតនោះ គឺ
 សរីរៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមានវេទនា
 ។ បេ ។ បុគ្គលមានសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលមានសង្ខារ ។ បេ ។
 បុគ្គលមានវិញ្ញាណ តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមានវិញ្ញាណ តែងអន្ទោលទៅឬ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

នំ ជីវំ នំ សរីរន្តំ ។ ន ហេរំ វត្តព្រូ ។ បេ ។

[៨៩] ស្មេ បុគ្គលោ សុញ្ញវតី អស្មា លោ-
 កា បំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
 អាមន្តា ។ អរូទោ សុញ្ញវតីតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្រូ
 ។ បេ ។ អរូទោ សុញ្ញវតីតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញ
 ជីវំ អញ្ញ សរីរន្តំ ។ ន ហេរំ វត្តព្រូ ។ បេ ។
 អវេទនា ។ បេ ។ អសញ្ញា ។ បេ ។ អសង្ខារ
 ។ បេ ។ អវិញ្ញាណោ សុញ្ញវតីតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្រូ ។
 អវិញ្ញាណោ សុញ្ញវតីតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញ ជីវំ
 អញ្ញ សរីរន្តំ ។ ន ហេរំ វត្តព្រូ ។ បេ ។

[៩០] ស្មេ បុគ្គលោ សុញ្ញវតី អស្មា លោ-
 កា បំ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
 អាមន្តា ។ រូបំ សុញ្ញវតីតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្រូ
 ។ បេ ។ រូបំ សុញ្ញវតីតិ ។ អាមន្តា ។ នំ ជីវំ នំ
 សរីរន្តំ ។ ន ហេរំ វត្តព្រូ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សុញ្ញវតីតិ ។

បុគ្គលកថា

ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះប៉ុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩) បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះប៉ុ ។ អើ ។
បុគ្គលមិនមានរូប អន្ទោលទៅប៉ុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានរូប អន្ទោលទៅប៉ុ ។ អើ ។ ជីវិតដទៃ
សរីរៈដទៃប៉ុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិន
មានវេទនា ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានសញ្ញា ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមាន
សង្ខារ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនមានវិញ្ញាណ អន្ទោលទៅប៉ុ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បុគ្គលមិនមានវិញ្ញាណ តែងអន្ទោល
ទៅប៉ុ ។ អើ ។ ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃប៉ុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩០) បុគ្គលនោះឯង អន្ទោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់
លោកខាងមុខ អន្ទោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះប៉ុ ។
អើ ។ រូបអន្ទោលទៅប៉ុ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
រូបអន្ទោលទៅប៉ុ ។ អើ ។ ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះប៉ុ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។
សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណអន្ទោលទៅប៉ុ ។ អ្នកមិនគួរ

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

ន ហេរិ វត្តព្រ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សន្ទាវត្តិ ។
អាមន្តា ។ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រ
។ បេ ។

[៧០] ស្រូវ បុគ្គលោ សន្ទាវត្តិ អស្មា លោកា
បរិ លោកំ បរស្មា លោកា ឥមំ លោកន្តំ ។
អាមន្តា ។ រូបំ ន សន្ទាវត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រ
។ បេ ។ រូបំ ន សន្ទាវត្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ ជីវំ
អញ្ចំ សរីរន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រ ។ បេ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណំ ន សន្ទាវត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រ ។ បេ ។
វិញ្ញាណំ ន សន្ទាវត្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ ជីវំ
អញ្ចំ សរីរន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រ ។ បេ ។ សង្ខតំ ។
ខន្ទេសុ ភិជ្ជមាទេសុ សោ ច ភិជ្ជតិ បុគ្គលោ
ឧច្ឆេនា ភវតិ ទិដ្ឋិ យា ពុទ្ធន វិវដ្តិតា
ខន្ទេសុ ភិជ្ជមាទេសុ នោ ច ភិជ្ជតិ បុគ្គលោ
បុគ្គលោ សស្សតោ ហោតិ និព្វានេន សមសមោតិ ។

ធម្មអនុយោគោ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ អន្តោលទៅឬ ។ អើ ។
ដីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១] បុគ្គលនោះឯង អន្តោលចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោក
ខាងមុខ អន្តោលចាកលោកខាងមុខ មកកាន់លោកនេះឬ ។ អើ ។
រូបមិនអន្តោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបមិន
អន្តោលទៅឬ ។ អើ ។ ដីវិតដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ
ទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមិនអន្តោលទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណមិនអន្តោលទៅឬ ។ អើ ។ ដីវិត
ដទៃ សរីរៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តី
បំប្រែញ ។

កាលបើខន្ធទាំងឡាយ បែកធ្លាយ ប្រសិនបើ បុគ្គល
នោះ បែកធ្លាយដែរ ទិដ្ឋិ (របស់អ្នក) ទៅជាឧច្ឆេទទិដ្ឋិ
ជាទិដ្ឋិដែលព្រះពុទ្ធ ទ្រង់រៀបរយ កាលបើខន្ធទាំងឡាយ
បែកធ្លាយ ប្រសិនបើ បុគ្គលមិនបែកធ្លាយទេ បុគ្គល
ទៅជាទៀង ស្មើនឹងព្រះនិព្វានដែរ ។

ចប់ គតិអនុយោគ ។

បុគ្គលកថា

(៧២) រូបំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។
អាមន្តា ។ រូបំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ
ខយនម្មំ វយនម្មំ វិរាគនម្មំ និរោធនម្មំ វិបរិណាម-
នម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោបិ អនិច្ចោ សង្ខតោ
បដិច្ចសមុប្បន្តោ ខយនម្ភោ វយនម្ភោ វិរាគនម្ភោ
និរោធនម្ភោ វិបរិណាមនម្ភោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ វេទនំ ឧទានាយ ។ បេ ។ សញ្ញំ ឧទា-
នាយ ។ បេ ។ សង្ខារេ ឧទានាយ ។ បេ ។
វិញ្ញាណំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អា-
មន្តា ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ
ខយនម្មំ វយនម្មំ វិរាគនម្មំ និរោធនម្មំ វិបរិណាម-
នម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោបិ អនិច្ចោ សង្ខតោ
បដិច្ចសមុប្បន្តោ ខយនម្ភោ វយនម្ភោ វិរាគនម្ភោ
និរោធនម្ភោ វិបរិណាមនម្ភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ
។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(៧២) ការបញ្ចត្តិរូបគុណ ព្រោះអាស្រ័យរូប ។ អើ ។
 រូមិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មាន
 ការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជា
 ធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ អើ ។
 សូម្បីបុគ្គល ក៏មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា
 មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួល
 ជាធម្មតា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិ
 រូបគុណ ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យសញ្ញា ។ បេ ។
 ព្រោះអាស្រ័យសង្ខារ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ។ អើ ។
 វិញ្ញាណមិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាស
 ទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា ។
 អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ក៏មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះ
 អាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា
 មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួល
 ជាធម្មតា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាមវគ្គ

[៧៣] រូបំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ ដំលំ រូបំ ឧបាទាយ ដំលកស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 បីតំ រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ លោហិតំ រូបំ ឧបា-
 ទាយ ។ បេ ។ ឌីនាតំ រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 សនិទស្សនំ រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ អនិទស្សនំ
 រូបំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ សប្បដិយំ រូបំ ឧបាទាយ
 ។ បេ ។ អប្បដិយំ រូបំ ឧបាទាយ អប្បដិយស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៤] វេទនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ
 ។ អាមត្តា ។ កុសលំ វេទនំ ឧបាទាយ កុសលស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 កុសលំ វេទនំ ឧបាទាយ កុសលស្ស បុគ្គលស្ស
 បញ្ញត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ កុសលា វេទនា សដលា
 សុខិតកា សដ្ឋដលា កន្លដលា មន្ត្រាដលា អសេ-
 ចនកដលា សុខុទ្រយា សុខវិទាកាតំ ។ អាមត្តា ។

អវិជ្ជាបដិក កថាវត្ថុ

[៧៧] ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូបឬ ។ អើ ។
 ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល មានសម្បុរខៀវ ព្រោះអាស្រ័យរូបខៀវឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូបលឿង ។ បេ ។
 ព្រោះអាស្រ័យរូបក្រហម ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូប-ស ។ បេ ។
 ព្រោះអាស្រ័យរូប ប្រកបដោយការឃើញ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូប
 មិនប្រកបដោយការឃើញ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យរូប ប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 ព្រោះអាស្រ័យរូប មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨] ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវេទនាឬ ។ អើ ។
 ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ដែលមានកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាកុសល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល
 មានកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាកុសលឬ ។ អើ ។ វេទនាជា
 កុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផលគួរត្រាថ្នាំ មាន
 ផលគួរត្រេកអរ មានផលគួរពេញចិត្ត មានផលមិនប្រឡូកប្រឡំ (ដោយ
 តណ្ហានិងឧបាទាន) ចំរើនដោយសេចក្តីសុខ មានសុខជាវិបាកឬ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

ក្យសលោមិ បុគ្គលោ សដលោ សវិចារកោ វដ្ឋដ-
លោ កន្តដលោ មនុញ្ញដលោ អសេចនកដលោ
សុខុទ្រយោ សុខវិចារកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
។ បេ ។

(៧៥) វេទនំ ឧទាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។
អាមន្តា ។ អក្យសលំ វេទនំ ឧទាទាយ អក្យសលស្ស
បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ អក្យ-
សលំ វេទនំ ឧទាទាយ អក្យសលស្ស បុគ្គលស្ស
បញ្ញត្តិ ។ អាមន្តា ។ អក្យសលា វេទនា សដលា
សវិចារកា អនិដ្ឋដលា អកន្តដលា អមនុញ្ញដលា
សេចនកដលា ទុក្ខទ្រយោ ទុក្ខវិចារកាតិ ។
អាមន្តា ។ អក្យសលោមិ បុគ្គលោ សដលោ សវិ-
ចារកោ អនិដ្ឋដលោ អកន្តដលោ អមនុញ្ញដលោ
សេចនកដលោ ទុក្ខទ្រយោ ទុក្ខវិចារកាតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

(៧៦) វេទនំ ឧទាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។

បុគ្គលកថា

សូម្បីបុគ្គលមានកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មាន
ផលគួរប្រាថ្នា មានផលគួរត្រេកអរ មានផលគួរពេញចិត្ត មានផល
មិនច្រឡកច្រឡំ (ដោយតណ្ហានិងទុបាទាន) ចំរើនដោយសេចក្តី
សុខ មានសុខជាវិបាកប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៥) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវេទនាប្ត ។ អើ ។

ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអកុសល
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល
ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអកុសលប្ត ។ អើ ។ វេទនាជា
អកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផលមិនគួរប្រាថ្នា
មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផលមិនគួរពេញចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ
(ដោយតណ្ហានិងទុបាទាន) ចំរើនដោយទុក្ខ មានទុក្ខជាវិបាកប្ត ។
អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក
មានផលមិនគួរប្រាថ្នា មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផលមិនគួរពេញ
ចិត្ត មានផលច្រឡកច្រឡំ(ដោយតណ្ហានិងទុបាទាន) ចំរើនដោយទុក្ខ
មានទុក្ខជាវិបាកប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧៦) ការបញ្ចត្តិនវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវេទនាប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អព្យាកតំ វេទនំ ឧទានាយ អព្យា-
 កតស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រ
 ។ បេ ។ អព្យាកតំ វេទនំ ឧទានាយ អព្យាកតស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ អព្យាកតា វេទនា
 អនិច្ចា សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វយ-
 ធម្មា វិរាគធម្មា និរោធធម្មា វិបវិណាមធម្មាតិ ។
 អាមន្តា ។ អព្យាកតោបិ បុគ្គលោ អនិច្ចា
 សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ ខយធម្មោ វយធម្មោ
 វិរាគធម្មោ និរោធធម្មោ វិបវិណាមធម្មោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្រ ។ បេ ។ សញ្ញំ ឧទានាយ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ឧទានាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ ឧទានាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ វិញ្ញាណំ
 ឧទានាយ កុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្រ ។ បេ ។ កុសលំ វិញ្ញាណំ ឧទានាយ
 កុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។
 កុសលំ វិញ្ញាណំ សដលំ សុវិទាកំ វដ្ឋដលំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត
ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ជាអព្យាក្រឹតប្ត ។ អើ ។ វេទនា ជាអព្យាក្រឹត
មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មាន
ការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅ
ជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។
អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង
កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការ
សូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា
មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យសញ្ញា ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យ
សង្ខារ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណប្ត ។ អើ ។ ការ
បញ្ចត្តិវបុគ្គល ជាកុសល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជាកុសលប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ជាកុ-
សល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជាកុសលប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណជា
កុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផលគួរប្រាថ្នា

បុគ្គលាថា

កន្លងលំ មនុស្សាដលំ អសេចនកដលំ សុខុទ្រយំ
 សុខវិបាកន្តិ ។ អាមត្តា ។ កុសលោបិ បុគ្គលោ
 សដលោ សវិបាកោ ឥដ្ឋដលោ កន្លងលោ មនុស្សា-
 ដលោ អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខវិបា-
 កោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៧៧) វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
 អកុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុសលំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
 អកុសលស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលំ វិញ្ញាណំ សដលំ សវិបាកំ អនិដ្ឋដលំ
 អកន្លងលំ អមនុស្សាដលំ សេចនកដលំ ទុក្ខទ្រយំ
 ទុក្ខវិបាកន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលោបិ បុគ្គលោ
 សដលោ សវិបាកោ អនិដ្ឋដលោ អកន្លងលោ
 អមនុស្សាដលោ សេចនកដលោ ទុក្ខទ្រយោ ទុក្ខ-
 វិបាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

មានផលគួរត្រេកអរ មានផលគួរពេញចិត្ត មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ
 (ដោយតណ្ហានិងទុបាទាន) ចំរើនដោយសេចក្តីសុខ មានសុខជាវិបាក
 ឬ ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកប-
 ដោយវិបាក មានផលគួរប្រាថ្នា មានផលគួរត្រេកអរ មានផល
 គួរពេញចិត្ត មានផលមិនច្រឡំច្រឡំ (ដោយតណ្ហានិងទុបាទាន)
 ចំរើនដោយសុខ មានសុខជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(៧៧) ការបញ្ចត្តិវិបត្តិ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណឬ ។
 អើ ។ ការបញ្ចត្តិវិបត្តិ ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជា
 អកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិ
 វិបត្តិ ជាអកុសល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។
 វិញ្ញាណជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាក មានផល
 មិនគួរប្រាថ្នា មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផលមិនគួរពេញចិត្ត មាន
 ផលច្រឡំច្រឡំ(ដោយតណ្ហានិងទុបាទាន) ចំរើនដោយទុក្ខ មានទុក្ខ
 ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ជាអកុសល ប្រកបដោយផល ប្រកប
 ដោយវិបាក មានផលមិនគួរប្រាថ្នា មានផលមិនគួរត្រេកអរ មានផល
 មិនគួរពេញចិត្ត មានផលច្រឡំច្រឡំ (ដោយតណ្ហានិងទុបាទាន) ចំរើន
 ដោយទុក្ខ មានទុក្ខជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៧៨] វិញ្ញាណំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ ឧទានាយ
អព្យាកតស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ ឧទានាយ
អព្យាកតស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមន្តា ។
អព្យាកតំ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ
ខយនម្មំ វយនម្មំ វិភកនម្មំ និរោធនម្មំ វិបរិណាម-
នម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អព្យាកតោបិ បុគ្គលោ អនិ-
ន្តោ សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្តោ ខយនន្តោ វយ-
នន្តោ វិភកនន្តោ និរោធនន្តោ វិបរិណាមន្តោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៩] ចក្កំ ឧទានាយ ចក្កមា បុគ្គលោតិ
វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្កមំ និរុទ្ធេ ចក្កមា
បុគ្គលោ និរុទ្ធតិ វត្តព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
សោតិ ឧទានាយ ។ បេ ។ យានំ ឧទានាយ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិវត្ត

(៧៨) ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណប្តូ ។ អើ ។
 ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ជាអព្យាក្រឹត ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹត
 ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គលជា
 អព្យាក្រឹត ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណជាអព្យាក្រឹតប្តូ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ
 ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការ
 វិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតា
 ប្តូ ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គលជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការ
 សូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា
 មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

(៧៩) បុគ្គលអាស្រ័យចក្ខុ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានចក្ខុ
 ប្តូ ។ អើ ។ កាលបើចក្ខុរលត់ហើយ គេត្រូវហៅថា បុគ្គល
 មានចក្ខុរលត់ហើយប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល អាស្រ័យត្រចៀក ។ បេ ។ អាស្រ័យច្រមុះ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ដ្ឋានំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ កាយំ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 មនំ ឧបាទាយ មនវា បុគ្គលោតិ វត្តញ្ចាតិ ។
 អាមត្តា ។ មនុស្សំ និរុទ្ធេ មនវា បុគ្គលោ និរុទ្ធោតិ
 វត្តញ្ចាតិ ។ ន ហោរំ វត្តញ្ច ។ បេ ។

[១០០] មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧបាទាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិយោ
 បុគ្គលោតិ វត្តញ្ចាតិ ។ អាមត្តា ។ មិច្ឆាទិដ្ឋិយោ
 និរុទ្ធាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិយោ បុគ្គលោ និរុទ្ធោតិ វត្តញ្ចាតិ ។
 ន ហោរំ វត្តញ្ច ។ បេ ។

[១០១] មិច្ឆាសង្កប្បំ ឧបាទាយ ។ បេ ។
 មិច្ឆាវាចំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ មិច្ឆាកម្មន្តំ ឧបាទាយ
 ។ បេ ។ មិច្ឆាអាជីវំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ មិច្ឆាវា-
 យាមំ ឧបាទាយ ។ បេ ។ មិច្ឆាសតី ឧបាទាយ
 ។ បេ ។ មិច្ឆាសមាធិ ឧបាទាយ មិច្ឆាសមាធិយោ
 បុគ្គលោតិ វត្តញ្ចាតិ ។ អាមត្តា ។ មិច្ឆាសមាធិម្ហិ
 និរុទ្ធេ មិច្ឆាសមាធិយោ បុគ្គលោ និរុទ្ធោតិ វត្តញ្ចា-
 តិ ។ ន ហោរំ វត្តញ្ច ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

អាស្រ័យអណ្តាត ។ បេ ។ អាស្រ័យកាយ ។ បេ ។ បុគ្គលអាស្រ័យចិត្ត
 គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ កាលបើចិត្តរលត់ហើយ
 គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានចិត្តរលត់ហើយប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១០០] បុគ្គលអាស្រ័យនូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គល
 មានមិច្ឆាទិដ្ឋិប្តូរ ។ អើ ។ កាលបើមិច្ឆាទិដ្ឋិរលត់ហើយ គេត្រូវហៅថា
 បុគ្គលមានមិច្ឆាទិដ្ឋិរលត់ហើយប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០១] បុគ្គលអាស្រ័យមិច្ឆាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆា-
 វាចា ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាកម្មនៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាអាជីវៈ
 ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាវាយាមៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យមិច្ឆាសតិ ។ បេ ។
 អាស្រ័យមិច្ឆាសមាធិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមានមិច្ឆាសមាធិប្តូរ ។
 អើ ។ កាលបើមិច្ឆាសមាធិរលត់ហើយ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមាន
 មិច្ឆាសមាធិរលត់ហើយប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក រាជវគ្គ

[១០២] សម្មាទិដ្ឋិ ឧទានាយ សម្មាទិដ្ឋិយោ
 បុគ្គលោតិ វត្តព្រោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិយោ
 ជិវុទ្ធាយ សម្មាទិដ្ឋិយោ បុគ្គលោ ជិវុទ្ធាតិ វត្តព្រោតិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្រ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បំ ឧទានាយ
 ។ បេ ។ សម្មាវាចំ ឧទានាយ ។ បេ ។ សម្មាភម្មន្តំ
 ឧទានាយ ។ បេ ។ សមាអាជីវំ ឧទានាយ ។ បេ ។
 សម្មាវាយាមំ ឧទានាយ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ឧទា-
 នាយ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ឧទានាយ សម្មា-
 សមាធិយោ បុគ្គលោតិ វត្តព្រោតិ ។ អាមន្តា ។
 សម្មាសមាធិម្ហំ ជិវុទ្ធ សម្មាសមាធិយោ បុគ្គលោ
 ជិវុទ្ធាតិ វត្តព្រោតិ ច ន ហោវំ វត្តព្រ ។ បេ ។

[១០៣] រូបំ ឧទានាយ វេទនំ ឧទានាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្តំ ខន្ធានំ
 ឧទានាយ ទ្ធិន្តំ បុគ្គលានំ បញ្ចត្តិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្រ ។ បេ ។ រូបំ ឧទានាយ វេទនំ ឧទានាយ
 សញ្ញំ ឧទានាយ សង្ខារេ ឧទានាយ វិញ្ញាណំ
 ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបំណិក រាជារត្ន

[១០២] បុគ្គលអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមាន
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ អើ ។ កាលបើសម្មាទិដ្ឋិរលត់ហើយ គេត្រូវហៅ
 ថា បុគ្គលមានសម្មាទិដ្ឋិរលត់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអាស្រ័យសម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យ
 សម្មាវចា ។ បេ ។ អាស្រ័យសម្មាភម្មនៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យ
 សម្មាអាជីវៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យសម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ អាស្រ័យ
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ អាស្រ័យសម្មាសមាធិ គេត្រូវហៅថា បុគ្គលមាន
 សម្មាសមាធិ ។ អើ ។ កាលបើសម្មាសមាធិរលត់ហើយ គេត្រូវ
 ហៅថា បុគ្គលមានសម្មាសមាធិរលត់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៣] ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប ព្រោះ
 អាស្រ័យវេទនា ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ២ នាក់ ព្រោះ
 អាស្រ័យខន្ធ ២ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការបញ្ចត្តិនូវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប ព្រោះអាស្រ័យវេទនា ព្រោះ
 អាស្រ័យសញ្ញា ព្រោះអាស្រ័យសង្ខារ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

បញ្ចុដ្ឋំ ខណ្ឌំ ឧបាទាយ បញ្ចុដ្ឋំ បុគ្គលានំ
បញ្ញត្តិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៤] ចក្ខាយតនំ ឧបាទាយ សោតាយ-
តនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិភិ ។ អាមត្តា ។
ទ្ធិដ្ឋំ អាយតនានំ ឧបាទាយ ទ្ធិដ្ឋំ បុគ្គលានំ
បញ្ញត្តិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៥] ចក្ខាយតនំ ឧបាទាយ សោតាយតនំ
ឧបាទាយ ។ បេ ។ ជម្មាយតនំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស
បញ្ញត្តិភិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វាទសដ្ឋំ អាយតនានំ ឧបា-
ទាយ ទ្វាទសដ្ឋំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិភិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៦] ចក្ខុធាតុំ ឧបាទាយ សោតធាតុំ
ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិភិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិដ្ឋំ
ធាតុដ្ឋំ ឧបាទាយ ទ្ធិដ្ឋំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិភិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

ការបញ្ចត្តិវិបត្តល ៥ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យខន្ធ ៥ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៤] ការបញ្ចត្តិវិបត្តល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុយតនៈ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតាយតនៈប្ត ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិវិបត្តល ២ នាក់
ព្រោះអាស្រ័យអាយតនៈ ២ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[១០៥] ការបញ្ចត្តិវិបត្តល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុយតនៈ
ព្រោះអាស្រ័យសោតាយតនៈ ។ បេ ។ ព្រោះអាស្រ័យធម្មាយតនៈប្ត ។
អើ ។ ការបញ្ចត្តិវិបត្តល ១២ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យអាយតនៈ ១២
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៦] ការបញ្ចត្តិវិបត្តល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុធាតុ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតធាតុប្ត ។ អើ ។ ការបញ្ចត្តិវិបត្តល ២ នាក់
ព្រោះអាស្រ័យធាតុ ២ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១០៧] ចក្កុជាត្តំ ឧបាទាយ សោតជាត្តំ
 ឧបាទាយ ។ បេ ។ ធម្មជាត្តំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស
 បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋាសន្នំ ជាត្វនំ ឧបា-
 ទាយ អដ្ឋាសន្នំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១០៨] ចក្កុទ្រ្ទិយំ ឧបាទាយ សោតទ្រ្ទិយំ
 ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្នំ
 ឥទ្រ្ទិយានំ ឧបាទាយ ទ្ធិន្នំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១០៩] ចក្កុទ្រ្ទិយំ ឧបាទាយ សោតទ្រ្ទិយំ
 ឧបាទាយ ។ បេ ។ អញ្ញតារទ្រ្ទិយំ ឧបាទាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ពារីសត្តិនំ ឥទ្រ្ទិ-
 យានំ ឧបាទាយ ពារីសត្តិនំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១១០] ឯកវេការកំ ឧបាទាយ ឯកស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិតំ ។ អាមន្តា ។ ចតុវេការកំ
 ឧបាទាយ ចតុន្នំ បុគ្គលានំ បញ្ញត្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

អវិជ្ជាបដិសេធ កថាវគ្គ

(១០៧) ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុធាតុ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតធាតុ ៗ បេ ៗ ព្រោះអាស្រ័យធម្មធាតុ ៗ អើ ៗ
ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ១៨ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យធាតុ ១៨ ប្ត ៗ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

(១០៨) ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុទ្រិយ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតទ្រិយ ៗ អើ ៗ ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ២ នាក់ ព្រោះ
អាស្រ័យឥន្ទ្រិយ ២ ប្ត ៗ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

(១០៩) ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុទ្រិយ ព្រោះ
អាស្រ័យសោតទ្រិយ ៗ បេ ៗ ព្រោះអាស្រ័យអញ្ញាតាវិទ្រិយ ៗ
អើ ៗ ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ២២ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យឥន្ទ្រិយ ២២
ប្ត ៗ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

(១១០) ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ម្នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភពមានខន្ធ ១
ប្ត ៗ អើ ៗ ការបញ្ចត្តិវិបត្តិល ២ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភព
មានខន្ធ ២ ប្ត ៗ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

បុគ្គលកថា

[១១១] ឯករោគារករំ ឧបាទាយ ឯកស្ស
បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចរោគារករំ
ឧបាទាយ បញ្ចុំ បុគ្គលាជំ បញ្ចត្តិតិ ។ ន ហេរំ
វត្តព្វ ។ បេ ។

[១១២] ឯករោគារករេ ឯកោ បុគ្គលោតិ ។
អាមន្តា ។ ចតុរោគារករេ ចត្តារោ បុគ្គលោតិ ។
ន ហេរំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[១១៣] ឯករោគារករេ ឯកោ បុគ្គលោតិ ។
អាមន្តា ។ បញ្ចរោគារករេ បញ្ចោ បុគ្គលោតិ ។
ន ហេរំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[១១៤] យថា វុត្តិំ ឧបាទាយ នាយាយ
បញ្ចត្តិ ឯវមេវ រូបំ ឧបាទាយ បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិតិ ។
យថា វុត្តិំ ឧបាទាយ នាយាយ បញ្ចត្តិ វុត្តោបិ
អនិច្ចោ នាយាបិ អនិច្ចោ ឯវមេវ រូបំ ឧបាទាយ
បុគ្គលស្ស បញ្ចត្តិ រូបម្មំ អនិច្ចំ បុគ្គលោបិ
អនិច្ចោតិ ។ ន ហេរំ វត្តព្វ ។ បេ ។ យថា
វុត្តិំ ឧបាទាយ នាយាយ បញ្ចត្តិ អញ្ញោ វុត្តោ

បុគ្គលកថា

[១១១] ការបញ្ចត្តិវបុគ្គលម្នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភពមានខន្ធទ ប្តូ ។
អើ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ៥ នាក់ ព្រោះអាស្រ័យភពមានខន្ធទ ប្តូ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១២] បុគ្គលតែម្នាក់ នៅក្នុងភពមានខន្ធទ ប្តូ ។ អើ ។
បុគ្គល ៤ នាក់ នៅក្នុងភពមានខន្ធទ ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១១៣] បុគ្គលតែម្នាក់ នៅក្នុងភពមានខន្ធទ ប្តូ ។ អើ ។
បុគ្គល ៥ នាក់ នៅក្នុងភពមានខន្ធទ ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៤] ការបញ្ចត្តិវម្លប់ ព្រោះអាស្រ័យដើមឈើ យ៉ាងណា
ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ការ
បញ្ចត្តិវម្លប់ ព្រោះអាស្រ័យដើមឈើ ដើមឈើក្តីមិនទៀង ម្លប់ក្តីមិន
ទៀង យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប រូបក្តីមិនទៀង
បុគ្គលក្តីមិនទៀង យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគប្បីពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវម្លប់ ព្រោះអាស្រ័យដើមឈើ ដើមឈើដទៃ

អភិធម្មបដិពោ កថាវគ្គ

អញ្ញោ នាយោ ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ
 អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្រេ
 ។ បេ ។ យថា តាមិ ឧទានាយ តាមិយស្ស^(១) បញ្ញត្តិ
 ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។
 យថា តាមិ ឧទានាយ តាមិយស្ស បញ្ញត្តិ អញ្ញោ
 តាមោ អញ្ញោ តាមិយោ^(២) ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តត្រេ ។ បេ ។ យថា រដ្ឋំ ឧទានាយ
 រញ្ញោ បញ្ញត្តិ ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ បុគ្គលស្ស
 បញ្ញត្តិ ។ យថា រដ្ឋំ ឧទានាយ រញ្ញោ បញ្ញត្តិ
 អញ្ញំ រដ្ឋំ អញ្ញោ រាជា ឯវមេវ រូបំ ឧទានាយ
 បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តត្រេ ។ បេ ។ យថា ន និកធឿន ធន-
 កធឿនោ យស្ស និកធឿន សោ ធនកធឿនោ

១ ខ. ម. តាមិកស្ស ។ ២ ខ. ម. តាមិកោ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

ម្លប់ដទៃ យ៉ាងណាមិញ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប
 រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល អ្នកនៅក្នុងស្រុក
 ព្រោះអាស្រ័យស្រុក យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យ
 រូប ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល អ្នកនៅក្នុងស្រុក
 ព្រោះអាស្រ័យស្រុក ស្រុកដទៃ បុគ្គលអ្នកនៅក្នុងស្រុកដទៃ យ៉ាងណា
 ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះអាស្រ័យរូប រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ក៏យ៉ាង
 នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបញ្ចត្តិ
 នូវស្តេច ព្រោះអាស្រ័យដែន យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះ
 អាស្រ័យរូប ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ ការបញ្ចត្តិវស្តេច ព្រោះអាស្រ័យ
 ដែន ដែនដទៃ ស្តេចដទៃ យ៉ាងណា ការបញ្ចត្តិវបុគ្គល ព្រោះ
 អាស្រ័យរូប រូបដទៃ បុគ្គលដទៃ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ច្រកក៏មិនមាន បុគ្គលជាប់
 ច្រកក៏ ច្រកក៏នៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ជាប់ច្រកក៏

បុគ្គលកថា

ឃ្លីមេវ ន រូបំ រូបវា យស្ស រូបំ សោ រូបវាតិ ។
 យថា ន និកឡោ នេកឡិកោ យស្ស និកឡោ
 សោ នេកឡិកោ អញ្ញោ និកឡោ អញ្ញោ នេក-
 ឡិកោ ឃ្លីមេវ ន រូបំ រូបវា យស្ស រូបំ សោ
 រូបវា អញ្ញំ រូបំ អញ្ញោ រូបវាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។

(១១៥) ចិត្តេ ចិត្តេ បុគ្គលស្ស បញ្ញត្តិ ។
 អាមត្តា ។ ចិត្តេ ចិត្តេ បុគ្គលោ ជាយតិ
 ជិយ្យតិ មិយ្យតិ ចរតិ ឧបបជ្ជតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ
 សោតិ វា អញ្ញាតិ វាតិ ។ អាមត្តា ។ ទុតិយេ
 ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ កុមារកោតិ វា កុមា-
 រិកោតិ វាតិ ។ វត្តតំ ។ អាជាណហិ និក្ខហំ ហញ្ញំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ សោតិ វា អញ្ញាតិ
 វា តេន វត វេ វត្តព្វ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ
 ន វត្តតំ កុមារកោតិ វា កុមារិកោតិ វាតិ

បុគ្គលកថា

យ៉ាងណា បុគ្គលមិនមានរូប បុគ្គលមានរូប រូបនៃបុគ្គលណា បុគ្គល
 នោះឈ្មោះថាមានរូប ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ ច្រវាក់មិនមាន បុគ្គលជាប់
 ច្រវាក់ ច្រវាក់នៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាប់ច្រវាក់ ច្រវាក់
 ដទៃ បុគ្គលជាប់ច្រវាក់ដទៃ យ៉ាងណា រូបមិនមាន បុគ្គលមានរូប
 រូបនៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មានរូប រូបដទៃ បុគ្គល
 មានរូបដទៃ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

[១១៥] ការបញ្ញត្តិនៃបុគ្គល រាល់ៗ ចិត្តឬ ។ អើ ។ ចុះ
 បុគ្គល កើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ រាល់ៗ ចិត្តឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះកាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះឬ ។ អើ ។
 ចុះកាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា កេងប្រុស
 ឬថាកេងស្រី ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកគួរពោលបាន ។ អ្នកចូរដឹងនូវ
 កំហុស (របស់អ្នកចុះ) ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃដូច្នោះទេ ម្នាល
 អ្នកដំបំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា កេងប្រុស ឬថា កេងស្រី ដូច្នោះដែរ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

យំ ភក្ក វិទេសំ វត្តព្វេ ខោ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ
 ន វត្តតំ សោតិ វា អញ្ញោតិ វា ទុតិយេ ចិត្តេ
 ឧប្បន្នេ វត្តតំ កុមារកោតិ វា កុមារីកោតិ វាតិ
 មិច្ឆា ហក្កំ វា បន ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្តតំ
 កុមារកោតិ វា កុមារីកោតិ វា នេន វត វេ
 វត្តព្វេ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្តតំ^(១) សោតិ វា
 អញ្ញោតិ វាតិ យំ ភក្ក វិទេសំ វត្តព្វេ ខោ ទុតិ-
 យេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ សោតិ វា អញ្ញោតិ
 វា ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្តតំ កុមារកោតិ វា
 កុមារីកោតិ វាតិ មិច្ឆា ។

[១១៦] ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ
 សោតិ វា អញ្ញោតិ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយេ
 ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្តតំ ឥត្តិតិ វា បុរិសោតិ វា

១ ឧ. ន វត្តតំ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិគ្គ

បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យ
 នោះថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 នោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ កាលបើចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកគួរពោលថា ក្មេងប្រុស ឬ ក្មេងស្រី ពាក្យដូច្នោះ
 នេះ ជាពាក្យខុស មួយទៀត ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកគួរពោលថា ក្មេងប្រុស ឬ ក្មេងស្រី ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលនោះឬ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះ
 ដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោល
 តែពាក្យនោះថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ កាលបើចិត្តទី ២
 កើតឡើងហើយ អ្នកគួរពោលថា ក្មេងប្រុស ឬ ក្មេងស្រី ដូច្នោះ
 ដែរ ពាក្យដូច្នោះនេះ ក៏ជាពាក្យខុស ។

[១១៦] ចុះកាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃឬ ។ អើ ។ ចុះកាល
 ចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោល ថា ស្រី ថា ប្រុស

បុគ្គលកថា

កហៈដ្ឋានិ វា បព្វជីវិតានិ វា ទេវេតានិ វា មនុស្សានិ
 វានិ ។ វត្ថុតំ ។ អាជាលាហិ និក្កហំ ហញ្ញំ ទុតិយេ
 ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន វត្ថុតំ សោតិ វា អញ្ញានិ វា
 តេន វត រេ វត្ថុតេ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន
 វត្ថុតំ ទេវេតានិ វា មនុស្សានិ វានិ យំ តត្ថ
 វទេសិ វត្ថុតេ ខោ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន
 វត្ថុតំ សោតិ វា អញ្ញានិ វា ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ
 វត្ថុតំ ទេវេតានិ វា មនុស្សានិ វានិ^(១) មិច្ឆា ហញ្ញំ
 វា បន ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ វត្ថុតំ ទេវេតានិ វា
 មនុស្សានិ វា តេន វត រេ វត្ថុតេ ទុតិយេ ចិត្តេ
 ឧប្បន្នេ វត្ថុតំ^(២) សោតិ វា អញ្ញានិ វានិ យំ តត្ថ
 វទេសិ វត្ថុតេ ខោ ទុតិយេ ចិត្តេ ឧប្បន្នេ ន
 វត្ថុតំ សោតិ វា អញ្ញានិ វា ទុតិយេ ចិត្តេ
 ឧប្បន្នេ វត្ថុតំ ទេវេតានិ វា មនុស្សានិ វានិ មិច្ឆា
 ។ បេ ។

១ ឧ. កុមារិកោតិ វា កុមារិកាតិ វាគីតិ ទិស្សន្តិយេវ ។ ២ ឧ. ន វត្ថុតំ ។

បុគ្គលកថា

ថា គ្រហស្ថ ថា បព្វជិត ថា ទេវតា ថា មនុស្សដែរឬ ។ អ្នកគួរពោល
 បាន ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុស (របស់អ្នកចុះ) ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី២
 កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ
 ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាល
 ចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស
 ដូច្នោះដែរ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោល
 តែពាក្យនោះថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ កាលបើចិត្តទី២ កើត
 ឡើងហើយ អ្នកគួរពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស ពាក្យដូច្នោះ
 នេះ ជាពាក្យខុស ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើង
 ហើយ អ្នកគួរពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ
 អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះដែរ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា គួរពោលតែពាក្យនោះថា
 កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលនោះ ឬ
 ថា បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះទេ កាលចិត្តទី ២ កើតឡើងហើយ អ្នកគួរ
 ពោលថា ទេវតា ឬថា មនុស្ស ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស ។ បេ។

អរិយធម៌បំណែក កថាវគ្គ

[១១៧] ន វត្តត្បំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ច័-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ យោ បស្សតិ
 យំ បស្សតិ យេន បស្សតិ សោ បស្សតិ តិ
 បស្សតិ តេន បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 យោ បស្សតិ យំ បស្សតិ យេន បស្សតិ សោ
 បស្សតិ តិ បស្សតិ តេន បស្សតិ តេន វត រ
 វត្តត្បំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ច័កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១១៨] ន វត្តត្បំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ច័-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ យោ សុ-
 ណាតិ ។ បេ ។ យោ យាយតិ ។ បេ ។ យោ
 សាយតិ ។ បេ ។ យោ ដុសតិ ។ បេ ។ យោ វិជ្ជា-
 នាតិ យំ វិជ្ជានាតិ យេន វិជ្ជានាតិ សោ វិជ្ជានាតិ
 តិ វិជ្ជានាតិ តេន វិជ្ជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 យោ វិជ្ជានាតិ យំ វិជ្ជានាតិ យេន វិជ្ជានាតិ

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ

[១១៧] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
 អត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទត្តម ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាឃើញ ឃើញ
 នូវរូបណា ឃើញដោយភ្នែកណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ឃើញ
 ឃើញនូវរូបនោះ ឃើញដោយភ្នែកនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គលណាឃើញ ឃើញនូវរូបណា ឃើញដោយភ្នែកណា បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថា ឃើញ ឃើញនូវរូបនោះ ឃើញដោយភ្នែកនោះ
 ម្ចាស់អ្នកដំបើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹង
 បាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទត្តម ដូច្នោះដែរ ។

[១១៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
 ដំពិត និងអត្តដ៏ទត្តម ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាឮ ។ បេ ។
 បុគ្គលណាផ្គុំ ។ បេ ។ បុគ្គលណាលឺឧត្តក្ស ។ បេ ។ បុគ្គលណា
 ប៉ះពាល់ ។ បេ ។ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍
 ណា ដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ដឹង
 ច្បាស់ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់ ដឹងច្បាស់
 នូវធម្មារម្មណ៍ណា ដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ

បុគ្គលកថា

សោ វិជានាតិ តំ វិជានាតិ តេន វិជានាតិ តេន
វិត រេ វិត្តេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋនាតិ ។

[១១៧] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យោ ន បស្សតិ
យំ ន បស្សតិ យេន ន បស្សតិ សោ ន បស្សតិ
តំ ន បស្សតិ តេន ន បស្សតិ ។ អាមន្តា ។
ហត្ថំ យោ ន បស្សតិ យំ ន បស្សតិ យេន
ន បស្សតិ សោ ន បស្សតិ តំ ន បស្សតិ តេន
ន បស្សតិ តោ វិត រេ វិត្តេ បុគ្គលោ ឧប-
លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។

[១២០] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យោ ន សុណាតិ
។ បេ ។ យោ ន យាយតិ ។ បេ ។ យោ ន សា-
យតិ ។ បេ ។ យោ ន ដុសតិ ។ បេ ។ យោ ន
វិជានាតិ យំ ន វិជានាតិ យេន ន វិជានាតិ សោ
ន វិជានាតិ តំ ន វិជានាតិ តេន ន វិជានាតិ ។

បុគ្គលកថា

ឈ្មោះថា ដឹងច្បាស់ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់ដោយ
មនោវិញ្ញាណនោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោល
ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្ថម ដូច្នោះដែរ ។

[១១៧] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្ថម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាមិនឃើញ មិនឃើញនូវរូបណា មិន
ឃើញដោយភ្នែកណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនឃើញ មិនឃើញ
នូវរូបនោះ មិនឃើញដោយភ្នែកនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល
ណា មិនឃើញ មិនឃើញនូវរូបណា មិនឃើញដោយភ្នែកណា
បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនឃើញ មិនឃើញនូវរូបនោះ មិនឃើញ
ដោយភ្នែកនោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេ
ដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្ថម ដូច្នោះទេ ។

[១២០] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្ថម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាមិនឮ ។ បេ ។ បុគ្គលណាមិនឃុំ ។ បេ ។
បុគ្គលណាមិនលឺទូកូក្យ ។ បេ ។ បុគ្គលណាមិនប៉ះពាល់ ។ បេ ។
បុគ្គលណាមិនដឹងច្បាស់ មិនដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ណា មិនដឹងច្បាស់
ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនដឹងច្បាស់ មិន
ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ មិនដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណនោះឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អាមន្តា ។ ហត្ថំ យោ ន វិជានាតិ យំ ន វិជានាតិ យេន ន វិជានាតិ សោ ន វិជានាតិ តំ ន វិជានាតិ តេន ន វិជានាតិ យោ វត វេ វត្តេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១២១] ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភក្កវតា បស្សាមហំ ភិក្ខុវេ ទិព្វេន ចក្កេនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្ធមានុសកេន សត្តេ ចវមារេ ឧបបដ្ឋមារេ ហារេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទិព្វណ្ណោ សុគតេ ទិក្ខុតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដានាមតិ អត្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ វត្តំ ភក្កវតា បស្សាមហំ ភិក្ខុវេ ទិព្វេន ចក្កេនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្ធមានុសកេន សត្តេ ចវមារេ ឧបបដ្ឋមារេ ហារេ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណា មិនដឹងច្បាស់ មិនដឹងច្បាស់នូវ
 ធម្មារម្មណ៍ណា មិនដឹងច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណណា បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថា មិនដឹងច្បាស់ មិនដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍នោះ មិនដឹង
 ច្បាស់ដោយមនោវិញ្ញាណនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុតម ដូច្នោះទេ ។

[១២១] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំ
 ពិត និងអត្តដ៏ទុតម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លង
 បង្អែករបស់មនុស្សធម្មតា រមែងមើលឃើញនូវពួកសត្វ កាលច្បុត
 កាលកើត ថោកទាប ថ្ងៃថ្ងា មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់
 មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅ
 តាមយថាភម្ម ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ
 មានតែ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុតមដូច្នោះដែរ ។
 (សកវទី) ធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំមាំ) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្អែក
 របស់មនុស្សធម្មតា មើលឃើញពួកសត្វ កាលច្បុត កាលកើត ថោកទាប

បុគ្គលកថា

បណ្ឌិត សុវណ្ណ ទិព្វណ្ណ សុភតេ ទុភតេ យថា-
 កម្មបតេ សត្តេ បដាណមីតិ កត្វា តេនេវ ការណោ ន
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សុច្ឆិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។
 ភគវា ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធីន អតិក្កន្តមាណុស-
 កេន រូបំ បស្សតិ បុគ្គលំ បស្សតីតិ ។ រូបំ បស្សតិ ។
 រូបំ បុគ្គលោ រូបំ ចរិតំ រូបំ ឧបបដ្ឋតិ រូបំ យថា-
 កម្មបតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ភគវា
 ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធីន អតិក្កន្តមាណុសកេន រូបំ
 បស្សតិ បុគ្គលំ បស្សតីតិ ។ បុគ្គលំ បស្សតិ ។
 បុគ្គលោ រូបំ រូបាយតនំ រូបជាតុ ជីលំ បីតកំ
 លោហិតំ ឌីនាតំ ចក្កុវិញ្ញាយ្យ ចក្កុស្មី បដិហពាតិ
 ចក្កុស្ស អាចារិំ អាគច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ភគវា ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធីន អតិក្កន្ត-
 មាណុសកេន រូបំ បស្សតិ បុគ្គលំ បស្សតីតិ ។
 ឧកោ បស្សតិ ។ ឧកោ រូបំ រូបាយតនំ រូបជាតុ

បុគ្គលកថា

ថ្ងៃថ្នាំ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិ
អាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមយថាភម្ម ព្រោះ
ហេតុនោះ (ទើបសួរថា) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
នឹងអត្តដ៏ឧត្តមឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានចក្ខុដូចជា
ទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ទ្រង់ឃើញរូប ទ្រង់
ឃើញបុគ្គលឬ ។ ទ្រង់ឃើញរូប ។ បុគ្គល គឺរូប រូបច្បុក រូប
កើត រូបអន្ទោលទៅតាមយថាភម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់
ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ទ្រង់ឃើញរូប ទ្រង់ឃើញបុគ្គលឬ ។ ទ្រង់
ឃើញបុគ្គល ។ រូប គឺបុគ្គល ជារូបបាយតនៈ ជារូបធាតុ ជារូបខៀវ
រូបលឿង រូបក្រហម រូបស រូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ រមែងប៉ះមក
កងចក្ខុ មកកាន់រង្វង់ចក្ខុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះមានព្រះភាគ មានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់
មនុស្សធម្មតា ទ្រង់ឃើញរូប ទ្រង់ឃើញបុគ្គលឬ ។ ទ្រង់ឃើញ
របស់ទាំងពីរ ។ រូប គឺរបស់ទាំងពីរ ជារូបបាយតនៈ ជារូបធាតុ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ឧភោ នីលា ឧភោ ប័តកា ឧភោ លោហិតកា
 ឧភោ ឌីនាតា ឧភោ ចក្កវិញ្ញាយ្យា ឧភោ ចក្កស្មី
 បដិហារាណ្ឌិ ឧភោ ចក្កស្ស អាចារ័យំ អាគច្ឆន្តិ ឧភោ
 ចវ័ន្តិ ឧភោ ឧបបដ្ឋន្តិ ឧភោ យថាកម្មបតាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ឧបាសមញ្ញត្តន្តយោគោ ។

[១២២] កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លត្តន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ
 កត្តា ការេតា ឧបលត្តន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

[១២៣] កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លត្តន្តិតិ ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តស្ស កត្តា ការេតា ឧបលត្តន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 តស្ស តស្សេន្តិ នត្តិ ធុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្តិ
 វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្តិ អនុចារាចារិណ្ឌន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ រាជវត្ត

របស់ទាំងពីរ មានពណ៌ខៀវ របស់ទាំងពីរ មានពណ៌លឿង របស់ទាំងពីរ មានពណ៌ក្រហម របស់ទាំងពីរ មានពណ៌ស របស់ទាំងពីរ ដែលគូរដឹងដោយចក្ខុ របស់ទាំងពីរ ប៉ះមកក្នុងចក្ខុ របស់ទាំងពីរ មកកាន់រង្វង់ចក្ខុ របស់ទាំងពីរ ច្យុត របស់ទាំងពីរ កើត របស់ទាំងពីរ អន្តោលទៅតាមយថាកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឧបាសម្ពាសន្តសុយោត ។

[១២២] កម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ នូវកម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២៣] កម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើឱ្យគេធ្វើ នូវកម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ នូវកម្មនោះ គេដឹងបានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ នូវកម្មនោះ គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។ មិនមាន ការផ្តាច់បង់នូវវិជ្ជា មិនមាន អនុបាទាបវិនិច្ឆ័យ មិនមានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១២៤) កល្យាណាចារ្យកាន់ កម្មានិ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចារ្យកាន់ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ បុគ្គលោ
 ឧបលត្តន្តីតិ ។ បុគ្គលស្ស កត្តា ការេតា ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១២៥) កល្យាណាចារ្យកាន់ កម្មានិ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចារ្យកាន់ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ និព្វានិ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ និព្វានស្ស កត្តា ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។
 ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១២៦) កល្យាណាចារ្យកាន់ កម្មានិ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចារ្យកាន់ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ មហាបវេរី
 ឧបលត្តន្តីតិ ។ មហាបវេរីយា កត្តា ការេតា
 ឧបលត្តន្តីតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១២៤) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។
 អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នក
 ប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវបុគ្គល គេដឹងបានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(១២៥) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើឲ្យគេធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។
 អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ ដោយខ្លួនឯង
 អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៦) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។
 អើ ។ មហាប្រិបតី គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នក ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នក
 ប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវមហាប្រិបតី គេដឹងបានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្រដិកេ កថាវគ្គ

[១២៧] កល្យាណាចាបកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្ភន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្ភន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ មហាសមុទ្រោ
 ឧបលព្ភន្តីតិ ។ មហាសមុទ្ធស្ស កត្តា ការេតា
 ឧបលព្ភន្តីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១២៨] កល្យាណាចាបកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្ភន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្ភន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ សិទ្ធសុត្តន្ត-
 ភជា ឧបលព្ភន្តីតិ ។ សិទ្ធសុត្តន្តភជស្ស កត្តា
 ការេតា ឧបលព្ភន្តីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១២៩] កល្យាណាចាបកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្ភន្តីតិ ។ កល្យាណាចាបកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្ភន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ អាចោ
 ឧបលព្ភន្តីតិ ។ អាបស្ស កត្តា ការេតា ឧប-
 លព្ភន្តីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

(១២៧) កម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ មហាសមុទ្រ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវមហាសមុទ្រ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៨) កម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ ស្តេចក្នុងឈ្មោះសិនេរុ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវស្តេចក្នុងឈ្មោះសិនេរុ គេដឹងបាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១២៩) កម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបាន
ឬ ។ អើ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវទឹក គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៣០) កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តិភិ ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តិភិ ។ អាមត្តា ។ តេជោ ឧប-
 លព្វន្តិភិ ។ តេជស្ស កត្តា ការេតា ឧបលព្វន្តិភិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៣១) កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តិភិ ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តិភិ ។ អាមត្តា ។ វាយោ ឧប-
 លព្វន្តិភិ ។ វាយស្ស កត្តា ការេតា ឧបលព្វ-
 ន្តិភិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៣២) កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ ឧប-
 លព្វន្តិភិ ។ កល្យាណាចារកានិ កម្មានិ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តិភិ ។ អាមត្តា ។ តិណកដ្ឋវនប្ប-
 តយោ ឧបលព្វន្តិភិ ។ តិណកដ្ឋវនប្បនិមំ កត្តា
 ការេតា ឧបលព្វន្តិភិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៣០] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន ឬ ។ បុគ្គល
 អ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹង
 បានឬ ។ អើ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយ
 ខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣១] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
 ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន
 ឬ ។ អើ ។ ខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
 អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១៣២] កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
 ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹង
 បានឬ ។ អើ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។
 បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ នូវស្មៅ ឈើតូច និង
 ឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្រដិកេ កថាវគ្គ

[១៣៣] កល្យាណាចារកាធំ កម្មាធំ ឧប-
 លត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចារកាធំ កម្មាធំ កត្តា
 ការេតា ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញា
 កល្យាណាចារកាធំ កម្មាធំ អញ្ញា កល្យាណា-
 ចារកាធំ កម្មាធំ កត្តា ការេតាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៣៤] កល្យាណាចារកាធំ កម្មាធំ វិទា-
 កោ ឧបលត្តន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ កល្យាណាចារ-
 កាធំ កម្មាធំ វិទាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កល្យាណាចារកាធំ
 កម្មាធំ វិទាកោ ឧបលត្តន្តីតិ ។ កល្យាណាចារ-
 កាធំ កម្មាធំ វិទាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។
 អាមន្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តន្តីតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្ត-
 ន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្តិ ទុក្ខស្ស
 អន្តករិយា នត្តិ វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្តិ អនុចា-
 នាបរិទិញានន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 កល្យាណាចារកាធំ កម្មាធំ វិទាកោ ឧបលត្តន្តីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៣៣] កម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
 ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបាន
 ឬ ។ អើ ។ កម្មល្អ និង អាក្រក់ដទៃ បុគ្គលអ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង
 អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ នូវកម្មល្អ និង អាក្រក់ដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៤] វិបាកនៃកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។
 អើ ។ បុគ្គលអ្នករើវិបាក នៃកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និង អាក្រក់
 គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករើវិបាក នៃកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹង
 បានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នករើកម្មនោះ គេដឹងបានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករើកម្មនោះ គេដឹង
 បានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះៗ មិនមាន ការផ្តាច់បង់
 នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបវិនិច្ឆ័យ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និង អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។

បុគ្គលកថា

កេស្យាណាទាមកានំ កម្មានំ វិទាកប្បដិសំវេទី ឧប-
 លត្តតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ ។
 បុគ្គលស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ កេស្យាណាទាមកានំ កម្មានំ វិទាកោ
 ឧបលត្តតិ ។ កេស្យាណាទាមកានំ កម្មានំ វិទា-
 កប្បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ
 ឧបលត្តតិ ។ និព្វានស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ កេស្យាណាទាមកានំ
 កម្មានំ វិទាកោ ឧបលត្តតិ ។ កេស្យាណាទាមកានំ
 កម្មានំ វិទាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 មហាបវរំ ឧបលត្តតិ ។ មហាសមុទ្ធោ ឧបលត្ត-
 តិ ។ សិលេបត្ថតរាជា ឧបលត្តតិ ។ អាទោ ឧប-
 លត្តតិ ។ តេជោ ឧបលត្តតិ ។ វាយោ ឧបលត្ត-
 តិ ។ បេ ។ តិណាកដ្ឋវនប្បតយោ ឧបលត្តតិ ។
 តិណាកដ្ឋវនប្បតិ នំ បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ កេស្យាណាទាមកានំ កម្មានំ
 វិទាកោ ឧបលត្តតិ ។ កេស្យាណាទាមកានំ កម្មានំ
 វិទាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកថា

បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។

បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក នៃកម្មល្អ និង

អាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់

គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក

ទទួលនូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក

នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រិថតី គេដឹង

បានឬ ។ មហាសមុទ្រ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិនេរុ គេ

ដឹងបានឬ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ ខ្យល់

គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។

បុគ្គលអ្នករងនូវស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាកនៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបាន

ឬ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។

អភិធម្មប្រដិកេ រាជវគ្គ

អញ្ញោ កល្យាណាចាបកាធំ កម្មាធំ វិចារកោ

អញ្ញោ កល្យាណាចាបកាធំ កម្មាធំ វិចារកប្បដិ-
សំវេទី ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៣៥) ទិព្វំ សុខំ ឧបលព្ពត្តតិ ។

អាមន្តា ។ ទិព្វស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧប-
លព្ពត្តតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៣៦) ទិព្វំ សុខំ ឧបលព្ពត្តតិ ។ ទិព្វស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ អាមន្តា ។
តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ អា-
មន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថំ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិ-
យា នត្ថំ វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថំ អនុចាទាបរិទិព្វានត្ថំ ។
ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៣៧) ទិព្វំ សុខំ ឧបលព្ពត្តតិ ។ ទិព្វស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តតិ ។ អាមន្តា ។
បុក្កលោ ឧបលព្ពត្តតិ ។ បុក្កលស្ស បដិសំវេទី
ឧបលព្ពត្តតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

វិបាកនៃកម្មល្អ និង អាក្រក់ដទៃ បុគ្គលអ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ

និង អាក្រក់ដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៥] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នក

ទទួលសុខជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៦] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងសុខ

ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខនោះ គេដឹង

បានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកទទួល

សុខនោះ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។

មិនមាន ការផ្តាច់បង្អួចវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបវិនិច្ឆ័យ មិនមាន

ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៧] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ

ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គល

អ្នករងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៣៨] ទិត្តំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ ទិត្តស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។
និព្វានំ ឧបលត្តតិ ។ និព្វានស្ស បដិសំវេទី
ឧបលត្តតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៣៩] ទិត្តំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ ទិត្តស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។
មហាបថរិ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មហាសមុទ្ទោ
ឧបលត្តតិ ។ សិទ្ធសុបព្វតរាជា ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
អាថោ ឧបលត្តតិ ។ តេជោ ឧបលត្តតិ ។
វាយោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ តិណាកដ្ឋវនប្ប-
តយោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ តិណាកដ្ឋវនប្បតិ
បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤០] ទិត្តំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ ទិត្តស្ស
សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។
អញ្ញំ ទិត្តំ សុខំ អញ្ញោ ទិត្តស្ស សុខស្ស បដិ-
សំវេទីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤១] មាទុសកំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកថា

[១៣៨] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ ជា
ទិព្វគេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួល
នូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ
ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រឹថតិ គេដឹងបានឬ ។ បេ ។
មហាសមុទ្ធ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចក្តីឈ្មោះសិរេវុ គេដឹងបានឬ
។ បេ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ ខ្យល់
គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ បេ ។
បុគ្គលអ្នករងនូវស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] សុខ ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ
ជាទិព្វ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ សុខជាទិព្វដទៃ បុគ្គលទទួលសុខ
ជាទិព្វដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] សុខ ជាបេសមុនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មាណុសកស្ស ភុទ្ធស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១២២) មាណុសកំ ភុទ្ធិ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
មាណុសកស្ស ភុទ្ធស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមត្តា ។ ភស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន
ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ភស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ព-
ត្តិតិ ។ អាមត្តា ។ ភស្ស ភស្សេវ នត្តិ ទុក្ខស្ស
អន្តកិរិយា នត្តិ វជ្ជបច្ឆេនា នត្តិ អនុបាទាបរិ-
និព្វានន្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១២៣) មាណុសកំ ភុទ្ធិ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
មាណុសកស្ស ភុទ្ធស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ បុគ្គលស្ស
បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១២៤) មាណុសកំ ភុទ្ធិ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ មា-
ណុសកស្ស ភុទ្ធស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមត្តា ។ និព្វានំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ និព្វានស្ស ប-
ដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ទទួលសុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នក
ទទួលសុខនោះ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលអ្នកទទួលសុខនោះ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទី
បំផុតនៃទេវតានោះៗ មិនមាន ការផ្តាច់បង្គំនូវវត្ថុៈ មិនមាន អនុបាត-
បរិនិព្វាន មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួល
សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបាន
ឬ ។ បុគ្គលអ្នករងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៤] សុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
ទទួលសុខ ជាបសមនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន
គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកទទួលព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៤៥) មាណុសកំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។
 មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ មហាបថី ឧបលត្តតិ ។ បេ ។ មហា-
 សមុទ្ទោ ឧបលត្តតិ ។ សិលេវុបត្តនរាជា ឧប-
 លត្តតិ ។ អាថោ ឧបលត្តតិ ។ តោជា
 ឧបលត្តតិ ។ វាយោ ឧបលត្តតិ ។ បេ ។
 តិណាកដ្ឋវនប្បតយោ ឧបលត្តតិ ។ តិណាកដ្ឋ-
 វនប្បតិណំ បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។ ន ហោរិ
 វត្តេ ។ បេ ។

(១៤៦) មាណុសកំ សុខំ ឧបលត្តតិ ។
 មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ កញ្ចំ មាណុសកំ សុខំ កញ្ចា
 មាណុសកស្ស សុខស្ស បដិសំវេទីតិ ។ ន ហោរិ
 វត្តេ ។ បេ ។

(១៤៧) អាចាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ អាចាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី
 ឧបលត្តតិ ។ ន ហោរិ វត្តេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៤៥) សុខ ជារបស់មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
 ទទួលសុខ ជារបស់មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រឹប័តិ
 គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ មហាសមុទ្រ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចក្នុង
 ឈ្មោះសិនេរ, គេដឹងបានឬ ។ ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេ
 ដឹងបានឬ ។ ខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច
 និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកវិនិច្ឆ័យស្មៅ ឈើតូច និង
 ឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៤៦) សុខ ជារបស់មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក
 ទទួលសុខ ជារបស់មនុស្ស គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ សុខ ជា
 របស់មនុស្សដែរទេ បុគ្គលអ្នកទទួលសុខ ជារបស់មនុស្សដែរទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៤៧) ទុក ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 អ្នកវិនិច្ឆ័យ ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(១៤៨) អាណាយកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាណាយកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមន្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧប-
លព្ពត្តិតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថំ ទុក្ខស្ស
អន្តកិរិយា នត្ថំ វដ្ឋបច្ឆេនោ នត្ថំ អនុបាទាបរិ-
និព្វានន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៤៩) អាណាយកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាណាយកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ បុគ្គលស្ស
បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(១៥០) អាណាយកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាណាយកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។
អាមន្តា ។ និព្វានំ ឧបលព្ពត្តិតិ ។ និព្វានស្ស
បដិសំវេទី ឧបលព្ពត្តិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៤៨] ទុក ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក

ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នករងទុកនោះ គេដឹង

បានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករង

ទុកនោះ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុកនោះ ។

មិនមាន ការផ្តាច់បង់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន

ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៩] ទុក ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក

ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នក

រងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] ទុក ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក

ក្នុងអបាយ គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គល

អ្នកទទួលនូវព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៥១] អាណាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ភតីតិ ។
អាណាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ភតីតិ ។
អាមន្តា ។ មហាបវរី ឧបលព្ភតីតិ ។ បេ ។
មហាសមុទ្តា ឧបលព្ភតីតិ ។ សិលេវុបព្វតរាជា
ឧបលព្ភតីតិ ។ អាចោ ឧបលព្ភតីតិ ។ តោជា
ឧបលព្ភតីតិ ។ វាយោ ឧបលព្ភតីតិ ។ បេ ។ តិណ-
កដ្ឋវនប្បតយោ ឧបលព្ភតីតិ ។ តិណកដ្ឋវនប្បតិទំ
បដិសំវេទី ឧបលព្ភតីតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥២] អាណាយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ភតីតិ ។
អាណាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ភតីតិ ។
អាមន្តា ។ អញ្ចំ អាណាយិកំ ទុក្ខំ អញ្ចា
អាណាយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទីតិ ។ ន ហោរិ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៣] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ភតីតិ ។
អាមន្តា ។ នេយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧប-
លព្ភតីតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

[១៥១] ទុក្ខ កង្ការ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 កង្ការ គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ មហាប្រិថតី គេដឹងបានប្តូរ
 ។ បេ ។ មហាសមុទ្រ គេដឹងបានប្តូរ ។ ស្តេចកំណ្រោះសិនេរុ គេដឹង
 បានប្តូរ ។ ទឹក គេដឹងបានប្តូរ ។ ភ្លើង គេដឹងបានប្តូរ ។ ខ្យល់
 គេដឹងបានប្តូរ ។ បេ ។ ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានប្តូរ ។
 បុគ្គលអ្នករងទុក្ខស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានប្តូរ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥២] ទុក្ខ កង្ការ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 កង្ការ គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ ទុក្ខ កង្ការដទៃ បុគ្គលអ្នក
 រងទុក្ខ កង្ការដទៃប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៣] ទុក្ខ កង្ការ គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល
 អ្នករងទុក្ខ កង្ការ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌកេ កថាវគ្គ

[១៥៤] នេរយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ភត័តិ ។ នេរ-
 យិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ភត័តិ ។
 អាមត្តា ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ភត័តិ ។ ន ហោរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ តស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ភត័តិ ។
 អាមត្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិ-
 រិយា នត្ថិ វជ្ជបច្ឆេនា នត្ថិ អនុនាណបរិនិព្វានន្តិ ។
 ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៥] នេរយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ភត័តិ ។
 នេរយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ភត័តិ ។
 អាមត្តា ។ បុគ្គលោ ឧបលព្ភត័តិ ។ បុគ្គលស្ស
 បដិសំវេទី ឧបលព្ភត័តិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។

[១៥៦] នេរយិកំ ទុក្ខំ ឧបលព្ភត័តិ ។
 នេរយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលព្ភត័តិ ។
 អាមត្តា ។ និព្វានំ ឧបលព្ភត័តិ ។ និព្វានស្ស
 បដិសំវេទី ឧបលព្ភត័តិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[១៥៤] ទុក្ខ ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខនោះ គេដឹងបាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខនោះ
 គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ៗ មិនមាន
 ការផ្តាច់បង់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៥] ទុក្ខ ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គល
 អ្នករងនូវបុគ្គល គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៦] ទុក្ខ ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គល
 អ្នកទទួលព្រះនិព្វាន គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

បុគ្គលរាង

[១៥៧] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលត្តន៍តិ ។
 នេយិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តន៍តិ ។
 អាមន្តា ។ មហាបថវី ឧបលត្តន៍តិ ។ បេ ។
 មហាសមុទ្ពោ ឧបលត្តន៍តិ ។ សំនេរុបព្វតរាជា
 ឧបលត្តន៍តិ ។ អាចោ ឧបលត្តន៍តិ ។ តេជោ
 ឧបលត្តន៍តិ ។ វាយោ ឧបលត្តន៍តិ ។ តិណាកដ្ឋ-
 វនប្បតយោ ឧបលត្តន៍តិ ។ តិណាកដ្ឋវនប្បតនំ បដិ-
 សំវេទី ឧបលត្តន៍តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៨] នេយិកំ ទុក្ខំ ឧបលត្តន៍តិ ។ នេ-
 យិកស្ស ទុក្ខស្ស បដិសំវេទី ឧបលត្តន៍តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អញ្ញំ នេយិកំ ទុក្ខំ អញ្ញោ នេយិកស្ស
 ទុក្ខស្ស បដិសំវេទីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥៩] កល្យាណាចាបកាជំ កម្មាជំ ឧប-
 លត្តន៍តិ ។ កល្យាណាចាបកាជំ កម្មាជំ កត្តា
 ការេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន៍តិ ។
 អាមន្តា ។ សោ ករោតិ សោ បដិសំវេទេន៍តិ ។

បុគ្គលកថា

[១៥៧] ទុក ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ មហាប្រិថីតិ គេដឹងបានឬ ។ បេ ។
 មហាសមុទ្រ គេដឹងបានឬ ។ ស្តេចកំឡោះសិនេរុ គេដឹងបានឬ ។
 ទឹក គេដឹងបានឬ ។ ភ្លើង គេដឹងបានឬ ។ ខ្យល់ គេដឹងបានឬ ។
 ស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខស្មៅ ឈើតូច
 និងឈើធំ គេដឹងបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៨] ទុក ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នករងទុក្ខ
 ក្នុងនរក គេដឹងបានឬ ។ អើ ។ ទុក ក្នុងនរកដទៃ បុគ្គលអ្នក
 រងទុក្ខ ក្នុងនរកដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៩] កម្មល្អនិងអាក្រក់ គេដឹងបានឬ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់ គេ
 ដឹងបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គលនោះទទួលឬ ។

អភិធម្មបិដកេ រាហវគ្គ

ន ហោរំ វត្តព្យេ ។ បេ ។ សោ ករោតិ សោ បដិសំ-
វេទេតិ ។ អាមន្តា ។ សយំ កតំ សុខទុក្ខន្ទំ ។
ន ហោរំ វត្តព្យេ ។ បេ ។

[១៦០] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
លត្តន្ទំតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា កា-
រោតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្ទំតិ ។ អាមន្តា ។
អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតិ ។ ន ហោរំ
វត្តព្យេ ។ បេ ។ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេ-
ទេតិ ។ អាមន្តា ។ បរកតំ^(១) សុខទុក្ខន្ទំ ។
ន ហោរំ វត្តព្យេ ។ បេ ។

[១៦១] កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ ឧប-
លត្តន្ទំតិ ។ កល្យាណាចាបកានំ កម្មានំ កត្តា
កាវោតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្ទំតិ ។ អាមន្តា ។
សោ ច អញ្ញោ ច ករោតិ សោ ច អញ្ញោ ច
បដិសំវេទេតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្យេ ។ បេ ។ សោ
ច អញ្ញោ ច ករោតិ សោ ច អញ្ញោ ច

១ ឱ. ម. បរិកតំ ។

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គល
 នោះទទួលប្ត ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ គេធ្វើដោយខ្លួនឯងប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦០) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ អ្នកទទួលវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់
 គេដឹងបានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ
 ទទួលប្ត ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ បុគ្គលដទៃធ្វើប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦១) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្ត ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
 ដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឲ្យធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អ និងអាក្រក់
 គេដឹងបានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង ធ្វើ បុគ្គលនោះផង
 បុគ្គលដទៃផង ទទួលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង ធ្វើ បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដទៃផង

បុគ្គលកថា

បដិសំវេទេត្តិ ។ អាមន្តា ។ សយំ កតត្វា បរកតត្វា
សុខទុក្ខន្ទិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦២] កល្យាណាបកាណំ កម្មាណំ ឧប-
លត្តន្ទិ ។ កល្យាណាបកាណំ កម្មាណំ កត្តា
ការេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្ទិ ។ អាមន្តា ។
នេវ សោ ករោតិ ន សោ បដិសំវេទេតិ ន
អញ្ញោ ករោតិ ន អញ្ញោ បដិសំវេទេតិ ។ ន
ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នេវ សោ ករោតិ ន សោ
បដិសំវេទេតិ ន អញ្ញោ ករោតិ ន អញ្ញោ បដិ-
សំវេទេតិ ។ អាមន្តា ។ អសយំការំ អបរការំ
បដិច្ចសមប្បន្ទិ^(១) សុខទុក្ខន្ទិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ
។ បេ ។

[១៦៣] កល្យាណាបកាណំ កម្មាណំ ឧប-
លត្តន្ទិ ។ កល្យាណាបកាណំ កម្មាណំ កត្តា
ការេតា វិចាកប្បដិសំវេទី ឧបលត្តន្ទិ ។ អាមន្តា ។
សោ ករោតិ សោ បដិសំវេទេតិ អញ្ញោ ករោតិ

១ ឧ. ម. អធិច្ចសម្បន្ទំ ។

បុគ្គលកថា

ទទួលប្តូរ ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខដែលគេធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គល
ដទៃធ្វើផងប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦២) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គល

អ្នកធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើឱ្យគេធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់
គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គលនោះមិនមែន
ទទួល បុគ្គលដទៃមិនមែនធ្វើ បុគ្គលដទៃមិនមែនទទួលប្តូរ ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គលនោះ
មិនមែនទទួល បុគ្គលដទៃ ក៏មិនមែនធ្វើ បុគ្គលដទៃ ក៏មិនមែនទទួល
ប្តូរ ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មិន
មែនធ្វើដោយខ្លួនឯង មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦៣) កម្មល្អ និងអាក្រក់ គេដឹងបានប្តូរ ។ បុគ្គលអ្នក

ធ្វើដោយខ្លួនឯង អ្នកប្រើគេឱ្យធ្វើ អ្នករងវិបាក នៃកម្មល្អនិងអាក្រក់
គេដឹងបានប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គលនោះទទួល បុគ្គលដទៃធ្វើ

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

អញ្ញោ បដិសំវេទេតិ សោ ច អញ្ញោ ច ករោន្តិ
 សោ ច អញ្ញោ ច បដិសំវេទេន្តិ លេវ សោ ករោតិ
 ន សោ បដិសំវេទេតិ ន អញ្ញោ ករោតិ ន
 អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។
 សោ ករោតិ សោ បដិសំវេទេតិ អញ្ញោ ករោតិ
 អញ្ញោ បដិសំវេទេតិ សោ ច អញ្ញោ ច ករោន្តិ
 សោ ច អញ្ញោ ច បដិសំវេទេន្តិ លេវ សោ
 ករោតិ ន សោ បដិសំវេទេតិ ន អញ្ញោ ករោតិ
 ន អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ សយំ
 កតំ សុខទុក្ខំ បរកតំ សុខទុក្ខំ សយំ កតញ្ច
 បរកតញ្ច សុខទុក្ខំ អសយំការំ អបរការំ បដិច្ច-
 សម្មប្បន្នំ សុខទុក្ខន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(១៦៤) កម្មំ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មការកោ
 អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ កម្មំ អត្ថតិ ។
 កម្មការកោ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស ការកោ
 អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តស្ស ការកោ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

បុគ្គលដ៏ទទួល បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដ៏ទផង ធ្វើ បុគ្គលនោះផង
 បុគ្គលដ៏ទផង ទទួល បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គលនោះមិនមែន
 ទទួល បុគ្គលដ៏ទមិនមែនធ្វើ បុគ្គលដ៏ទមិនមែនទទួលឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះធ្វើ បុគ្គលនោះទទួល
 បុគ្គលដ៏ទធ្វើ បុគ្គលដ៏ទទទួល បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដ៏ទផង ធ្វើ
 បុគ្គលនោះផង បុគ្គលដ៏ទផង ទទួល បុគ្គលនោះមិនមែនធ្វើ បុគ្គល
 នោះមិនមែនទទួល បុគ្គលដ៏ទក៏មិនមែនធ្វើ បុគ្គលដ៏ទក៏មិនមែនទទួល
 ឬ ។ អើ ។ សុខនិងទុក្ខ គេធ្វើដោយខ្លួនឯង សុខនិងទុក្ខ
 បុគ្គលដ៏ទធ្វើ សុខនិងទុក្ខ គេធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដ៏ទធ្វើផង
 សុខនិងទុក្ខ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ មិនមែនគេធ្វើដោយខ្លួនឯង
 មិនមែនបុគ្គលដ៏ទធ្វើឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៦៤) កម្ម មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានឬ ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មានឬ ។ បុគ្គល
 អ្នកធ្វើកម្ម មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្មនោះ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្មនោះ

បុគ្គលកថា

អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ តស្ស តស្សវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស
 អន្តកិរិយា នត្ថិ វជ្ជបច្ឆេទោ នត្ថិ អនុបាទា-
 បរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មំ
 អត្ថិតិ ។ កម្មការកោ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។
 បុគ្គលោ អត្ថិតិ ។ បុគ្គលស្ស ការកោ អត្ថិតិ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មំ អត្ថិតិ ។ កម្ម-
 ការកោ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ទិព្វានំ អត្ថិតិ ។
 ទិព្វានស្ស ការកោ អត្ថិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ កម្មំ អត្ថិតិ ។ កម្មការកោ អត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ មហាបថវី អត្ថិតិ ។ បេ ។ មហាស-
 មុទ្ធា អត្ថិតិ ។ សិទ្ធសុបព្វតរាជា អត្ថិតិ ។ អាចោ
 អត្ថិតិ ។ តេជោ អត្ថិតិ ។ វាយោ អត្ថិតិ ។
 តិណកដ្ឋវនប្បវាយោ អត្ថិតិ ។ តិណកដ្ឋវនប្បវិនិ
 ការកោ អត្ថិតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មំ
 អត្ថិតិ ។ កម្មការកោ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។
 អញ្ញំ កម្មំ អញ្ញោ កម្មការកោតិ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិទាកោ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។

បុគ្គលកថា

មានប្តី ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ។ មិនមាន ការផ្តាច់បង់
នូវវិជ្ជា: មិនមាន អនុបាទាបនិព្វាន មិនមានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មានប្តី ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានប្តី ។
អើ ។ បុគ្គល មានប្តី ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើបុគ្គល មានប្តី ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មានប្តី ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ
កម្ម មានប្តី ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន មានប្តី ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើព្រះ
និព្វាន មានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម
មានប្តី ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានប្តី ។ អើ ។ មហាប្រិថីពី មាន
ប្តី ។ បេ ។ មហាសមុទ្រ មានប្តី ។ ស្តេចកំណ្លោះសិនេរុ មាន
ប្តី ។ ទឹក មានប្តី ។ ភ្លើង មានប្តី ។ ខ្យល់ មានប្តី ។ ស្មៅ
ឈើតូច និងឈើធំ មានប្តី ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើ នូវស្មៅ ឈើតូច
និងឈើធំ មានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម មាន
ប្តី ។ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម មានប្តី ។ អើ ។ កម្មដទៃ បុគ្គលអ្នកធ្វើកម្ម
ដទៃប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្តី ។ អើ ។

អរិយធម៌បំណែក កថាវិញ្ញាណ

វិចារកប្បជិសំវេទី អត្តតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 វិចារកោ អត្តតិ ។ វិចារកប្បជិសំវេទី អត្តតិ ។
 អាមន្តា ។ តស្ស បជិសំវេទី អត្តតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ តស្ស បជិសំវេទី អត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 តស្ស តស្សវ នត្តិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្តិ
 វដ្ឋបច្ឆោទោ នត្តិ អនុចាទាបរិទិញ្ចានន្តិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ វិចារកោ អត្តតិ ។ វិចារកប្បជិសំ-
 វេទី អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ បុក្កលោ អត្តតិ ។
 បុក្កលស្ស បជិសំវេទី អត្តតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ វិចារកោ អត្តតិ ។ វិចារកប្បជិសំវេទី
 អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ ទិញ្ចានំ អត្តតិ ។ ទិញ្ចានស្ស
 បជិសំវេទី អត្តតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ វិចារកោ
 អត្តតិ ។ វិចារកប្បជិសំវេទី អត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 មហាបវរិ អត្តតិ ។ បេ ។ មហាសមុទ្រោ អត្តតិ ។
 សិលេវបព្វតរាជា អត្តតិ ។ អាចោ អត្តតិ ។ តេ-
 ជោ អត្តតិ ។ វាយោ អត្តតិ ។ តិណាកដ្ឋវនប្ប-
 តាយោ អត្តតិ ។ តិណាកដ្ឋវនប្បតិទំ បជិសំវេទី

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ វិបាក មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គលអ្នករងវិបាកនោះ មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាកនោះ មានប្ត ។ អើ ។
 ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខនោះ ។ មិនមាន ការផ្តាច់បង្គំនូវវដ្តៈ មិន
 មាន អនុបាទាបវិនិច្ឆ័យ មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។
 អើ ។ បុគ្គល មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករង
 វិបាក មានប្ត ។ អើ ។ ព្រះនិព្វាន មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងព្រះ
 និព្វាន មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក
 មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្ត ។ អើ ។ មហាប្រិថី មានប្ត
 ។ បេ ។ មហាសមុទ្រ មានប្ត ។ ស្តេចក្តីឈ្មោះសិនេរុ មានប្ត ។
 ទឹក មានប្ត ។ ភ្លើង មានប្ត ។ ខ្យល់ មានប្ត ។ ស្មៅ ឈើតូច
 និងឈើធំ មានប្ត ។ បុគ្គលអ្នករងនូវស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ

បុគ្គលកថា

អត្ថិតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ វិហារកោ
អត្ថិតិ ។ បេ ។ វិហារកប្បជិសំវេទី អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។
អញ្ញោ វិហារកោ អញ្ញោ វិហារកប្បជិសំវេទីតិ ។ ន
ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ សង្ឃិតិ ។

កល្យាណវគ្គោ បរិមេ ។

(១៦៥) ន វត្តតំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សង្ឃិ-
កជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កោចិ
សង្ឃិ វិក្កព្ភតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ
សង្ឃិ វិក្កព្ភតិ តេន វត វេ វត្តព្រៃ បុគ្គលោ ឧប-
លព្ភតិ សង្ឃិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្តតំ បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សង្ឃិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
អត្ថិ កោចិ ទិញាយ សោតជានុយា សង្ឃិ សុណា-
តិ ។ បេ ។ បរិចិត្តិ ជានាតិ(១) ។ បេ ។ បុព្វេនិ-
វាសិ អនុស្សាតិ ។ បេ ។ ទិព្វេន ចក្កុនា រូបិ
បស្សាតិ ។ បេ ។ អាសវានំ ខយំ សង្ឃិករោតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ អាសវានំ ខយំ
សង្ឃិករោតិ តេន វត វេ វត្តព្រៃ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ

១ ម. វិវាទាភិ ។

បុគ្គលកថា

មានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាក មានប្តី
។ បេ ។ បុគ្គលអ្នករងវិបាក មានប្តី ។ អើ ។ វិបាកដទៃ
បុគ្គលអ្នករងវិបាកដទៃប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សេចក្តីបំប្រញា ។

ចប់ កល្យាណវគ្គ ទី ១ ។

(១៦៥) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម្តី ។ អើ ។ ក្រែងជនណាមួយប្លែងប្លូងបាន
មានប្តី ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណាមួយ ប្លែងប្លូងបាន មាន
មែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម្តីដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម្តី ។ អើ ។
ក្រែងជនណាមួយ ឮសំឡេង ដោយទិព្វសោតធាតុបាន មានប្តី ។ បេ ។
ដឹងនូវចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ។ បេ ។ រឭកឃើញនូវបុព្វនិវាសៈ ។ បេ ។
ឃើញរូបដោយទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ជាគ្រឿង
អស់ទៅនៃអាសវៈ មានប្តី ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណាមួយ
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈបាន មានមែន
ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អត្ថំ កោចិ ឥទ្ធិ
 វិក្កុញ្ចតិ កត្វា តេន ច ការណេន បុគ្គលេ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមញ្ញា ។ យោ
 ឥទ្ធិ វិក្កុញ្ចតិ ស្សេ បុគ្គលេ យោ ឥទ្ធិ ន វិក្កុ-
 ញ្ចតិ ន សោ បុគ្គលេតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 យោ ទិញ្ចយ សោតនាតុយា សទ្ធិំ សុណាតិ ។ បេ ។
 យោ បរិច្ឆិក្ខំ ជាតាតិ ។ បេ ។ យោ បុព្វេនិវាសិ
 អនុស្សាតិ ។ បេ ។ យោ ទិព្វេន ចក្កនា រូបំ
 បស្សាតិ ។ បេ ។ យោ អាសវានំ ខយំ សច្ចិក-
 រោតិ ស្សេ បុគ្គលេ យោ អាសវានំ ខយំ ន
 សច្ចិករោតិ ន សោ បុគ្គលេតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។

អភិញ្ញាតយោគោ ។

[១៦៦] ន វត្តព្វំ បុគ្គលេ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមញ្ញា ។ ននុ មាតា អត្ថិ-
 តិ ។ អាមញ្ញា ។ ហញ្ចំ មាតា អត្ថំ តេន វត រ
 វត្តព្វេ បុគ្គលេ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវដែរ ។ បរវាទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឱ្យ
 មាំ) ថា ជនណាមួយប្រុងប្រយ័ត្នបាន មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើប
 សួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវ ។
 អើ ។ ជនណា ប្រុងប្រយ័ត្នបាន ជននោះ ទើបឈ្មោះថាបុគ្គល ជន
 ណាមិនប្រុងប្រយ័ត្នបាន ជននោះ មិនឈ្មោះថាបុគ្គល ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណា ព្រួយសំឡេង ដោយទិព្វសោត-
 ធាតុ ។ បេ ។ ជនណា ដឹងចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ។ បេ ។ ជន
 ណា រត្យកឃើញនូវបុព្វេនិវាសៈ ។ បេ ។ ជនណា ឃើញរូបដោយ
 ទិព្វចក្ខុ ។ បេ ។ ជនណា ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ ជននោះ ទើបឈ្មោះថាបុគ្គល ជនណា មិនធ្វើឱ្យជាក់
 ច្បាស់ នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈ ជននោះ មិនឈ្មោះថា
 បុគ្គល ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អភិញ្ញាសុយោធា ។

[១៦៦] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបានដោយ
 អត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវ ។ អើ ។ ក្រែងមាតា មានឬ ។
 អើ ។ បើមាតា មាន ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនៃ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវដែរ ។

បុគ្គលកថា

ន វត្តព្រៃ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋ-
 ធាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ បិតា អត្ថិ ។ បេ ។
 ភាតា អត្ថិ ភគិដិ អត្ថិ ខត្តិយោ អត្ថិ ព្រាហ្មណោ
 អត្ថិ វេស្សោ អត្ថិ សុន្តោ អត្ថិ កហដ្ឋោ អត្ថិ បព្វ-
 ជិតោ អត្ថិ ទេវោ អត្ថិ មនុស្សោ អត្ថិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហព្វំ មនុស្សោ អត្ថិ តេន វត វេ វត្តព្រៃ
 បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋធាតិ ។

[១៦៧] មាតា អត្ថិតិ កត្វា តេន ច កា-
 រណោន បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋធាតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ន មាតា ហុត្វា មាតា ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ន បុគ្គលោ ហុត្វា
 បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អត្ថិ
 កោចិ ន បិតា ហុត្វា ។ បេ ។ ន ភាតា ហុត្វា
 ន ភគិដិ ហុត្វា ន ខត្តិយោ ហុត្វា ន ព្រាហ្ម-
 ណោ ហុត្វា ន វេស្សោ ហុត្វា ន សុន្តោ ហុត្វា
 ន កហដ្ឋោ ហុត្វា ន បព្វជិតោ ហុត្វា ន ទេវោ
 ហុត្វា ន មនុស្សោ ហុត្វា មនុស្សោ ហោតីតិ ។

បុគ្គលកថា

អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទត្តម ។ អើ ។ ក្រែងបិតា មានឬ ។ បេ ។ បងប្អូនប្រុស មាន
 បងប្អូនស្រី មាន ក្សត្រ មាន ព្រាហ្មណ៍ មាន អ្នកជំនួញ មាន
 អ្នកគ្រូ មាន គ្រហស្ថ មាន បព្វជិត មាន ទេវតា មាន មនុស្ស
 មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មនុស្សមាន ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនៃ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទត្តម ដូច្នោះដែរ ។

(១៦៧) បរវាទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា មាតា មាន
 ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត
 និងអត្ថដ៏ទត្តម ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាមាតា
 តើកើតជាមាតា មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជា
 បុគ្គល តើកើតជាបុគ្គល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបិតា ។ បេ ។ មិនធ្លាប់
 កើតជាបងប្អូនប្រុស មិនធ្លាប់កើតជាបងប្អូនស្រី មិនធ្លាប់កើតជាក្សត្រ
 មិនធ្លាប់កើតជាព្រាហ្មណ៍ មិនធ្លាប់កើតជាអ្នកជំនួញ មិនធ្លាប់កើតជា
 អ្នកគ្រូ មិនធ្លាប់កើតជាគ្រហស្ថ មិនធ្លាប់កើតជាបព្វជិត មិនធ្លាប់កើត
 ជាទេវតា មិនធ្លាប់កើតជាមនុស្ស តើកើតជាមនុស្ស មានឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ន បុគ្គលោ ហុត្វា បុគ្គ-
លោ ហោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦៥] មាតា អត្ថិកិ កត្វា តេន ច កា-
រណេន បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។
អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ មាតា ហុត្វា ន មាតា
ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ បុគ្គលោ
ហុត្វា ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អត្ថិ កោចិ បិតា ហុត្វា ភាតា ហុត្វា
ភកិដិ ហុត្វា ខតិយោ ហុត្វា ព្រាហ្មណោ ហុត្វា
វេស្សោ ហុត្វា សុន្នោ ហុត្វា គហដ្ឋោ ហុត្វា
បព្វជិតោ ហុត្វា ទេវោ ហុត្វា មនុស្សោ ហុត្វា
ន មនុស្សោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ
បុគ្គលោ ហុត្វា ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហេរិ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦៧] ន វត្តព្វំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោតាបដ្ឋោ

អភិធម្មបំណិក កថាវិញ្ញ

អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបុគ្គល តើកើតជាបុគ្គល មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៨] បរវាទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឱ្យមាំ) ថា មាតា មាន
ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
ជំពិត និងអត្តជំឡកម្ម ។ អើ ។ ជនណាមួយ ធ្លាប់កើតជាមាតា
មកហើយ បែរជាមិនកើតជាមាតាវិញ មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ
ធ្លាប់កើតជាបុគ្គលមកហើយ បែរជាមិនកើតជាបុគ្គលវិញ មានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ ធ្លាប់កើតជា
បិតា ធ្លាប់កើតជាបងប្អូនប្រុស ធ្លាប់កើតជាបងប្អូនស្រី ធ្លាប់កើតជា
ក្សត្រ ធ្លាប់កើតជាព្រាហ្មណ៍ ធ្លាប់កើតជាអ្នកជំនួញ ធ្លាប់កើតជាអ្នក
គ្រូ ធ្លាប់កើតជាគ្រូហស្ថ ធ្លាប់កើតជាបព្វជិត ធ្លាប់កើតជាទេវតា
ធ្លាប់កើតជាមនុស្សមកហើយ បែរជាមិនកើតជាមនុស្សវិញ មានឬ ។
អើ ។ ជនណាមួយ ធ្លាប់កើតជាបុគ្គលមកហើយ បែរជាមិនកើត
ជាបុគ្គលវិញ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៩] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្តជំពិត និងអត្តជំឡកម្ម ។ អើ ។ ក្រែងសោតាបន្តបុគ្គល

បុគ្គលកថា

អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សោតាបដ្ឋោ អត្ថិ-
 តេន វត រេ វត្តេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សក-
 ណាតាមិ អត្ថិ ។ បេ ។ អណាតាមិ អត្ថិ ។ បេ ។
 អរហា អត្ថិ ។ បេ ។ ឧភតោភាគវិមុត្តោ អត្ថិ បញ្ញា-
 វិមុត្តោ អត្ថិ កាយសក្ខី អត្ថិ ទិដ្ឋប្បវត្តោ អត្ថិ
 សទ្ធាវិមុត្តោ អត្ថិ ធម្មានុសារី អត្ថិ សទ្ធានុសារី
 អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សទ្ធានុសារី អត្ថិ
 តេន វត រេ វត្តេ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១៧០] សោតាបដ្ឋោ អត្ថិតិ កត្វា តេន ច
 ការណេន បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ សោតាបដ្ឋោ
 ហត្ថា សោតាបដ្ឋោ ហោតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកថា

មានប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សោតាបន្ទបុគ្គល មាន ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវ ។ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវ ។ អើ ។ ក្រែងសា-
 តាមិបុគ្គល មានប្តូរ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល មានប្តូរ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត មានប្តូរ ។ បេ ។ ទកតោកាតវិមុត្តបុគ្គល មានប្តូរ បញ្ញា-
 វិមុត្តបុគ្គល មានប្តូរ កាយសក្ខិបុគ្គល មានប្តូរ ទិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គល មានប្តូរ
 សទ្ធាវិមុត្តបុគ្គល មានប្តូរ ធម្មានុសារិបុគ្គល មានប្តូរ សទ្ធានុសារិបុគ្គល
 មានប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សទ្ធានុសារិបុគ្គល មានមែន ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវ ។

[១៧០] បរាទិធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា សោតាបន្ទ-
 បុគ្គល មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តជីពិត និងអត្តជំនុំតម្រូវ ។ អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់
 កើតជាសោតាបន្ទបុគ្គល បែរជាកើតជាសោតាបន្ទបុគ្គល មានប្តូរ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អត្ថំ កោចិ ន បុគ្គលោ ហត្ថា បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ ន សកទាតាមី
 ហត្ថា ន អនាតាមី ហត្ថា ន អរហា ហត្ថា ន ឧក-
 តោកាគវិមុត្តោ ហត្ថា ន បញ្ញាវិមុត្តោ ហត្ថា ន កា-
 យសក្ខី ហត្ថា ន ទិដ្ឋិប្បវុត្តោ ហត្ថា ន សទ្ធាវិមុត្តោ
 ហត្ថា ន ធម្មានុសារី ហត្ថា ន សទ្ធានុសារី ហត្ថា
 សទ្ធានុសារី ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ
 ន បុគ្គលោ ហត្ថា បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៧១] សោតាបន្នោ អត្ថំតិ កត្តា តេន
 ច ការណេន បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ សោតាបន្នោ
 ហត្ថា ន សោតាបន្នោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំ កោចិ បុគ្គលោ ហត្ថា ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។
 ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ សកទា-
 តាមី ហត្ថា អនាតាមី ហត្ថា ន អនាតាមី ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កោចិ បុគ្គលោ ហត្ថា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបុគ្គល បែរជាកើតជាបុគ្គល មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ
 មិនធ្លាប់កើតជាសកទាតាមិបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាអនាតាមិបុគ្គល មិន
 ធ្លាប់កើតជាព្រះអរហន្ត មិនធ្លាប់កើតជាទុក្ខគោតាតិមិត្តបុគ្គល មិនធ្លាប់
 កើតជាបញ្ញាវិមិត្តបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាកាយសក្ខិបុគ្គល មិនធ្លាប់កើត
 ជាទិដ្ឋិប្បត្តបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាសទ្ធាវិមិត្តបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាធម្មា-
 នុសាវិបុគ្គល មិនធ្លាប់កើតជាសទ្ធានុសាវិបុគ្គល តើកើតជាសទ្ធានុសាវិ-
 បុគ្គល មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ មិនធ្លាប់កើតជាបុគ្គល
 បែរជាកើតជាបុគ្គល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧១) បរព័ទ្ធជឿ (នូវពាក្យប្រែជាឱ្យមាំ) ថា សោតាបន្ទ-
 បុគ្គល មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន
 ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ ជាសោតា-
 បន្ទបុគ្គលហើយ ត្រឡប់ជាមិនមែនសោតាបន្ទបុគ្គលវិញ មានឬ ។
 អើ ។ ជនណាមួយ កើតជាបុគ្គលហើយ បែរជាមិនកើតជាបុគ្គលវិញ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណាមួយ
 ជាសកទាតាមិបុគ្គលហើយ ជាអនាតាមិបុគ្គលហើយ ត្រឡប់ជាមិនមែន
 អនាតាមិបុគ្គលវិញ មានឬ ។ អើ ។ ជនណាមួយ កើតជាបុគ្គលហើយ

បុគ្គលកថា

ន បុគ្គលោ ហោតីតិ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៧២] ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ បុរិ-
សយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា អតីតិ ។ អាមន្តា ។
ហោរំ ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា
អតីតិ តេន វត វេ វត្តោ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។

[១៧៣] ចត្តារោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គ-
លា អតីតិ កត្វា តេន ច កាវរណោន បុគ្គលោ
ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។ អាមន្តា ។ ចត្តា-
រោ បុរិសយុតា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ពុទ្ធិចាតុភាវំ
ចាតុកវតីតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ ពុទ្ធិចាតុភាវំ
ចាតុកវតីតិ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ
ពុទ្ធិចាតុភាវំ ចាតុកវតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពុទ្ធស្ស
ភកវតោ បរិនិព្វតេ ឧច្ឆិណ្ឌោ បុគ្គលោ នតិ បុគ្គ-
លោតិ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

បែរជាមិនកើតជាបុគ្គលវិញ មានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។

(១៧២) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តមប្តី ។ អើ ។ ក្រែងគូនៃបុរស មាន ៤ គូ បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានប្តី ។ អើ ។ ប្រសិនបើ គូនៃបុរស មាន ៤ គូ បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុ នោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្ត ដ៏ទត្តមដែរ ។

(១៧៣) បរវេទីធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា គូនៃបុរស មាន ៤ គូ បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានមែន ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តមប្តី ។ អើ ។ គូនៃបុរស មាន ៤ គូ បុរសបុគ្គល ៨ រូប មានប្រាកដ ព្រោះ ការកើតប្រាកដនៃព្រះពុទ្ធប្តី ។ អើ ។ បុគ្គលកើតប្រាកដ ព្រោះការ កើតប្រាកដនៃព្រះពុទ្ធប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកើតប្រាកដ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះពុទ្ធប្តី ។ អើ ។ បុគ្គល ជាច្បាស់ឲ្យ ឈ្មោះថាបុគ្គលមិនមាន ក្នុងកាលដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌បំណែក កថាវិគ្គ

[១៧៤] បុគ្គលោ ឧបលត្តិតិ សង្ខិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋនាតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ សង្ខតោតិ ។ ន
ហោរិ វត្តោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ អសង្ខតោតិ ។ ន
ហោរិ វត្តោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ នេវ សង្ខតោ នាសង្ខ-
តោតិ ។ ន ហោរិ វត្តោ ។ បេ ។ បុគ្គលោ នេវ
សង្ខតោ នាសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខតញ្ច
អសង្ខតញ្ច វេបេត្តា អត្តញ្ច តតិយា កោដិទិ ។
ន ហោរិ វត្តោ ។ បេ ។ សង្ខតញ្ច អសង្ខតញ្ច
វេបេត្តា អត្តញ្ច តតិយា កោដិទិ ។ អាមន្តា ។
នន្ទ វត្តិ ភក្កវតា ទ្រេមា ភិក្ខុវេ ជានុយោ កត-
មា ទ្រេ សង្ខតា ច ជានុ អសង្ខតា ច ជានុ
តមា ខោ ភិក្ខុវេ ទ្រេ ជានុយោតិ អត្តវេ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ សង្ខតញ្ច
អសង្ខតញ្ច វេបេត្តា អត្តញ្ច តតិយា កោដិទិ ។
បុគ្គលោ នេវ សង្ខតោ នាសង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

(១៧៤) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែង មិនមែន
 មិនមានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល មានបច្ច័យតាក់តែង ក៏មិនមែន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង ក៏
 មិនមែនឬ ។ អើ ។ ទីបំផុតទី ៣ ដទៃទៀត រៀរលែងតែ
 សង្ខតៈ និងអសង្ខតៈចេញ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ទីបំផុតទី ៣ ដទៃទៀត រៀរលែងសង្ខតៈ និងអសង្ខតៈ
 ចេញ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុនេះមាន ២ ប្រការ ធាតុ ២ ប្រការ តើដូច
 ម្តេចខ្លះ គឺសង្ខតធាតុ ១ អសង្ខតធាតុ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុ
 ២ ប្រការនេះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។
 បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទីបំផុតទី ៣ ដទៃទៀត រៀរលែង
 តែសង្ខតៈ និងអសង្ខតៈចេញ មាន ដូច្នោះទេ ។ បុគ្គល មានបច្ច័យ
 តាក់តែង ក៏មិនមែន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង ក៏មិនមែនឬ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

អញ្ចំ សង្កតំ អញ្ចំ អសង្កតំ អញ្ចំ បុគ្គលោតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ ខន្ធ សង្កតា និព្វានំ
 អសង្កតំ បុគ្គលោ នេវ សង្កតោ នាសង្កតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អញ្ចំ ខន្ធ អញ្ចំ និព្វានំ អញ្ចំ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ រូបំ
 សង្កតំ និព្វានំ អសង្កតំ បុគ្គលោ នេវ សង្កតោ
 នាសង្កតោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ រូបំ អញ្ចំ
 និព្វានំ អញ្ចំ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ
 សង្កតំ និព្វានំ អសង្កតំ បុគ្គលោ នេវ សង្កតោ
 នាសង្កតោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ចំ វិញ្ញាណំ អញ្ចំ
 និព្វានំ អញ្ចំ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

(១៧៥) បុគ្គលស្ស ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ
 វិយោ បញ្ញាយតិ វិភិស្ស អញ្ចំ បញ្ញាយ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលោ សង្កតោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ វត្តំ កកវតា តិណិមាជិ
 កិក្កវេ សង្កតស្ស សង្កតលក្ខណានិ សង្កតានិ

បុគ្គលកថា

សង្ខតៈដទៃ អសង្ខតៈដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ មានបច្ច័យតាក់តែង ព្រះនិព្វាន មិនមាន
 បច្ច័យតាក់តែង បុគ្គល មិនមែនមានបច្ច័យតាក់តែង មិនមែនជាមិន
 មានបច្ច័យតាក់តែង ។ អើ ។ ខន្ធដទៃ ព្រះនិព្វានដទៃ បុគ្គល
 ដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប មានបច្ច័យតាក់
 តែង ព្រះនិព្វាន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង បុគ្គល មិនមែនមានបច្ច័យ
 តាក់តែង មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យតាក់តែង ។ អើ ។ រូបដទៃ
 ព្រះនិព្វានដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
 មានបច្ច័យតាក់តែង ព្រះនិព្វាន មិនមានបច្ច័យតាក់តែង បុគ្គល មិន
 មែនមានបច្ច័យតាក់តែង មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យតាក់តែង ។ អើ ។
 វិញ្ញាណដទៃ ព្រះនិព្វានដទៃ បុគ្គលដទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧៥) បុគ្គល មានការកើតឡើងប្រាកដ មានការ
 សូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងបិតនៅប្រាកដ ។
 អើ ។ បុគ្គល មានបច្ច័យតាក់តែង ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សង្ខតលក្ខណៈ នៃសង្ខតធម៌នេះ មាន ៣ ប្រការ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ភិក្ខុវេ ធម្មានំ ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ វាយោ បញ្ញាយតិ
 វិតានំ អញ្ញាថតិ បញ្ញាយតិ បុគ្គលស្ស ឧប្បាទោ
 បញ្ញាយតិ វាយោ បញ្ញាយតិ វិតស្ស អញ្ញាថតិ
 បញ្ញាយតិ តេន ហិ បុគ្គលោ សង្ខតោតិ ។ បុគ្គ-
 លស្ស ន ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ ន វាយោ បញ្ញា-
 យតិ ន វិតស្ស អញ្ញាថតិ បញ្ញាយតិ ។ អាមន្តា ។
 បុគ្គលោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 វត្តំ ភគវតា តិណិមាទំ ភិក្ខុវេ អសង្ខតស្ស
 អសង្ខតលក្ខណានំ អសង្ខតានំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ
 ន ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ ន វាយោ បញ្ញាយតិ ន
 វិតានំ អញ្ញាថតិ បញ្ញាយតិ បុគ្គលស្ស ន ឧប្បាទោ
 បញ្ញាយតិ ន វាយោ បញ្ញាយតិ ន វិតស្ស អញ្ញា-
 ថតិ បញ្ញាយតិ តេន ហិ បុគ្គលោ អសង្ខតោតិ ។

[១៧៦] បរិនិព្វតោ បុគ្គលោ អត្តតម្មំ នត្តតម្មិតិ ។
 អត្តតម្មិតិ ។ បរិនិព្វតោ បុគ្គលោ សស្សតោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខតធម៌ទាំងឡាយ មានការកើតឡើងប្រាកដ
 មានការសូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃសង្ខតធម៌ ក៏កំពុងបិតនៅ
 ប្រាកដដែរ បុគ្គល មានការកើតឡើងប្រាកដ មានការសូន្យទៅប្រាកដ
 ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងបិតនៅប្រាកដដែរ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល
 មានបច្ច័យតាក់តែងដែរ ។ បុគ្គលមិនមានការកើតឡើងប្រាកដ មិនមាន
 ការសូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងបិតនៅមិនប្រាកដ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតលក្ខណៈ នៃអសង្ខតធម៌នេះ មាន ៣ ប្រការ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អសង្ខតធម៌ទាំងឡាយ មិនមានការកើតឡើងប្រាកដ
 មិនមានការសូន្យទៅប្រាកដ ។ ការប្រែប្រួលនៃអសង្ខតធម៌ ដែលកំពុង
 បិតនៅ ក៏មិនប្រាកដដែរ បុគ្គល មិនមានការកើតឡើងប្រាកដ មិន
 មានការសូន្យទៅប្រាកដ ការប្រែប្រួលនៃបុគ្គល កំពុងបិតនៅ ក៏មិន
 ប្រាកដដែរ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល មិនមានបច្ច័យតាក់តែងដែរ ។

(១៧៦) បុគ្គលរលត់ហើយ មានក្នុងប្រយោជន៍ គឺព្រះនិព្វាន
 ឬ ឬមិនមានក្នុងប្រយោជន៍ គឺព្រះនិព្វានទេ ។ មានក្នុងប្រ-
 យោជន៍ គឺព្រះនិព្វាន ។ បុគ្គលរលត់ហើយ ជាបុគ្គលទៀងឬ ។

បុគ្គលកថា

ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ នត្តតម្ភិតិ ។ បរិទិត្យតោ
បុគ្គលោ ឧច្ឆន្ទោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[១៧៧] បុគ្គលោ កី និស្សាយ តិដ្ឋតិ ។
ករិ និស្សាយ តិដ្ឋតិ ។ ករោ អនិច្ចា សដ្ឋតោ
បដិច្ចសមុប្បន្នោ ខយធម្មោ វយធម្មោ វិរាគធម្មោ
និរោធធម្មោ វិបរិណាមធម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គ-
លោបិ អនិច្ចា សដ្ឋតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ ខយ-
ធម្មោ វយធម្មោ វិរាគធម្មោ និរោធធម្មោ វិបរិណាម-
ធម្មាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[១៧៨] ន វត្តព្រៃ បុគ្គលោ ឧបលត្តិតិ សច្ច្ហ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្តំ កោចិ
សុខំ វេទនំ វេទិយមាណោ សុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ
បជាណតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្តំ កោចិ សុខំ
វេទនំ វេទិយមាណោ សុខំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បជាណតិ

បុគ្គលកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនមានក្នុងប្រយោជន៍
គឺព្រះនិព្វានបូ ។ បុគ្គលរលត់ហើយ ជាបុគ្គលជាច្បាញបូ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៧] បុគ្គល បិតនៅ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ។ បុគ្គលបិតនៅ
ព្រោះអាស្រ័យភព ។ ភព មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជា
ធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់ជាធម្មតា មានការ
ប្រែប្រួលជាធម្មតាបូ ។ អើ ។ សូម្បីបុគ្គល ក៏មិនទៀង មានបច្ច័យ
តាក់តែង កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា
មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការរលត់
ជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលជាធម្មតាបូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៧៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ឥតមបូ ។ អើ ។ ក្រែងជនណាមួយ កាលរងសុខ-
វេទនា រមែងដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា មានបូ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ ជនណាមួយ កាលរងសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា

អភិធម្មបិដកេ រាហាវត្ថុ

តេន វត វេ វត្តេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថ
 កោចិ នុក្ខំ វេទនំ វេទិយមាណោ ។ បេ ។ អនុក្ខ-
 មស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ អនុក្ខមស្សំ វេទនំ
 វេទិយាមីតិ បដាណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អត្ថ
 កោចិ អនុក្ខមស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ អនុក្ខ-
 មស្សំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដាណាតិ តេន វត
 វេ វត្តេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អត្ថ កោចិ ស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ
 ស្សំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដាណាតិ កត្វា តេន
 ច ការណេន បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ យោ ស្សំ វេទនំ វេទិយ-
 មាណោ ស្សំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដាណាតិ ស្សេ
 បុគ្គលោ យោ ស្សំ វេទនំ វេទិយមាណោ ស្សំ វេទនំ
 វេទិយាមីតិ ន បដាណាតិ ន សោ បុគ្គលាតិ ។

អភិធម្មបំណិន កថាវត្ថុ

ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនៃ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដំឡើងផ្ទៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដំឡើងផ្ទៃ ។
 អើ ។ ក្រែងជនណាមួយ កាលរងទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ កាលរង
 អទុក្ខសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងអទុក្ខសុខវេទនា មានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណាមួយ កាលរងអទុក្ខសុខវេទនា ដឹងច្បាស់
 ថា អញរងអទុក្ខសុខវេទនា ម្ចាស់អ្នកដំបំរើនៃ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដំឡើងផ្ទៃ
 ផ្ទៃ ។ សករាជី ធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា ជនណា កាលរង
 សុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា ដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ
 (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដំឡើងផ្ទៃ ។
 អើ ។ ជនណា កាលរងសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា
 ជននោះឯង ឈ្មោះថា បុគ្គល ជនណា កាលរងសុខវេទនា មិនដឹង
 ច្បាស់ថា អញរងសុខវេទនា ជននោះឯង មិនឈ្មោះថា បុគ្គលឬ ។

បុគ្គលកថា

ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ យោ ទុក្ខំ វេទនំ
 វេទិយមាណោ ។ បេ ។ យោ អទុក្ខមស្សទំ វេទនំ
 វេទិយមាណោ អទុក្ខមស្សទំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដា-
 នាតិ ស្សេវ បុគ្គលោ យោ អទុក្ខមស្សទំ វេទនំ
 វេទិយមាណោ អទុក្ខមស្សទំ វេទនំ វេទិយាមីតិ ន
 បដានាតិ ន សោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ
 ។ បេ ។ អត្ថំ កោចិ ស្សទំ វេទនំ វេទិយមាណោ
 ស្សទំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដានាតីតិ កត្វា តេន
 ច ការណោន បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញា ស្សទា វេទនា អញ្ញា
 ស្សទំ វេទនំ វេទិយមាណោ ស្សទំ វេទនំ វេទិយា-
 មីតិ បដានាតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អញ្ញា
 ទុក្ខា វេទនា ។ បេ ។ អញ្ញា អទុក្ខមស្សទា វេទនា
 អញ្ញា អទុក្ខមស្សទំ វេទនំ វេទិយមាណោ អទុក្ខ-
 មស្សទំ វេទនំ វេទិយាមីតិ បដានាតីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណា កាលរងទុក្ខវេទនា
 ។ បេ ។ ជនណា កាលរងអទុក្ខមស្មុំវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញ្ញារង
 អទុក្ខមស្មុំវេទនា ជននោះឯង ឈ្មោះថាបុគ្គល ជនណា កាលរង
 អទុក្ខមស្មុំវេទនា មិនដឹងច្បាស់ថា អញ្ញារងអទុក្ខមស្មុំវេទនា ជននោះ
 ឯង មិនឈ្មោះថាបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សភវទី ធ្វើ (នូវពាក្យប្រជ្ញាឱ្យមាំ) ថា ជនណាមួយ កាលរងសុខ-
 វេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញ្ញារងសុខវេទនា ដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ
 (ទើបសួរ) ថា បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមឬ ។
 អើ ។ សុខវេទនាដទៃ បុគ្គលកាលរងសុខវេទនា ដឹងច្បាស់ថា
 អញ្ញារងសុខវេទនា ក៏ដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ទុក្ខវេទនា ដទៃ ។ បេ ។ អទុក្ខមស្មុំវេទនា
 ដទៃ បុគ្គល កាលរងអទុក្ខមស្មុំវេទនា ដឹងច្បាស់ថា អញ្ញារងអទុក្ខ-
 មស្មុំវេទនា ក៏ដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(១៧៧) ន វត្តតំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អត្តិ កោចិ
កាយេ កាយានុបស្សំ វិហារតីតិ ។ អាមត្តា ។
ហញ្ចំ អត្តិ កោចិ កាយេ កាយានុបស្សំ វិហា-
រតិ តេន វត រេ វត្តេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្តតំ បុគ្គលោ ឧប-
លត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ
អត្តិ កោចិ វេទនាសុ ។ បេ ។ ចិត្តេ ។ បេ ។
ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សំ វិហារតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ
អត្តិ កោចិ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សំ វិហារតិ តេន
វត រេ វត្តេ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរ-
មដ្ឋេនាតិ ។ អត្តិ កោចិ កាយេ កាយានុបស្សំ
វិហារតីតិ កត្វា តេន ច ការណោន បុគ្គលោ
ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមត្តា ។
យោ កាយេ កាយានុបស្សំ វិហារតិ ស្សេ បុគ្គលោ

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

[១៧៧] អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
ដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមធុ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណាមួយ ពិចារណា
ឃើញ នូវកាយក្នុងកាយ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនណា
មួយ ពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏
ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមធុ ។ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមធុ ។ អើ ។ ក្រែងជនណាមួយ
ពិចារណាឃើញ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ នូវចិត្តក្នុង
ចិត្ត ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ ធម្មារម្មណ៍ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ
មានមែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ ពិចារណាឃើញ
ធម្មារម្មណ៍ ក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងឡាយ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
និងអត្តដ៏ទុក្ខមធុ ។ សករាជី ធ្វើ (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា ជនណា
មួយ ពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយ មាន ព្រោះហេតុនោះ (ទើប
សួរ) ថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមធុ ។ អើ ។
ជនណា ពិចារណាឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជននោះ ឈ្មោះថា បុគ្គល

បុគ្គលកថា

យោ ន កាយេ កាយានុបស្ស័វ វិហារតិ ន សោ
 បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ យោ វេទនា-
 សុ ។ បេ ។ ចិត្តោ ។ បេ ។ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស័វ
 វិហារតិ ស្សេវ បុគ្គលោ យោ ន ធម្មេសុ ធម្មានុ-
 បស្ស័វ វិហារតិ ន សោ បុគ្គលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
 ។ បេ ។ អត្តំ កោចិ កាយេ កាយានុបស្ស័វ វិហារតិ
 កត្វា តេន ច ការណេន បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។ អាមត្តា ។ អញ្ញោ កា-
 យោ អញ្ញោ កាយេ កាយានុបស្ស័វ វិហារតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អញ្ញោ វេទនា ។ បេ ។
 អញ្ញំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អញ្ញោ ធម្មា អញ្ញោ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្ស័វ វិហារតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៨០] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្តំ កកវត្តា

បុគ្គលកថា

ជនណាមិនពិចារណា ឃើញនូវកាយក្នុងកាយ ជននោះ មិនឈ្មោះថា
 បុគ្គល ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជនណា
 ពិចារណាឃើញ នូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ ។ បេ ។ នូវចិត្ត
 ក្នុងចិត្ត ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញ នូវធម្មារម្មណ៍ ក្នុងធម្មារម្មណ៍
 ទាំងឡាយ ជននោះឯង ឈ្មោះថាបុគ្គល ជនណា មិនពិចារណា
 ឃើញ នូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ជននោះ មិនឈ្មោះថាបុគ្គល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សករាជី ធ្វើ
 (នូវពាក្យប្តេជ្ញាឲ្យមាំ) ថា ជនណាមួយ ពិចារណាឃើញ នូវកាយ
 ក្នុងកាយ មាន ដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ (ទើបសួរ) ថា បុគ្គល
 គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម្ត ។ អើ ។ កាយដទៃ
 បុគ្គលអ្នកពិចារណាឃើញ នូវកាយក្នុងកាយដទៃ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនាដទៃ ។ បេ ។ ចិត្តដទៃ ។ បេ ។ ធម្មា-
 រម្មណ៍ដទៃ បុគ្គលអ្នកពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដទៃ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៨០) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និង
 អត្តដ៏ទុក្ខម្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សុញ្ញតោ លោកំ អវេក្ខន្តិស្ស មោយរាជ សទាសតោ
 អត្តានុទិដ្ឋិ ឌីហច្ច(១) ឃី មច្ចុតរោ សិយា
 ឃី លោកំ អវេក្ខន្តិ មច្ចុរាជាន បស្សតីតិ
 អត្តវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ពតិ សច្ចកដ្ឋបរមដ្ឋនាតិ ។
 [១៨១] បុគ្គលោ អវេក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។
 សហ រូបេន អវេក្ខន្តិ វិទា រូបេន អវេក្ខន្តិ ។
 សហ រូបេន អវេក្ខន្តិ ។ តំ ជីវំ តំ សវ័រន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ វិទា រូបេន អវេក្ខន្តិ ។
 អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័រន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។
 បុគ្គលោ អវេក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ អព្ពន្ធរគតោ
 អវេក្ខន្តិ ពហិទ្ធា និក្ខមិត្តា អវេក្ខន្តិ ។ អព្ពន្ធ-
 រគតោ អវេក្ខន្តិ ។ តំ ជីវំ តំ សវ័រន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។ ពហិទ្ធា និក្ខមិត្តា អវេក្ខ-
 ន្តិ ។ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័រន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

១ ឌី. ឌីហច្ច ។ ម ឌីហច្ច ។

អភិធម្មបិណ្ឌ រាជវគ្គ

មាលមោយរាជ អ្នកចូរមានស្មារតីសព្វកាល រមិលមើលនូវ
ខន្ធលោក ដោយសេចក្តីថា សូន្យចុះ (ព្រោះថា) បុគ្គល
លះបង់នូវអត្តានុទិដ្ឋិ គប្បីជាអ្នកឆ្លងចាកមច្ចុ ដោយវិធីយ៉ាង
នេះ (មួយទៀត) មច្ចុរាជ រមែងរកមិនឃើញ នូវបុគ្គល
អ្នកសំឡឹងមើលខន្ធលោក ដោយវិធីយ៉ាងនេះ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នោះមានតែ អ្នកមិន
គួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខមវែរ ។

(១៨១) បុគ្គលក្រឡេកមើលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលក្រឡេក
មើល ព្រមទាំងរូបប្ត ឬវៀរចាករូប ទើបក្រឡេកមើល ។ បុគ្គល
ក្រឡេកមើល ព្រមទាំងរូប ។ ដីវៈនោះ គឺសរីរៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលវៀរចាករូប ទើបក្រឡេកមើល
ប្ត ។ ដីវៈដទៃ សរីរៈដទៃប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលក្រឡេកមើលប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅខាងក្នុងនៃរូប ក្រឡេក
មើលប្ត ឬចេញមកខាងក្រៅ ទើបក្រឡេកមើល ។ បុគ្គលតាំងនៅខាង
ក្នុង ក្រឡេកមើល ។ ដីវៈនោះ គឺសរីរៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលចេញមកខាងក្រៅ ទើបក្រឡេកមើលប្ត ។
ដីវៈដទៃ សរីរៈដទៃប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៨២) ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភកវា សច្ច-
 វាទី កាលវាទី ភូតវាទី តថវាទី អវតថវាទី អ-
 នពាថវាទីតិ ។ អាមន្តា ។ វត្តំ ភកវតា អត្តិ បុគ្គ-
 លោ អត្តហិតាយ បដិបន្នោតិ អត្តវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិ-
 កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ
 សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភកវា
 សច្ចវាទី កាលវាទី ភូតវាទី តថវាទី អវតថវាទី
 អនពាថវាទីតិ ។ អាមន្តា ។ វត្តំ ភកវតា ឯក-
 បុគ្គលោ ភិក្ខុវេ លោកេ ឧប្បជ្ជមាថោ ឧប្បជ្ជតិ
 ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មា-
 យ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានុន្តិ
 អត្តវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បុគ្គលោ
 ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

បុគ្គលកថា

(១៨២) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
ដំពិត និងអត្តដ៏ទត្តមប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជា
អ្នកសំដែងពាក្យទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែង
ពាក្យប្រាកដ សំដែងពាក្យមិនយឿងយូត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួល
ប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា មានបុគ្គលប្រតិបត្តិ
ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏
ទត្តមដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទត្តមប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត
សំដែងពាក្យប្រាកដ សំដែងពាក្យមិនយឿងយូត សំដែងពាក្យមិន
ប្រែប្រួលប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលម្នាក់ កាលកើតឡើងក្នុងលោក រមែងកើតឡើង
ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បី
អនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដើម្បី
សេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុង
ព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល គេដឹងបាន
ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទត្តមដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[១៨៣] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ ភកវា សច្ចវាទី កាលវាទី ក្លុតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី អនព្វាថវាទីតិ ។ អាមត្តា ។ វុត្តំ ភកវតា សព្វេ ធម្មា អនត្តាតិ អត្តវេ សុត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។

[១៨៤] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ ភកវា សច្ចវាទី កាលវាទី ក្លុតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី អនព្វាថវាទីតិ ។ អាមត្តា ។ វុត្តំ ភកវតា ទុក្ខមេវ ឧប្បជ្ឈមាទំ ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខមេវ និរុជ្ឈមាទំ និរុជ្ឈតិ ។ ន កត្វតិ ន វិចិកិច្ចតិ អបរម្មត្ថយញ្ញាណមេវស្ស ឯត្ត ហោតិ ឯត្តាវតា ខោ កត្វាន សម្មាសម្ពិ ហោតិ ។ អត្តវេ សុត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋោតិ ។

អភិធម្មបិដក រាជវង្ស

[១៨៣] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុតម
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀង
 ត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ សំដែង
 ពាក្យមិនយៀងយូត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ធម៌ទាំងពួងជាអនត្តា ពាក្យដូច្នោះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គលគេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុតម ដូច្នោះទេ ។

[១៨៤] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទុតម
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀង
 ត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ សំដែង
 ពាក្យមិនយៀងយូត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា បុគ្គល រមែងមិនសង្ស័យ មិនជឿនិច្ចល់ថា ទុក្ខ
 ហ្នឹងឯង កាលកើត ក៏កើតឡើង ទុក្ខហ្នឹងឯង កាលរលត់ ក៏រលត់
 ទៅ ការដឹងដោយមិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃនៃបុគ្គលនោះហ្នឹងឯង រមែង
 មានក្នុងសម្មាទិដ្ឋិន្តិះ មាលកចានៈ សម្មាទិដ្ឋិ រមែងមាន ដោយហេតុ
 ប៉ុណ្ណោះឯង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត
 និងអត្តដ៏ទុតម ដូច្នោះទេ ។

បុគ្គលកថា

[១៨៥] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វជិរា ភិក្ខុនំ មារិ
 ចាបិមន្តំ ឯតទរោច

កើ នុ សត្តោតិ បច្ចេសិ មារ ទិដ្ឋិកនំ នុ តេ
 សុទ្ធសម្មាប្បញ្ញាយំ ន យិធ សត្តបលព្ភតិ
 យថាបិ អន្តសម្ភារា ហោតិ សន្មោ រថោ វតិ
 ឃិំ ខន្ធសុ សន្តេសុ ហោតិ សត្តោតិ សម្មតិ
 ទុក្ខមេវ ហិ សម្មោតិ ទុក្ខំ តិដ្ឋតិ វេតិ ច
 ធាញ្ញាត្រ ទុក្ខា សម្មោតិ ធាញ្ញំ ទុក្ខា ជិវជ្ឈិតិ
 អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១៨៦] បុគ្គលោ ឧបលព្ភតិ សច្ចិកជ្ជបរ-
 មដ្ឋេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា អានន្តោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោច សុញ្ញោ លោកោ សុញ្ញោ
 លោកោតិ កន្តេ វុច្ចតិ កិត្តាវតា នុខោ កន្តេ
 សុញ្ញោ លោកោតិ វុច្ចតិ យស្មា ខោ អានន្ត

បុគ្គលកថា

[១៨៥] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុតមប្ត ។
 អើ ។ ក្រែងវិជិតកិក្ខនី បានពោលពាក្យនេះ ចំពោះមានចិត្តបាបថា
 ម្នាលមារ អ្នកជឿ ថាសត្វ ដូច្នេះឬ (មួយទៀត) អ្នកមាន
 ទិដ្ឋិ (យ៉ាងនេះ) ឬ នេះជាគំនរសង្ខារសុទ្ធតែ ក៏សត្វមិន
 មានក្នុងទីនេះទេ ដូចយ៉ាងសព្វថា រថ ព្រោះការបរិបូណ៌
 ដោយអង្គយ៉ាងណា កាលខន្ធតាំងឡាយមាន ការសន្មត ថា
 សត្វ រមែងមាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ព្រោះថា ទុក្ខតែងកើត
 ឡើងផង ទុក្ខ តែងតាំងនៅផង តែងវិនាសទៅវិញផង
 ធម្មជាតិដទៃ ក្រៅអំពីទុក្ខ មិនកើតមានទេ ធម្មជាតិដទៃ
 ក្រៅអំពីទុក្ខ មិនរលត់ទៅវិញទេ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏
 ទុតម ដូច្នេះទេ ។

[១៨៦] បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថដ៏ពិត និងអត្ថដ៏ទុតមប្ត ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះអានន្តមានអាយុ បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងត្រាស់ថា លោកសូន្យ
 លោកសូន្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលព្រះអង្គត្រាស់ថា លោកសូន្យ
 តើដោយហេតុដូចម្តេច ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សុំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា តស្មា សុំ ញ
 លោកោតិ វុច្ចតិ កំណានន្ទ សុំ អត្តន វា
 អត្តនិយេន វា ចក្កំ ខោ អាណន្ទ សុំ អត្តន
 វា អត្តនិយេន វា វុចា សុំ ញ ។ បេ ។ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ សុំ ញ ។ បេ ។ ចក្កសម្មស្សោ សុំ ញ
 ។ បេ ។ យម្បំទំ ចក្កសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ
 វេទយំតំ សុំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុំ វា តម្ប
 សុំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា សោតិ សុំ ញ
 ។ បេ ។ សទ្ធា សុំ ញ ។ បេ ។ យានំ សុំ ញ ...
 តត្ថា សុំ ញ ។ បេ ។ ជិវិតំ សុំ ញ ... រសា
 សុំ ញ ។ បេ ។ កាយោ សុំ ញ ... វេទជញ្ញ
 សុំ ញ ។ បេ ។ មនោ សុំ ញ ... ជញ្ញា សុំ ញ ...
 មនោវិញ្ញាណំ សុំ ញ ... មនោសម្មស្សោ សុំ ញ
 ។ បេ ។ យម្បំទំ មនោសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ជតិ
 វេទយំតំ សុំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុំ វា តម្ប
 សុំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា យស្មា ខោ អាណន្ទ
 សុំ អត្តន វា អត្តនិយេន វា តស្មា សុំ ញ
 លោកោតិ វុច្ចតិ អត្តន សុំ ញតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

ធម្មជាតិសូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ
 ទើប តថាគតពោលថា លោកសូន្យ ម្នាលអានន្ទ ចុះធម្មជាតិអ្វីដែល
 សូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ម្នាលអានន្ទ កែវក
 សូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន រូបសូន្យ ។ បេ ។
 ចក្ខុវិញ្ញាណសូន្យ ។ បេ ។ ចក្ខុសម្ព័ន្ធសូន្យ ។ បេ ។ វេទនា
 ណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ជាអទុក្ខមសុខក្តី តែងកើតឡើង ព្រោះ
 ចក្ខុសម្ព័ន្ធ ជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏សូន្យចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែល
 អាស្រ័យនឹងខ្លួន ត្រចៀកសូន្យ ។ បេ ។ សំឡេងសូន្យ ។ បេ ។
 ច្រមុះសូន្យ . . . ក្លិនសូន្យ ។ បេ ។ អណ្តាតសូន្យ . . . រស
 សូន្យ ។ បេ ។ កាយសូន្យ . . . ដោដ្ឋព្វៈសូន្យ ។ បេ ។ ចិត្ត
 សូន្យ . . . ធម្មារម្មណ៍សូន្យ . . . មនោវិញ្ញាណសូន្យ . . . មនោ-
 សម្ព័ន្ធសូន្យ ។ បេ ។ វេទនាណា ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ជាអទុក្ខ-
 មសុខក្តី កើតឡើងព្រោះមនោសម្ព័ន្ធជាបច្ច័យ វេទនានោះ ក៏សូន្យ
 ចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ម្នាលអានន្ទ ធម្មជាតិសូន្យ
 ចាកខ្លួន ឬចាករបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ព្រោះហេតុនោះ ទើប
 តថាគតពោលថា លោកសូន្យ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។

បុគ្គលកថា

តេជ ហំ ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចៈ-
កដ្ឋបរមជ្ឈនាតិ ។

[១៧៧] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចៈកដ្ឋបរ-
មជ្ឈនាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ កកវា សច្ចវាទី
កាលវាទី ភូតវាទី តថវាទី អវិតថវាទី អនពា-
ថវាទីតិ ។ អាមត្តា ។ វត្តំ កកវតា អត្តនិ
វា កិក្ខុវេ សតិ អត្តនិយំ មេតិ អស្សាតិ ឃិ
កន្តេ អត្តនិយេ វា កិក្ខុវេ សតិ អត្តា មេតិ អស្សាតិ
ឃិ កន្តេ អត្តនិ ច កិក្ខុវេ អត្តនិយេ ច សច្ចតោ
ថេតតោ អនុបលត្តិយមនេ យម្បំទំ ទិដ្ឋិដ្ឋាទំ សោ
លោកោ សោ អត្តា សោ បេច្ច កវិស្សាមិ និច្ចោ
ធុរេ សស្សតោ អវិបរណាមធម្មោ សស្សតិសមំ
តថេវ វស្សាមីតិ នព្វាយំ កិក្ខុវេ កេវលោ បរិប្បរោ
ពាលធម្មាតិ កិញ្ចំ វោ សិយា កន្តេ កេវលោ
បរិប្បរោ ពាលធម្មាតិ អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។

បុគ្គលកថា

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយ
អត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម ដូច្នោះទេ ។

(១៨៧) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ថជីវិត និងអត្ថជីវិតម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែងពាក្យ
ទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ
សំដែងពាក្យមិនយឿងយូរ តាមសំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលខ្លួនមាន
សេចក្តីប្រកាន់ថា អញមានរបស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួន ដូច្នោះ ក៏គប្បី
មានដែរឬ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលរបស់ដែល
អាស្រ័យនឹងខ្លួនមាន សេចក្តីប្រកាន់ថា អញមានខ្លួន ដូច្នោះ ក៏គប្បី
មានដែរឬ ព្រះករុណាព្រះអង្គ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលខ្លួនក្តី កាល
របស់ដែលអាស្រ័យនឹងខ្លួនក្តី គេមិនបានដឹងថាទៀងត្រង់ ថាទៀងទាត់
ទេ ហេតុនៃទិដ្ឋិណាថា នោះលោក នោះខ្លួន ខ្លួនអញនោះ លុះ
លះបង់លោកនេះហើយ នឹងជាបុគ្គលទៀងទាត់ បិតថេរ មិនប្រែប្រួល
ជាធម្មតា នឹងបិតនៅនឹងថ្កល់ ស្មើដោយសស្សភិក្ខុ ដោយប្រការនោះ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនៃទិដ្ឋិនេះ ជាពាលធម៌ ដ៏បរិបូណ៌ទាំងអស់
មិនដូច្នោះឬ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាលធម៌ ដ៏បរិបូណ៌ទាំងអស់ មិន
គប្បីមានតែបន្តិចបន្តួចទេ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

តេន ហំ ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិ-
កដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

(១៨៨) បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
នាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ ភកវា សច្ចវាទី កាល-
វាទី ក្ខតវាទី តថវាទី អវតថវាទី អនព្វាថវាទីតិ ។
អាមត្តា ។ វត្តំ ភកវតា តយោមេ សេនិយ
សត្តារោ សន្តោ សិវិជ្ជមាណ លោកស្មី កតមេ
តយោ ឥធ សេនិយ ឯកទ្វោ សត្តា ទិដ្ឋេ ចេវ
ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញាបេតិ អភិ-
សម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញាបេតិ
ឥធ បន សេនិយ ឯកទ្វោ សត្តា ទិដ្ឋេ ហិ
ខោ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញាបេតិ
នោ ច ខោ អភិសម្បរាយំ អត្តានំ សច្ចតោ
ថេតតោ បញ្ញាបេតិ ឥធ បន សេនិយ ឯកទ្វោ
សត្តា ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ
ន បញ្ញាបេតិ អភិសម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ
ថេតតោ ន បញ្ញាបេតិ តត្រ សេនិយ ហ្វាយំ សត្តា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្ត
ដំពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម ដូច្នោះទេ ។

(១៨៨) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដំពិត និងអត្តដ៏ទុក្ខម
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែងពាក្យ
ទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ
សំដែងពាក្យមិនឃ្លៀងឃ្លាត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។
ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលសេនិយៈ គ្រូពូពួកនេះ មានប្រាកដ
ក្នុងលោក គ្រូពូពួក តើដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលសេនិយៈ គ្រូខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ បញ្ចាតខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង បញ្ចាត
ខ្លួនក្នុងបរលោក ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង ម្នាលសេនិយៈ មួយ
ទៀត គ្រូខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បញ្ចាតខ្លួនក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថា ទៀងទាត់
ថា បិតថេរ តែមិនបញ្ចាតខ្លួនក្នុងបរលោក ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរទេ
ម្នាលសេនិយៈ មួយវិញទៀត គ្រូខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបញ្ចាតខ្លួន
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង មិនបញ្ចាតខ្លួនក្នុងបរលោក
ថា ទៀងទាត់ ថា បិតថេរផង ម្នាលសេនិយៈ បណ្តាគ្រូទាំង ពូពួកនោះ

បុគ្គលកថា

ទិដ្ឋ ចេវ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ
 បញ្ញាបេតិ អភិសម្បាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេ-
 តតោ បញ្ញាបេតិ អយំ វុច្ចតិ សេនិយ សត្តា សស្ស-
 តវំនោ តក្រ សេនិយ យ្វាយំ សត្តា ទិដ្ឋ ហិ
 ខោ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញាបេតិ
 នោ ច ខោ អភិសម្បាយំ អត្តានំ សច្ចតោ ថេ-
 តតោ បញ្ញាបេតិ អយំ វុច្ចតិ សេនិយ សត្តា
 ឧត្តេនវំនោ តក្រ សេនិយ យ្វាយំ សត្តា ទិដ្ឋ
 ចេវ ធម្ម អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ ន បញ្ញា-
 បេតិ អភិសម្បាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ
 ន បញ្ញាបេតិ អយំ វុច្ចតិ សេនិយ សត្តា សម្មា-
 សម្ពុទ្ធោ ឥមេ ខោ សេនិយ តយោ សត្តារា
 សន្តោ សិវិដ្ឋមាណា លោកស្មិនំ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តំ បុគ្គលោ ឧប-
 លត្តតិ សច្ចកដ្ឋបរមដ្ឋេនាតិ ។

[១៨៧] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចកដ្ឋបរមដ្ឋេ-
 នាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ ភកវំ សច្ចវំទី កាល-
 វំទី ភូតវំទី តថវំទី អវិតថវំទី អនព្វាថវំទីតិ ។

បុគ្គលកថា

គ្រូណា បញ្ចក្ខន្ធខន្ធកងបច្ចុប្បន្ន ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរផង បញ្ចក្ខន្ធខន្ធកងបរលោក ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរផង ម្ចាស់សេនិយៈ នេះហៅថា គ្រូជាសស្សតវេទ ម្ចាស់សេនិយៈ បណ្ណាគ្រូទាំង ៣ ពួកនោះ គ្រូណា បញ្ចក្ខន្ធខន្ធកងបច្ចុប្បន្ន ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរ តែមិនបញ្ចក្ខន្ធខន្ធកងបរលោក ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរទេ ម្ចាស់សេនិយៈ នេះហៅថា គ្រូជាទេវច្ឆរេវេទ ម្ចាស់សេនិយៈ បណ្ណាគ្រូទាំង ៣ ពួកនោះ គ្រូណា មិនបញ្ចក្ខន្ធខន្ធកងបច្ចុប្បន្ន ថាទៀងទាត់ ថាបិតថេរផង មិនបញ្ចក្ខន្ធខន្ធកងបរលោក ថាទៀតទាត់ ថាបិតថេរផង ម្ចាស់សេនិយៈ នេះហៅថាគ្រូ គឺព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ម្ចាស់សេនិយៈ គ្រូទាំង ៣ ពួកនេះ តែងមានប្រាកដកងលោក ពាក្យដូច្នោះ មានកងព្រះសូត្រពិតប្ត ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម ដូច្នោះទេ ។

(១៤៧) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តមប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែង ពាក្យទៀងត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ សំដែងពាក្យមិនយឿងយូរ ត ។

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវគ្គ

អាមត្តា ។ វុត្តំ ភកវតា សប្បិក្កម្មោតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្តិ កោចិ សប្បិស្ស ក្កម្មំ កកោតិ ។ ន ហោវិ
 វត្តេ ។ តេន ហិ ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ
 សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។

[១៧០] បុគ្គលោ ឧបលត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរម-
 ដ្ឋោតិ ។ អាមត្តា ។ ននិ ភកវា សច្ចវាទី កាល-
 វាទី ភូតវាទី តថវាទី អវតថវាទី អនញ្ញតថវាទីតិ ។

អាមត្តា ។ វុត្តំ ភកវតា តេលក្កម្មោ មជ្ជក្កម្មោ
 ដាលិក្កម្មោ ខិរក្កម្មោ ឧទកក្កម្មោ ចានិយថា-
 លកំ ចានិយកោសកំ ចានិយសវាវកំ និច្ចភត្តិ
 ធម្មយាភូតិ ។ អាមត្តា ។ អត្តិ កោចិ យាក្ក
 និច្ចា ធម្មា សស្សតា អវិបរិណាមជ្ជម្មាតិ ។ ន
 ហោវិ វត្តេ ។ តេន ហិ ន វត្តំ បុគ្គលោ ឧប-
 លត្តតិ សច្ចិកជ្ជបរមដ្ឋោតិ ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ឆ្នាំងត្រាស់ថា ឆ្នាំងទឹកដោះថ្នាំប្តូ ។ អើ ។
ជនណាមួយ ធ្វើឆ្នាំងទឹកដោះថ្នាំមានប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន
ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម ដូច្នោះទេ ។

(១៧០) បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏ទត្តម
ប្តូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គជាអ្នកសំដែងពាក្យទៀង
ត្រង់ សំដែងតាមកាល សំដែងពាក្យពិត សំដែងពាក្យប្រាកដ សំ-
ដែងពាក្យមិនយឿងយូរត សំដែងពាក្យមិនប្រែប្រួលប្តូ ។ អើ ។
ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ឆ្នាំងប្រេង ឆ្នាំងទឹកយុំ ឆ្នាំងទឹកអំពៅ
ឆ្នាំងទឹកដោះស្រស់ ឆ្នាំងទឹកផឹក សៀងដាក់ទឹកផឹក កំសៀវដាំទឹកផឹក
ផ្តល់ខាត់ដាក់ទឹកផឹក បាយទៀងទាត់ បបរពិតប្រាកដប្តូ ។ អើ ។
បបរណាមួយ ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ បិតថេរ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
មានប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល គេដឹងបាន ដោយអត្តដ៏ពិត និងអត្តដ៏
ទត្តមទេ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

បរិហានិកថា

អដ្ឋនិក្ខហមេយ្យាលា សន្ទាវនិយា ឧទានាយ

ចិត្តេន បញ្ចមំ កល្យាណំ ឥន្ទំ សុត្តាហរណោន(១)

អដ្ឋមំ ។

បរិហានិកថា

[១៧១] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមត្តា ។ សព្វត្ថ អរហា អរហត្តា បរិហាយតិ ។

ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វត្ថ អរហា អរហត្តា

បរិហាយតិ ។ អាមត្តា ។ សព្វត្ថ អរហតោ បរិ-

ហានិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរិហាយតិ

អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សព្វត្ថ អរហា

អរហត្តា បរិហាយតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វត្ថ អរហា អរហត្តា បរិហាយតិ ។ អាមត្តា ។

១ ឧ. សុត្តាហរណ ។

បរិហានិកថា

និយាយអំពីការសង្កត់សង្កិន ៨ លើក អំពីសេចក្តី
 បំប្រញ អំពីបុគ្គលអន្ទោលទៅ អំពីបញ្ញតិបុគ្គល ព្រោះ
 អាស្រ័យរូប អំពីចិត្ត អំពីអំពើល្អជាគម្រប់៥ អំពីការប្តឹង
 បូជិ អំពីការសំដែងអាណ ដោយការនាំមកនូវព្រះសូត្រ ជា
 គម្រប់ ៨ ។

បរិហានិកថា

(១៧១) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ក្នុងទីទាំងពួងប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ក្នុងទីទាំងពួងប្ត ។ អើ ។ សេចក្តីសាបសូន្យ របស់ព្រះអរហន្តក្នុងទី
 ទាំងពួងប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ក្នុងកាលទាំងពួងប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ក្នុងកាលទាំងពួងប្ត ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សព្វនា អរហតោ ចរិយាធិតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។
 បេ ។ ចរិយាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 សព្វេវ អរហន្តោ អរហត្តា ចរិយាយធិតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វេវ អរហន្តោ អរហត្តា
 ចរិយាយធិតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេសព្វោវ អរហ-
 ន្តានិ ចរិយាធិតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៧២] ចរិយាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហា អរហត្តា ចរិយាយមាណោ ច-
 ត្វហិ ដលេហិ ចរិយាយតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។
 បេ ។ ចត្វហិ សតសហស្សហិ សេដ្ឋិ សេដ្ឋិត្ត
 កាវរន្តោ សតសហស្ស ចរិហីនេ សេដ្ឋិត្តា ចរិ-
 ហីនោ ហោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វសាបតេយ្យា
 ចរិហីនោ ហោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ ចត្វហិ
 សតសហស្សហិ សេដ្ឋិ សេដ្ឋិត្ត កាវរន្តោ សត-
 សហស្ស ចរិហីនេ កព្វោ សព្វសាបតេយ្យា ចរិ-
 ហាយិតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អរហត្តា ចរិ-
 យាយមាណោ កព្វោ ចត្វហិ ដលេហិ ចរិយាយិតុន្តិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវត្ថុ

សេចក្តីសាបសូន្យ របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងកាលទាំងពួងប្តូរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ប្តូរ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តទាំងអស់ សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្តទាំងអស់ សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្តប្តូរ ។ អើ ។ សេចក្តីសាបសូន្យ របស់ព្រះអរហន្តទាំង
 អស់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៧២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូរ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្ត តើសាបសូន្យចាកផលទាំង ៤
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បើដូច្នោះ ខ្ញុំ
 សួរអ្នកវិញ) សេដ្ឋី កាលទទួលនូវភាពជាសេដ្ឋី ព្រោះតែទ្រព្យ ៤ វៃសន
 កាលបើទ្រព្យ ១ វៃសន សាបសូន្យហើយ តើជាអ្នកសាបសូន្យចាកភាព
 ជាសេដ្ឋីដែរឬ ។ អើ ។ (ចុះសេដ្ឋី) ឈ្មោះថាសាបសូន្យចាកសម្បត្តិ
 ទាំងអស់ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ សេដ្ឋី កាល
 ទទួលនូវភាពជាសេដ្ឋី ព្រោះតែទ្រព្យ ៤ វៃសន កាលបើទ្រព្យ ១ វៃសន
 សាបសូន្យហើយ តើគួរដើម្បីសាបសូន្យ ចាកសម្បត្តិទាំងអស់ប្តូរ ។
 អើ ។ (អើបើដូច្នោះ) ព្រះអរហន្ត កាលសាបសូន្យចាកអរហត្ត គួរ
 ដើម្បីសាបសូន្យចាកផលទាំង ៤ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

បរិយាយ

[១៧៣] បរិយាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិយាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិ-
 ដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរិយាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិយាយតិ
 សក្កនាតាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរិយាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិយាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៧៤] បរិយាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ បរិយាយតិ សោតាបន្នោ សោ-
 តាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរិ-
 យាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 បរិយាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៧៥] បរិយាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមី-
 ដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិយាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បរិយោគីកថា

[១៧៣] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។
 អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាក
 អរហត្តប្ប ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផល
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៤] អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ប ។
 អើ ។ សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 អនាតាមិផលប្ប ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសក-
 ទាតាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៥] សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផល
 ប្ប ។ អើ ។ សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ប្រជុំ ៣០

[១៧៦] ន បរិហាយតិ សោតាបណ្ណោ សោតា-
 បត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ ន បរិហា-
 យតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ ន បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតា-
 មីដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[១៧៧] ន បរិហាយតិ សោតាបណ្ណោ សោតា-
 បត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អនា-
 តាមី អនាតាមីដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 ន បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដ-
 លាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[១៧៨] ន បរិហាយតិ សោតាបណ្ណោ សោ-
 តាបត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ ន បរិហាយតិ សក្ក-
 នាតាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

អវិជ្ជាបដិក កថាវគ្គ

[១៧៦] សោតាបន្ទបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិបុគ្គល មិន
 សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិន
 សាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតាមិផលទេ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១៧៧] សោតាបន្ទបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ទេ ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតាមិផល
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិបុគ្គល
 មិនសាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលទេ ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល
 មិនសាបសូន្យចាកអនាតាមិផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[១៧៨] សោតាបន្ទបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ទេ ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាតា-
 មិផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បុគ្គលកថា

(១៧៧) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ អរហា អរហត្តា បរិហាយមាណោ កត្ត
សណ្ឋាតិ ។ អនាតាមិដលេតិ ។ អនាតាមី អនា-
តាមិដលា បរិហាយមាណោ កត្ត សណ្ឋាតិ ។
សកទានតាមិដលាតិ ។ សកទានតាមី សកទានតាមិដ-
លា បរិហាយមាណោ កត្ត សណ្ឋាតិ ។ សោ-
តាបត្តិដលេតិ ។ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដលា
បរិហាយមាណោ បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិយំ សណ្ឋាតិ ។ ន
ហោរិ វត្តោ ។ អាជានាហិ និក្ខហិ ហញ្ចិ អរហា
អរហត្តា បរិហាយមាណោ អនាតាមិដលេ សណ្ឋាតិ
អនាតាមី អនាតាមិដលា បរិហាយមាណោ សក-
ទានតាមិដលេ សណ្ឋាតិ សកទានតាមី សកទានតាមិ-
ដលា បរិហាយមាណោ សោតាបត្តិដលេ សណ្ឋាតិ
តេន វត រេ វត្តោ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដលា
បរិហាយមាណោ បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិយំ សណ្ឋាតិ ។

បរិហានិកថា

[១៧៧] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។

ព្រះអរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្តហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងទី
ណាវិញ ។ (នឹងតាំងនៅ) ក្នុងអនាគាមិផល ។ អនាគាមិបុគ្គល
កាលបើសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងទីណាវិញ ។
(នឹងតាំងនៅ) ក្នុងសកទាគាមិផល ។ សកទាគាមិបុគ្គល កាលបើ
សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងទីណាវិញ ។
(នឹងតាំងនៅ) ក្នុងសោតាបត្តិផល ។ សោតាបន្ទបុគ្គល កាលបើ
សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល នឹងតាំងនៅក្នុងបឋជនកុម្មវិញ្ញប្ប ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកចូរដឹងឲ្យកំហុស (របស់អ្នក) ចុះ
បើព្រះអរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្តហើយ នឹងតាំងនៅក្នុង
អនាគាមិផលវិញ អនាគាមិបុគ្គល កាលបើសាបសូន្យចាកអនាគាមិផល
ហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងសកទាគាមិផលវិញ សកទាគាមិបុគ្គល កាល
បើសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងសោតាបត្តិផល
វិញ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតាបន្ទ-
បុគ្គល កាលបើសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុង
បឋជនកុម្មវិញ ដូច្នោះដែរ ។

អរិយធម៌បដិភេ កថាវគ្គ

[២០០] អរហា អរហត្តា បរិហាយមាណោ
 សោតាបត្តិដលេ សណ្ឋាតិភិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
 បត្តិដលេស្ស អនន្តរា អរហត្តញ្ញោ សុច្ឆិករោភិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា ភិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិ-
 ដលាភិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ កស្ស ពហុតរា កិ-
 លេសា បហីនា អរហត្តោ វា សោតាបដ្ឋស្ស វាភិ ។
 អរហតោ ។ ហព្វំ អរហតោ ពហុតរា កិលេសា
 បហីនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន វត រេ
 វត្តោ បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដលាភិ ។

[២០១] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា ភិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិ-
 ដលាភិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ កស្ស ពហុតរា
 កិលេសា បហីនា អរហតោ វា សក្កនាតាមីស្ស
 វាភិ ។ អរហតោ ។ ហព្វំ អរហតោ ពហុតរា
 កិលេសា បហីនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា
 តេន វត រេ វត្តោ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី
 សក្កនាតាមីដលាភិ ។

អភិធម្មប័ណ្ណ កថាវគ្គ

[២០០] ព្រះអរហន្ត កាលបើសាបសូន្យចាកអរហត្ត នឹងតាំង
 នៅក្នុងសោតាបត្តិផលវិញ្ញប្ប ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវអរហត្ត ក្នុងលំដាប់នៃសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។
 អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សោតាបន្ទបុគ្គល
 ក្តី លោកណាលះកិលេសបានច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (លះកិ-
 លេសបានច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត លះកិលេសបានច្រើនជាង
 ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា សោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សោតាបត្តិផល ដូច្នោះដែរ ។

[២០១] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សកទាតាមិបុគ្គលក្តី លោក
 ណាលះកិលេសបានច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (លះកិលេសបានច្រើន
 ជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត លះកិលេសបានច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលដូច្នោះដែរ ។

បរិហានិកថា

[២០២] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ កស្ស ពហុតរា កិលេសា
 បហីនា អរហតោ វា អនាតាមីស្ស វាតិ ។ អរ-
 ហតោ ។ ហញ្ចុ អរហតោ ពហុតរា កិលេសា
 បហីនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន វត
 រេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដលាតិ ។

[២០៣] បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមីដ-
 លាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ កស្ស
 ពហុតរា កិលេសា បហីនា អនាតាមីស្ស វា
 សោតាបន្នស្ស វាតិ ។ អនាតាមីស្ស ។ ហញ្ចុ
 អនាតាមីស្ស ពហុតរា កិលេសា បហីនា បរិហា-
 យតិ អនាតាមី អនាតាមីដលា តេន វត រេ វត្តព្វេ
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

បរិហានិកថា

(២០២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក៏ អនាគាមិបុគ្គលក៏ លោកណាលះកិ-
 លេសបានច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (លះកិលេសបានច្រើនជាង) ។
 បើព្រះអរហន្ត លះកិលេសបានច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត សាប
 សូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
 ថា អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល ដូច្នោះដែរ ។

(២០៣) អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ប ។
 អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបន្តផលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក៏ សោតាបន្តបុគ្គលក៏
 លោកណាលះកិលេសបានច្រើនជាង ។ អនាគាមិបុគ្គល (លះកិលេស
 បានច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល លះកិលេសបានច្រើនជាង
 ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតាបន្តបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សោតាបន្តផល ដូច្នោះដែរ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(២០៤) បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិ-
 ដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សកទានាតាមិ
 សកទានាតាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ កស្ស
 ពហុតរា កិលេសា បហីនា អនាតាមិស្ស វា
 សកទានាតាមិស្ស វាតិ ។ អនាតាមិស្ស ។ ហញ្ចិ
 អនាតាមិស្ស ពហុតរា កិលេសា បហីនា បរិហាយតិ
 អនាតាមិ អនាតាមិដលា តេន វត វេ វត្តព្វេ
 បរិហាយតិ សកទានាតាមិ សកទានាតាមិដលាតិ ។

(២០៥) បរិហាយតិ សកទានាតាមិ សកទា-
 តាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតា-
 បដ្ឋា សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។
 កស្ស ពហុតរា កិលេសា បហីនា សកទានាតាមិ-
 ស្ស វា សោតាបដ្ឋស្ស វាតិ ។ សកទានាតាមិស្ស ។
 ហញ្ចិ សកទានាតាមិស្ស ពហុតរា កិលេសា បហី-
 នា បរិហាយតិ សកទានាតាមិ សកទានាតាមិដលា
 តេន វត វេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋា
 សោតាបត្តិដលាតិ ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

[២០៤] អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលឬ ។
 អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក្តី សកទាគាមិបុគ្គលក្តី
 លោកណា លះកិលេសបានច្រើនជាង ។ អនាគាមិបុគ្គល (លះកិលេស
 បានច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល លះកិលេសបានច្រើនជាង
 ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាគាមិផលដូច្នោះដែរ ។

[២០៥] សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផល
 ឬ ។ អើ ។ សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គលក្តី
 សោតាបនបុគ្គលក្តី លោកណា លះកិលេសបានច្រើនជាង ។ សក-
 ទាគាមិបុគ្គល (លះកិលេសបានច្រើនជាង) ។ បើសកទាគាមិបុគ្គល
 លះកិលេសបានច្រើនជាង ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាគាមិផល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នោះដែរ ។

បរិហានិកថា

[២០៦] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដ-
 លាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ កស្ស អធិមត្តា
 មក្កការវនា អរហតោ វា សោតាបដ្ឋស្ស វាតិ ។
 អរហតោ ។ ហញ្ចិ អរហតោ អធិមត្តា មក្កកា-
 វនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន វត វេ
 វត្តព្វ បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

[២០៧] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដ-
 លាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ កស្ស អធិមត្តា សតិ-
 ប្បដ្ឋានការវនា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានការវនា វត្តិចាធុ-
 ការវនា វត្តិយការវនា ពលការវនា ពោជ្ឈដ្ឋការវនា
 អរហតោ វា សោតាបដ្ឋស្ស វាតិ ។ អរហតោ ។
 ហញ្ចិ អរហតោ អធិមត្តា ពោជ្ឈដ្ឋការវនា បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តា តេន វត វេ វត្តព្វ បរិហាយតិ
 សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

បរិហានិកថា

(២០៦) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សោតាបនបគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សោតាបនបគ្គលក្តី លោកណា
 ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត (ចំរើនមគ្គច្រើនជាង) ។
 បើព្រះអរហន្ត ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សោតាបនបគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នោះដែរ ។

(២០៧) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 សោតាបនបគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក្តី សោតាបនបគ្គលក្តី លោក
 ណា ចំរើនសតិប្បដ្ឋានបានច្រើនជាង ។ បេ ។ ចំរើនសម្មប្បធាន
 ចំរើនឥទ្ធិបាទ ចំរើនឥន្ទ្រិយ ចំរើនពលៈ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ច្រើនជាង ។
 ព្រះអរហន្ត (ចំរើនច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ
 ច្រើនជាង ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតាបនបគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នោះដែរ ។

អភិធម្មប្បដិកេ រាថាវត្ថុ

[២០៨] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ បរិហាយតិ សកទាតាមី សក-
 ទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ កស្ស អ-
 ធិមត្តា មគ្គការវនា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គការវនា អរ-
 ហតោ វា សកទាតាមិស្ស វាតិ ។ អរហតោ ។
 ហញ្ចិ អរហតោ អធិមត្តា ពោជ្ឈង្គការវនា បរិហា-
 យតិ អរហា អរហត្តា តេន វត រេ វត្តព្វេ បរិ-
 ហាយតិ សកទាតាមី សកទាតាមិដលាតិ ។

[២០៩] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ កស្ស អធិមត្តា មគ្គការវនា
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គការវនា អរហតោ វា អនាតាមិស្ស
 វាតិ ។ អរហតោ ។ ហញ្ចិ អរហតោ អធិមត្តា
 ពោជ្ឈង្គការវនា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តា តេន
 វត រេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដ-
 លាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២០៨) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក៏ សកទាតាមិបុគ្គលក៏ លោកណា
 ចម្រើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។ ព្រះអរ-
 ហន្ត (ចម្រើនច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង
 ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាតាមិផលដូច្នោះដែរ ។

(២០៩) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។
 អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្តក៏ អនាតាមិបុគ្គលក៏ លោកណា ចម្រើន
 មគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។ ព្រះអរហន្ត
 (ចម្រើនច្រើនជាង) ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង
 ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតា-
 មិផល ដូច្នោះដែរ ។

បរិហោសិតថា

(២១០) បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
 អាមត្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិ-
 ដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ កស្ស អធិមត្តា
 មក្កកាវណ ។ បេ ។ ពោជ្ឈដ្ឋកាវណ អនាតាមិស្ស
 វា សោតាបដ្ឋស្ស វាតិ ។ អនាតាមិស្ស ។ ហព្វ
 អនាតាមិស្ស អធិមត្តា ពោជ្ឈដ្ឋកាវណ បរិហាយតិ
 អនាតាមី អនាតាមិដលា តេន វត វេ វត្តព្វ
 បរិហាយតិ សោតាបដ្ឋោ សោតាបត្តិដលាតិ ។

(២១១) បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី ស-
 ក្កនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ កស្ស
 អធិមត្តា មក្កកាវណ ។ បេ ។ ពោជ្ឈដ្ឋកាវណ អនា-
 តាមិស្ស វា សក្កនាតាមិស្ស វាតិ ។ អនាតាមិស្ស ។
 ហព្វ អនាតាមិស្ស អធិមត្តា ពោជ្ឈដ្ឋកាវណ បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលា តេន វត វេ វត្តព្វ
 បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតាមិដលាតិ ។

បរិហានិកថា

(២១០) អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។
 អើ ។ សោតាបនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក្តី សោតាបនបុគ្គលក្តី
 លោកណា ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈន្ត្រៈច្រើនជាង ។
 អនាគាមិបុគ្គល (ចំរើនច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ចំរើន
 ពោជ្ឈន្ត្រៈច្រើនជាង ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិ-
 ផល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សោតា-
 បនបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នោះដែរ ។

(២១១) អនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។
 អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គលក្តី សកទាតាមិបុគ្គល
 ក្តី លោកណា ចំរើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈន្ត្រៈច្រើនជាង ។
 អនាគាមិបុគ្គល (ចំរើនច្រើនជាង) ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ចំរើន
 ពោជ្ឈន្ត្រៈច្រើនជាង ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផល
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សកទាតាមិបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផល ដូច្នោះដែរ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២០២) បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទា-
 តាមីដលាតិ ។ អាមន្តា ។ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ កស្ស
 អធិមត្តា បត្តការវនា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គការវនា សក-
 ទាតាមីស្ស វា សោតាបន្នស្ស វាតិ ។ សកទាតា-
 មីស្ស ។ ហញ្ច សកទាតាមីស្ស អធិមត្តា ពោជ្ឈង្គកា-
 វនា បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទាតាមីដលា
 តេន វត វេ វត្តព្វ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតា-
 បត្តិដលាតិ ។

(២០៣) អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋិ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នោ
 ទុក្ខំ ទិដ្ឋិ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដ-
 លាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ អរហតា
 សមុទយោ ទិដ្ឋា បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបន្នោ សមុទយោ ទិដ្ឋា
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ អរហតា និរោដោ ទិដ្ឋា
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(២១២) សកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលប្តូ ។
 អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្តូ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គលក្តី សោតាបន្នបុគ្គលក្តី
 លោកណា ចម្រើនមគ្គច្រើនជាង ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ។
 សកទាគាមិបុគ្គល (ចម្រើនច្រើនជាង) ។ បើ សកទាគាមិបុគ្គល
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈច្រើនជាង ហើយសកទាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក-
 សកទាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
 ថា សោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល ដូច្នោះដែរ ។

(២១៣) ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទេសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូ ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល ឃើញនូវទេសច្ច
 ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្តូ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសមុទេយសច្ច
 ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូ ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល
 ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតា-
 បត្តិផលប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
 ឃើញនូវនិរោធសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូ ។ អើ ។

បរិយាយភិក្ខុ

សោតាបន្នេន និរោជោ ទិដ្ឋោ បរិហាយតិ សោតា-
 បន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អរហតា មក្កោ ទិដ្ឋោ បរិហាយតិ អរហា អរហា-
 ត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នេន មក្កោ ទិដ្ឋោ បរិ-
 ហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតា ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សោ-
 តាបន្នេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ សោតា-
 បន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០៤) អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមីនា
 ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សក្កនាតាមី សក្កនាតា-
 មីដលាតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតា
 សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោជោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។
 មក្កោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនា-
 តាមីនា ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ សក្កនា-
 តាមី សក្កនាតាមីដលាតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បរិហានិកថា

សោតាបន្ទបុគ្គល ឃើញនូវនិរោធសច្ច ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវមគ្គ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល ឃើញនូវមគ្គ ហើយ
 សោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយ
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល
 ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
 ផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវ
 ទុក្ខសច្ច ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផល
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញ
 នូវសមុយេសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវ
 មគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាក
 អរហត្តប្ត ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ៤ ហើយ
 សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២០៥) អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិណា ទុក្ខំ
 ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិសលាតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតា សម្មទយោ ទិដ្ឋោ
 ។ បេ ។ និរោធា ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ មត្តោ ទិដ្ឋោ
 ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អរ-
 ហា អរហត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិណា ចត្តារិ
 សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិ-
 សលាតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០៦) អនាតាមិណា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ
 អនាតាមី អនាតាមិសលាតិ ។ អាមត្តា ។ សោតា-
 បន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោ-
 តាបត្តិសលាតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនា-
 តាមិណា សម្មទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោធា ទិដ្ឋោ
 ។ បេ ។ មត្តោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សទ្ធានិ
 ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិសលាតិ ។
 អាមត្តា ។ សោតាបន្នេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ទិដ្ឋានិ
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិសលាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២១៥] ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខ-
 សច្ច ហើយអនាគាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសមុទយ-
 សច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។
 ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។
 អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាគាមិបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] អនាគាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយអនាគាមិ-
 បុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល
 ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសោតាបន្តបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
 ផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិ-
 បុគ្គល ឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។
 ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាគាមិបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកអនាគាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល ឃើញ
 នូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្តបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។

បរិហានិកថា

ន ហេរិ វត្តព្យ ។ ប ។ អនាតាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ អាមត្តា ។
 សកទានាតាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សកទានាតាមី
 សកទានាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្យ ។ ប ។
 អនាតាមិណ សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ ប ។ និរោណ
 ទិដ្ឋោ ។ ប ។ មត្តោ ទិដ្ឋោ ។ ប ។ ចត្តារិ សច្ចានិ
 ទិដ្ឋានិ បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
 អាមត្តា ។ សកទានាតាមិណ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ
 បរិហាយតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្យ ។ ប ។

[២០៧] សកទានាតាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហា-
 យតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលាតិ ។ អាមត្តា ។
 សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបន្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្យ ។ ប ។ សក-
 ទានាតាមិណ សមុទយោ ទិដ្ឋោ ។ ប ។ និរោណ
 ទិដ្ឋោ ។ ប ។ មត្តោ ទិដ្ឋោ ។ ប ។ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិ-
 ដ្ឋានិ បរិហាយតិ សកទានាតាមី សកទានាតាមិដលាតិ ។

បរិហានិកា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល ឃើញ
 នូវទុក្ខសច្ច ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។
 អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសកទាតាមិបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
 បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធ-
 សច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយ
 អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សកទា-
 តាមិបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៧) សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសក-
 ទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតា-
 បន្ទបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសោតាបន្ទិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធ-
 សច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវមគ្គ ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤
 ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សោតាបន្នេន ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ
បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន
ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០៨) សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ន
បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
អាមន្តា ។ អរហតា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ន បរិហាយតិ
អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
សោតាបន្នេន សម្មទយោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ និរោជោ
ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ មត្តោ ទិដ្ឋោ ។ បេ ។ ចត្តារិ សច្ចានិ
ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដ-
លាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារិ សច្ចានិ
ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន
ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០៩) សក្កនាតាមិយា ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សក្កនាតាមិ
សក្កនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារិ
សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល
សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៨) សោតាបន្ទបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយ

សោតាបន្ទបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។

ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាក

អរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្ទ

បុគ្គល ឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ បេ ។

ឃើញនូវមគ្គសច្ច ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល

មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញ

នូវសច្ចៈ ៤ ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នក

មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៩) សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។

ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាក

សកទាតាមិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសច្ចៈ ៤

ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ

ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បរិហានិកថា

(២២០) អនាគាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អនាគាមី
 អនាគាមិសលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតា ចត្តារិ
 សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២២១) សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នេន
 សោតាបន្តិសលាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមិណ
 ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន
 បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិសលាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២២២) សកណាគាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សកណា-
 គាមី សកណាគាមិសលាតិ ។ អាមន្តា ។ អនា-
 គាមិណ ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។ ចត្តារិ សច្ចានិ ទិដ្ឋានិ
 ន បរិហាយតិ អនាគាមី អនាគាមិសលាតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បរិហានិកថា

[២២០] អនាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ឃើញ
 នូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតាមិផលទេ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយព្រះអរហន្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២១] សោតាបន្នបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
 ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតា-
 បត្តិផលទេ ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
 ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតាមិ-
 ផលទេ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
 ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសក-
 ទាតាមិផលទេ ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច
 ។ បេ ។ ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយអនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យ
 ចាកអនាតាមិផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២២៣] សោតាបន្នេន ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។
 ចត្តារិ សុច្ឆានិ ទិដ្ឋានិ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ
 សោតាបត្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមីនា
 ទុក្ខំ ទិដ្ឋំ ។ បេ ។ ចត្តារិ សុច្ឆានិ ទិដ្ឋានិ ន
 បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទាតាមីដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៤] អរហតោ រាតោ បហំនោ បរិហា-
 យតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
 បន្នេស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនោ បរិហាយតិ សោតា-
 បន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អរហតោ រាតោ បហំនោ បរិហាយតិ អរហា អ-
 រហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នេស្ស វិចិកិច្ចា
 បហំនោ ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោ ។ បេ ។
 អនាយកមនិយោ រាតោ បហំនោ ។ បេ ។ អនា-
 យកមនិយោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនា-
 យកមនិយោ មោហោ បហំនោ បរិហាយតិ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

[២២៣] សោតាបន្ទបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។

ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតា-
បត្តិផលទេឬ ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។

ឃើញនូវសច្ចៈ ៤ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសក-
ទាតាមិផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៤] ព្រះអរហន្ត លះរាគៈហើយ ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ

ចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយ
សោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះរាគៈហើយ ព្រះអរហន្ត សាប
សូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល លះវិចិក្ខុថា ។ បេ ។

លះសីលព្វគបរាមាសៈ ។ បេ ។ លះរាគៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ
។ បេ ។ លះទោសៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ។ បេ ។ លះ

មោហៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាប
សូន្យចាកសោតាបត្តិផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បរិហានិកវា

អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ មោហោ
 បហំនោ មាណោ បហំនោ ទិដ្ឋិ បហំនោ វិចិត្តិញ្ញា
 បហំនោ ដំនំ បហំនំ ឧទ្ធច្ចំ បហំនំ អហំភំ បហំនំ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ បរិហាយតិ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្នស្ស សក្កា-
 យទិដ្ឋិ បហំនោ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតា-
 បត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ
 អនោត្តប្បំ បហំនំ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបន្នស្ស វិចិត្តិញ្ញា បហំនោ ។ បេ ។
 សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនាយកម-
 និយោ រកោ បហំនោ ។ បេ ។ អនាយកមនិយោ
 នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនាយកមនិយោ មោ-
 ហោ បហំនោ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតា-
 បត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៥] អរហតោ រកោ បហំនោ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមិស្ស
 សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនោ បរិហាយតិ សក្កនាតាមិ

បរិហានិកថា

ព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ លះមានៈ លះ

ទិដ្ឋិ លះវិចិកិត្តា លះឋនៈ លះទទ្ធច្ចៈ លះអហិរិកៈ ។ បេ ។ លះ

អនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។

សោតាបន្នបុគ្គល លះសកាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាប

សូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត

ប្ប ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិកិត្តា ។ បេ ។ លះ

សីលព្វគបកមាសៈ ។ បេ ។ លះរាគៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ

។ បេ ។ លះទោសៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ។ បេ ។ លះ

មោហៈដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល សាប

សូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤៥) ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យ

ចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល លះសកាយទិដ្ឋិ ហើយ

អវិជ្ជាបដិកោ កថាវគ្គ

សកទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តុព្វេ ។ បេ ។
 អរហតោ រាតោ បហំនោ បរិហាយតិ អរហា អរ-
 ហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមិស្ស វិចិកិច្ចា
 បហំនា ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសោ បហំនោ
 ។ បេ ។ ឡិទ្ធការិកោ កាមរាតោ បហំនោ ។ បេ ។
 ឡិទ្ធការិកោ ព្យាទានោ បហំនោ បរិហាយតិ សកទា-
 តាមិ សកទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តុព្វេ ។ បេ ។
 អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ
 បហំនំ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 សកទាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា ។ បេ ។
 ឡិទ្ធការិកោ ព្យាទានោ បហំនោ បរិហាយតិ សកទា-
 តាមិ សកទាតាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តុព្វេ ។ បេ ។

[២២៦] អរហតោ រាតោ បហំនោ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស
 សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា បរិហាយតិ អនាតាមិ អនា-
 តាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តុព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ
 រាតោ បហំនោ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស វិចិកិច្ចា បហំនា ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវត្ថុ

សកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះ
 អរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល
 លះវិចិកិច្ចា ។ បេ ។ លះសីលព្វតបរាមាសៈ ។ បេ ។ លះកាមរាគ
 ដ៏គ្រោតគ្រោត ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយសកទា-
 តាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះ
 អនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
 គ្រោត ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៦) ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាប
 សូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយ
 អនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាប-
 សូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល លះវិចិកិច្ចា ។ បេ ។

បរិហានិកថា

សីលព្រូតបរាមាសោ បហំនោ អណ្តុសហគតោ
 កាមរាតោ បហំនោ អណ្តុសហគតោ ព្យាទានោ
 បហំនោ បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ នោសោ
 បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស
 សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា ។ បេ ។ អណ្តុសហគតោ
 ព្យាទានោ បហំនោ បរិហាយតិ អនាតាមិ អនា-
 តាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា
 បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបន្នស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា បរិហាយតិ
 សោតាបន្នោ សោតាបន្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបន្នស្ស វិចិត្តិញ្ញា បហំនា ។ បេ ។ អនាយក-
 មនិយោ មោហោ បហំនោ បរិហាយតិ សោតាបន្នោ

បរិហានិកថា

លះសីលព្វគប្បកមាសៈ លះកាមរាគ ដ៏ស្រាលស្មើង លះព្យាបាទ
 ដ៏ស្រាលស្មើង ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផល
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
 លះទោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត សាប
 សូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ អនាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើង ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាប
 សូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] អនាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាតាមិ-

បុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្តបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
 ផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផល
 ប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល លះវិចិកិតា ។ បេ ។ លះ

ទោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្តបុគ្គល

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 អនាតាមិស្ស វិចីកិញ្ញា បហីនា ។ បេ ។ អណ្ណ-
 សហគតោ ព្យាទានោ បហីនោ បរិហាយតិ
 អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ សោ-
 តាបទ្ធស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា ។ បេ ។ អនា-
 យកមនិយោ មោហោ បហីនោ បរិហាយតិ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

(២២៨) អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សក្កនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា បរិហាយតិ
 សក្កនាតាមិ សក្កនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា បរិ-
 ហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។
 សក្កនាតាមិស្ស វិចីកិញ្ញា បហីនា ។ បេ ។ ស្ម-
 លព្វតបរាមាសោ បហីនោ ឌីឡ្យវិកោ កាមរកោ
 បហីនោ ឌីឡ្យវិកោ ព្យាទានោ បហីនោ បរិ-
 ហាយតិ សក្កនាតាមិ សក្កនាតាមិដលាតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អនាតាមិបុគ្គល លះវិចិកិច្ចា ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្តើង
 ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតា-
 បន្ទបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះមោហា: ដែលជាដំណើរទៅ
 កាន់អបាយ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផល
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៨] អនាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាតាមិ-
 បុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតា-
 មិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតា-
 មិផលប្ត ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល លះវិចិកិច្ចា ។ បេ ។ លះសី-
 លព្វតបរាមាស: លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រោត លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
 គ្រោត ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។

បរិហានិកថា

ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស វិចិក្កិញ្ញា បហីនា
 ។ បេ ។ អណ្តាសហគតោ ព្យាទាណោ បហីនោ
 បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ អាមត្តា ។
 សកនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា ។ បេ ។
 ឌីឡារិកោ ព្យាទាណោ បហីនោ បរិហាយតិ សកនា-
 តាមី សកនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។

[២២៧] សកនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហី-
 នា បរិហាយតិ សកនាតាមី សកនាតាមិដលាតិ ។
 អាមត្តា ។ សោតាបទ្ធស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ សកនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ
 បហីនា បរិហាយតិ សកនាតាមី សកនាតាមិដ-
 លាតិ ។ អាមត្តា ។ សោតាបទ្ធស្ស វិចិក្កិញ្ញា
 បហីនា ។ បេ ។ អទាយកមនិយោ មោហោ បហីនោ
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ សកនាតាមិស្ស វិចិក្កិញ្ញា
 បហីនា ។ បេ ។ ឌីឡារិកោ កាមរាតោ បហីនោ

បរិហានិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល លះវិចិកិថា
 ។ បេ ។ លះព្យាបាទដ៏ស្រាលស្មើ ហើយអនាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកអនាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ លះព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យ
 ចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៧) សកទាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទា-

តាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតា-
 បន្ទបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សោតាបន្ទផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទា-
 តាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
 សកទាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល លះវិចិកិថា ។ បេ ។
 លះមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្ទបុគ្គល
 សាបសូន្យចាកសោតាបន្ទផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល លះវិចិកិថា ។ បេ ។ លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រោត

អភិធម្មបិដកេ រាហិវគ្គ

ឌីឡ្យវិកោ ព្យាទាទោ បហំនោ បរិហាយតិ សក-
 ទាតាមី សកទាតាមីដលាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-
 បន្ទស្ស្យ សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា ។ បេ ។ អទាយក-
 មនិយោ មោហោ បហំនោ បរិហាយតិ សោតាបន្ទោ
 សោតាបន្តិដលាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៣០] សោតាបន្ទស្ស្យ សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា
 ន បរិហាយតិ សោតាបន្ទោ សោតាបន្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ រាគោ បហំនោ ន បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 សោតាបន្ទស្ស្យ សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា ន បរិហាយតិ
 សោតាបន្ទោ សោតាបន្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរ-
 ហតោ ទោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ
 ន បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ សោតាបន្ទស្ស្យ វិចិកិត្តា បហំនា អទាយក-
 មនិយោ មោហោ បហំនោ ន បរិហាយតិ សោតា-
 បន្ទោ សោតាបន្តិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ
 រាគោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ ន បរិហា-
 យតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

លះព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយសកទាតាមិបុគ្គល សាបសូន្យចាក
សកទាតាមិផលប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។
លះមោហា: ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល
សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣០] សោតាបន្នបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតា-

បន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេប្ត ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត លះរាគ: ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្ត
ទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្ន-
បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតាបន្នបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាក
សោតាបត្តិផលទេប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះទោស: ។ បេ ។
លះអនោត្ថប្ប: ហើយព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្នបុគ្គល លះវិចិ-
ក្ខិត្តា លះមោហា: ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្ន-
បុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរ-
ហន្ត លះរាគ: ។ បេ ។ លះអនោត្ថប្ប: ហើយព្រះអរហន្ត មិន
សាបសូន្យចាកអរហត្តទេប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បរិយាយិកា

[២៣១] សក្កនាតាមិស្សុ សក្កាយទិដ្ឋិ បហី-
 នា ន បរិយាយតិ សក្កនាតាមិ សក្កនាតាមិដ-
 លាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ រាតោ បហីនោ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ ន បរិយាយតិ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្តោ ។ បេ ។ សក្កនា-
 តាមិស្សុ វិចិកិញ្ញា បហីនា ។ បេ ។ ឌីឡ្យវិកោ
 ព្យាទានោ បហីនោ ន បរិយាយតិ សក្កនាតាមិ
 សក្កនាតាមិដលាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ រាតោ
 បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហីនំ ន បរិយាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៣២] អនាតាមិស្សុ សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ន បរិយាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អរហតោ រាតោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ
 បហីនំ ន បរិយាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន
 ហេរិំ វត្តោ ។ បេ ។ អនាតាមិស្សុ វិចិកិញ្ញា ប-
 ហីនា ។ បេ ។ អណុសហគតោ ព្យាទានោ បហីនោ

បរិហានិកថា

[២៣១] សកទាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទា-
 តាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះ
 អវហន្ត លះភគៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអវហន្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអវហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល លះវិចិកិច្ចា ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រាត
 ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលទេឬ ។
 អើ ។ ព្រះអវហន្ត លះភគៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយ
 ព្រះអវហន្ត មិនសាបសូន្យចាកអវហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៣២] អនាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយអនាតាមិ-
 បុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតាមិផលទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអវហន្ត
 លះភគៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអវហន្ត មិនសាប
 សូន្យចាកអវហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អនាតាមិបុគ្គល លះវិចិកិច្ចា ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្លើង

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

ន បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហតោ វាតោ បហីនោ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ បហីនំ ន បរិហាយតិ អរហា អរ-
 ហត្តាតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២ ៣ ៣) សោតាបន្នស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ។ បេ ។ អណុសហកតោ ព្យាទានោ បហីនោ ន
 បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបន្នស្ស វិចីក្ខិណ្ឌា បហីនា
 ។ បេ ។ អនាយកមនិយោ មោហោ បហីនោ ន
 បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហីនា
 ។ បេ ។ អណុសហកតោ ព្យាទានោ បហីនោ
 ន បរិហាយតិ អនាតាមី អនាតាមិដលាតិ ។ ន
 ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

ហើយអនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ។ បេ ។ លះអនាគត្ថប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត
 មិនសាបសូន្យ ចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៣៣] សោតាបន្ទបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតា-
 បន្ទបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។ អនា-
 គាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើង
 ហើយអនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល លះវិចិក្ខុចា-
 ។ បេ ។ លះមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយសោតាបន្ទ-
 បុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេឬ ។ អើ ។ អនាគាមិ-
 បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើង ហើយ
 អនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បរិហានិកថា

[២៣២] សកទានាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា
 ន បរិហាយតិ សកទានាមិ សកទានាមិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា
 ។ បេ ។ អណុសហគតោ ព្យាទានោ បហំនោ
 ន បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តត្វេ ។ បេ ។ សកទានាមិស្ស វិចិក្កិញ្ញា
 បហំនា ។ បេ ។ ឌីឡ្យវិកោ ព្យាទានោ បហំនោ
 ន បរិហាយតិ សកទានាមិ សកទានាមិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា
 ។ បេ ។ អណុសហគតោ ព្យាទានោ បហំនោ ន
 បរិហាយតិ អនាតាមិ អនាតាមិដលាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តត្វេ ។ បេ ។

[២៣៥] សោតាបន្នស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំនា
 ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបន្តិដលាតិ ។
 អាមន្តា ។ សកទានាមិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ បហំ-
 នា ។ បេ ។ ឌីឡ្យវិកោ ព្យាទានោ បហំនោ ន
 បរិហាយតិ សកទានាមិ សកទានាមិដលាតិ ។

បរិហោសិកថា

[២៣៤] សកទាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសកទា-
 គាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេប្ប ។ អើ ។ អនាគា-
 មិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើង ហើយ
 អនាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល លះវិចិកិចា ។ បេ ។
 លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយសកទាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យ
 ចាកសកទាគាមិផលទេប្ប ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើង ហើយអនាគាមិបុគ្គល
 មិនសាបសូន្យចាកអនាគាមិផលទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៣៥] សោតាបន្តបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ហើយសោតា-
 បន្តបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេប្ប ។ អើ ។ សក-
 ទាគាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត
 ហើយសកទាគាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាគាមិផលទេប្ប ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សោតាបន្នស្ស វិចីកំប្បា
 បហីនោ ។ បេ ។ អនាយកមនិយោ មោហោ បហី-
 នោ ន បរិហាយតិ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដ-
 លាតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាតាមីស្ស សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ បហីនោ ។ បេ ។ ឌីឡូវិកោ ព្យាបាទោ
 បហីនោ ន បរិហាយតិ សកទាតាមី សកទា-
 តាមិដលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២៣៦) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ រាតោ បហីនោ
 ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលាវត្តកតោ អនការីកតោ អាយ-
 តីអនុប្បាទធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ
 រាតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលាវត្តកតោ អនការី-
 កតោ អាយតីអនុប្បាទធម្មោ នោ វត វេ វត្តោ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

(២៣៧) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ នោសោ បហីនោ
 ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ មាទោ បហីនោ

អភិធម្មបំណក កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្តបុគ្គល លះវិចិ-
 កិច្ចា ។ បេ ។ លះមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយ
 សោតាបន្តបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសោតាបត្តិផលទេប្ត ។ អើ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
 គ្រោត ហើយសកទាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកសកទាតាមិផលទេ
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៣៦) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ដែលមានបូសគល់ផ្តាច់ផ្តួលហើយ ធ្វើឲ្យ
 សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជា
 ធម៌លែងកើតទៅទៀតប្ត ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរាគៈ ដែល
 មានបូសគល់ផ្តាច់ផ្តួលហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើម
 ភ្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតទៅទៀត ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ដូច្នោះទេ ។

(២៣៧) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ លះមានៈ

បរិហានិកថា

ងង្គិ បហំនា វិចីកិច្ចា បហំនា ដំនំ បហំនំ ឧទ្ធច្ច
 បហំនំ អហំរិកំ បហំនំ អនោត្តប្បំ បហំនំ ឧច្ច្ន្នម្បុលំ
 តាលាវត្តកតំ អនការិកតំ អាយតីអនុប្បាទធម្មតំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ អនោត្តប្បំ បហំនំ ឧច្ច្ន្ន-
 ម្បុលំ តាលាវត្តកតំ អនការិកតំ អាយតីអនុប្បាទធម្ម
 នោ វត រេ វត្តេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

(២៣៨) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ននុ អរហតោ រកប្បហានាយ មត្តោ ការិសោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ រកប្បហានាយ
 មត្តោ ការិសោ នោ វត រេ វត្តេ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។

(២៣៩) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ រកប្បហានាយ សតិ-
 ប្បដ្ឋានា ការិសា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានា ការិសា
 វត្តិណា ការិសា វត្តិយា ការិសា តលា ការិសា
 ពោជ្ឈង្គំ ការិសាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ
 រកប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គំ ការិសា នោ វត រេ
 វត្តេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

បរិហានិកថា

លះទិដ្ឋិ លះវិចិកិច្ចា លះថ្មីនៈ លះទទ្ធចច្ចៈ លះអហិរិកៈ លះអនោត្តប្បៈ
 ដែលមានបូសគល់ផ្តាច់ផ្តិលហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃ
 ដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្តប្បៈ ដែលមានបូសគល់ផ្តាច់ផ្តិល
 ហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
 ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។

(២៣៨) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
 ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។

(២៣៩) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
 សម្មប្បធាន ចម្រើនឥទ្ធិបាទ ចម្រើនឥន្ទ្រិយ ចម្រើនពលៈ ចម្រើន
 ពោជ្ឈន្ត្រីឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈន្ត្រី ដើម្បីលះរាគៈ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាក
 អរហត្ត ដូច្នោះទេ ។

អភិធម្មប្រដិពេ កថាវិគ្គ

[២៤០] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហតោ នោសប្បហានាយ
។ បេ ។ អរោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ
។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វ
អរហតោ អរោត្តប្បប្បហានាយ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា
នោ វត វេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

[២៤១] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា វីតរកោ វីតនោសោ
វីតមោហោ កតករណីយោ ឌីហិតភារោ អនុប្ប-
ត្តសទត្តោ បរិក្ខណាភវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញា វិម-
ត្តោ ឌុត្តត្តបលីយោ សន្និណ្ឌាបរិចោ អព្វុទ្ធសិកោ
និវត្តុទ្ធសោ អរិយោ បន្ទន្ទនោ បន្ទភារោ វិសញ្ញត្តោ
សុវិជិតវិជយោ ឌុត្តំ តស្ស បរិញ្ញាតំ សម្មទយោ
បហីនោ និរោនោ សន្និកតោ មត្តោ ភាវិតោ
អភិពោយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិពោយ្យំ បរិញ្ញាតំ

អភិធម្មបិណ្ឌ រាជវិញ្ញាណ

(២៤០) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះអនោ-
 ត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តបូ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើន
 ពោជ្ឈន្ត ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួររោលថា
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។

(២៤១) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត មានភក្ត្រទៅប្រាសហើយ មានទោសៈទៅប្រាស
 ហើយ មានមោហៈទៅប្រាសហើយ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មាន
 ភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ ដោយលំដាប់
 មានកតិនិសញ្ញាជនៈអស់រលីងហើយ មានចិត្តច្រសឡះហើយ ព្រោះ
 ដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះទ្វារ គឺអវិជ្ជាបើកហើយ មានគូទម្លាយ
 ហើយ មានសសរឡើងដកហើយ មិនមានគន្លឹះទ្វារ ជាព្រះអរិយៈ មាន
 ទង់ដាក់ចុះហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស
 មានជ័យជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្តនោះ បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច
 លះបង្កនូវសមុទេយសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវ
 មគ្គសច្ច ធម៌ដែលគួរត្រាស់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ បានត្រាស់ដឹង
 ហើយ ធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ បានកំណត់ដឹងហើយ

បរិហានិកថា

បហាតតំ បហំនំ ភាវេតតំ ភាវិតំ សច្ចំកាតតំ សច្ចំ-
កតតំ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ អរហា វ័តរាតោ វ័តទោ-
សោ ។ មេ ។ សច្ចំកាតតំ សច្ចំកតំ យោ វត វេ
វត្តព្វេ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

(២៤២) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ^(១) ។ សម-
យវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា បរិហាយតិ អសមយ-
វិមុត្តោ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។
អាមត្តា ។ អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា
បរិហាយតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ អសមយវិមុត្តោ
អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមត្តា ។
សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
ន ហេរិ វត្តព្វេ ។

(២៤៣) សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាតោ
បហំនោ បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហ-
ត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
រាតោ បហំនោ បរិហាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា

១ ម. វត្តព្វេ អាមត្តាតិ វិស្សតិ ។

បរិហាសិកថា

ធម៌ដែលគួរលះ ព្រះអរហន្តនោះបានលះហើយ ធម៌ដែលគួរចម្រើន ព្រះ
អរហន្តនោះបានចម្រើនហើយ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្ត
នោះបានធ្វើជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មានរាគៈទៅប្រាស
ហើយ មានទោសៈទៅប្រាសហើយ ។ បេ ។ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះដែរ ។

(២២២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ ព្រះអរ-
ហន្តជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ព្រះអរហន្តជាអសមយវិមុត្ត
មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាប
សូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យ
ចាកអរហត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

(២២៣) ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរ-
ហន្តជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
ជាអសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អរហត្តានិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ សមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ នោសោ បរិណេ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បរិណេ
 នំ បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តានិ ។
 អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ នោសោ
 បរិណេ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បរិណេ នំ បរិហាយតិ
 អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តានិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។
 សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ
 ភារិតោ បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហ-
 ត្តានិ ។ អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
 រាគប្បហានាយ មត្តោ ភារិតោ បរិហាយតិ អស-
 មយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តានិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។
 សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ សតិប្ប-
 ដ្ឋានា ភារិតា ។ បេ ។ សម្មប្បធានា ភារិតា ឥន្ទ្រ-
 ទានា ភារិតា ឥន្ទ្រិយា ភារិតា ពលា ភារិតា
 ពោជ្ឈន្តា ភារិតា បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តានិ ។ អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះ
អរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយ
ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ ហើយ
ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ហើយ
ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចំរើន
សតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចំរើនសម្មប្បុណាន ចំរើនឥទ្ធិបាទ
ចំរើនឥន្ទ្រិយ ចំរើនពលៈ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសម-
យវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តបូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត

បរិយាសិកថា

រាគប្បហានាយ សតិប្បដ្ឋានា ការិតា ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គំ ការិតា បរិហាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ សមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្ប-
 ហានាយ មក្កោ ការិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ការិតា
 បរិហាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមន្តា ។ អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ អនោ-
 ត្តប្បប្បហានាយ មក្កោ ការិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គ-
 ង្គំ ការិតា បរិហាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

(២២២) សមយវិមុត្តោ អរហា វីតរាគោ វីត-
 នោសោ វីតមោហោ កតករណីយោ ឌីហិតការោ
 អនុប្បត្តសទន្តោ បរិក្ខណាកវសញ្ញោជនោ សម្មទណ្ឌ
 វិមុត្តោ ឌុក្ខត្តបលីយោ សង្កីណាបរិខោ អព្វធឿសិ-
 កោ វិរុក្ខោ អរិយោ បទ្ខុដោ បទ្ខុការោ

បរិហានិកថា

ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយ
 ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចម្រើនមគ្គ
 ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើន
 ពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ
 ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៤] ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មានរាគៈទៅប្រាសហើយ
 មានទោសៈទៅប្រាសហើយ មានមោហៈទៅប្រាសហើយ មានករណី-
 យកិច្ចធ្វើហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់
 ហើយដោយលំដាប់ មានកតនិងសញ្ញាជនៈអស់រលីងហើយ មានចិត្ត
 រួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះទ្វារគឺអវិជ្ជាបើកហើយ
 មានគូទម្លាយហើយ មានសសរខ្លឺនដកហើយ មិនមានគន្លឹះទ្វារ
 ជាព្រះអរិយៈ មានទង់ ដាក់ចុះហើយ មានភារៈ ដាក់ចុះហើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វិសញ្ញត្តោ សុវិជិតវិជយោ ទុក្ខំ តស្ស បរិញាតំ
 សមុទយោ បហំនោ នរោនោ សច្ច្ហកតោ មត្តោ
 ភាវិតោ អភិញោយ្យំ អភិញាតំ បរិញោយ្យំ បរិញាតំ
 បហាតតំ បហំនំ ភាវិតតំ ភាវិតំ សច្ច្ហកាតតំ
 សច្ច្ហកតំ បរិញាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា អរហ-
 ត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អសមយវិមុត្តោ អរហា វីត-
 រកតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ច្ហកាតតំ សច្ច្ហកតំ
 បរិញាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៥] អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រកតោ
 បហំនោ ន បរិញាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
 រកតោ បហំនោ ន បរិញាយតិ សមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អសមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនប្រកបដោយកិលេស មានជ័យជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្តនោះ
 បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 និរោធសច្ច ចំរើននូវមគ្គសច្ច ធម៌ដែលគួរត្រាស់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ
 បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង ព្រះអរហន្តនោះ បាន
 កំណត់ដឹងហើយ ធម៌ដែលគួរលះ ព្រះអរហន្តនោះ បានលះហើយ
 ធម៌ដែលគួរចំរើន ព្រះអរហន្តនោះ បានចំរើនហើយ ធម៌ដែលគួរធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ព្រះអរ-
 ហន្ត ជាសមយវិមុត្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
 ជាអសមយវិមុត្ត មានរាគៈទៅប្រាសហើយ មានទោសៈទៅប្រាស
 ហើយ ។ បេ ។ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត សាបសូន្យ
 ចាកអរហត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤៥) ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះ
 អរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះរាគៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
 ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈ

បរិយាយតិ

បរិយាយតិ ធម៌ បរិយាយតិ អសមយវិមុត្តោ អរហា
 អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ
 អនោត្តប្បំ បរិយាយតិ ធម៌ បរិយាយតិ សមយវិមុត្តោ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ ធម៌ ហេរិ វត្តព្វេ ។ អសម-
 យវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ ភារិ-
 តោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភារិតា ធម៌ បរិយាយតិ
 អសមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។
 សមយវិមុត្តស្ស អរហតោ រាគប្បហានាយ មត្តោ
 ភារិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភារិតា ធម៌ បរិយាយតិ
 សមយវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ធម៌ ហេរិ វត្តព្វេ ។
 អសមយវិមុត្តស្ស អរហតោ នោសប្បហានាយ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភារិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គំ ភារិតា ធម៌ បរិយាយតិ អសមយវិមុត្តោ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សមយវិមុត្តស្ស
 អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភារិតោ
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភារិតា ធម៌ បរិយាយតិ សម-
 យវិមុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ធម៌ ហេរិ វត្តព្វេ ។

បរិហានិកថា

ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត លះអនោត្តប្បៈ ហើយព្រះអរហន្ត
 ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 រាគៈ ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយ-
 វិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយ
 ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ
 ដើម្បីលះទោសៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចំរើន
 ពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត ចំរើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចំរើនពោជ្ឈង្គៈ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយ-
 វិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

អសមយវិមុត្តោ អរហា វីតរកោ វីតនោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ន បរិហាយតិ អសមយវិ-
 មុត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សមយ-
 វិមុត្តោ អរហា វីតរកោ វីតនោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតតំ សច្ចិកតំ ន បរិហាយតិ សមយវិមុ-
 ត្តោ អរហា អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 (២២៦) បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ សារីបុត្តោ ថេរោ បរិហាយតិ អរ-
 ហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ មហាមោក្ខល្លានោ
 ថេរោ មហាកស្សនោ ថេរោ មហាកច្ចាយនោ
 ថេរោ មហាកោដ្ឋិកោ ថេរោ មហាបណ្ឌិតោ ថេ-
 រោ បរិហាយតិ អរហត្តាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។
 សារីបុត្តោ ថេរោ ន បរិហាយតិ អរហត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ សារីបុត្តោ ថេរោ ន បរិហា-
 យតិ អរហត្តា នោ វត រេ វត្តព្វេ បរិហាយតិ
 អរហា អរហត្តាតិ ។ មហាមោក្ខល្លានោ ថេរោ ...
 មហាកស្សនោ ថេរោ ... មហាកច្ចាយនោ ថេរោ ...

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មានកតៈទៅប្រាសហើយ មានទោសៈ
 ទៅប្រាសហើយ ។ បេ ។ ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្ត
 នោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ហើយព្រះអរហន្ត ជាអសមយវិមុត្ត
 មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេប្ប ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត
 មានកតៈទៅប្រាសហើយ មានទោសៈទៅប្រាសហើយ ។ បេ ។
 ធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រះអរហន្តនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ហើយព្រះអរហន្ត ជាសមយវិមុត្ត មិនសាបសូន្យចាកអរហត្ត
 ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៦) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។
 ព្រះសារីបុត្តត្ថេរ សាបសូន្យចាកអរហត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្ថេរ ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ ព្រះ
 មហាកប្បាយនត្ថេរ ព្រះមហាកោដ្ឋិកត្ថេរ ព្រះមហាបណ្ឌិតត្ថេរ សាប
 សូន្យចាកអរហត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះ
 សារីបុត្តត្ថេរ មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេប្ប ។ អើ ។ បើព្រះ
 សារីបុត្តត្ថេរ មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តដូច្នោះទេ ។ ព្រះមហា-
 មោគ្គល្លានត្ថេរ . . . ព្រះមហាកស្សបត្ថេរ . . . ព្រះមហាកប្បាយនត្ថេរ . . .

បរិហោសិកថា

មហាកោដ្ឋិកោ ខេរោ.. មហាបណ្ណកោ ខេរោ ន
 បរិហាយត្ថំ អរហត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 មហាមោក្ខល្លានោ ខេរោ.. ។ បេ ។ មហាបណ្ណកោ
 ខេរោ ន បរិហាយត្ថំ អរហត្តា លោ វត វេ វត្តព្វ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

[២៤៧] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា
 ឧត្តាវតា ហិ បដិបទា សមណោ ន បកាសិតា
 ន ចារំ ទិកុណំ យន្តិ នយទំ ឯកកុណំ មុតន្តិ
 អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

[២៤៨] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ អា-

មន្តា ។ នត្ថំ ជិន្នស្សំ នេទិយន្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វ ។
 អត្ថំ ជិន្នស្សំ នេទិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថំ កកវតា

បរិយោគីកថា

ព្រះមហាកោដ្ឋិកត្តរ . . . ព្រះមហាបណ្ឌិតត្តរ មិនសាបសូន្យចាក
អរហត្តទេប្ប ។ អើ ។ បើព្រះមហាមោគ្គល្លានត្តរ . . . ។ បេ ។ ព្រះ
មហាបណ្ឌិតត្តរ មិនសាបសូន្យចាកអរហត្តទេ ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តដូច្នោះទេ ។

(២៤៧) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា

សេចក្តីប្រតិបត្តិខ្ពស់នឹងទាប ព្រះសមណៈ ប្រកាសហើយ
(សត្វទាំងឡាយ) មិនដល់នូវត្រើយ គឺព្រះនិព្វានពីរ
ដងទេ ត្រើយ គឺព្រះនិព្វាននេះ ពួកសត្វមិនដែលពាល
ត្រូវអស់វារៈម្តងឡើយ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។

(២៤៨) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។

ធម្មជាតិចក្ខុបដែលគេគប្បីកាត់ របស់ព្រះអរហន្តដែលមានកិលេសវដ្តៈ
កាត់ហើយ មិនមានទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
ធម្មជាតិចក្ខុបដែលគេគប្បីកាត់ របស់ព្រះអរហន្ត ដែលមានកិលេស-
វដ្តៈកាត់ហើយ មានប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

វិភត្តន្តោ អនាណាថោ កិច្ចំ យស្ស ន វិជ្ជតិ

វិន្ទស្ស ឆេទិយំ នត្ថំ ឌីយនាសោ សម្មហានោតិ

អាត្មេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ

អត្ថំ វិន្ទស្ស ឆេទិយន្តំ ។

[២៤៧] បរិហាយតិ អរហា អរហន្តោតិ ។

អាមន្តា ។ នត្ថំ កតស្ស បដិចយោតិ ។ ន

ហេរិ វត្តំ ។ អត្ថំ កតស្ស បដិចយោតិ ។

អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ កកវតា

តស្ស សម្មាវម្មតស្ស សន្តចិត្តស្ស ភិក្ខុនោ

កតស្ស បដិចយោ នត្ថំ កេរណីយំ ន វិជ្ជតិ

សេលោ យថា ឯកយនោ វាតេន ន សម័រតិ

ឯវំ រុទា រសា សន្តា កុណា ជស្សា ច កេរណា

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

កិច្ចនៃបុគ្គលណា មិនមាន (បុគ្គលនោះ) មានតណ្ហា
 ទៅប្រាសហើយ មិនមានសេចក្តីប្រកាន់ទេ ធម្មជាតិគឺច
 ក្នុងដែលគេគប្បីកាត់ របស់បុគ្គល ដែលមានកិលេសវដ្តៈ
 កាត់ហើយ មិនមានឡើយ (ព្រោះ) បុគ្គលនោះ
 បានដកចោលហើយ នូវអន្ធន៍និងអន្តាក់ គឺកិលេស

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មជាតិគឺចក្នុងដែលគេគប្បីកាត់ របស់ព្រះអរហន្ត
 ដែលមានកិលេសវដ្តៈកាត់ហើយ មានដូច្នោះទេ ។

(២៤៧) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្តូ ។ អើ ។
 ការចំរើនមគ្គ ដែលបុគ្គលបានចំរើនរួចហើយ មិនមានទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ការចំរើនមគ្គ ដែលបុគ្គលបានចំរើន
 រួចហើយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ថា

ភិក្ខុអ្នកមានចិត្តរួចស្រឡះ អ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់នោះ រមែង
 មិនមានការចំរើនមគ្គ ដែលបានចំរើនរួចហើយទេ ទាំង
 កិច្ចដែលគួរធ្វើ ក៏មិនមានឡើយ ថ្មតានម្ល៉យដុំ រមែង
 មិនកំរើកញាប់ញ័រ ដោយខ្យល់ យ៉ាងណា រួច រស
 សំឡេង ក្លិន ផស្សៈទាំងអស់ ទាំងពួកធម៌ដែលគួរប្រាថ្នា

បរិយាយនិកាយ

ឥដ្ឋា ធម្មា អនិដ្ឋា ច នប្បវេទន្តិ តាទិលោ

ជិតំ ចិត្តំ វិម្មមត្តំ វយំ ចស្សានុបស្សត្តិ

អត្តវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន

វត្តញ្ចំ អត្តិ កតតស្ស បដិចយោតិ ។

(២៥០) ន វត្តញ្ចំ បរិយាយតិ អរហា អរហ-

ត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា បញ្ចមេ

ភិក្ខុវេ ធម្មា សមយវិម្មតស្ស ភិក្ខុលោ បរិយាយាយ

សំវត្តន្តិ កតមេ បញ្ច កម្មារាមតា ភស្សារាមតា

និទ្ទារាមតា សង្កណិការាមតា យថា វិម្មត្តំ ចិត្តំ ន

បច្ចវេក្ខតិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច ធម្មា សមយ-

វិម្មតស្ស ភិក្ខុលោ បរិយាយាយ សំវត្តន្តិ អត្តវ

សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ បរិយាយតិ

អរហា អរហត្តាតិ ។

បរិហានិកថា

និងមិនគួរប្រាថ្នា ក៏រមែងមិនញ៉ាំងចិត្តដែលរួចស្រឡះ ជា
 ចិត្តនឹងធីង របស់តាទិបុគ្គល ឲ្យញាប់ញ័រ យ៉ាងនោះ
 ដែរ ម្យ៉ាងទៀត (តាទិបុគ្គលនោះ) ឃើញរឿយៗ
 នូវការសូន្យ នៃចិត្តនោះ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា ការចម្រើនមគ្គ ដែលបុគ្គលបានចម្រើនហើយ មាន
 ដូច្នោះទេ ។

[២៥០] អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរ-
 ហត្តទេវ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ បានគ្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសមយវិមុត្ត មានធម៌ ៥ នេះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីសាបសូន្យ ធម៌ ៥ នោះ ដូចម្តេចខ្លះ សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 ការងារ ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងតិរច្ឆានកថា ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងការដេក
 លក់ ១ សេចក្តីត្រេកអរក្នុងព្រឹកបទ ១ ភិក្ខុជាសមយវិមុត្តមិនពិចារណា
 នូវចិត្តដែលរួចស្រឡះហើយ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាសមយ-
 វិមុត្ត មានធម៌ទាំង ៥ នេះឯង ប្រព្រឹត្តដើម្បីសេចក្តីសាបសូន្យ ពាក្យ
 ដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ ព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្តដែរឬ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

[២៥០] អត្ថំ អរហតោ កម្មារាមតាតិ ។ ន
 ហេរិំ វត្តព្វេ ។ អត្ថំ អរហតោ កម្មារាមតាតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ រាតោ កាមរាតោ
 កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ កាមោយោ
 កាមយោតោ កាមច្ចន្ទនិវរណានិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។
 អត្ថំ អរហតោ ភស្មារាមតា អត្ថំ អរហតោ និ-
 ទ្ធារាមតា អត្ថំ អរហតោ សង្កណិការាមតាតិ ។
 ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ អត្ថំ អរហតោ សង្កណិកា-
 រាមតាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ រាតោ
 កាមរាតោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ
 កាមោយោ កាមយោតោ កាមច្ចន្ទនិវរណានិ ។ ន
 ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥២] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ អរហា អរហត្តា បរិហាយមាណោ កី
 បរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយតីតិ ។ រាគបរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយ-
 តីតិ ។ បរិយុដ្ឋានំ កី បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អនុសយំ
 បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អត្ថំ អរហតោ អនុសយាតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

(២៥១) ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងការងារដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុង
 ការងារឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ កាមរាគៈ កាមរាគបរិ-
 យុដ្ឋាន កាមរាគសញ្ញាជនៈ ការមោឃៈ កាមយោគៈ កាមចន្ទនីវរណៈ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត មាន
 សេចក្តីត្រេកអរក្នុងតំបន់កថា ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងការ
 ដេកលក់ ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងពួកបន្ទូ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ព្រះអរហន្ត មានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងពួក
 បន្ទូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ កាមរាគៈ កាមរាគបរិ-
 យុដ្ឋាន កាមរាគសញ្ញាជនៈ ការមោឃៈ កាមយោគៈ កាមចន្ទនីវរ-
 ណៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត កាលសាបសូន្យចាកអរហត្ត តើគ្របសង្កត់អ្វី ទើបបាន
 សាបសូន្យ ។ ព្រះអរហន្ត គ្របសង្កត់រាគៈ ទើបបានសាបសូន្យ ។
 បរិយុដ្ឋានកិលេស អាស្រ័យ អ្វី ទើបកើតឡើងបាន ។ អាស្រ័យនូវ
 អនុស័យ ទើបកើតឡើងបាន ។ ព្រះអរហន្ត មានអនុស័យឬ ។

បរិយាសិកថា

ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថ អរហតោ
 អនុសយាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថ អរហតោ
 កាមរាតានុសយោ បដិយានុសយោ មាណុសយោ
 ទិដ្ឋានុសយោ វិចិក្ខានុសយោ កវរាតានុសយោ
 អវិជ្ជានុសយោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 ទោសបរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយតីតិ ។ បេ ។ មោហា-
 បរិយុដ្ឋិតោ បរិហាយតីតិ ។ បរិយុដ្ឋានំ កី បដិច្ច
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ អនុសយំ បដិច្ច ឧប្បជ្ឈតីតិ ។
 អត្ថ អរហតោ អនុសយាតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ អត្ថ អរហតោ អនុសយាតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថ អរហតោ កាមរាតានុសយោ ។ បេ ។ អ-
 វិជ្ជានុសយោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៥៣] បរិហាយតិ អរហា អរហត្ថាតិ ។
 អាមត្តា ។ អរហតោ អរហត្ថា បរិហាយមាណស្ស
 កី ឧបថយំ កច្ចតីតិ ។ រាតោ ឧបថយំ កច្ចតីតិ ។
 សក្កាយទិដ្ឋិ ឧបថយំ កច្ចតីតិ ។ វិចិក្ខា ឧប-
 ថយំ កច្ចតីតិ ។ សីលព្វតបរាមាសោ ឧបថយំ

បរិហានិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានអនុស័យប្ត ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានកាមរតានុស័យ បដិយានុស័យ មានានុ-
 ស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចិក្ខានុស័យ កវ៌រតានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត គ្រប
 សង្កត់ទោសៈ ទើបបានសាបសូន្យប្ត ។ បេ ។ គ្របសង្កត់មោហៈ
 ទើបបានសាបសូន្យប្ត ។ បរិយដ្ឋានកិលេស អាស្រ័យអ្វី ទើបកើត
 ឡើងបាន ។ អាស្រ័យ អនុស័យ ទើបកើតឡើងបាន ។ ព្រះអរហន្ត
 មានអនុស័យប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរ-
 ហន្ត មានអនុស័យប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានកាមរតានុស័យ
 ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស័យប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥៣) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ត ។ អើ ។

កាលព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត តើអ្វីដល់នូវការដុះដាលឡើង ។
 រតៈដល់នូវការដុះដាលឡើង ។ សក្កាយទិដ្ឋិ ដល់នូវការដុះដាល
 ឡើងប្ត ។ វិចិក្ខុវា ដល់នូវការដុះដាលឡើងប្ត ។ សីលព្វតបរមាសៈ

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

កច្ចត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ ។ បេ ។ ទោសោ ឧ-
 បថយំ កច្ចត្តិ ។ បេ ។ មោហោ ឧបថយំ កច្ច-
 ត្តិ ។ សក្កាយនិដ្ឋិ ឧបថយំ កច្ចត្តិ ។ វិច្ច-
 ក៏ត្តា ឧបថយំ កច្ចត្តិ ។ សីលត្រៃបរាមាសោ
 ឧបថយំ កច្ចត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ ។ បេ ។

[២៥៤] បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

អាមត្តា ។ អរហា អាចិណត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ អរហា អបថិណត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ អរហា បជហត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ អរហា ឧទានិយត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ អរហា វិសិទ្ធត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ អរហា ឧស្ស័នត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ អរហា វិជ្ជបេត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ អរហា សន្ធិបេត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តត្រៃ
 ។ បេ ។ នន្ទ អរហា នេវិចិណតិ ន អបថិណតិ
 អបថិណត្តិ វិគោតិ ។ អាមត្តា ។ ហេតុ អរហា
 នេវិចិណតិ ន អបថិណតិ អបថិណត្តិ វិគោ នោ

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ទោសៈដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ បេ ។ មោហាៈ
 ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ សក្កាយទិដ្ឋិ ដល់នូវការដុះដាលឡើង
 វិញ ។ វិចិត្តិកា ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ សីលពូតបរាមាសៈ
 ដល់នូវការដុះដាលឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៥២) ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្តប្ប ។ អើ ។

ព្រះអរហន្តសន្សំប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកការសន្សំប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្តលះបង់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្តប្រកាន់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កកាយចេញប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កៀរគរវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កំចាត់ចេញប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រមូលមកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្តមិនសន្សំ មិនប្រាសចាកការ
 សន្សំ បិតនៅទីនឹង ព្រោះប្រាសចាកការសន្សំប្ប ។ អើ ។ បើព្រះ
 អរហន្តមិនសន្សំ មិនប្រាសចាកការសន្សំ បិតនៅទីនឹង ព្រោះ

បរិហានិកថា

វត រេ វត្តព្រៃ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 នន្ទ អរហា នេវ បដហតិ ន ឧទាទិយតិ បដ-
 ហិត្វា បីតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ
 បដហតិ ន ឧទាទិយតិ បដហិត្វា បីតោ នោ
 វត រេ វត្តព្រៃ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។
 នន្ទ អរហា នេវ វិសិទេតិ ន ឧស្ស័ទេតិ វិសិទិត្វា
 បីតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ វិ-
 សិទេតិ ន ឧស្ស័ទេតិ វិសិទិត្វា បីតោ នោ វត
 រេ វត្តព្រៃ បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។ នន្ទ
 អរហា នេវ វិជ្ជបេតិ ន សន្ទបេតិ វិជ្ជបេត្វា បីតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ វិជ្ជបេតិ ន
 សន្ទបេតិ វិជ្ជបេត្វា បីតោ នោ វត រេ វត្តព្រៃ
 បរិហាយតិ អរហា អរហត្តាតិ ។

បរិហានិកថា ។

បរិហានិកថា

ប្រាសចាកការសន្សំ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត
 សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលះបង់
 មិនប្រកាន់ បិតនៅនឹង ព្រោះលះបង់ឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
 មិនលះបង់ មិនប្រកាន់ បិតនៅនឹង ព្រោះលះបង់ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនកកាយចេញ មិនកៀរគរ បិតនៅនឹង ព្រោះក-
 កាយចេញឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនកកាយចេញ មិនកៀរគរ
 បិតនៅនឹង ព្រោះកកាយចេញ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត
 មិនកំចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក បិតនៅនឹង ព្រោះកំចាត់ចេញឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនកំចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក បិតនៅ
 នឹង ព្រោះកំចាត់ចេញ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះ
 អរហន្ត សាបសូន្យចាកអរហត្ត ដូច្នោះទេ ។

ចប់ បរិហានិកថា ។

ព្រហ្មចរិយកថា

[២៥៥] នត្តិ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយកសោតិ ។
អាមន្តា ។ សព្វេ ទេវា ជន្យា ឯឡម្ភតា អវិញ្ញា
ហត្ថសំវាចិកា ន បដិពលា សុភាសិតទុត្តាសិតានិ
អត្តមញ្ញាតំ សព្វេ ទេវា ន ពុទ្ធិ បសដ្ឋា ន
ធម្មេ បសដ្ឋា ន សង្ឃេ បសដ្ឋា ន ពុទ្ធិ ភកវន្តិ
បយុវនាសន្តិ ន ពុទ្ធិ ភកវន្តិ បញ្ចំ បុត្តន្តិ ន
ពុទ្ធិន ភកវតា បញ្ចា វិសដ្ឋិតេ អត្តមនា សព្វេ
ទេវា កម្មារវណោន សមដ្ឋានតា កិលេសារវណោន
សមដ្ឋានតា វិចារវណោន សមដ្ឋានតា អស្សនា
អច្ឆន្តិកា ទុប្បញ្ញា អកញ្ចា និយាមំ ឡិក្កមិតំ កុ-
សលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ សព្វេ ទេវា មាតុយា-
តកា បិតុយាតកា អរហន្តយាតកា រុហិរុប្បាទកា
សង្ឃកេទកា សព្វេ ទេវា ចាណាតិចាតិដោ អទិញ្ញា-
នាយិដោ កាមេសុ មិច្ឆាចារិដោ មុសាវាទិដោ បិសុ-
ណាវាថា វេសុសាវាថា សម្មប្បលាបិដោ អភិជ្ឈាលុដោ

ព្រហ្មបរិយកថា

(២៥៥) ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មបរិយធម៌^(១) ក្នុងពួកទេវតា មិន
មានទេព ។ អើ ។ ពួកទេវតាទាំងអស់ សុទ្ធតែល្ងង់ ខ្លៅ មិនចេះ
ដឹង ប្រកបដោយការពោល ដោយវែង (ដូចមនុស្សគ) មិនអង្គ
អាច ដើម្បីដឹងនូវសេចក្តីនៃសុភាសិតនិងទុក្ខាសិតបាន ពួកទេវតាទាំង
អស់ មិនជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ មិនជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ មិនជ្រះថ្លាក្នុងព្រះ
សង្ឃ មិនចូលទៅអង្គុយជិតព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនសួរនូវប្រស្នា
នឹងព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលបើប្រស្នាដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដោះ
ស្រាយហើយ មិនរីករាយ ពួកទេវតាទាំងអស់ ប្រកបដោយកម្មជាន់
ប្រកបដោយកិលេសជាន់ ប្រកបដោយវិបាកជាន់ មិនមានសព្វ
មិនមានធន្ទៈ មិនមានប្រាជ្ញា មិនគួរប៉ះកាន់សម្មតនិយាម ក្នុងកុសល-
ធម៌ទាំងឡាយ ពួកទេវតាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្លាប់មាតា សម្លាប់បិតា
សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ជាអ្នកធ្វើព្រះលោហិតរបស់ព្រះពុទ្ធ ឲ្យកើតឡើង
ជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ពួកទេវតាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកកាន់
យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ជា
អ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នកមានវចាសិកស្ស័ត ជាអ្នកមានវចា អាគ្រក់
ជាអ្នកពោលពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមានអភិជ្ឈាជាប្រក្រតី

១ មាន ២ គឺបម្រើមគ្គ ១ បព្វជ្ជា ១ ។ អដ្ឋកថា ។

បរិយាយនិកាយ

ព្យាបន្តចិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋិកាតិ ។ ន ហេរិ វត្ត(្ល)
 ។ បេ ។ ននុ អត្ថំ ទេវំ អនិទ្យា អនេទ្យ-
 ម្ភតា វិញ្ញា ន ហត្ថសិវាចិកា បដិពលា សុភា-
 សីតទិញ្ញាសីតានំ អត្តមញ្ញាតំ អត្ថំ ទេវំ ពុទ្ធ
 បសញ្ញា ធម្មេ បសញ្ញា សង្ខេ បសញ្ញា ពុទ្ធិ ភក្កវន្តំ
 បយុវនាសន្តំ ពុទ្ធិ ភក្កវន្តំ បញ្ចំ បុច្ឆន្តំ ពុទ្ធន
 ភក្កវតា បញ្ចា វិសុទ្ធិតេ អត្តមនា ហោន្តំ អត្ថ
 ទេវំ ន កម្មារវណេន សមញ្ញាកតា ន កិលេ-
 សារវណេន សមញ្ញាកតា ន វិហាការវណេន ស-
 មញ្ញាកតា សន្ធា ធន្តិកា បញ្ចវន្តោ ភញ្ញា និយាមំ
 ឌីក្កមិកំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មតំ អត្ថំ ទេវំ
 ន មាតុយាតកា ន បិតុយាតកា ន អវហន្តយា-
 តកា ន វុហវុប្បាទិកា ន សង្ឃកេទិកា អត្ថ
 ទេវំ ន ចាលាតិចាតិចោ ន អទិញ្ញាណយិចោ ន
 កាមេសុ មិច្ឆាចារិចោ ន មុសាវាទិចោ ន បិសុ-
 ណាវាចា ន វេសុវាចា ន សម្មប្បលាបិចោ ន
 អភិជ្ឈាលុចោ អព្យាបន្តចិត្តា សម្មាទិដ្ឋិកាតិ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ជាអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងពួកទេវតា មិនល្ងង់ មិនខ្លៅ ចេះដឹង
 មិនប្រកបដោយការពោលដោយដៃ (ដូចមនុស្សគេទេ) អាចដើម្បី
 ដឹងនូវសេចក្តីនៃសុភាសិតនិងទុក្ខាសិតបាន ពួកទេវតា ជ្រះថ្លាក្នុង
 ព្រះពុទ្ធ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ តែងចូលទៅអង្គុយ
 ជិតព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ សួរនូវប្រស្នានឹងព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលបើ
 ប្រស្នា ដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដោះស្រាយហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ
 ពួកទេវតា មិនប្រកបដោយកម្មជារនាំង មិនប្រកបដោយកិលេសជា
 រនាំង មិនប្រកបដោយវិបាកជារនាំង មានសព្វ មានឆន្ទៈ មាន
 បញ្ញា គួរដើម្បីចុះកាន់សម្មត្តនិយាម ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ពួក
 ទេវតា មិនសម្លាប់មាតា មិនសម្លាប់បិតា មិនសម្លាប់ព្រះអរហន្ត
 មិនធ្វើព្រះលោហិតរបស់ព្រះពុទ្ធឱ្យកើតឡើង មិនបំបែកសង្ឃ ពួក
 ទេវតា មិនសម្លាប់សត្វ មិនកាន់យកនូវទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ មិន
 ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនពោលពាក្យកុហក មិនមានវាចា
 សិកសៀត មិនមានវាចាអាក្រក់ មិនពោលពាក្យរោយរាយឥតប្រ-
 យោជន៍ មិនមានអភិជ្ឈាជាប្រក្រតី មានចិត្តមិនព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិប្តូ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមត្តា ។ ហញ្ញំ អត្ថំ ទេវំ អដឡ្ហ អនេឡ្ហម្ភតា
 វិញ ឧ ហត្ថសិវាវិកា បដិពលា សុភាសិតទុញ្ញា-
 សំតាជំ អត្តមញ្ញាតំ ។ បេ ។ អត្ថំ ទេវំ តុទ្ធ
 បសញ្ញា ។ ប ។ សឡាទិដ្ឋិកា នោ វត វេ វត្តព្វ
 នត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។

[២៥៦] អត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។

អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ បព្វជ្ជា មុណ្ណិយំ កាសា-
 វជារណា បត្តជារណា ទេវេសុ សឡាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុកំ
 ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៥៧] ទេវេសុ បព្វជ្ជា នត្ថិតិ ។ នត្ថំ

ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ អត្ថំ
 បព្វជ្ជា តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ថ នត្ថំ បព្វ-
 ជ្ជា នត្ថំ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វ ។ បេ ។ យត្ថ អត្ថំ បព្វជ្ជា តត្ថេវ

អភិធម្មចំណីក កថាវគ្គ

អើ ។ បើពួកទេវតា មិនល្ងង់ មិនខ្មៅ ចេះដឹង មិនប្រកបដោយ
ការពោលដោយដៃ (ដូចជាមនុស្សគ្រោះទេ) អាចដើម្បីជំនុំសេចក្តីនៃ
សុភាសិតនិងទុក្ខាសិត ។ បេ ។ ពួកទេវតា ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ
។ បេ ។ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការប្រ-
ព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងទេវលោក មិនមាន ដូច្នោះឡើយ ។

[២៥៦] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មានឬ ។

អើ ។ បព្វជ្ជ ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល ការទ្រទ្រង់សំពត់
កាសាវៈ ការទ្រទ្រង់បាត្រ ក្នុងពួកទេវតានោះ មានឬ ព្រះសម្មា-
សម្ពុទ្ធតាំងឡាយ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ គូរនសាវ័ក កើតក្នុង
ពួកទេវតា មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] បព្វជ្ជ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេឬ ។ ការប្រ-

ព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បព្វជ្ជ
មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានក្នុងទីនោះដែរ បព្វជ្ជ
មិនមានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បព្វជ្ជ មាន
ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ

ព្រហ្មចរិយកថា

ព្រហ្មចរិយវរសោ យត្ថ នត្ថិ បព្វជ្ជា នត្ថិ តត្ថ ព្រហ្ម-
 ចរិយវរសោតិ ។ អាមន្តា ។ យោ បព្វជ្ជតិ តស្ស្ក
 ព្រហ្មចរិយវរសោ យោ ន បព្វជ្ជតិ នត្ថិ តស្ស្ក
 ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥៨] ទេវេសុ មុណ្ណិយំ នត្ថិតិ ។ នត្ថិ
 ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ថ
 អត្ថិ មុណ្ណិយំ តត្តោ ព្រហ្មចរិយវរសោ យត្ថ នត្ថិ
 មុណ្ណិយំ នត្ថិ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ អត្ថិ មុណ្ណិយំ តត្តោ ព្រហ្ម-
 ចរិយវរសោ យត្ថ នត្ថិ មុណ្ណិយំ នត្ថិ តត្ថ
 ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ អាមន្តា ។ យោ មុណ្ណា
 ហោតិ តស្ស្ក ព្រហ្មចរិយវរសោ យោ មុណ្ណា
 ន ហោតិ នត្ថិ តស្ស្ក ព្រហ្មចរិយវរសោតិ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

បព្វជានិមន្ត មិនមានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ
ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណា មិនមាន ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
នោះមាន បុគ្គលណា មិនមាន ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
នោះមិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល មិនមាន ក្នុងពួក
ទេវតាទេឬ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេឬ ។
អើ ។ ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានក្នុងទីនោះដែរ ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល
មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពនៃបុគ្គលមាន
ក្បាលត្រងោល មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានក្នុង
ទីនោះដែរ ភាពនៃបុគ្គលមានក្បាលត្រងោល មិនមានក្នុងទីណា ការ
ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ណា មានក្បាលត្រងោល ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
នោះ ក៏មានដែរ បុគ្គលណា មិនមានក្បាលត្រងោល ការប្រព្រឹត្តិ
ព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] ទេវេស្ស កាសាវជារណា នត្ថិតិ ។
 នត្ថិ ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 យត្ត អត្ថិ កាសាវជារណា តត្តេវ ព្រហ្មចរិយវា-
 សោ យត្ត នត្ថិ កាសាវជារណា នត្ថិ តត្ត ព្រហ្មចរិ-
 យវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ យត្ត
 អត្ថិ កាសាវជារណា តត្តេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ត
 នត្ថិ កាសាវជារណា នត្ថិ តត្ត ព្រហ្មចរិយវាសោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ យោ កាសាវំ ជារតិ តស្សេវ
 ព្រហ្មចរិយវាសោ យោ កាសាវំ ន ជារតិ នត្ថិ
 តស្សេ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។

[២៦០] ទេវេស្ស បត្តជារណា នត្ថិតិ ។ នត្ថិ
 ទេវេស្ស ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។ យត្ត
 អត្ថិ បត្តជារណា តត្តេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ត

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

[២៥៧] ការទ្រទ្រង់នូវសំពត់កាសាវៈ ក្នុងពួកទេវតា មិនមាន
 ទេ ។ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេ ។
 អើ ។ ការទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ មានក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូ-
 ចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ការទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ មិនមាន
 ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ
 មាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ការ
 ទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌
 ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលណា ទ្រទ្រង់សំពត់
 កាសាវៈ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មាន បុគ្គល
 ណា មិនទ្រទ្រង់សំពត់កាសាវៈ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ របស់បុគ្គល
 នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦០] ការទ្រទ្រង់បាត្រ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេ ។
 ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេ ។ អើ ។ ការទ្រទ្រង់
 បាត្រ មាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ

ព្រហ្មចរិយកថា

នត្ថំ បត្តជារណា នត្ថំ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ យត្ថ អត្ថំ បត្តជារណា
 តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យត្ថ នត្ថំ បត្តជារណា
 នត្ថំ តត្ថ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ យោ
 បត្តំ ជារេតិ តស្សេវ ព្រហ្មចរិយវាសោ យោ បត្តំ
 ន ជារេតិ នត្ថំ តស្សេ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន
 ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦១] ទេវេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធា នុប្បជ្ជន្តិ ។
 នត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។
 យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា នុប្បជ្ជន្តិ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា នុប្បជ្ជន្តិ នត្ថំ តត្ថ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា នុប្បជ្ជន្តិ តត្ថេវ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោ យត្ថ សម្មាសម្ពុទ្ធា នុប្បជ្ជន្តិ នត្ថំ តត្ថ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ លុត្តិមិយា កកវា

ព្រហ្មចរិយកថា

ការទ្រទ្រង់បាត្រ មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិន
 មាន ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការទ្រទ្រង់បាត្រ មាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន
 ក្នុងទីនោះដែរ ការទ្រទ្រង់បាត្រ មិនមាន ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណា
 ទ្រទ្រង់បាត្រ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ មាន បុគ្គល
 ណា មិនទ្រទ្រង់បាត្រ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ របស់បុគ្គលនោះ
 មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៦១) ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ មិនកើត ក្នុងពួកទេវតា
 ទេឬ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាទេឬ ។ អើ ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ក៏មាននៅ ក្នុងទីនោះដែរ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ មិនកើត
 ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ
 កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ មិនកើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ក៏មិនមានក្នុងទីនោះដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ប្រសូតក្នុងលម្អនីវ័ន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ជាតោ ពោធិយា មូលេ អភិសម្ពុទ្ធា ពារាណសីយំ
កកវតា ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ តត្ថ តត្ថោ ព្រហ្មចរិ-
យវាសោ នត្តញ្ញាត្រ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហោរិ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២២] ទេវេសុ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិតំ ។
នត្ថ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិតំ តត្ថោ ព្រហ្មចរិយ-
វាសោ យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិតំ នត្ថ តត្ថ
ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិតំ តត្ថោ ព្រហ្មចរិយ-
វាសោ យត្ថ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិតំ នត្ថ តត្ថ
ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។ មជ្ឈិមេសុ ជន-
បទេសុ បច្ចេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិតំ តត្ថោ ព្រហ្មចរិ-
យវាសោ នត្តញ្ញាត្រ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន
ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវត្ថុ

(ព្រែកាំង) ហើយគ្រាស'ដឹងទៀបគល់ពោធិព្រឹក្ស ព្រះមានព្រះភាគ
 (អង្គនោះ) ទ្រង់ញ៉ាំងធម្មចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងក្រុងពាណសី ការ
 ប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះ ។ ដែរ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូ-
 ចរិយធម៌ ក្នុងទីដទៃ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(២៦២) ព្រះបច្ចេកសមុទទាំងឡាយ មិនកើត ក្នុងពួកទេវតា
 ឡើយ ។ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានឡើយ ។ អើ ។
 ព្រះបច្ចេកសមុទទាំងឡាយ កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌
 ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ព្រះបច្ចេកសមុទទាំងឡាយ មិនកើត ក្នុងទីណា
 ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរឡើយ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះបច្ចេកសមុទទាំងឡាយ កើត ក្នុងទីណា
 ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ ព្រះបច្ចេកសមុទទាំង
 ឡាយ មិនកើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុង
 ទីនោះដែរឡើយ ។ អើ ។ ព្រះបច្ចេកសមុទទាំងឡាយ កើត ក្នុងមជ្ឈិម-
 ជនបទ ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ មានតែក្នុងទីនោះឯង ការប្រព្រឹត្តិ
 ត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងទីឯទៀត មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយាវង

[២៦៣] ទេវេសុ សាវកយុកំ ទុប្បជ្ជតីតិ ។
 នត្តិ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 យត្ត សាវកយុកំ ទុប្បជ្ជតិ តត្ថវ ព្រហ្មចរិយវា-
 សោ យត្ត សាវកយុកំ ទុប្បជ្ជតិ នត្តិ តត្ត ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ យត្ត
 សាវកយុកំ ទុប្បជ្ជតិ តត្ថវ ព្រហ្មចរិយវាសោ
 យត្ត សាវកយុកំ ទុប្បជ្ជតិ នត្តិ តត្ត ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោតិ ។ អាមន្តា ។ មគទេសុ សាវកយុកំ
 ទុប្បជ្ជិ តត្ថវ ព្រហ្មចរិយវាសោ នត្តញ្ញត្រ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៤] អត្តិ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ សព្វទេវេសុ អត្តិ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៥] អត្តិ មនុស្សេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ សព្វមនុស្សេសុ អត្តិ ព្រហ្មចរិយ-
 វាសោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

[២៦៣] គូនៃសាវ័ក មិនកើត ក្នុងពួកទេវតាទេ ។ ការ
 ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានទេ ។ អើ ។
 គូនៃសាវ័ក កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន
 ក្នុងទីនោះដែរ គូនៃសាវ័ក មិនកើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គូនៃសាវ័ក កើត ក្នុងទីណា ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ក្នុងទីនោះដែរ គូនៃសាវ័ក មិនកើត ក្នុងទីណា
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មិនមាន ក្នុងទីនោះដែរ ។ អើ ។
 គូនៃសាវ័ក កើត ក្នុងដែនមគធៈ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មានតែក្នុង
 ដែនមគធៈនោះឯង ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងទីដទៃទៀត មិនមាន
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៤] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មានឬ ។
 អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងពួកទេវតាទាំងអស់ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៥] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងពួកមនុស្សឬ ។
 អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងមនុស្សទាំងអស់ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ដ៏ល្អ រាជវង្ស

[២៦៦] អត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្តេសុ ទេវេសុ អត្ថំ ព្រហ្ម-
ចរិយវាសោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៧] អត្ថំ មនុស្សេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
អាមត្តា ។ បច្ចុន្តិមេសុ ជនបទេសុ អត្ថំ ព្រហ្ម-
ចរិយវាសោ មិលក្ខេសុ អវិញ្ញាតាវេសុ យត្ថ នត្ថ
កតិ កិក្ខុនិ កិក្ខុនិ ឧទាសកានិ ឧទាសកា-
នន្តិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៨] អត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថិតិ ។ អសញ្ញាសត្តេសុ
ទេវេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្ម-
ចរិយវាសោ សញ្ញាសត្តេសុ^(១) ទេវេសុ អត្ថំ យត្ថ
អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន
ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទេវេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ
អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។
កត្តត្តិ កត្ត នត្ថិតិ ។ អសញ្ញាសត្តេសុ ទេវេសុ
នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោ សញ្ញាសត្តេសុ^(១) ទេវេសុ

១ ឬ អសញ្ញាសត្តេសុ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២៦៦] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន កងពួកទេវតាប្ត ។
អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន កងពួកទេវតា ពេញដោយ
អសព្វសត្វដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៧] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន កងពួកមនុស្សប្ត ។
អើ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ កងពួកមិលក្កជន ជាអ្នកមិនចេះដឹង
កងបច្ចនិមជនបទ ដែលជាជនបទមិនមានគតិរបស់ភិក្ខុ ភិក្ខុនី ទុប្បា-
សក ទុប្បាសិកាទេ តើមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ កងពួកទេវតា មានឬ ។
ប្រទេសដែលពួកទេវតាប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ប្រទេសដែល
ពួកទេវតាមិនប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានឬ ។ ទេវតាជាន់អសព្វសត្វ
មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ
ពួកទេវតាជាន់សព្វសត្វ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមានការ
ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កង
ពួកទេវតា មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្ម-
ចរិយធម៌ខ្លះឬ ។ អើ ។ ចុះមានកងទ័ណា មិនមានកងទ័ណា ។ ទេវតា
ជាន់អសព្វសត្វ មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ទេវតាជាន់សព្វសត្វ

ព្រហ្មចរិយភា

អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អសញ្ញាសត្តេសុ ទេវេសុ
 នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ សញ្ញាសត្តេសុ^(១)
 ទេវេសុ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។
 សញ្ញាសត្តេសុ^(១) ទេវេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្តេសុ ទេវេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិ-
 យវាសោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៧] អត្ថំ មនុស្សេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថិតិ ។ បច្ចុន្តិមេសុ
 ជនបទេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោ មិលក្ខេសុ អវិញ្ញាណេសុ យត្ថ នត្ថំ
 កតិ កិក្ខុនំ កិក្ខុនំ ឧទាសកានំ ឧទាសកានំ
 មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ យត្ថ
 នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។

[២៧០] មនុស្សេសុ អត្ថំ យត្ថ អត្ថំ អត្ថំ
 យត្ថ នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។
 កត្តត្ថិ កត្ត នត្ថិតិ ។ បច្ចុន្តិមេសុ ជនបទេសុ
 នត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោ មិលក្ខេសុ អវិញ្ញាណេសុ
 យត្ថ នត្ថំ កតិ កិក្ខុនំ កិក្ខុនំ ឧទាសកានំ

១ ម. អសញ្ញាសត្តេសុ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ប្តូរ ។ ទេវតាជាន់អសព្វាសត្វ មិនមាន
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ប្តូរ ។ អើ ។ ទេវតាជាន់សព្វាសត្វ មិន
 មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ ទេវតាជាន់សព្វាសត្វ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ប្តូរ ។
 អើ ។ ទេវតាជាន់អសព្វាសត្វ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ប្តូរ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៧] ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមនុស្ស មានប្តូរ ។
 ប្រទេសដែលពួកមនុស្ស ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មាន ប្រទេស
 ដែលពួកមនុស្ស មិនប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក៏មានប្តូរ ។ ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមិលក្នុងន ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន-
 មជនបទ ដែលជាជនបទមានគតិរបស់ភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
 មួយទៀត ក្នុងមជ្ឈិមជនបទ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមាន
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

[២៧០] ក្នុងពួកមនុស្ស មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះ មិនមាន
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ខ្លះប្តូរ ។ អើ ។ ចុះមានក្នុងទីណា មិនមានក្នុងទី
 ណា ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមិលក្នុងន ជាអ្នកមិនចេះដឹង
 មិនមានក្នុងបច្ចុប្បន្នមជនបទ ដែលជាជនបទមិនមានគតិរបស់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ឧបាសិកានំ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ អត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ ។ បច្ចុទ្ទិមេសុ ជនបទេសុ នត្ថំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោតិ មិលក្ខេសុ អវិញ្ញាតារេសុ យត្ថំ នត្ថំ
 កតិ កិក្ខុនំ កិក្ខុនំ ឧបាសិកានំ ឧបាសិកា-
 នន្តិ ។ អាមន្តា ។ មជ្ឈិមេសុ ជនបទេសុ នត្ថំ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ មជ្ឈិមេសុ
 ជនបទេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុទ្ទិមេសុ ជនបទេសុ អត្ថំ ព្រហ្មចរិយវាសោ មិ-
 លក្ខេសុ អវិញ្ញាតារេសុ យត្ថំ នត្ថំ កតិ កិក្ខុនំ
 កិក្ខុនំ ឧបាសិកានំ ឧបាសិកានន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧០] អត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្តំ វត្តំ កកវតា តីហិ កិក្ខុវេ ហិទេហិ
 ជម្ពីបកា មនុស្សិ ឧត្តរក្សុកេ ច មនុស្សំ
 អធិក្កណ្ណន្តិ ទេវេ ច តាវត្តិសេ ។ កតមេហិ តីហិ ។
 ស្វរា សតិមន្តោ ឥធ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ អត្តោ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ នត្ថំ ទេវេសុ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ សាវត្តិយំ វត្តំ កកវតា ឥធ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ទបាសក ទបាសិកា ក្នុងមជ្ឈិមដនបទ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ឬ ។ ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមិលកុដន ជាអ្នកមិនចេះដឹង
 មិនមាន ក្នុងបច្ចុទ្ទិមដនបទ ដែលជាជនបទមិនមានគតិ របស់ពួកភិក្ខុ
 ភិក្ខុនី ទបាសក ទបាសិកាឬ ។ អើ ។ ក្នុងមជ្ឈិមដនបទ មិនមានការ
 ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ក្នុង
 មជ្ឈិមដនបទ មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ឬ ។ អើ ។ ការ
 ប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងពួកមិលកុដន ជាអ្នកមិនចេះដឹង មានក្នុង
 បច្ចុទ្ទិមដនបទ ដែលជាជនបទមានគតិ របស់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ទបាសក
 ទបាសិកាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧១] ក្នុងពួកទេវតា មានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្ស
 នៅក្នុងជម្ងឺប គ្របសង្កត់ នូវពួកមនុស្សនៅក្នុងទុក្ខករទ្វីបផង នូវពួក
 ទេវតាជាន់គាវត្តីផង ដោយហេតុព្យ យ៉ាង ។ ហេតុទាំង ៣ នោះ
 តើដូចម្តេច ។ ក្នុងជម្ងឺបនេះ ពួកមនុស្សជាអ្នកភ្ញៀវក្លា ១ មានសតិ ១
 ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ ១ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រពិតឬ ។
 អើ ។ បើដូច្នោះ ក្នុងពួកទេវតា មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌
 ទេឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ក្នុងក្រងសាវត្ថីថា ការប្រព្រឹត្តិ

ព្រហ្មចរិយកថា

ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អាមត្តា ។ សាវត្ថិយញ្ញោ
 ព្រហ្មចរិយវាសោ នត្តញ្ញាត្រ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ អនាតាមិស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ញោ-
 រម្មាភិយានិ សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធស្តា-
 ភិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស
 តត្ថ ឧប្បន្នស្ស កុហី ជលុប្បត្តិតិ ។ តត្ថវ ។
 ហញ្ចំ អនាតាមិស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ញោរម្មាភិយានិ
 សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធស្តាភិយានិ សញ្ញោជ-
 នានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស តត្ថ ឧប្បន្នស្ស
 តហី ជលុប្បត្តិ ធា វត រេ វត្តព្វេ នត្តិ ទេវេសុ
 ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ អនាតាមិស្ស បុគ្គលស្ស
 បញ្ញោរម្មាភិយានិ សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធស្តា-
 ភិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស
 តត្ថ ឧប្បន្នស្ស កុហី កាពោហារណំ កុហី ទុក្ខ-
 បរិញ្ញាតំ កុហី កិលេសប្បហានំ កុហី និរោធ-
 សច្ចិកិរិយា កុហី អកុប្បប្បដិវេជានិ ។ តត្ថវ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

ព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងក្រុងសាវត្ថីនេះ ដូច្នោះមែនឬ ។ អើ ។
 ចុះការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ មាន ក្នុងក្រុងសាវត្ថីតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងទីដ
 ទៀត មិនមានការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ អនាតាមិបុគ្គល បានលះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាង
 ក្រោម ៥ មិនទាន់លះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាត
 ចាកអត្តភាពនេះ ទៅកើតក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ចុះការកើតឡើងនៃ
 ផល ក្នុងទីណា ។ ការកើតឡើងនៃផល ក្នុងសុទ្ធាវសនោះឯង ។
 បើអនាតាមិបុគ្គល បានលះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ មិន
 ទាន់លះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាតចាកអត្តភាពនេះ
 ទៅ បានទៅកើតក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ការកើតឡើងនៃផល ក៏ក្នុង
 សុទ្ធាវសនោះឯង ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការប្រព្រឹត្តិ
 ព្រហ្មចរិយធម៌មិនមាន ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នោះទេ ។ អនាតាមិបុគ្គល
 បានលះសព្វោជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ មិនទាន់លះសព្វោជនៈ
 ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាតចាកអត្តភាពនេះទៅ បានទៅកើតក្នុង
 ជាន់សុទ្ធាវសនោះ ចុះការដាក់ចុះនូវការក្នុងទីណា ការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ
 ក្នុងទីណា ការលះកិលេសក្នុងទីណា ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ ក្នុង
 ទីណា ការចាក់ចុះនូវធម៌មិនកំរើកក្នុងទីណា ។ ក្នុងសុទ្ធាវសនោះឯង ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

ហត្ថំ អនាតាមិស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចោរម្ភាភិយានិ
 សញ្ញោជនានិ បហីនានិ បញ្ចុទ្ធភាភិយានិ សញ្ញា-
 ជនានិ អប្បហីនានិ ឥតោ ចុតស្ស តត្ថ ឧប្បន្ន-
 ស្ស តហី អកុប្បប្បដិវេនោ លោ វត វេ វត្ថុព្រ
 នត្ថំ ទេវេសុ ព្រហ្មចរិយវសោតិ ។ អនាតាមិស្ស
 បុគ្គលស្ស បញ្ចោរម្ភាភិយានិ សញ្ញោជនានិ បហី-
 នានិ បញ្ចុទ្ធភាភិយានិ សញ្ញោជនានិ អប្បហីនានិ
 ឥតោ ចុតស្ស តត្ថ ឧប្បន្នស្ស តហី ដលុប្បត្តិ
 តហី កាពហារណំ តហី ទុក្ខបរិញ្ញាតំ តហី កិ-
 លេសប្បហានំ តហី និរោធសច្ឆិកវិយា តហី
 អកុប្បប្បដិវេនោ កេនជ្ឈេន វទេសិ នត្ថំ ទេវេសុ
 ព្រហ្មចរិយវសោតិ ។ ហន្ត ហិ អនាតាមិ បុគ្គ-
 លោ ឥធ ភាវិតេន មក្កេន តត្ថ ដលំ សច្ចិ-
 ករោតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បើអនាគាមិបុគ្គល បានលះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥
មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះច្បាប់ចាកអត្តភាព
នេះទៅ បានទៅកើត ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសានោះ ការគ្រោសដឹងនូវធម៌
មិនកម្រើក ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសានោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ មិនមាន ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នោះ
ទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល បានលះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាង
ក្រោម ៥ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាងលើ ៥ លុះ
ច្បាប់ចាកអត្តភាពនេះទៅ បានទៅកើត ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសានោះ ការ
កើតឡើងនៃផល ក៏ក្នុងទីនោះ ការដាក់ចុះនូវភារៈ ក្នុងទីនោះ ការ
កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ក្នុងទីនោះ ការលះកិលេស ក្នុងទីនោះ ការធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ ក្នុងទីនោះ ការចាក់ធ្លុះនូវធម៌មិនកម្រើក ក្នុងទីនោះ
អ្នកនិយាយថា ការប្រព្រឹត្តិត្រហូចរិយធម៌ ក្នុងពួកទេវតា មិនមាន
ដូច្នោះ តើដោយសេចក្តីដូចម្តេច ។ បើដូច្នោះមានតែ អនាគាមិ-
បុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសានោះ ។

ព្រហ្មចរិយាភិ

(២៧២) អនាតាមី បុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន
 មក្កេន តត្ថ ដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោ-
 តាមន្តោ បុគ្គលោ តត្ថ ភាវិតេន មក្កេន ឥធិ ដលំ
 សច្ចិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនា-
 តាមី បុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន មក្កេន តត្ថ ដលំ
 សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សកតាតាមី បុគ្គលោ
 ឥធិ បរិនិព្វាយបុគ្គលោ តត្ថ ភាវិតេន មក្កេន ឥធិ
 ដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 សោតាមន្តោ បុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន មក្កេន ឥធិ
 ដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមី បុគ្គ-
 លោ តត្ថ ភាវិតេន មក្កេន តត្ថ ដលំ សច្ចិក-
 រោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកតាតាមី
 បុគ្គលោ ឥធិ បរិនិព្វាយបុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន
 មក្កេន ឥធិ ដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
 អនាតាមី បុគ្គលោ តត្ថ ភាវិតេន មក្កេន តត្ថ
 ដលំ សច្ចិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

[២៧២] អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះឬ ។ អើ ។ សោតា-
 បន្ទបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ផល ក្នុងលោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះឬ ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល
 ជាបុគ្គលបរិនិព្វាន ក្នុងលោកនេះ មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនោះ
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងលោកនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្ទបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោក
 នេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងលោកនេះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិ-
 បុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ជាបុគ្គលបរិនិព្វាន ក្នុងលោក
 នេះ មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនេះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល
 ក្នុងលោកនេះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ
 ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវាសនោះ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៧៣] ឥធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស បុគ្គលស្ស
 មត្តោ ច ភាវីយតិ ន ច កិលេសា បហ័យន្តិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិជលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស មត្តោ ច ភាវីយតិ ន ច
 កិលេសា បហ័យន្តិតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។
 ឥធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស បុគ្គលស្ស មត្តោ ច ភាវីយតិ
 ន ច កិលេសា បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ សកគណ-
 តាមិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។
 អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស មត្តោ
 ច ភាវីយតិ ន ច កិលេសា បហ័យន្តិតិ ។
 ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៧៤] សោតាបត្តិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អប្បព្វំ អចរិមំ មត្តោ ច ភាវី-
 យតិ កិលេសា ច បហ័យន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ឥធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស បុគ្គលស្ស អប្បព្វំ អចរិមំ
 មត្តោ ច ភាវីយតិ កិលេសា ច បហ័យន្តិតិ ។
 ន ហោរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ សកគណតាមិជល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

(២៧៣) បុគ្គល ដែលសម្រេចដោយការលះ ក្នុងលោកនេះ គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិនទាន់លះកិលេសប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិ-
 បត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិន
 ទាន់លះកិលេសប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 សម្រេចដោយការលះ ក្នុងលោកនេះ គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិនទាន់
 លះកិលេសប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 សកទាតាមិផល ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 អរហត្ត គ្រាន់តែចម្រើនមគ្គ តែមិនទាន់លះកិលេសប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧៤) បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតា-
 បត្តិផល ចម្រើនមគ្គផង លះកិលេសផង ដំណាលគ្នាប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គលសម្រេចដោយការលះ ក្នុងលោកនេះ ចម្រើនមគ្គផង លះកិលេស
 ផង ដំណាលគ្នាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតាមិផល ។ បេ ។

ព្រហ្មចរិយកថា

អរហត្តដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
អប្បព្វំ អចរិមំ មត្តោ ច ភារិយតិ កិលេសា ច
បហ័យន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សធិ វិហាយនិដ្ឋស្ស
បុគ្គលស្ស អប្បព្វំ អចរិមំ មត្តោ ច ភារិយតិ
កិលេសា ច បហ័យន្តីតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៥] អនាតាមិ បុគ្គលោ កតករណីយោ
ភារិតភារិនោ តត្ថ ឧបបជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ អ-
រហា ឧបបជ្ជតីតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហា
ឧបបជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ បុណ្ណ-
វោតិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អរហតោ
បុណ្ណវោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ភវេន ករិ
កច្ចតិ កតិយា កតិ កច្ចតិ សំសារេន សំសារិ
កច្ចតិ ឧបបត្តិយា ឧបបត្តិ កច្ចតីតិ ។ ន ហោរិ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៦] អនាតាមិ បុគ្គលោ កតករណីយោ
ភារិតភារិនោ អនោហដភារោ តត្ថ ឧបបជ្ជតីតិ ។
អាមន្តា ។ ភារោហរណាយ បុណ្ណ មក្កំ ភារិតីតិ ។
ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មបរិយកថា

បុគ្គលប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្ត ចម្រើនមគ្គផង លះ
 កិលេសផង ដំណាលគ្នាឬ ។ អើ ។ បុគ្គលសម្រេចដោយការលះ
 ក្នុងលោកនេះ ចម្រើនមគ្គផង លះកិលេសផង ដំណាលគ្នាឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៥] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មាន
 ភាវនាអប់រំហើយ កើតឡើង ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត កើតទៀតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងណានេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កើតទៀតឬ ។ អើ ។ ភព្វថ្មីនៃព្រះអរហន្ត
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភព្វថ្មីនៃព្រះ
 អរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ទៅកាន់ភពដោយភព ទៅ
 កាន់គតិដោយគតិ ទៅកាន់សំសារដោយសំសារ ទៅកាន់ឧបបត្តិដោយ
 ឧបបត្តិ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៦] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មាន
 ភាវនាអប់រំហើយ តែមានការមិនទាន់ជាក់ចុះ ទៅកើត ក្នុងជាន់
 សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បី
 ជាក់ចុះនូវភាវៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[២៧៧] អនាតាមី បុគ្គលោ កតករណីយោ
 ភាវិតភាវនោ អបរិញ្ញាតទុក្ខោ អប្បហំនក្កិលសោ
 អសច្ចិកតនិរោជោ អប្បដិវដ្ឋាកុប្បោ តត្ថ ឧបបដ្ឋ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ អកុប្បប្បដិវេនាយ បុន មក្កំ
 ភាវេតីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៨] អនាតាមី បុគ្គលោ កតករណីយោ
 ភាវិតភាវនោ អនោបាជភារោ តត្ថ ឧបបដ្ឋតីតិ ន
 ច ភារោហរណាយ បុន មក្កំ ភាវេតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អនោបាជភារោ ច តត្ថ បរិនិព្វាយតិ ។
 ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ អនាតាមី បុគ្គលោ កតករ-
 ណីយោ ភាវិតភាវនោ អបរិញ្ញាតទុក្ខោ អប្បហំ-
 នក្កិលសោ អសច្ចិកតនិរោជោ អប្បដិវដ្ឋាកុប្បោ
 តត្ថ ឧបបដ្ឋតី ន ច អកុប្បប្បដិវេនាយ បុន មក្កំ
 ភាវេតីតិ ។ អាមន្តា ។ អប្បដិវដ្ឋាកុប្បោ ច
 តត្ថ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២៧៧] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មាន
 ភាវនាអប់រំហើយ តែមានទុក្ខមិនទាន់កំណត់ដឹង មានកិលេសមិនទាន់
 លះ មាននិរោធមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មានអកុប្បធម៌ មិនទាន់
 ចាក់ធ្លុះ វែមនកើតឡើង ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អើ ។ អនាគា-
 មិបុគ្គល ចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បីចាក់ធ្លុះ នូវអកុប្បធម៌ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] អនាគាមិបុគ្គល មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានភាវនា
 អប់រំហើយ តែមានភារៈមិនទាន់ជាក់ចុះ កើតឡើង ក្នុងជាន់សុទ្ធាវស
 នោះ តែមិនទាន់ចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បីជាក់ចុះនូវភារៈទេឬ ។ អើ ។ ចុះ
 អនាគាមិបុគ្គល មានភារៈមិនទាន់ជាក់ចុះ តើបរិនិព្វាន ក្នុងជាន់សុទ្ធ-
 វាសនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល
 មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានភាវនាអប់រំហើយ តែមានទុក្ខមិនទាន់
 កំណត់ដឹង មានកិលេសមិនទាន់លះ មាននិរោធមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ មានអកុប្បធម៌ មិនទាន់ចាក់ធ្លុះ វែមនទៅកើត ក្នុងជាន់សុទ្ធាវស
 នោះ តែមិនបានចម្រើនមគ្គទៀត ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអកុប្បធម៌ឬ ។
 អើ ។ ចុះអនាគាមិបុគ្គល មានអកុប្បធម៌ មិនទាន់ត្រាស់ដឹង តើបរិ-
 និព្វាន ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧទិសោកថា

យថា មិគោ សល្លេន វិទ្ធោ ទ្វារម្បី កន្តា កាលំ
 ករោតិ ឃវមេវ អនាតាមី បុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន
 មក្កេន ភត្ត ដលំ សង្កិករោតីតិ ។ យថា មិគោ
 សល្លេន វិទ្ធោ ទ្វារម្បី កន្តា សសល្លោវ កាលំ
 ករោតិ ឃវមេវ អនាតាមី បុគ្គលោ ឥធិ ភាវិតេន
 មក្កេន ភត្ត សសល្លោវ បរិទិព្វាយតីតិ ។ ន ហេវិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

ព្រហ្មបរិយកថា ។

ឧទិសោកថា

[២៧៧] ឧទិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបត្តិដលសង្កិករិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ ទុក្ខទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ សក្កា-
 យទិដ្ឋី វិចិកិច្ចំ សីលព្វតបរាមាសំ តទេកដ្ឋេ ច
 កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
 សោតាបន្នោ ឯកទេសំ ន សោតាបន្នោ ឯក-
 ទេសំ សោតាបត្តិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិកតោ
 សង្កិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា

ឧទិសោកថា

សត្វម្រឹគ ដែលត្រូវសម្មត បោលទៅកាន់ទីធ្លាយ ហើយស្លាប់ទៅយ៉ាង
 ណា អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវផល ក្នុងជាន់សុទ្ធាវសនោះ ក៏យ៉ាងនេះដែរ ។ សត្វ
 ម្រឹគ ដែលត្រូវសម្មត បោលទៅកាន់ទីធ្លាយ ហើយស្លាប់ទាំងសរ
 យ៉ាងណា អនាគាមិបុគ្គល មានមគ្គចម្រើនហើយ ក្នុងលោកនេះ
 ហើយបរិនិព្វាន ក្នុងជាន់សុទ្ធាវស ដូចជាម្រឹគស្លាប់ទាំងសរ យ៉ាង
 នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ព្រហ្មចរិយកថា ។

ឧទិសោកថា

(២៧៧) បុគ្គលលះកិលេស ដោយចំណែក ។ ឬ ។ អើ ។
 បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបន្តផល តើលះអ្វី
 ដោយការឃើញនូវទុក្ខ ។ លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុថា សីលព្វតប-
 រាមាសៈ នឹងកិលេស ដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយនឹង
 សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុថា នឹងសីលព្វតបរាមាសៈនោះ ។ សោតាបន្តបុគ្គល
 ចំណែកមួយ មិនមែនសោតាបន្តបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គលដល់
 នូវសោតាបន្តផល ដែលបានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាលត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ
ឯកទេសំ សត្តក្ខត្តិបរមោ កោលំកោលោ ឯក-
វីដី ពុទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមម្ពាគតោ ធម្មេ ។ បេ ។
សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាគ-
តោ ឯកទេសំ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ន សមម្ពា-
គតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ សមុទយ-
ទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ សក្កាយទិដ្ឋី ជហតិ
វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វតបរមាសំ តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ
ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សោតាមន្តោ
ឯកទេសំ ន សោតាមន្តោ ។ បេ ។ ឯកទេសំ
អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាគតោ ឯកទេសំ
អរិយកន្តេហិ សីលេហិ ន សមម្ពាគតោតិ ។ ន
ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ និរោធនទស្សនេន កី ជហតី-
តិ ។ វិចិត្តិច្ឆំ ជហតិ សីលព្វតបរមាសំ តទេកដ្ឋេ
ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
សោតាមន្តោ ឯកទេសំ ន សោតាមន្តោ ។ បេ ។
ឯកទេសំ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមម្ពាគតោ

អរិយធម៌បំណង កថាវិញ្ញាណ

ដែលមិនពាល់គ្រូ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ សត្វកតំបរមបុគ្គល
 កាលកាលបុគ្គល ឯកតិជ្ជបុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយ មិនប្រកបដោយអរិយកន្ត-
 សីល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិ-
 កិច្ចា និងសីលពូតបរាមាសៈ ទាំងលះពួកកិលេស ដែលជាចំណែកមួយ
 តាំងនៅជាមួយនឹងសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចា និងសីលពូតបរាមាសៈនោះ ។
 សោតាបន្ថបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសោតាបន្ថបុគ្គល ចំណែកមួយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយ បុគ្គលមិន
 ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។
 លះវិចិកិច្ចា និងសីលពូតបរាមាសៈ ទាំងលះកិលេស ដែលជាចំណែក
 មួយ តាំងនៅជាមួយនឹងវិចិកិច្ចា និងសីលពូតបរាមាសៈនោះ ។ សោ-
 តាបន្ថបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសោតាបន្ថបុគ្គល ចំណែកមួយ
 ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយ បុគ្គល

ឧទេសោកថា

ឯកទេសំ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ ន សមញ្ញក-
 តោតិ ។ ន ហេរិំ វត្តោ ។ បេ ។ មក្កទស្សនេន
 កី ជហតីតិ ។ សីលព្វតបរាមាសំ តទេកដ្ឋេ ច
 កិលេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សោតាបញ្ញោ
 ឯកទេសំ ន សោតាបញ្ញោ ឯកទេសំ សោតាបត្តិ-
 ដលប្បត្តោ បដិលោោ អនិកតោ សង្ខិកតោ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯក-
 ទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯកទេសំ
 សត្តក្ខត្តិបរមោ កោលំកោលោ ឯកវិដិ ពុទ្ធ
 អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញកតោ ធម្ម ។ បេ ។ សង្ខេ
 ។ បេ ។ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ សមញ្ញកតោ ឯ-
 កទេសំ អរិយកន្តោហំ សីលេហំ ន សមញ្ញ-
 កតោតិ ។ ន ហេរិំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៨០] សកទាតាមិដលសង្ខិកិរិយាយ បដិ-
 បញ្ញោ បុគ្គលោ ទុក្កទស្សនេន កី ជហតីតិ ។
 ឌីឡារិកំ កាមរាគំ ជហតិ ឌីឡារិកំ ព្យាណទិ
 តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។
 ឯកទេសំ សកទាតាមី ឯកទេសំ ន សកទាតាមី

ឧទិសោកថា

មិនប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវមគ្គុស្ថ ។
 លះសីលពូតបរមាសៈ ទាំងលះពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹង
 សីលពូតបរមាសៈនោះ ។ សោតាបន្តបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែន
 សោតាបន្តបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវសោតាបត្តិផល
 បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់
 ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយនាម-
 កាយ ចំណែកមួយ សត្វកតំបរមបុគ្គល កោលំកោលបុគ្គល ឯកតិដិ-
 បុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ដែលប្រកបដោយអរិយកន្ត-
 សីល ចំណែកមួយ បុគ្គលមិនប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ចំណែក
 មួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨០) បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសកទាតាមិផល
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវមគ្គុស្ថ ។ លះកាមរាគដ៏គ្រោតគ្រោត លះ
 ព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេស ដែលជាចំណែកមួយ តាំង
 នៅជាមួយនឹងកាមរាគ និងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ចំណែក
 មួយ មិនមែនជាសកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គលបានដល់នូវ

អភិធម្មប្រដិកោ កថាវគ្គ

ឯកទេសំ សកទាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ
 អធិគតោ សច្ចិគតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន
 ដុសិត្វា វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា
 វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សមុទយ-
 ទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ ឌីឡ្យវិកំ កាមរាគំ
 ជហតិ ឌីឡ្យវិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ ច កិលេ-
 សេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សកទា-
 តាមិ ឯកទេសំ ន សកទាតាមិ ឯកទេសំ សក-
 ទាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិគតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ និរោធនស្សនេន កី
 ជហតីតិ ។ ឌីឡ្យវិកំ ព្យាបាទំ ជហតិ តទេកដ្ឋេ
 ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
 សកទាតាមិ ឯកទេសំ ន សកទាតាមិ ឯកទេសំ
 សកទាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិ-
 គតោ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហា-
 រតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សកទាតាមិផល បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ
ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវសមុទេយសច្ច ។ លះកាមរាគ
ដ៏គ្រោតគ្រោត លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេសដែលជា
ចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយនឹងកាមរាគនិងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតា-
មិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល
ដល់នូវសកទាតាមិផល បានចំពោះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់
ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ លះព្យាបាទ
ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយ
នឹងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនសកទាតា-
មិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវសកទាតាមិផល បានចំពោះ
បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាម-
កាយ ចំណែកមួយ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយឬ ។

ឧទិសោកថា

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ មក្កទស្សនេន កី ជហ-
 តីតិ ។ ឌុឡារិកំ ព្យាបាទំ ជហតិ (១) តទេកដ្ឋ
 ច កិលេស ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ សកទា-
 តាមី ឯកទេសំ ន សកទាតាមី ឯកទេសំ សក-
 ទាតាមីសលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ច្ហកតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតីតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៨០] អនាតាមីសលប្បត្តិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ
 បុក្កលោ ឌុក្កទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណុ-
 សហគតំ កាមរាគំ ជហតិ អណុសហគតំ ព្យាបា-
 ទំ តទេកដ្ឋ ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។
 ឯកទេសំ អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនាតាមី ឯកទេ-
 សំ អនាតាមីសលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ច្ហក-
 តោ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហា-
 រតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯក-
 ទេសំ អន្តរា បរិនិព្វាយី ឧបហត្ថ បរិនិព្វាយី

១ ឌុ. ឌុឡារិកំ ព្យាបាទំ ជហតីតិ ន ទិស្សន្តិ ។

ឱធិសោកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភើលះអ្វី ដោយការឃើញ
 នូវមគ្គុស្ស ។ លះព្យាបាទ ដ៏គ្រោតគ្រោត ទាំងលះពួកកិលេសដែល
 តាំងនៅជាមួយនឹងព្យាបាទនោះ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ
 មិនមែនសកទាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវសកទា-
 តាមិផល បានចំពោះ បានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយ ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨១] បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាតាមិផល
 ភើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវទុក្ខុស្ស ។ លះកាមរាគ ដ៏ស្រាលស្តើង
 លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្តើង ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ
 តាំងនៅជាមួយនឹងកាមរាគនិងព្យាបាទនោះ ។ អនាតាមិបុគ្គល ចំណែក
 មួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវអនា-
 តាមិផល បានចំពោះ បានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយ ចំណែកមួយ អន្តរាបរិនិព្វាយិបុគ្គល ទបហច្ចុបរិនិព្វាយិ-

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អសម្មាវចរិទ្ធិញ្ចយី សសម្មាវចរិទ្ធិញ្ចយី ឧទ្ធិសោតោ
 អកកនិដ្ឋតាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធិសោតោ អកកនិដ្ឋ-
 តាមីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ សម្មទយ-
 ទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណ្តុសហតតិ កាម-
 រកំ ជហតិ អណ្តុសហតតិ ព្យាបាទិ តទេកដ្ឋ
 ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ
 អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនាតាមី ។ បេ ។ ឯក-
 ទេសំ ឧទ្ធិសោតោ អកកនិដ្ឋតាមី ឯកទេសំ ន
 ឧទ្ធិសោតោ អកកនិដ្ឋតាមីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ និរោធនស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណ្តុ-
 សហតតិ ព្យាបាទិ ជហតិ តទេកដ្ឋ ច កិលេសេ
 ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ អនាតាមី ឯក-
 ទេសំ ន អនាតាមី ។ បេ ។ ឯកទេសំ អកកនិដ្ឋ-
 តាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធិសោតោ អកកនិដ្ឋតាមីតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ មគ្គទស្សនេន កី ជហ-
 តីតិ ។ តទេកដ្ឋ ច កិលេសេ ជហតីតិ ។
 ឯកទេសំ អនាតាមី ឯកទេសំ ន អនាតាមី

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គល អសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល សសង្ខារបរិនិព្វាយបុគ្គល ទុំសោត-
 អកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ ដែលមិនមែនជា ទុំសោតអកនិដ្ឋ-
 តាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ ឬ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ លះកាមរាគ ដ៏ស្រាល
 ស្មើនឹង លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើនឹង ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែក
 មួយ តាំងនៅជាមួយនឹងកាមរាគ និងព្យាបាទនោះ ។ អនាតាមិ-
 បុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ ។ បេ ។
 ទុំសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនទុំសោតអកនិដ្ឋតា-
 មិបុគ្គល ចំណែកមួយ ឬ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។ លះព្យាបាទ ដ៏ស្រាល
 ស្មើនឹង ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយនឹងព្យា-
 បាទនោះ ។ អនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល
 ចំណែកមួយ ។ បេ ។ អកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែន
 ទុំសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវមគ្គសច្ច ។ លះពួក
 កិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងព្យាបាទនោះ ។ អនាតាមិបុគ្គល
 ចំណែកមួយ មិនមែនអនាតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ បុគ្គល បាន

ឧទ្ទិសោកថា

ឯកទេសំ អនាតាមិដលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិកតោ
 សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ
 ឯកទេសំ អន្តរា បរិណិព្វាយី ឧបហច្ច បរិណិព្វាយី
 អសម្មារបរិណិព្វាយី សសម្មារបរិណិព្វាយី ឧទ្ធិសោតោ
 អកកនិដ្ឋតាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធិសោតោ អកកនិដ្ឋ-
 តាមីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨២] អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គ-
 លោ ទុក្ខទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូ-
 បរាគំ មាណិ ឧទ្ធិច្ចំ អវិជ្ជំ តទេកដ្ឋេ ច កិលេសេ
 ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ អរហា ឯក-
 ទេសំ ន អរហា ឯកទេសំ អរហត្តប្បត្តោ បដិ-
 លទ្ធោ អនិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ
 កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ដុសិត្វា វិហារតិ ឯកទេសំ វីតរាតោ វីតទោសោ
 វីតមោហោ កតករណីយោ ឌីហិតការោ អនុប្បត្ត-
 សទត្តោ បរិក្ខិណាភវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញា វិមុ-
 ត្តោ ឧក្ខត្តបលីយោ សង្កិណាបរិទោ អព្វធឿសិកោ
 ហ

ឧទិសោកថា

ដល់នូវអនាគាតិផល បានចំពោះ បានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ ដែលមិនពាល់
 ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ អន្តរាបរិនិពាយបុគ្គល ទបហច្ច-
 បរិនិពាយបុគ្គល អសង្ខារបរិនិពាយបុគ្គល សសង្ខារបរិនិពាយបុគ្គល
 ទទ្ធិសោតអកនិដ្ឋតាមិបុគ្គល ចំណែកមួយ មិនមែនទទ្ធិសោតអកនិដ្ឋ-
 តាមិបុគ្គល ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨២) បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអរហត្ត
 តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវទុក្ខសច្ច ។ លះរូបភគៈ អរូបភគៈ មានៈ
 ទទ្ធិច្ចៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយ
 នឹងធម៌ទាំងនោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ មិនមែនព្រះអរហន្ត
 ចំណែកមួយ បុគ្គល បានដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ បានគ្រាស់ដឹង
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែក
 មួយ ដែលមិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ បុគ្គលមាន
 ភគៈទៅប្រាស មានទោសៈទៅប្រាស មានមោហៈទៅប្រាស មាន
 ករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់
 ខ្លួន ដល់ហើយ ដោយលំដាប់ មានកតនិងសញ្ញាជនៈអស់ហើយ
 មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះទ្វារគឺអវិជ្ជា
 បើកហើយ មានគូទម្លាយហើយ មានសសររឡើងដកឡើងហើយ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

និរត្តន្តោ អរិយោ បន្ទុទ្ធា បន្ទុកាពោ វិសញ្ញតោ

សុវិជិតវិជយោ ទុក្ខទស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ

បហំលោ និរោធា សច្ច្ហកតោ មត្តោ ភាវិតោ

អភិញ្ញាយំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយំ បរិញ្ញាតំ បហា-

តតំ បហំនំ ភាវិតតំ ភាវិតំ សច្ច្ហកាតតំ សច្ច្ហកតំ

ឯកទេសំ សច្ច្ហកាតតំ សច្ច្ហកតំ ឯកទេសំ សច្ច្ហ-

កាតតំ ន សច្ច្ហកតតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សមុទយទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូ-

បរាគំ ជហតិ មាណំ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជំ តទេកេជ្ជេ ប

កិលេសេ ឯកទេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ

អរហា ឯកទេសំ ន អរហា ។ បេ ។ ឯកទេសំ

សច្ច្ហកាតតំ សច្ច្ហកតំ ឯកទេសំ សច្ច្ហកាតតំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មិនមានគន្លឹះទ្វារ ជាព្រះអរិយៈ មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានភារៈដាក់ចុះ
ហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះដោយប្រវៃពហើយ បុគ្គល
នោះ បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ចហើយ លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ធម្មជាតិដែលគួរត្រាស់ដឹង
បុគ្គលនោះ បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង បុគ្គល
នោះ បានកំណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះបង់ បុគ្គលនោះ
បានលះបង់ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរអប់រំ បុគ្គលនោះ បានអប់រំ
ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ បានធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គល
នោះ បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
ឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការ
ឃើញនូវសមុទយសច្ច ។ លះរូបភក្តិៈ អរូបភក្តិៈ មានៈ ទុដ្ឋប្តិៈ
អវិជ្ជា នឹងពួកកិលេសដែលជាចំណែកមួយ តាំងនៅជាមួយនឹងធម៌ទាំង
នោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ មិនមែនព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ
។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ

ឱធិសោកថា

ន សច្ច័កតត្ថំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និរោធន-
 ទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ មាណំ ជហតិ ឧទ្ធច្ចំ
 អវិជ្ជំ តទេកេជ្ជេ ច កិលេសេ ឯកទេសេ ជហ-
 តីតិ ។ ឯកទេសំ អរហា ឯកទេសំ ន អរហា
 ។ បេ ។ ឯកទេសំ សច្ច័កាតត្ថំ សច្ច័កតំ ឯកទេសំ
 សច្ច័កាតត្ថំ ន សច្ច័កតត្ថំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 មក្កទស្សនេន កី ជហតីតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជំ តទេ-
 កេជ្ជេ ច កិលេសេ ជហតីតិ ។ ឯកទេសំ អរ-
 ហា ឯកទេសំ ន អរហា ឯកទេសំ អរហត្តប្បត្តោ
 បដិលទ្ធា អធិកតោ សច្ច័កតោ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ
 ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ វីតរាតោ
 វីតទោសោ វីតមាហោ កតករណីយោ ឡិហិត-
 ការោ អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខីណាភវសញ្ញោ ជនោ

ឧទិសោកថា

មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី ដោយការឃើញនូវនិរោធសច្ច ។
 លះមាន៖ ទទួល៖ និងអវិជ្ជា ទាំងលះពួកកិលេសដែលជាចំណែក
 មួយ តាំងនៅជាមួយនឹងធម៌នោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ
 មិនមែនព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ
 ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ចំណែកមួយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តើលះអ្វី
 ដោយការឃើញនូវមគ្គសច្ច លះទទួល៖ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែល
 តាំងនៅជាមួយនឹងធម៌នោះ ។ ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ មិនមែន
 ព្រះអរហន្ត ចំណែកមួយ បុគ្គលបានដល់នូវអរហត្ត បានចំពោះ
 បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយ ចំណែកមួយ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយ ចំណែកមួយ
 បុគ្គល មានរក្ខៈទៅប្រាស មានទោសៈទៅប្រាស មានមោហៈទៅ
 ប្រាស មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រ-
 យោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ ដោយលំដាប់ មានភពនិងសញ្ញាជនៈ

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

សម្មទណ្ឌ វិមុត្តោ ទុក្ខតបលំយោ សន្តិណាបរិ-
 ខោ អត្ថុធឿសិកោ ជិវត្តុធឿ អរិយោ បន្ទទ្ធ-
 ដោ បន្ទភារោ វិសញ្ញត្តោ សុវិនិច្ឆ័យោ ទុក្ខ-
 ន្តស្ស បរិញ្ញាតំ សម្មទយោ បហំនោ ជិវោនោ
 សច្ចិកតោ មត្តោ ភាវិតោ អភិញ្ញាយ្យំ អភិញ្ញាតំ
 បរិញ្ញាយ្យំ បរិញ្ញាតំ បហាតត្ថំ បហំនំ ភាវិតត្ថំ
 ភាវិតំ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ ឯកទេសំ សច្ចិកា-
 តត្ថំ សច្ចិកតំ ឯកទេសំ សច្ចិកាតត្ថំ ន សច្ចិ-
 កតន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៨៣) ន វត្តត្ថំ ឌីដិសោដិសោ កិលេសេ

ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ ន នុ វត្ត កកវតា

អភិធម្មបំណិន កថាវត្ថុ

អស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មាន
សន្ទុះទ្វារគឺអវិជ្ជាបើកហើយ មានគូទម្លាយហើយ មានសសរខ្សៀនដក
ឡើងហើយ មិនមានគន្លឹះទ្វារ ជាព្រះអរិយៈ មានទង់ដាក់ចុះហើយ
មានការដាក់ចុះហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះហើយ
ដោយប្រពៃ បុគ្គលនោះ បានកំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទ-
យសច្ច ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ធម្មជាតិ
ដែលគួរត្រាស់ដឹង បុគ្គលនោះ បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
កំណត់ដឹង បុគ្គលនោះកំណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះបង់ បុគ្គល
នោះ បានលះបង់ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរអប់រំ បុគ្គលនោះបានអប់រំ
ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ បានធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គល
នោះ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ចំណែកមួយ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ថេ ។

(២៨៣) អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះពួកកិលេស ជា
ចំណែកៗ ដូច្នោះឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ឧទេសោកថា

អនុបុត្រោន មេធាវី ថោកំ ថោកំ ខណោ ខណោ
 កម្មារោ រជតស្ស្សវ ធិត្តមេ មលបត្តនោតិ
 អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តញ្ចំ
 ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

[២៨៤] ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

អាមត្តា ។ ននុ វុត្តំ ភកវតា

សហាវស្ស ទិស្សនសម្មទាយ

តយស្ស ធម្មា ជហិតា កវុត្តិ

សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ចតញ្ច

សីលព្វតំ វាបិ យទត្តំ កិញ្ចំ

ចត្វហចាយហិ ច វិប្បមុត្តោ

ច ចាកិហំនានិ អកតោ កាតុន្តិ

អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន
 វុត្តញ្ចំ ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

[២៨៥] ឌីធិសោធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

ឧទិសោកថា

អ្នកប្រាជ្ញ គប្បីកំចាត់បង់ នូវមន្ទិលរបស់ខ្លួន បន្តិចម្តងៗ
រាល់ ៗ ខណៈ តាមបំរើដាច់ ដូចជាងមាស កាលដេញ
ចោលនូវមន្ទិលនៃមាស ដូច្នោះដែរ ។

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ បុគ្គលមិន
គួរពោលថា បុគ្គលលះពួកកិលេស ជាចំណែក ៗ ដូច្នោះឡើយ ។

[២៨៤] បុគ្គលលះពួកកិលេស ជាចំណែក ៗ ឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌ ៣ យ៉ាង គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខុញ្ច និងសីលពួក-
បរាមាសៈ ណាមួយ គឺសោតាបន្នបុគ្គលនោះ បានលះ
ហើយ ជាមួយនឹងទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបត្តិមគ្គ ម្យ៉ាង
ទៀត សោតាបន្នបុគ្គល ផុតស្រឡះហើយ ចាកអបាយ
ទាំង ៤ ហើយមិនគួរធ្វើនូវហេតុ ដ៏អាក្រក់ទាំង ៦ (គឺ
អនន្តរិយកម្ម ៥ និងការងាកចិត្តទៅកាន់សាសនាដទៃឡើយ)

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ បុគ្គលមិន
គួរពោលថា បុគ្គលលះពួកកិលេស ជាចំណែក ៗ ដូច្នោះឡើយ ។

[២៨៥] បុគ្គល លះពួកកិលេស ជាចំណែក ៗ ឬ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញ

អាមន្តា ។ នន្ទ វុត្តំ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ
 សមយេ អរិយស្សវកស្ស វិរជំ វីតមលំ ធម្មចក្កំ
 ឧទទានំ យំ កំព្វំ សម្មទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធន-
 ធម្មន្តំ សហ ទស្សនុប្បាទា ភិក្ខុវេ អរិយស្សវ-
 កស្ស តំណី សញ្ញាជនានំ បហ័យន្តំ សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ វិចិត្តាន្តា សីលព្វតបរាមាសោតិ អត្តោ សុត្ត-
 ត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តត្ថំ ឌីដិសោ-
 ធិសោ កិលេសេ ជហតីតិ ។

ឧទិសោកថា ។

ជិហតិកហិ

(២៨៦) ជហតិ បុត្តជ្ឈនោ កាមរាគព្យាទា-
 នន្តំ ។ អាមន្តា ។ អច្ចន្តំ ជហតិ អនវសេសំ
 ជហតិ អប្បជិសន្តិយំ ជហតិ សម្មលំ ជហតិ
 សត្តណ្ណំ ជហតិ សានុសយំ ជហតិ អរិយេន ញា-
 ណេន ជហតិ អរិយេន មក្កេន ជហតិ អកុប្បំ
 បដិវជ្ឈន្តោ ជហតិ អនាតាមិដលំ សង្កករោន្តោ
 ជហតីតិ ។ ន ហេវ វុត្តព្វេ ។ មេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
 សម័យណា អរិយសាវ័ក មានធម្មច្បុក្ខ ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាក
 មន្ទិល កើតឡើង ក្នុងសម័យនោះ ធម្មជាតណាមួយ ដែលមានការ
 កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតទាំងអស់នោះ តែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សំយោជនៈ ៣ យ៉ាង គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិចា
 និងសីលពូតបរាមាសៈ ព្រះអរិយសាវ័ក បានលះបង់ហើយ ជាមួយ
 នឹងការកើតឡើងនៃទស្សនសម្បត្តិ គឺសោតាបត្តិមគ្គ ពាក្យដូច្នោះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 លះពួកកិលេស ជាចំណែក ៗ ដូច្នោះឡើយ ។

ចប់ ឧទិសោកថា ។

ជំហាតិកថា

(២៨៦) បុថុជន លះកាមរាគ និងព្យាបាទប្ត ។ អើ ។
 ចុះលះជ្រះស្រឡះ លះមិនឲ្យមានសេសសល់ លះមិនឲ្យមានបដិសន្ធិ
 លះព្រមទាំងបួស លះព្រមទាំងតណ្ហា លះព្រមទាំងអនុស័យ លះ
 ដោយអរិយញ្ញាណ លះដោយអរិយមគ្គ កាលត្រាស់ដឹងនូវអកុប្បធម៌
 ទើបលះ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ទើបលះប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ជំហតិកថា

(២៨៧) វិក្ខុម្ពេតិ បុប្ផជ្ឈនោ កាមរាគព្យាទា-
 នន្តំ ។ អាមន្តា ។ អច្ចុន្តំ វិក្ខុម្ពេតិ អនវសេសំ
 វិក្ខុម្ពេតិ អប្បជិសន្ធិយំ វិក្ខុម្ពេតិ សម្មលំ វិក្ខុម្ពេតិ
 សតត្ថំ វិក្ខុម្ពេតិ សានុសយំ វិក្ខុម្ពេតិ អវយេន
 ព្យាលោន វិក្ខុម្ពេតិ អវយេន មក្កេន វិក្ខុម្ពេតិ
 អក្កប្បំ បដិវជ្ឈនោ វិក្ខុម្ពេតិ អនាតាមិដលំ សច្ច្ហ-
 ករោនោ វិក្ខុម្ពេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២៨៨) ជំហតិ អនាតាមិដលសច្ច្ហកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ កាមរាគព្យាទានំ សោ ច
 អច្ចុន្តំ ជំហតិ អនវសេសំ ជំហតិ ។ បេ ។ អនា-
 តាមិដលំ សច្ច្ហករោនោ ជំហតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ជំហតិ បុប្ផជ្ឈនោ កាមរាគព្យាទានំ សោ ច អច្ចុន្តំ
 ជំហតិ អនវសេសំ ជំហតិ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ដលំ សច្ច្ហករោនោ ជំហតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

ជហតិកថា

[២៨៧] បុប្ផជន សង្កត់សង្កិនកាមរាគនិងព្យាបាទឬ ។ អើ ។
 សង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ សង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេសសល់ សង្កត់សង្កិន
 មិនឲ្យមានជើសន្តិ សង្កត់សង្កិនព្រមទាំងបូស សង្កត់សង្កិនព្រមទាំង
 គណ្ណា សង្កត់សង្កិនព្រមទាំងអនុស័យ សង្កត់សង្កិន ដោយអរិយញ្ញាណ
 សង្កត់សង្កិន ដោយអរិយមគ្គ កាលត្រាស់ដឹងនូវអកុប្បធម៌ ទើប
 សង្កត់សង្កិន កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ទើបសង្កត់សង្កិន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
 លះកាមរាគនិងព្យាបាទ បុគ្គលនោះ លះជ្រះស្រឡះ លះមិនឲ្យមាន
 សេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ទើបលះ
 ឬ ។ អើ ។ បុប្ផជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទ បុប្ផជននោះ លះ
 ជ្រះស្រឡះ លះមិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអនាគាមិផល ទើបលះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៨៧] វិក្ខម្រតិ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ កាមរាគព្យាទានិ សោ ច
 អច្ចន្តិ វិក្ខម្រតិ អនវសេសំ វិក្ខម្រតិ ។ បេ ។
 អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ វិក្ខម្រតិ ។ អាមន្តា ។
 វិក្ខម្រតិ បុដ្ឋជ្ជនោ កាមរាគព្យាទានិ សោ ច
 អច្ចន្តិ វិក្ខម្រតិ អនវសេសំ វិក្ខម្រតិ ។ បេ ។
 អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ វិក្ខម្រតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៨០] ជហតិ បុដ្ឋជ្ជនោ កាមរាគព្យាទានិ
 សោ ច ន អច្ចន្តិ ជហតិ ន អនវសេសំ ជហតិ
 ន អប្បដិសន្ធិយំ ជហតិ ន សម្មលំ ជហតិ ន
 សតណ្ហំ ជហតិ ន សានុសយំ ជហតិ ន អរិ-
 យេន ញ្ញាលោន ជហតិ ន អរិយេន មក្កេន
 ជហតិ ន អក្កប្បំ បដិវជ្ឈន្តោ ជហតិ ន អនា-
 តាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ ជហតិ ។ អាមន្តា ។
 ជហតិ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ កាមរាគព្យាទានិ សោ ច ន អច្ចន្តិ ជហតិ
 ។ បេ ។ ន អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ ជហតិ ។

អភិធម្មប្បដិក កថាវត្ថុ

[២៨៧] បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
 សង្កត់សង្កិនកាមរាគនិងព្យាបាទ បុគ្គលនោះ សង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ
 សង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 អនាគាមិផល ទើបសង្កត់សង្កិនប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គល សង្កត់សង្កិន
 កាមរាគនិងព្យាបាទ បុគ្គលនោះ សង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ សង្កត់សង្កិន
 មិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ កាលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល
 ទើបសង្កត់សង្កិនប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] បុគ្គល លះកាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុគ្គលនោះ មិនលះ
 ជ្រះស្រឡះ មិនលះមិនឲ្យមានសេសសល់ មិនលះមិនឲ្យមានបដិសន្ធិ
 មិនលះព្រមទាំងបូស មិនលះព្រមទាំងគណ្ណា មិនលះព្រមទាំងអនុស័យ
 មិនលះ ដោយអរិយញ្ញាណ មិនលះ ដោយអរិយមគ្គ កាលមិនត្រាស់
 ដឹងនូវអកុប្បធម៌ ហើយលះទេ កាលមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនាគា-
 មិផល ហើយលះទេប្តូរ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវអនាគាមិផល លះកាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុគ្គលនោះ មិនលះជ្រះ
 ស្រឡះ ។ បេ ។ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ទើបលះទេប្តូរ ។

ជបាតិកថា

ន ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(២៧០) វិក្ខុម្ភតិ បុប្ផជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបាទិ
 សោ ច ន អច្ចុន្តំ វិក្ខុម្ភតិ ន អនវសេសំ វិក្ខុម្ភតិ
 ។ បេ ។ ន អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ វិក្ខុម្ភ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ វិក្ខុម្ភតិ អនាតាមិដលសច្ចិ-
 កិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ កាមរាគព្យាបាទិ
 សោ ច ន អច្ចុន្តំ វិក្ខុម្ភតិ ន អនវសេសំ វិក្ខុ-
 ម្ភតិ ។ បេ ។ ន អនាតាមិដលំ សច្ចិករោន្តោ
 វិក្ខុម្ភតិ ។ ន ហោរំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(២៧២) ជបាតិ បុប្ផជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបាទិន្តំ ។
 អាមន្តា ។ កតមេន មក្កនាតិ ។ រូបាវចរេន មក្ក-
 នាតិ ។ រូបាវចរោ មក្កោ និយ្យនិកោ ខយតាមី
 ពោធិតាមី អបចយតាមី អនាសរោ អសញ្ញាជ-
 និយោ អគន្ធិនិយោ អនោយនិយោ អយោក-
 និយោ អនិវណិយោ អបរាមដ្ឋោ អនុបាណានិយោ

ធម្មតិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧១) បុថុជន សង្កត់សង្កិនកាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុថុជន
នោះ មិនសង្កត់សង្កិនជ្រះស្រឡះ មិនសង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេស
សល់ ។ បេ ។ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ហើយសង្កត់សង្កិន
ទេប្ប ។ អើ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគា-
មិផល សង្កត់សង្កិនកាមរាគនិងព្យាបាទ តែបុគ្គលនោះ មិនសង្កត់
សង្កិនជ្រះស្រឡះ មិនសង្កត់សង្កិនមិនឲ្យមានសេសសល់ ។ បេ ។ មិន
ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ហើយសង្កត់សង្កិនទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៧២) បុថុជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទប្ប ។ អើ ។
បុថុជន លះដោយមគ្គដូចម្តេច ។ លះដោយរូបារាមគ្គ ។ រូបារាមគ្គ
ជាក្រឡឹងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង
ដល់នូវការមិនសន្យាកត្វនឡើង មិនមានអាសវៈ មិនមែនជាប្រយោជន៍
ដល់សំយោជនៈ ជាធម៌ដែលគន្លះមិនគប្បីដោតក្រុង ដែលឧយៈមិនគប្បី
ប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង មិនជាប្រយោជន៍ដល់
នីវរណៈ ដែលបរមាសៈមិនស្តាបអង្គុល មិនជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

អសង្ក័លេសិកោតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 រូចារ័ចរោ មត្តោ អនិយ្យានិកោ ន ខយតាមី ន
 ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សាសវោ សញ្ញោជនិ-
 យោ ។ បេ ។ សង្ក័លេសិកោតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ រូចារ័ចរោ មត្តោ អនិយ្យានិកោ ន ខយ-
 តាមី ន ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សាសវោ
 សញ្ញោជនិយោ ។ បេ ។ សង្ក័លេសិកោ នោ វត
 រេ វត្តព្វេ ជហតិ បុត្តជ្ឈោ រូចារ័ចរេន មត្តេន
 កាមរាគព្យាហានិ ។

[២៧៣] ជហតិ អនាតាមិដលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិមត្តេន កាមរាគព្យា-
 ហានិ សោ ច មត្តោ និយ្យានិកោ ខយតាមី
 ពោធិតាមី អបចយតាមី អនាសវោ អសញ្ញោជនិយោ
 ។ បេ ។ អសង្ក័លេសិកោតិ ។ អាមត្តា ។ ជហតិ
 បុត្តជ្ឈោ រូចារ័ចរេន មត្តេន កាមរាគព្យាហានិ
 សោ ច មត្តោ និយ្យានិកោ ខយតាមី ពោធិតាមី
 អបចយតាមី អនាសវោ អសញ្ញោជនិយោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិគ្គ

មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងរូបាវចរមគ្គ មិនមែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវ
 ការអស់ទៅ មិនដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្យាក្នុង
 ឡើង ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បើរូបាវចរមគ្គ មិន
 មែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការ
 ត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្យាក្នុងឡើង ប្រកបដោយអាសវៈ
 ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុថុជន លះកាមភគន៍ឱ្យបាទ
 ដោយរូបាវចរមគ្គ ដូច្នោះឡើយ ។

[២៧៣] បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល
 រមែងលះកាមភគន៍ឱ្យបាទ ដោយអនាតាមិមគ្គ មគ្គនោះ ជាគ្រឿង
 ចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការ
 មិនសន្យាក្នុងឡើង មិនមានអាសវៈ មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ
 ។ បេ ។ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បុថុជនលះ
 កាមភគន៍ឱ្យបាទ ដោយរូបាវចរមគ្គ មគ្គនោះ ជាគ្រឿងចេញចាក
 វដ្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិនសន្យា
 ក្នុងឡើង មិនមានអាសវៈ មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។

ធិបាតកថា

អសុខ្ខីលេសិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៧៤] ជហតិ បុថុជ្ជនោ រូទាវចរេន មគ្គេន
 កាមរាគព្យាទានំ សោ ច មគ្គោ អនិយ្យានិកោ
 ន ខយតាមី ន ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សា-
 សវេ សញ្ញាជនិយោ ។ បេ ។ សុខ្ខីលេសិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ជហតិ អនាតាមិដលេសុច្ឆិកិរិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិមគ្គេន កាមរាគព្យា-
 ទានំ សោ ច មគ្គោ អនិយ្យានិកោ ន ខយ-
 តាមី ន ពោធិតាមី ន អបចយតាមី សាសវេ
 សញ្ញាជនិយោ ។ បេ ។ សុខ្ខីលេសិកោតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៧៥] បុថុជ្ជនោ កាមេសុ វីនាវតោ សហ
 ធម្មាភិសមយា អនាតាមិដលេ សណ្ណាភិក្ខុ ។
 អាមន្តា ។ អរហត្តោ សណ្ណាភិក្ខុ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៧៦] បុថុជ្ជនោ កាមេសុ វីនាវតោ សហ
 ធម្មាភិសមយា អនាតាមិដលេ សណ្ណាភិក្ខុ ។ អាមន្តា ។

ធិហតិកថា

មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៧៤] បុថុជន លះកាមកតនិងព្យាបាទ ដោយរូបាវចរមគ្គ តែ
មគ្គនោះ មិនមែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិន
ដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្យុកពូនឡើង ប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មងឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាតិផល ហើយលះកាមកតនិងព្យាបាទ ដោយអនាគាតិមគ្គ តែ
មគ្គនោះ មិនមែនជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិន
ដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការមិនសន្យុកពូនឡើង ប្រកបដោយ
អាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៥] បុថុជន ប្រាសចាកភគៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ តាំងនៅ
ម៉ាក្នុងអនាគាតិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អើ ។ បុថុជន
តាំងនៅស៊ប់ក្នុងអវហត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៦] បុថុជន ប្រាសចាកភគៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ
តាំងនៅម៉ាក្នុងអនាគាតិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អើ ។

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវគ្គ

អប្បត្ថំ អចរិមំ តយោ មក្កេ ការេត្តិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អប្បត្ថំ អចរិមំ តយោ មក្កេ ការេ-
 ត្តិ ។ អាមន្តា ។ អប្បត្ថំ អចរិមំ តិណិ សា-
 មញ្ញាដលានិ សច្ចិករេត្តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អប្បត្ថំ អចរិមំ តិណិ សាមញ្ញាដលានិ
 សច្ចិករេត្តិ ។ អាមន្តា ។ តិណិ ដស្សនំ
 តិស្សនំ វេទនានំ តិស្សនំ សញ្ញានំ តិស្សនំ
 ចេតនានំ តិណិ ចិត្តានំ តិស្សនំ សម្មានំ តិណិ
 វិរិយានំ តិស្សនំ សត្តំ តិណិ សមាធិនំ តិស្សនំ
 បញ្ញានំ សមាធិនំ ហោត្តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។

[២៧៧] បុត្តជ្ឈោ កាមេស្ស វិទាហោ សហ
 ជម្មាភិសមយា អនាតាមិដលេ សណ្ណាត្តិ ។
 អាមន្តា ។ សោតាបត្តិមក្កេនាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកទាតាមិមក្កេនាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្ថុព្វេ ។ កតមេន មក្កេនាតិ ។ អនាតាមិមក្កេនាតិ ។
 អនាតាមិមក្កេន សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិក្ខុនិ សីលព្វត-
 បរាមាសំ ជហត្តិ ។ ន ហេរិ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គល អប់រំមគ្គទាំង ៣ ដំណាលគ្នា ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល អប់រំមគ្គទាំង ៣ ដំណាលគ្នា ។ អើ ។
 បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផលទាំង ៣ ដំណាលគ្នា ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 សាមញ្ញផលទាំង ៣ ដំណាលគ្នា ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈ ៣
 វេទនា ៣ សញ្ញា ៣ ចេតនា ៣ ចិត្ត ៣ សង្ខារ ៣ វិរិយៈ ៣
 សតិ ៣ សមាធិ ៣ បញ្ញា ៣ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៧] បុគ្គល ប្រាសចាកវគ្គៈ ក្នុងកាមទាំងឡាយ តាំង
 នៅមាំក្នុងអនាគាតិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អើ ។
 បុគ្គលលះកិលេស ដោយសោតាបត្តិមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលលះកិលេស ដោយសកទាតាមិមគ្គឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ចុះលះដោយមគ្គណា ។ លះដោយ
 អនាគាតិមគ្គ ។ បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិក្ខា និងសីលព្វគហ-
 មាសៈ ដោយអនាគាតិមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ធិហតិកថា

អនាតាមិមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វត-
 បរមាសំ ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទំ តិណ្ឌិ
 សញ្ញាជនានំ បហានា សោតាបត្តិដលំ វុត្តំ កក-
 វតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ តិណ្ឌិ សញ្ញាជនានំ
 បហានា សោតាបត្តិដលំ វុត្តំ កកវតា នោ វត
 រេ វុត្តព្វ អនាតាមិមក្កេន សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆំ
 សីលព្វតបរមាសំ ជហតីតិ ។ បេ ។ អនាតាមិម-
 ក្កេន ឌីឡ្យវកំ កាមរកំ ឌីឡ្យវកំ ព្យាទានំ
 ជហតីតិ ។ ន ហេវំ វុត្តព្វ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 មក្កេន ឌីឡ្យវកំ កាមរកំ ឌីឡ្យវកំ ព្យាទានំ
 ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទំ កាមរកព្យាទានានំ
 តនុភារំ សក្កនាតាមិដលំ វុត្តំ កកវតាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ហញ្ចំ កាមរកព្យាទានានំ តនុភារំ ស-
 ក្កនាតាមិដលំ វុត្តំ កកវតា នោ វត រេ វុត្តព្វ
 អនាតាមិមក្កេន ឌីឡ្យវកំ កាមរកំ ឌីឡ្យវកំ
 ព្យាទានំ ជហតីតិ ។

ជំហតិកថា

បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិត្តា និនសីលពូតបរាមាសៈ ដោយ
 អនាតាមិមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
 នូវសោតាបត្តិផល ព្រោះការលះសំយោជនៈទាំង ៣ យ៉ាងប្ត ។ អើ ។
 បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវសោតាបត្តិផល ព្រោះការលះសំយោ-
 ជនៈទាំង ៣ យ៉ាង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល
 លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិត្តា និនសីលពូតបរាមាសៈ ដោយអនាតាមិមគ្គ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអនាតាមិមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទ ដ៏គ្រោត
 គ្រោត ដោយអនាតាមិមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 សំដែងនូវសកទាតាមិផល ព្រោះភាពនៃកាមរាគ និងព្យាបាទ ដ៏ស្រាល
 ស្តើងប្ត ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងនូវសកទាតាមិផល
 ព្រោះភាពនៃកាមរាគ និងព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្តើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះកាមរាគ ដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអនាតាមិមគ្គ ដូច្នេះឡើយ ។

អរិយធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៧៨] បុត្តជ្ឈនោ កាមេសុ វិតរកោ សហ
 ធម្មាភិសមយា អនាតាមិជលេ សណ្ណាត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ យេ កេចិ ធម្មំ អភិសមេន្តិ សព្វ
 តេ សហ ធម្មាភិសមយា អនាតាមិជលេ សណ្ណា-
 ហន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ បេ ។

[២៧៧] ន វត្តតំ ជហតិ បុត្តជ្ឈនោ កាមរាគ-
 ព្យាបាទន្តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា
 អហេសុន្តេ អត្ថតិសេ ធនសត្តារោ យសស្សនោ
 និរាមគត្តា ករុណេ^(១) វិមុត្តា កាមសញ្ញោជនា
 កាមរាគំ វិរាជេត្វា ព្រហ្មលោក្ខបតា អហុ
 អហេសុំ សាវកា តេសំ អនេកានិ សតានិបិ
 និរាមគត្តា ករុណេ^(១) វិមុត្តា កាមសញ្ញោជនា
 កាមរាគំ វិរាជេត្វា ព្រហ្មលោក្ខបតា អហុតិ
 អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ជហតិ
 បុត្តជ្ឈនោ កាមរាគព្យាបាទន្តិ ។

១ ឱ. ម. កុណា ។

អភិធម្មបិណ្ឌ រាថាវត្ត

[២៧៨] បុថុជន ប្រាសចាករាគៈក្នុងកាមទាំងឡាយ តាំងនៅ
ស៊ប់ក្នុងអនាតាមិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អើ ។ ជន
ណាមួយ ត្រាស់ដឹងធម៌ ជនទាំងអស់នោះ រមែងតាំងនៅស៊ប់ ក្នុង
អនាតាមិផល ដំណាលនឹងការត្រាស់ដឹងធម៌ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៩] អ្នកមិនគួរពោលថា បុថុជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា

ក្នុងចំណែក ដែលកន្លងទៅហើយ ពួកគ្រូទាំង ៦ នោះ
ជាអ្នកមានយស មិនមានក្លិនឆ្កាប ជាអ្នករួចស្រឡះ ចាក
កាមសំយោជនៈ ព្រោះករុណា ឡើយណាយនឹងកាមរាគ
ហើយចូលទៅកើត ក្នុងព្រហ្មលោក ពួកសាវ័ករបស់គ្រូ
ទាំង ៦ នោះ មានចំនួនច្រើនរយ មិនមានក្លិនឆ្កាប ជា
អ្នករួចស្រឡះ ចាកកាមសំយោជនៈ ព្រោះករុណា ឡើយ
ណាយនឹងកាមរាគ ហើយចូលទៅកើត ក្នុងព្រហ្មលោក
ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ បុថុជន លះ
កាមរាគនិងព្យាបាទបានដែរឬ ។

ជំហតិកថា

[៣០០] ជំហតិ បុត្តជនោ កាមរាគព្យាបា-
 ទន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តំ កកវតា សោ ហិ
 ធាម ភិក្ខុវេ សុនេត្តា សត្វា ឃីរិទីយាយុកោ
 សមាណោ ឃីរិចរដ្ឋិតិកោ អបរិមុត្តោ អហោសិ
 ជាតិយា ជំរាមរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ អបរិមុត្តោ
 ទុក្ខស្មាតិ វេទាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ចតុន្ទ
 ធម្មានំ អននុពោទា អប្បដិវេទា ។ កតមេសំ
 ចតុន្ទំ ។ អរិយស្ស សីលស្ស អននុពោទា អប្ប-
 ដិវេទា អរិយស្ស សមាធិស្ស អរិយាយ បញ្ញាយ
 អរិយាយ វិមុត្តិយា អននុពោទា អប្បដិវេទា តយំទំ
 ភិក្ខុវេ អរិយំ សីលំ អនុត្តំ បដិវិទ្ធិំ អរិយោ
 សមាធិ អនុត្តោ បដិវិទ្ធា អរិយា បញ្ញា អនុ-
 ត្តោ បដិវិទ្ធា អរិយា វិមុត្តិ អនុត្តោ បដិវិទ្ធា
 ឧច្ឆិទ្ធា កវតណ្ណា ទីណា កវនេត្តិ នត្តិទានិ បុ-
 នត្តិវោតិ

ធិបាតិកថា

(៣០០) បុប្ផជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទបានឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អម្បាលយ៉ាងគ្រូ
 ឈ្មោះសុរេនត្តនោះ ដែលមានអាយុវែងយ៉ាងនេះ បិតនៅអស់កាលយូរ
 យ៉ាងនេះ គង់មិនរួច ចាកជាតិ ជព មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ
 ទោមនស្ស ទុបាយាស តថាគតពោលថា មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង ព្រោះមិនចាក់ធ្លុះ
 នូវធម៌ទាំង ៤ ។ ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិន
 ចាក់ធ្លុះ នូវសីលដ៏ប្រសើរ ១ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិនចាក់ធ្លុះ នូវ
 សមាធិដ៏ប្រសើរ ១ ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិនចាក់ធ្លុះ នូវបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ១
 ព្រោះមិនត្រាស់ដឹង មិនចាក់ធ្លុះ នូវវិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បើអរិយសីលនោះ បុគ្គលបានត្រាស់ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ អរិយសមាធិ
 នោះ បុគ្គលបានត្រាស់ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ អរិយបញ្ញានោះ បុគ្គល
 បានត្រាស់ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ អរិយវិមុត្តិនោះ បុគ្គលបានត្រាស់
 ដឹង ចាក់ធ្លុះហើយ កវតណ្ណា ក៏បុគ្គលនោះ បានផ្តាច់ផ្តិល តណ្ហា
 ជាគ្រឿងនាំសត្វឲ្យទៅកើតក្នុងភព នៃបុគ្គលនោះ ក៏អស់រលីង ភពប្តី
 នៃបុគ្គលនោះ ក៏មិនមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះទៀតឡើយ

អរិយធម៌បដិភេ កថាវគ្គ

សីលំ សមាធិ បញ្ញា ច វិមុត្តិ ច អនុត្តរ
 អនុពុទ្ធា ឥមេ ធម្មា កោតមេន យសស្សីនា
 ឥតិ ពុទ្ធា អភិញ្ញាយ ធម្មមក្ខាសិ ភិក្ខុនិ
 ទិក្ខុស្សន្តករោ សត្តា ចក្កមា បរិនិព្វតោតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្តំ ជហិតិ បុត្តជ្ឈនោ កាមរាគព្យាណន្តំ ។

ជហិតិកថា ។

សព្វមត្តិកថា

[៣០១] សព្វមត្តិក ។ អាមន្តា ។ សព្វត្ត
 សព្វមត្តិក ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។ សព្វមត្តិក ។
 អាមន្តា ។ សព្វនា សព្វមត្តិក ។ ន ហេវំ វត្តព្វ ។
 សព្វមត្តិក ។ អាមន្តា ។ សព្វេន សព្វមត្តិក ។
 ន ហេវំ វត្តព្វ ។ សព្វមត្តិក ។ អាមន្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ធម៌ទាំងនេះ គឺ សីល ១ សមាធិ ១ បញ្ញា ១ វិមុត្តិ ១
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ព្រះគោតម ព្រះអង្គមានយស បាន
 ត្រាស់ដឹងហើយ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធត្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់ ទើបត្រង់ត្រាស់ប្រាប់ធម៌នោះ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ថា ព្រះសាស្តា ត្រង់អ្នកធ្វើនូវទីបំផុតនៃទេក្ខ មានបញ្ញាចក្ខុ
 បរិនិព្វានហើយ

ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុថុជ្ជន លះកាមរាគនិងព្យាបាទបាន ដូច្នោះឡើយ ។

ចប់ ធម្មតិកថា ។

សព្វមត្តិកិហិ

(៣០១) ធម្មជាតិទាំងពួង (មានរូបក្ខន្ធជាដើម) មានប្តូ ។
 អើ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានក្នុងសរីរៈទាំងពួងប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានប្តូ ។ អើ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង
 មានសព្វកាលប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំង
 ពួង មានប្តូ ។ អើ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មាន ដោយអាការៈទាំងពួង
 ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានប្តូ ។ អើ ។

សព្វមត្តិកថា

សព្វេសុំ សព្វមត្តិក ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ សព្វ-
មត្តិក ។ អាមណ្ឌ ។ អយោកន្តិ កត្តា សព្វមត្តិក ។
ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ សព្វមត្តិក ។ អាមណ្ឌ ។
យម្បំ នត្តិ តម្បំ អត្តិក ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ សព្វ-
មត្តិក ។ អាមណ្ឌ ។ សព្វមត្តិក យា ទិដ្ឋិ សា
ទិដ្ឋិ មច្ឆាទិដ្ឋិត យា ទិដ្ឋិ សា ទិដ្ឋិ សម្មាទិដ្ឋិត
ហេរិមត្តិក ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៣០២] អតិកំ អត្តិក ។ អាមណ្ឌ ។ នន្ទ
អតិកំ និរុទ្ធិ វិកតិ វិបរណាតិ អត្តជ្ជតិ អព្វត្តជ្ជតិ ។
អាមណ្ឌ ។ ហោ អតិកំ និរុទ្ធិ វិកតិ វិបរណាតិ
អត្តជ្ជតិ អព្វត្តជ្ជតិ យោ វត រេ វត្តព្រៃ អតិកំ
អត្តិក ។

[៣០៣] អនាគតិ អត្តិក ។ អាមណ្ឌ ។
នន្ទ អនាគតិ អជាតិ អក្ខតិ អសញ្ញាតិ អ-
និព្វតិ អនិកនិព្វតិ អចារុក្ខតិ ។ អាមណ្ឌ ។

សព្វមត្តិកថា

ធម្មជាតិទាំងពួង មាន កងធម៌ទាំងពួងបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានបួន ។ អើ ។ ធម្មជាតិ
 ទាំងពួង មានព្រោះធ្វើនូវពាក្យថា មិនគួរបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ ធម្មជាតិទាំងពួង មានបួន ។ អើ ។ ធម្មជាតិណា
 មិនមាន ធម្មជាតិនោះ មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។
 ធម្មជាតិទាំងពួង មានបួន ។ អើ ។ ទិដ្ឋិណា (របស់អ្នក) ថា ធម្មជាតិ
 ទាំងពួង មាន ទិដ្ឋិនោះ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិណា (របស់យើង) ថា
 ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិនោះ ជាសម្មាទិដ្ឋិ យ៉ាងនេះ មានបួន ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០២) រូប ជាអតីត មានបួន ។ អើ ។ ក្រែងរូប ជាអតីត
 រលត់ ទៅប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តី
 វិនាសក្រែងលែងបួន ។ អើ ។ បើរូប ជាអតីត រលត់ ទៅប្រាស
 ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រែងលែងហើយ
 ម្នាលអ្នកដ៏បម្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអតីតមាន ដូច្នោះទេ ។

(៣០៣) រូប ជាអនាគត មានបួន ។ អើ ។ ក្រែងរូប ជា
 អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូត
 លាស់ មិនទាន់ចម្រើនបម្រើ មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដទេ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដកេ រាជវគ្គ

ហញ្ចំ អនាគតំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ
អនកិណិព្វតំ អចាតុក្ខតំ ហោ វត ហេ វត្តព្វេ អនាគតំ
អត្ថតំ ។

[៣០៤] បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អនិរុទ្ធិ
អវិគតំ អវិបរិណាតំ ន អត្តជ័តំ ន អព្ភត្តជ័តន្តិ ។
អាមត្តា ។ អតីតំ អត្ថំ អតីតំ អនិរុទ្ធិ អវិគតំ
អវិបរិណាតំ ន អត្តជ័តំ ន អព្ភត្តជ័តន្តិ ។ ន ហោវិ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣០៥] បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ជាតំ ក្ខតំ
សញ្ញាតំ និព្វតំ អកិណិព្វតំ ចាតុក្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។
អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ ជាតំ ក្ខតំ សញ្ញាតំ និព្វតំ
អកិណិព្វតំ ចាតុក្ខតន្តិ ។ ន ហោវិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣០៦] អតីតំ អត្ថំ អតីតំ និរុទ្ធិ វិគតំ
វិបរិណាតំ អត្តជ័តំ អព្ភត្តជ័តន្តិ ។ អាមត្តា ។
បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ និរុទ្ធិ វិគតំ វិបរិណាតំ
អត្តជ័តំ អព្ភត្តជ័តន្តិ ។ ន ហោវិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

បើរូប ជាអនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល
មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រុះចម្រើន មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដទេ
ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអនាគត មាន ដូច្នោះទេ ។

(៣០៤) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់
រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិនទាន់ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តី
វិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រែកលែងឬ ។ អើ ។ រូប ជា
អតីត មាន រូប ជាអតីត មិនទាន់រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិនទាន់
ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាស
ក្រែកលែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០៥) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន កើត មាន ដុះដាល
លូតលាស់ ចម្រុះចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។ រូប ជា
អនាគត មាន រូប ជាអនាគត កើត មាន ដុះដាល លូតលាស់ ចម្រុះ
ចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣០៦) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត រលត់ ទៅប្រាស
ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រែកលែងឬ ។
អើ ។ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន រលត់ ទៅប្រាស ប្រែ
ប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រែកលែងឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

[៣០៧] អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ អជាតំ អក្ខតំ

អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនកិណិព្វតំ អចាតុក្កតន្តំ ។

អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អជាតំ អក្ខតំ

អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនកិណិព្វតំ អចាតុក្កតន្តំ ។

ន ហេវំ វត្ថព្វេ ។

[៣០៨] អត្ថតំ រូបំ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ អត្ថតំ រូបំ និរុទ្ធិំ វិកតំ វិបរណាតំ អត្ថដ្ឋតំ

អព្ភតដ្ឋតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថតំ រូបំ

និរុទ្ធិំ ។ បេ ។ អព្ភតដ្ឋតំ នោ វត វេ វត្ថព្វេ

អត្ថតំ រូបំ អត្ថតំ ។

[៣០៩] អនាគតំ រូបំ អត្ថតំ ។ អាមន្តា ។

នន្ទ អនាគតំ រូបំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អ-

និព្វតំ អនកិណិព្វតំ អចាតុក្កតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ

អនាគតំ រូបំ អជាតំ ។ បេ ។ អចាតុក្កតំ នោ វត

វេ វត្ថព្វេ អនាគតំ រូបំ អត្ថតំ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣០៧] រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិន
 ទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូតលាស់ មិន
 ទាន់ចម្រើនចម្រុះ មិនទាន់កើតប្រាកដឬ ។ អើ ។ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន
 មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល
 មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រើនចម្រុះ មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

[៣០៨] រូប ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង រូប ជាអតីត
 រលត់ ទៅប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តី
 វិនាសក្រៃលែងហើយឬ ។ អើ ។ បើរូប ជាអតីត រលត់ ។ បេ ។
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាអតីត មាន ដូច្នោះទេ ។

[៣០៩] រូប ជាអនាគត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង រូប
 ជាអនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូត
 លាស់ មិនទាន់ចម្រើនចម្រុះ មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។
 បើ រូប ជាអនាគត មិនទាន់កើត ។ បេ ។ មិនទាន់កើតឡើង
 ប្រាកដ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអនាគត មាន
 ដូច្នោះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣១០] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 អនិរុទ្ធិំ អវិកតំ អវិបរិណាតំ ន អត្តជ្ជតំ ន
 អព្ភត្តជ្ជតន្តំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ
 រូបំ អនិរុទ្ធិំ អវិកតំ អវិបរិណាតំ ន អត្តជ្ជតំ ន
 អព្ភត្តជ្ជតន្តំ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។

[៣១១] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 ជាតំ ភ្នតំ សញ្ញាតំ និព្វតំ អភិនិព្វតំ ចាតុក្កតន្តំ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតំ រូបំ អត្ថំ អនាគតំ រូបំ
 ជាតំ ភ្នតំ សញ្ញាតំ និព្វតំ អភិនិព្វតំ ចាតុក្កតន្តំ ។
 ន ហោរិ វត្តព្វេ ។

[៣១២] អតីតំ រូបំ អត្ថំ អតីតំ រូបំ និរុទ្ធិំ
 វិកតំ វិបរិណាតំ អត្តជ្ជតំ អព្ភត្តជ្ជតន្តំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ និរុទ្ធិំ វិកតំ
 វិបរិណាតំ អត្តជ្ជតំ អព្ភត្តជ្ជតន្តំ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣១០] រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់
 រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិនទាន់ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តី
 វិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រែកលែងឬ ។ អើ ។ រូប ជា
 អតីត មាន រូប ជាអតីត មិនទាន់រលត់ មិនទាន់ទៅប្រាស មិន
 ទាន់ប្រែប្រួល មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាស មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តី
 វិនាសក្រែកលែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

[៣១១] រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន កើត មាន
 ដុះដាល លូតលាស់ ចម្រុះចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។
 រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត កើត មាន ដុះដាល លូតលាស់
 ចម្រុះចម្រើន កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។

[៣១២] រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត រលត់ ទៅ
 ប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រែកលែង
 ឬ ។ អើ ។ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន រលត់ ទៅ
 ប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ដល់សេចក្តីវិនាសក្រែកលែង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ រេ ។

សព្វមគ្គីកថា

[៣១៣] អនាគតំ រូបំ អត្តំ អនាគតំ រូបំ
 អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនភិពិព្វតំ
 អនាតុក្កតន្តំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្តំ
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អជាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ
 អនភិពិព្វតំ អនាតុក្កតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្រូ ។ បេ ។

[៣១៤] អតីតា វេទនា អត្តំ ។ បេ ។ សញ្ញា
 អត្តំ សង្ខារ អត្តំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អត្តតំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទំ អតីតំ វិញ្ញាណំ ជិវុទ្ធិំ វិគតំ
 វិបរិណាតំ អត្តជ័តំ អព្ភត្តជ័តន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ហញ្ចំ អតីតំ វិញ្ញាណំ ជិវុទ្ធិំ ។ បេ ។ អព្ភត្តជ័តំ
 លោ វត វេ វត្ថុព្រូ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តតំ ។

[៣១៥] អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្តតំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទំ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អជាតំ អក្ខតំ
 អសញ្ញាតំ អនិព្វតំ អនភិពិព្វតំ អនាតុក្កតន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អជាតំ
 ។ បេ ។ អនាតុក្កតំ លោ វត វេ វត្ថុព្រូ អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ អត្តតំ ។

សព្វមត្តិកា

(៣១៣) រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិន
 ទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល មិនទាន់លូតលាស់ មិន
 ទាន់ចម្រៀមចម្រើន មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដប្ប ។ អើ ។ រូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់
 ដុះដាល មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រៀមចម្រើន មិនទាន់កើតឡើង
 ប្រាកដប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១៤) វេទនា ជាអតីត មាន ។ បេ ។ សញ្ញា មាន
 សង្ខារ មាន ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មានប្ប ។ អើ ។ ក្រែង
 វិញ្ញាណ ជាអតីត រលត់ ទៅប្រាស ប្រែប្រួល ដល់នូវសេចក្តីវិនាស
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងប្ប ។ អើ ។ បើវិញ្ញាណ ជាអតីត
 រលត់ ។ បេ ។ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន ដូច្នោះទេ ។

(៣១៥) វិញ្ញាណ ជាអនាគត មានប្ប ។ អើ ។ ក្រែង
 វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់ដុះដាល
 មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ចម្រៀមចម្រើន មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដ
 ប្ប ។ អើ ។ បើវិញ្ញាណ ជាអនាគត មិនទាន់កើត ។ បេ ។ មិនទាន់
 កើតឡើងប្រាកដទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិញ្ញាណ
 ជាអនាគត មាន ដូច្នោះទេ ។

អភិធម្មបដិកេ កថាវគ្គ

(៣០៦) បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្តំ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ អនិរុទ្ធិ ។ បេ ។ ន អត្តត្ថន្តន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 អនិរុទ្ធិ ។ បេ ។ ន អត្តត្ថន្តន្តិ ។ ន ហេវិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣០៧) បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្តំ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ ជាតំ ក្ខតំ ។ បេ ។ ទាតុក្ខតន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ ជាតំ ។ បេ ។ ទាតុក្ខតន្តិ ។ ន ហេវិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣០៨) អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ អតីតំ វិញ្ញា-
 ណំ និរុទ្ធិ ។ បេ ។ អត្តត្ថន្តន្តិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្តំ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ និរុទ្ធិ
 ។ បេ ។ អត្តត្ថន្តន្តិ ។ ន ហេវិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣០៩) អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ អនាគតំ
 វិញ្ញាណំ អជាតំ ។ បេ ។ អទាតុក្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្តំ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អជាតំ
 អក្ខតំ ។ បេ ។ អទាតុក្ខតន្តិ ។ ន ហេវិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៣១៦) វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មិន
ទាន់រលត់ ។ បេ ។ មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។
អើ ។ វិញ្ញាណជាអតីត មាន វិញ្ញាណជាអតីត មិនទាន់រលត់ ។ បេ ។
មិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(៣១៧) វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន កើត
មាន ។ បេ ។ កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណជាអនាគត
មាន វិញ្ញាណជាអនាគត កើត ។ បេ ។ កើតឡើងប្រាកដឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១៨) វិញ្ញាណជាអតីត មាន វិញ្ញាណជាអតីត រលត់
។ បេ ។ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែងឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន រលត់ ។ បេ ។ ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃ
លែងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣១៩) វិញ្ញាណជាអនាគត មាន វិញ្ញាណជាអនាគត មិន
ទាន់កើត ។ បេ ។ មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ
ជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន ។ បេ ។
មិនទាន់កើតឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកាថា

(៣២០) បច្ចុប្បន្នន្តិ វា រូបន្តិ វា រូបន្តិ វា
 បច្ចុប្បន្នន្តិ វា បច្ចុប្បន្ន រូបំ អប្បយំ ករិត្វា ឯសេ
 សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តត្ថាតេតិ ។
 អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្ន រូបំ និរុជ្ឈមាណំ បច្ចុប្បន្ន-
 ការំ ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ រូបការំ ជហតីតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣២១) បច្ចុប្បន្នន្តិ វា រូបន្តិ វា រូបន្តិ វា
 បច្ចុប្បន្នន្តិ វា បច្ចុប្បន្ន រូបំ អប្បយំ ករិត្វា
 ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តត្ថាតេតិ ។
 អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្ន រូបំ និរុជ្ឈមាណំ រូបការំ ន
 ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្នការំ ន ជហតីតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឌីនាតន្តិ វា វត្តន្តិ វា
 វត្តន្តិ វា ឌីនាតន្តិ វា ឌីនាតំ វត្តំ អប្បយំ ករិត្វា
 ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តត្ថាតេតិ ។
 អាមត្តា ។ ឌីនាតំ វត្តំ រជ្ជមាណំ ឌីនាតការំ
 ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ វត្តការំ ជហតីតិ ។

សព្វមន្តិកថា

(៣២០) (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវរូបជាបច្ចុប្បន្ន មិនឲ្យបែកគ្នា រួមហៅ
 ថាបច្ចុប្បន្ន ឬថារូប ថារូប ឬថាបច្ចុប្បន្ន (ហើយសួរថា) កាយ
 ៗ នុ៎ះ តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា កើតជា
 មួយគ្នាឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន កាលរលត់ តែងលះបង់ ភាព
 ជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន តែងលះបង់ភាពជារូបឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២១) (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវរូបជាបច្ចុប្បន្ន មិនឲ្យបែកគ្នា រួមហៅ
 ថាបច្ចុប្បន្ន ឬថារូប ថារូប ឬថាបច្ចុប្បន្ន (ហើយសួរថា) កាយនុ៎ះ
 តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា កើតជាមួយគ្នា
 ឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន កាលរលត់ តែងមិនលះបង់ភាពជារូប
 ឬ ។ អើ ។ រូបជាបច្ចុប្បន្ន តែងមិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវសំពត់ស មិនឲ្យ
 បែកគ្នា រួមហៅថា ស ឬថាសំពត់ ថាសំពត់ ឬថាស (ហើយ
 សួរថា) សំពត់នុ៎ះឯង តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែក
 ស្មើគ្នា កើតជាមួយគ្នាឬ ។ អើ ។ សំពត់ស បុគ្គល កាលជ្រុលក៏
 រមែងលះបង់ភាពសឬ ។ អើ ។ សំពត់ តែងលះបង់ភាពជាសំពត់ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរិ វត្តព្វ ។ ឌីនាតន្តិ វា វត្តន្តិ វា វត្តន្តិ វា
 ឌីនាតន្តិ វា ឌីនាតំ វត្តំ អប្បយំ ករិត្យា ឯសេ
 សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភាគេ តដ្ឋានតតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ឌីនាតំ វត្តំ រដ្ឋមាទំ វត្តភារំ ន ជហតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ឌីនាតភារំ ន ជហតីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

[៣២២] រូបំ រូបភារំ ន ជហតីតិ ។ អា-
 មន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ធុរិ សស្សតំ អវិបរិណាម-
 ធម្មន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ នន្ទ រូបំ
 រូបភារំ ជហតីតិ ។ រូបំ អនិច្ចំ អធុរិ អសស្សតំ
 វិបរិណាមធម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្នា រូបំ អនិច្ចំ
 អធុរិ អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មំ លោ វត រេ វត្តព្វ
 រូបំ រូបភារំ ន ជហតីតិ ។

[៣២៣] និព្វានំ និព្វានភារំ ន ជហតីតិ ។
 និព្វានំ និច្ចំ ធុរិ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តិ ។
 អាមន្តា ។ រូបំ រូបភារំ ន ជហតីតិ ។ រូបំ និច្ចំ
 ធុរិ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវិញ្ញាណ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ (ខ្ញុំ) ធ្វើនូវសំពត់ស មិនឱ្យ
 បែកគ្នា រួមហៅថាស ឬថាសំពត់ ថាសំពត់ ឬថាស (ហើយ
 សួរថា) សំពត់នេះឯង តាំងនៅក្នុងទីជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែក
 ស្មើគ្នា កើតជាមួយគ្នាឬ ។ អើ ។ សំពត់ស បុគ្គល កាលជ្រលក់
 រមែងមិនលះបង់ភាពជាសំពត់ឬ ។ អើ ។ សំពត់ តែងមិនលះបង់
 ភាពសទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣២២) រូប មិនលះបង់ភាពជារូបឬ ។ អើ ។ រូប ជា
 ធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប លះបង់ភាពជារូប
 ឬ ។ រូប ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែង
 ប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ បើរូប ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិន
 ទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប មិនលះបង់ភាពជារូប ដូច្នោះទេ ។

(៣២៣) និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វានឬ ។ និព្វានជា
 ធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។
 អើ ។ រូប មិនលះបង់ភាពជារូបឬ ។ រូប ជាធម្មជាតិទៀង ទៀង
 ទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

(៣២៤) រូបំ រូបការំ ន ជហត័តំ ។ រូបំ
 អនិច្ចំ អធារំ អសស្សតំ វិបវណាមធម្មន្តំ ។ អា-
 មន្តា ។ និព្វានំ និព្វានការំ ន ជហត័តំ ។ និព្វានំ
 អនិច្ចំ អធារំ អសស្សតំ វិបវណាមធម្មន្តំ ។ ន
 ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣២៥) អត័តំ អត្ថំ អត័តំ អត័តការំ ន
 ជហត័តំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ
 អនាគតការំ ន ជហត័តំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។
 អត័តំ អត្ថំ អត័តំ អត័តការំ ន ជហត័តំ ។ អា-
 មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នការំ ន
 ជហត័តំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣២៦) អនាគតំ អត្ថំ អនាគតំ អនាគត-
 ការំ ន ជហត័តំ ។ អាមន្តា ។ អត័តំ អត្ថំ អត័តំ
 អត័តការំ ន ជហត័តំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣២៧) បច្ចុប្បន្នំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្ន-
 ការំ ន ជហត័តំ ។ អាមន្តា ។ អត័តំ អត្ថំ អត័តំ
 អត័តការំ ន ជហត័តំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣២៤] រូប មិនលះបង់ភាពជារូបប្តូរ ។ រូប ជាធម្មជាតិមិន
 ទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាប្តូរ ។ អើ ។
 និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វានប្តូរ ។ និព្វាន ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិន
 ទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតប្តូរ ។
 អើ ។ អនាគត មាន អនាគត មិនលះបង់ភាពជាអនាគតប្តូរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជា
 អតីតប្តូរ ។ អើ ។ បច្ចុប្បន្ន មាន បច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្ន
 ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៦] អនាគត មាន អនាគត មិនលះបង់ភាពជាអនាគត
 ប្តូរ ។ អើ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតប្តូរ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៧] បច្ចុប្បន្ន មាន បច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្ន
 ប្តូរ ។ អើ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតប្តូរ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មប្រដិកេ កថាវគ្គ

[៣២៨] អត្ថំ អត្ថំ អត្ថំ អត្ថតការំ ន
 ជហត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ និច្ចំ ធីតំ សស្សតំ
 អវិបរណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 នន្ទំ អត្ថំ អនិច្ចំ អធីតំ អសស្សតំ វិបរណាម-
 ធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ អនិច្ចំ អធីតំ
 អសស្សតំ វិបរណាមធម្មន្តំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថំ
 អត្ថំ អត្ថំ អត្ថតការំ ន ជហត្ថតំ ។

[៣២៩] និព្វានំ អត្ថំ និព្វានំ និព្វានការំ ន
 ជហត្ថតំ ។ និព្វានំ និច្ចំ ធីតំ សស្សតំ អវិបរណា-
 មធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អត្ថំ អត្ថំ អត្ថ-
 តការំ ន ជហត្ថតំ ។ អត្ថំ និច្ចំ ធីតំ សស្សតំ
 អវិបរណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣០] អត្ថំ អត្ថំ អត្ថំ អត្ថតការំ ន
 ជហត្ថតំ ។ អត្ថំ អនិច្ចំ អធីតំ អសស្សតំ វិបរ-
 ណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ អត្ថំ និព្វានំ
 និព្វានការំ ន ជហត្ថតំ ។ និព្វានំ អនិច្ចំ អធីតំ
 អសស្សតំ វិបរណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវត្ថុ

[៣២៨] អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតប្ត ។
 អើ ។ អតីត ទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
 ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអតីត មិនទៀង
 មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អើ ។
 បើអតីត មិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជា
 ធម្មតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អតីត មាន អតីត
 មិនលះបង់ភាពជាអតីត ដូច្នោះទេ ។

[៣២៩] និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វានប្ត ។
 និព្វាន ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជា
 ធម្មតាប្ត ។ អើ ។ អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត
 ប្ត ។ អតីត ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួល
 ជាធម្មតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣០] អតីត មាន អតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតប្ត ។ អតីត
 ជាធម្មជាតិ មិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជា
 ធម្មតាប្ត ។ អើ ។ និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន
 ប្ត ។ និព្វាន ជាធម្មជាតិ មិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ
 តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គិកថា

[៣៣១] អត្ថំ រូបំ អត្ថំ អត្ថំ រូបំ អត្ថ-
 តការំ ន ជហិត្តំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ រូបំ
 អត្ថំ អនាគតំ រូបំ អនាគតការំ ន ជហិត្តំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ រូបំ អត្ថំ អត្ថំ
 រូបំ អត្ថតការំ ន ជហិត្តំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ
 រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បច្ចុប្បន្នការំ ន ជហិត្តំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣២] អនាគតំ រូបំ អត្ថំ អនាគតំ រូបំ
 អនាគតការំ ន ជហិត្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបំ
 អត្ថំ អត្ថំ រូបំ អត្ថតការំ ន ជហិត្តំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៣] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 បច្ចុប្បន្នការំ ន ជហិត្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ រូបំ
 អត្ថំ អត្ថំ រូបំ អត្ថតការំ ន ជហិត្តំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

(៣៣១) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត
 ឬ ។ អើ ។ រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិនលះបង់ភាព
 ជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជា
 អតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតឬ ។ អើ ។ រូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់ភាពជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣២) រូប ជាអនាគត មាន រូប ជាអនាគត មិនលះបង់ភាព
 ជាអនាគតឬ ។ អើ ។ រូប ជាអតីត មាន រូបជាអតីត មិនលះបង់
 ភាពជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៣) រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មាន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនលះបង់
 ភាពជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិន
 លះបង់ភាពជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២៣២) អតីតំ រូបំ អត្តំ អតីតំ រូបំ អតីត-
 តភារំ ន ជហតីតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតំ រូបំ
 និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អតីតំ រូបំ អនិច្ចំ អធុរំ អ-
 សស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហភ្នំ
 អតីតំ រូបំ អនិច្ចំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ លោ វត
 រេ វត្តព្វេ អតីតំ រូបំ អត្តំ អតីតំ រូបំ អតីតភារំ
 ន ជហតីតិ ។

(៣៣៥) និព្វានំ អត្តំ និព្វានំ និព្វានភារំ ន
 ជហតិ និព្វានំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិណាមធម្មន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អតីតំ រូបំ អត្តំ អតីតំ រូបំ អតីតភារំ
 ន ជហតិ អតីតំ រូបំ និច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរិ-
 ណាមធម្មន្តំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៣៦) អតីតំ រូបំ អត្តំ អតីតំ រូបំ អតីត-
 តភារំ ន ជហតិ អតីតំ រូបំ អនិច្ចំ អធុរំ អស-
 ស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ និព្វានំ អត្តំ
 និព្វានំ និព្វានភារំ ន ជហតិ និព្វានំ អនិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មន្តំ ។ ន ហោរំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិញ្ញ

(៣៣២) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត
 ច្នៃ ។ អើ ។ រូប ជាអតីត ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិន
 ប្រែប្រួលជាធម្មតាច្នៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
 រូបជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែង
 ប្រែប្រួលជាធម្មតាច្នៃ ។ អើ ។ បើរូប ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង
 ។ បេ ។ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីតដូច្នោះទេ ។

(៣៣៤) និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន និព្វាន
 ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាច្នៃ ។ អើ ។
 រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត រូប ជាអតីត
 ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាច្នៃ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៣៦) រូប ជាអតីត មាន រូប ជាអតីត មិនលះបង់ភាព
 ជាអតីត រូប ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិត
 ប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាច្នៃ ។ អើ ។ និព្វាន មាន និព្វាន មិន
 លះបង់ភាពជានិព្វាន និព្វាន ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិន
 ពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាច្នៃ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

[៣៣៧] អតីតា វេទនា អត្តិ ។ បេ ។ អតីតា
សញ្ញា អត្តិ ។ បេ ។ អតីតា សង្ខារ អត្តិ ។ បេ ។

[៣៣៨] អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តិ អតីតំ វិញ្ញាណំ
អតីតការិ ន ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ
វិញ្ញាណំ អត្តិ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អនាគតការិ ន
ជហតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ
វិញ្ញាណំ អត្តិ អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតការិ ន
ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្តិ
បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នការិ ន ជហតីតិ ។
ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៩] អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្តិ អនាគតំ
វិញ្ញាណំ អនាគតការិ ន ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តិ អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតការិ ន
ជហតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៤០] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្តិ បច្ចុប្បន្នំ
វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នការិ ន ជហតីតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តិ អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតការិ
ន ជហតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣៣៧] វេទនា ជាអតីត មាន ។ បេ ។ សញ្ញា ជាអតីត
មាន ។ បេ ។ សង្ខារ ជាអតីត មាន ។ បេ ។

[៣៣៨] វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះ
បង្គំភាពជាអតីតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអនាគត មាន វិញ្ញាណ ជា
អនាគត មិនលះបង្គំភាពជាអនាគតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង្គំ
ភាពជាអតីតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
មិនលះបង្គំភាពជាបច្ចុប្បន្នប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] វិញ្ញាណ ជាអនាគត មាន វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិន
លះបង្គំភាពជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ
ជាអតីត មិនលះបង្គំភាពជាអតីតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៣៤០] វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មិន
លះបង្គំភាពជាបច្ចុប្បន្នប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជា
អតីត មិនលះបង្គំភាពជាអតីតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[៣២០] អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 អតីតការំ ន ជហតីតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 ធិច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ អតីតំ វិញ្ញាណំ អធិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អតីតំ វិញ្ញាណំ អធិច្ចំ អធុរំ អសស្សតំ វិបរណា-
 មធម្មំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ
 អតីតំ វិញ្ញាណំ អតីតការំ ន ជហតីតំ ។

[៣២២] ធិព្វានំ អត្តំ ធិព្វានំ ធិព្វានការំ ន
 ជហតិ ធិព្វានំ ធិច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរណាម-
 ធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ អតីតំ
 វិញ្ញាណំ អតីតការំ ន ជហតិ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 ធិច្ចំ ធុរំ សស្សតំ អវិបរណាមធម្មន្តំ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៣] អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តំ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 អតីតការំ ន ជហតិ អតីតំ វិញ្ញាណំ អធិច្ចំ អធុរំ
 អសស្សតំ វិបរណាមធម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ ធិព្វានំ អត្តំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣៤១) វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិន
 លះបង់ភាពជាអតីតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិទៀង
 ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង
 មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អើ ។ បើ
 វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់ មិនពិតប្រាកដ
 តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិញ្ញាណ
 ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង់ភាពជាអតីត ដូច្នោះទេ ។

(៣៤២) និព្វាន មាន និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន
 និព្វាន ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
 ប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង់
 ភាពជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិទៀង ទៀងទាត់ ពិតប្រាកដ
 មិនប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៤៣) វិញ្ញាណ ជាអតីត មាន វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនលះបង់
 ភាពជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀងទាត់
 មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតាប្ត ។ អើ ។ និព្វាន មាន

សព្វមគ្គិកថា

និព្វានំ និព្វានការី ន ជហតិ និព្វានំ អនិច្ចំ អនុរិ
អសស្សតំ វិបវណាមនច្ចន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣២២) អត្ថតំ ទ្ធក្កតំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
អត្ថតំ ទ្ធក្កតំ អត្ថតំ អត្ថតំ មិច្ឆា ហញ្ច វា បន
អត្ថតំ ទ្ធក្កតំ អត្ថតំ អត្ថតំ មិច្ឆា ។ អនាគតំ ទ្ធក្ក-
តំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អនាគតំ ទ្ធក្កតំ អនា-
គតំ អត្ថតំ មិច្ឆា ហញ្ច វា បន អត្ថតំ ទ្ធក្កតំ
អត្ថតំ អនាគតំ មិច្ឆា ។

(៣២៥) អនាគតំ ហត្ថា បច្ចុប្បន្នំ ហោត្ថតំ ។
អាមន្តា ។ តញ្ញោ អនាគតំ តំ បច្ចុប្បន្នំ ។ ន
ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោ អនាគតំ តំ បច្ចុ-
ប្បន្នំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថា ហោតិ ហត្ថា ហោត្ថតំ ។
ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហត្ថា ហោតិ ហត្ថា
ហោត្ថតំ ។ អាមន្តា ។ ន ហត្ថា ន ហោតិ ន
ហត្ថា ន ហោត្ថតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមត្តិកថា

និព្វាន មិនលះបង់ភាពជានិព្វាន និព្វាន ជាធម្មជាតិមិនទៀង មិនទៀង
ទាត់ មិនពិតប្រាកដ តែងប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៤] អតីត មិនមានឬ ។ អើ ។ បើអតីត មិនមានទេ
ពាក្យថា អតីត មាន ជាពាក្យខុស មួយទៀត បើអតីត មិនមាន
ពាក្យថា អតីត មាន ជាពាក្យខុស ។ អនាគត មិនមានឬ ។ អើ ។
បើអនាគត មិនមាន ពាក្យថាអនាគត មាន ជាពាក្យខុស មួយទៀត
បើអនាគត មិនមាន ពាក្យថា អនាគត មាន ជាពាក្យខុស ។

[៣៤៥] អនាគត កើតហើយ បច្ចុប្បន្ន កំពុងកើតឬ ។ អើ ។
អនាគតនោះឯង គឺបច្ចុប្បន្ននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ អនាគតនោះឯង គឺបច្ចុប្បន្ននោះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិកើត
ហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែងកើត
ឥឡូវនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតិ
កើតហើយ រមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ រមែង
កើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវ
នេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិមិនកើតហើយ រមែងមិនកើតឥឡូវនេះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

[៣២៦] បច្ចុប្បន្នំ ហុត្វា អតីតំ យោតីតំ ។
 អាមន្តា ។ តញ្ញោវ បច្ចុប្បន្នំ តំ អតីតន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោវ បច្ចុប្បន្នំ តំ អតី-
 តន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហុត្វា យោតី ហុត្វា យោតីតំ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហុត្វា យោតី ហុត្វា
 យោតីតំ ។ អាមន្តា ។ ន ហុត្វា ន យោតី
 ន ហុត្វា ន យោតីតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៧] អនាគតំ ហុត្វា បច្ចុប្បន្នំ យោតី
 បច្ចុប្បន្នំ ហុត្វា អតីតំ យោតីតំ ។ អាមន្តា ។
 តញ្ញោវ អនាគតំ តំ បច្ចុប្បន្នំ តំ អតីតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញោវ អនាគតំ តំ
 បច្ចុប្បន្នំ តំ អតីតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហុត្វា យោតី
 ហុត្វា យោតីតំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 ហុត្វា យោតី ហុត្វា យោតីតំ ។ អាមន្តា ។
 ន ហុត្វា ន យោតី ន ហុត្វា ន យោតីតំ ។

អវិជ្ជាបិណ្ឌ កថាវគ្គ

[៣៤៦] បច្ចុប្បន្នកើតហើយ អតីតកើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។
 បច្ចុប្បន្ននោះឯង គឺអតីតនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ននោះឯង គឺអតីតនោះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិកើត
 ហើយ វមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ វមែងកើត
 ឥឡូវនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតិ
 កើតហើយ វមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ វមែង
 កើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិមិនកើតហើយ វមែងមិនកើតឥឡូវ
 នេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិមិនកើតហើយ វមែងមិនកើតឥឡូវនេះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៧] អនាគតកើតហើយ បច្ចុប្បន្នកើតឥឡូវនេះ បច្ចុប្បន្ន
 កើតហើយ អតីតកើតឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ អនាគតនោះឯង គឺ
 អតីតនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគត
 នោះឯង គឺបច្ចុប្បន្ននោះ គឺអតីតនោះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិកើត
 ហើយ វមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ វមែងកើត
 ឥឡូវនេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតិកើត
 ហើយ វមែងកើតឥឡូវនេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិកើតហើយ វមែងកើត
 ឥឡូវនេះឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតិមិនកើតហើយ វមែងមិនកើតឥឡូវ
 នេះ ឈ្មោះថា ធម្មជាតិមិនកើតហើយ វមែងមិនកើតឥឡូវនេះឬ ។

សព្វមគ្គិកថា

ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។

[៣២៨] អត្ថំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្កំ-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគោ អត្ថំ មនសីកាព
 អត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំតេន ចក្កា អត្ថំ រូបំ
 បស្សត្ថំ ។ ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អត្ថំ
 សោតំ អត្ថំ សន្តា អត្ថំ សោតវិញ្ញាណំ អត្ថំ
 អាណាសោ អត្ថំ មនសីកាព អត្ថំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំតេន សោតេន អត្ថំ សង្កំ សុណាត្ថំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អត្ថំ យានំ អត្ថំ កន្តា
 អត្ថំ យានវិញ្ញាណំ អត្ថំ វាយោ អត្ថំ មនសី-
 កាព អត្ថំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំតេន យានេន
 អត្ថំ កន្តំ យាយត្ថំ ។ ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។
 អត្ថំតា ជីវ្ហា អត្ថំ រសា អត្ថំ ជីវ្ហាវិញ្ញាណំ អត្ថំ
 អាចោ អត្ថំ មនសីកាព អត្ថំ ។ អាមន្តា ។
 អត្ថំតាយ ជីវ្ហាយ អត្ថំ រសំ សាយត្ថំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អត្ថំតោ កាយោ អត្ថំ
 ដោដ្ឋព្វា អត្ថំ កាយវិញ្ញាណំ អត្ថំ បឋវំ អត្ថំ

សព្វមន្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៨] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាអតីត

មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញរូបជាអតីត ដោយចក្ខុជាអតីតឬ ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀក សំឡេង សោត-

វិញ្ញាណ អាត្មា មនសិការៈ ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល

ស្តាប់សំឡេងជាអតីត ដោយត្រចៀកជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ប្រមុះ ក្លិន ឃានវិញ្ញាណ ខ្យល់ មនសិការៈ

ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលហិតក្លិនជាអតីត ដោយប្រមុះជា

អតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អណ្តាត រស

ដីវិញ្ញាណ ទឹក មនសិការៈ ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលលឺ

ភ្លឺរសជាអតីត ដោយអណ្តាតជាអតីតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។ កាយ ផ្សព្វ កាយវិញ្ញាណ ដី មនសិការៈ ជាអតីត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

មនសិការោ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ អតតេន កាយេន
 អតតំ ជាដួង បស្សតតំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 អតតោ មនោ អត្តំ ធម្មា អត្តំ មនោវិញ្ញាណំ អត្តំ
 វត្តំ អត្តំ មនសិការោ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ អត-
 តេន មនេន អតតំ ធម្មំ វិជានតតំ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។

(៣៤៧) មនាគតំ ចក្កំ អត្តំ រូបា អត្តំ
 ចក្កវិញ្ញាណំ អត្តំ អាលោកោ អត្តំ មនសិការោ
 អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ មនាគតេន ចក្កោ មនាគតំ
 រូបំ បស្សតតំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ មនាគតំ
 សោតំ អត្តំ យាទំ អត្តំ ជីវា អត្តំ កាយោ អត្តំ
 មនោ អត្តំ ធម្មា អត្តំ មនោវិញ្ញាណំ អត្តំ វត្តំ
 អត្តំ មនសិការោ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ មនាគតេន
 មនេន មនាគតំ ធម្មំ វិជានតតំ ។ ន ហេវំ វត្តោ
 ។ បេ ។

អភិធម្មបំណង កថាវគ្គ

មានប្តី ។ អើ ។ បុគ្គលប៉ះពាល់ផ្សព្វជាអតីត ដោយកាយជាអតីត

ប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្ត ធម៌ មនោ-

វិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ ជាអតីត មានប្តី ។ អើ ។ បុគ្គលដឹង

ច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ជាអតីត ដោយចិត្តជាអតីតប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៧] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

អនាគត មានប្តី ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញរូបជាអនាគត ដោយចក្ខុជា

អនាគតប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គ្រចៀក ច្រមុះ

អណ្តាត កាយ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ

ជាអនាគត មានប្តី ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជា

អនាគត ដោយចិត្តជាអនាគតប្តី ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

(៣៥០) បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ
 ចក្កវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណោកោ អត្ថំ មនសិការោ
 អត្ថំ បច្ចុប្បន្នេន ចក្កេនា បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បស្សតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អតីតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្កវិញ្ញាណំ
 អត្ថំ អាណោកោ អត្ថំ មនសិការោ អត្ថំ អតី-
 តេន ចក្កេនា អតីតំ រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហោរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ សោតំ អត្ថំ យានំ អត្ថំ
 ជិវ្ហា អត្ថំ កាយោ អត្ថំ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ
 មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសិការោ អត្ថំ
 បច្ចុប្បន្នេន មនេន បច្ចុប្បន្នំ ធម្មំ វិជ្ជាណតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អតីតោ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោ-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសិការោ អត្ថំ អតី-
 តេន មនេន អតីតំ ធម្មំ វិជ្ជាណតីតិ ។ ន ហោរិ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥១) បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ
 ចក្កវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណោកោ អត្ថំ មនសិការោ
 អត្ថំ បច្ចុប្បន្នេន ចក្កេនា បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បស្សតីតិ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣៥០] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាបច្ចុ-

ប្បន្ន បុគ្គលឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្ខុជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។

ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាអតីត បុគ្គលឃើញរូបជា

អតីត ដោយចក្ខុជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ត្រចៀក ប្រមុះ អណ្តាត កាយ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ

វត្ថុ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍

ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ ចិត្ត ធម៌ មនោ-

វិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ ជាអតីត មាន បុគ្គលដឹងច្បាស់ នូវធម្មា-

រម្មណ៍ជាអតីត ដោយចិត្តជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

[៣៥១] ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

បច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្ខុជាបច្ចុប្បន្ន ។

អភិធម្មបិដកេ រាហវគ្គ

អាមត្តា ។ អនាគតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណោកោ អត្ថំ មនសីការោ
 អត្ថំ អនាគតេន ចក្កុយា អនាគតំ រូបំ បស្សតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ សោតិ អត្ថំ
 ។ បេ ។ យានំ អត្ថំ ជីវា អត្ថំ កាយោ អត្ថំ
 មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុ
 អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នេន មនេន បច្ចុ-
 ប្បន្នំ ធម្មំ វិជានីតិ ។ អាមត្តា ។ អនាគតោ
 មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុ
 អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ អនាគតេន មនេន អនា-
 គតំ ធម្មំ វិជានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

(៣៥២) អតីតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណោកោ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ
 ន ច អតីតេន ចក្កុយា អតីតំ រូបំ បស្សតីតិ ។
 អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណោកោ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ ន
 ច បច្ចុប្បន្នេន ចក្កុយា បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អើ ។ ចក្ក រូប ចក្កវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាអនាគត មាន

បុគ្គលឃើញរូបជាអនាគត ដោយចក្កជាអនាគតប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀកជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ប្រមុះ អណ្តាត

កាយ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ មាន បុគ្គល

ដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្នប្ត ។ អើ ។

ចិត្ត ធម៌ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មនសិការៈ ជាអនាគត មាន បុគ្គល

ដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាអនាគត ដោយចិត្តជាអនាគតប្ត ។ អ្នក

មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៩២) ចក្ក រូប ចក្កវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

អតីត មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាអតីត ដោយចក្កជាអតីតប្ត ។

អើ ។ ចក្ក រូប ចក្កវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន

មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្កជាបច្ចុប្បន្នប្ត ។

សព្វមគ្គីកថា

ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថំ គំ សោតំ អត្ថំ
 ។ បេ ។ យានំ អត្ថំ ជីវិតំ អត្ថំ កាយោ អត្ថំ
 ។ បេ ។ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ
 អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ ន ច អត្ថ-
 តេន មនេន អត្ថំ ធម្មំ វិជានត្ថំ ។ អាមត្តា ។
 បច្ចុប្បន្នោ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ
 អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ ន ច បច្ចុប្ប-
 ន្នេន មនេន បច្ចុប្បន្នំ ធម្មំ វិជានត្ថំ ។ ន
 ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៥៣] អនាគតំ ចក្កំ អត្ថំ រូបា អត្ថំ
 ចក្កវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគោ អត្ថំ មនសីកា-
 រោ អត្ថំ ន ច អនាគតេន ចក្កេន អនាគតំ
 រូបំ បស្សត្ថំ ។ អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ចក្កំ អត្ថំ
 រូបា អត្ថំ ចក្កវិញ្ញាណំ អត្ថំ អាណាគោ អត្ថំ
 មនសីការោ អត្ថំ ន ច បច្ចុប្បន្នេន ចក្កេន
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ បស្សត្ថំ ។ ន ហោរំ វត្តោ ។ បេ ។
 អនាគតំ សោតំ អត្ថំ យានំ អត្ថំ ជីវិតំ អត្ថំ

សព្វមត្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀកជាអតីត ។ បេ ។

ច្រមុះ អណ្តាត កាយ ។ បេ ។ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ

វត្ថុ មនសិការៈ មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាអតីត

ដោយចិត្តជាអតីតឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ធម៌ មនោវិញ្ញាណ វត្ថុ មន-

សិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជា

បច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។

(៣៩៣) ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជា

អនាគត មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាអនាគត ដោយចក្ខុជាអនាគត

ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ រូប ចក្ខុវិញ្ញាណ ពន្លឺ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន

មាន តែបុគ្គលមិនឃើញរូបជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចក្ខុជាបច្ចុប្បន្នឬ ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

កាយោ អត្ថំ ។ បេ ។ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ មនោ-
 វិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ ន ច
 អនាគតេន មនេន អនាគតំ ធម្មំ វិជានតីតិ ។
 អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្នោ មនោ អត្ថំ ធម្មា អត្ថំ
 មនោវិញ្ញាណំ អត្ថំ វត្ថុំ អត្ថំ មនសីការោ អត្ថំ
 ន ច បច្ចុប្បន្នេន មនេន បច្ចុប្បន្នំ ធម្មំ វិជាន-
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៥២] អតីតំ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ញ្ញាលោន ញ្ញាណាករណីយំ កកោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ តេន ញ្ញាលោន ញ្ញាណ-
 ករណីយំ កកោតីតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ញ្ញាលោន
 ទុក្ខំ បរិជានតិ សមុទយំ បដហតិ និរោធំ
 សច្ច្ហកកោតិ មត្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
 ។ បេ ។

[៣៥៥] អនាគតំ ញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ញ្ញាលោន ញ្ញាណាករណីយំ កកោតីតិ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវគ្គ

កាយ ជាអនាគត មាន ។ បេ ។ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ
 វត្ថុ មនសិការៈ មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ជាអនាគត
 ដោយចិត្តជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ ចិត្ត ធម្មារម្មណ៍ មនោវិញ្ញាណ
 វត្ថុ មនសិការៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ នូវធម្មា-
 រម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយចិត្តជាបច្ចុប្បន្នប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៤] ញាណ ជាអតីត មានប្ត ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ
 នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយ
 ញាណ ព្រោះញាណនោះប្ត ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ
 លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ អប់រំនូវមគ្គ ដោយ
 ញាណនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ញាណ ជាអនាគត មានប្ត ។ អើ ។
 បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះប្ត ។

សព្វមន្តិកាថា

ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ញាណោន ញាណា-
ករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ញាណោន
ទុក្ខំ បរិជាតាតិ សមុទយំ បជហតិ និរោជំ សច្ច្ហ-
ករោតិ មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៦] បច្ចុប្បន្នំ ញាណំ អត្ថំ តេន ញាណោន
ញាណាករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ
ញាណំ អត្ថំ តេន ញាណោន ញាណាករណីយំ
ករោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ
ញាណំ អត្ថំ តេន ញាណោន ទុក្ខំ បរិជាតាតិ
សមុទយំ បជហតិ និរោជំ សច្ច្ហករោតិ មក្កំ
ភាវេតីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ ញាណំ អត្ថំ តេន
ញាណោន ទុក្ខំ បរិជាតាតិ សមុទយំ បជហតិ
និរោជំ សច្ច្ហករោតិ មក្កំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេរិ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ញាណំ អត្ថំ តេន
ញាណោន ញាណាករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។
អនាគតំ ញាណំ អត្ថំ តេន ញាណោន ញាណា-
ករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។
បច្ចុប្បន្នំ ញាណំ អត្ថំ តេន ញាណោន ទុក្ខំ

សព្វមត្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើ
ដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹង
នូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ អប់រំនូវមគ្គ
ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៦) ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែល
គួរធ្វើដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ជាអតីត
មាន បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន
បុគ្គលកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ
អប់រំនូវមគ្គ ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ជាអតីត មាន
បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ
អប់រំនូវមគ្គ ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញ្ញាណ
ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ ជាអនាគត មាន បុគ្គលធ្វើ
នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញ្ញាណ ព្រោះញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន បុគ្គលកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បរិជាណាតិ សមុទយំ បដហាតិ និរោធំ សច្ចិករោតិ
មក្កំ ភាវេត្តិ ។ អាមត្តា ។ អនាគតំ ញ្ញាណំ
អត្ថំ តេន ញ្ញាលោន ទុក្ខំ បរិជាណាតិ សមុទយំ
បដហាតិ និរោធំ សច្ចិករោតិ មក្កំ ភាវេត្តិ ។
ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៧] អត្ថតំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន
ញ្ញាលោន ញ្ញាណាករណីយំ ករោត្តិ ។ អាមត្តា ។
បច្ចុប្បន្នំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញ្ញាលោន
ញ្ញាណាករណីយំ ករោត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អត្ថតំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញ្ញា-
ណោន ទុក្ខំ បរិជាណាតិ សមុទយំ បដហាតិ និរោធំ
សច្ចិករោតិ មក្កំ ភាវេត្តិ ។ អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ
ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន ញ្ញាលោន ទុក្ខំ បរិ-
ជាណាតិ សមុទយំ បដហាតិ និរោធំ សច្ចិករោតិ
មក្កំ ភាវេត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៨] អនាគតំ ញ្ញាណំ អត្ថំ ន ច តេន
ញ្ញាលោន ញ្ញាណាករណីយំ ករោត្តិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មប្រដិក កថាវត្ថុ

លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ អប់រំនូវមគ្គ ដោយ
ញាណនោះឬ ។ អើ ។ ញាណ ជាអនាគត មាន បុគ្គល កំណត់
ដឹងនូវទុក្ខ លះបង់នូវសមុទ័យ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ អប់រំនូវមគ្គ
ដោយញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៧) ញាណ ជាអតីត មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវអំពើដែល
គួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ជា
បច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះ
ញាណនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ជា
អតីត មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ មិនលះបង់នូវសមុទ័យ មិនធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ មិនអប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណនោះទេឬ ។ អើ ។
ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ មិនលះបង់នូវ
សមុទ័យ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធិ មិនអប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណ
នោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៥៨) ញាណ ជាអនាគត មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវ
អំពើដែលគួរធ្វើដោយញាណ ព្រោះញាណនោះទេឬ ។ អើ ។

សព្វមគ្គីកថា

បច្ចុប្បន្នំ ញ្ញាណំ អត្តំ ន ច តេន ញ្ញាណោន
 ញ្ញាណាករណីយំ កកោត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តោ
 ។ បេ ។ អនាគតំ ញ្ញាណំ អត្តំ ន ច តេន
 ញ្ញាណោន ទុក្ខំ បរិជាណាតិ សមុទយំ បដហតិ
 ធិរោធំ សច្ច្ហករោតិ មក្កំ ភាវេត្តិ ។ អាមត្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ ញ្ញាណំ អត្តំ ន ច តេន ញ្ញាណោន
 ទុក្ខំ បរិជាណាតិ សមុទយំ បដហតិ ធិរោធំ សច្ច្ហ-
 ករោតិ មក្កំ ភាវេត្តិ ។ ន ហេរិ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៥៧] អរហតោ អតីតោ វាតោ អត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ អរហា តេន វាតេន សវាតាតិ ។
 ន ហេរិ វត្តោ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតោ ទោសោ
 អត្តតិ ។ អាមត្តា ។ អរហា តេន ទោសេន
 សទោសាតិ ។ ន ហេរិ វត្តោ ។ បេ ។ អរហតោ
 អតីតោ មោហោ អត្តតិ ។ អាមត្តា ។ អរហា
 តេន មោហេន សមោហាតិ ។ ន ហេរិ វត្តោ
 ។ បេ ។ អរហតោ អតីតោ មារោ អត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ អរហា តេន មារេន សមារោតិ ។

សព្វមន្តីតិកថា

ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គលមិនធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើដោយ

ញាណ ព្រោះញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ញាណ ជាអនាគត មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ មិនលះបង់
នូវសមុទ័យ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ មិនអប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណ

នោះទេ ។ អើ ។ ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មាន តែបុគ្គល មិនកំណត់
ដឹងនូវទុក្ខ មិនលះបង់នូវសមុទ័យ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ មិន
អប់រំនូវមគ្គ ដោយញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៣៥៧] ព្រះអរហន្ត មានរាគៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានទោសៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយទោសៈ ព្រោះទោសៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានមោហៈជាអតីតប្ត ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានមានៈជា
អតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមានៈ ព្រោះមានៈនោះប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតា ទិដ្ឋិ
អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា តាយ ទិដ្ឋិយា សទិ-
ដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អរហតោ
អតីតា វិចីកិញ្ញា អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា
តាយ វិចីកិញ្ញាយ សវិចីកិញ្ញោតិ ។ ន ហេរិ
វត្តព្យ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតំ បីនំ អត្តតិ ។
អាមន្តា ។ អរហា តេន បីនេន សបីនោតិ ។
ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតំ ឧទ្ធច្ចំ
អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា តេន ឧទ្ធច្ចេន សឧទ្ធច្ច-
ញោតិ^(១) ។ ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។ អរហតោ
អតីតំ អហិរិកំ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា តេន
អហិរិកេន សអហិរិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្យ
។ បេ ។ អរហតោ អតីតំ អនោត្តប្បំ អត្តតិ ។
អាមន្តា ។ អរហា តេន អនោត្តប្បេន សអនោត្តប្បតិ ។
ន ហេរិ វត្តព្យ ។ បេ ។

១ ឧ. សឧទ្ធច្ចកោតិ ។ ប. សឧទ្ធច្ចកោតិ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវិញ្ញាណ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានទិដ្ឋិ ជា
អតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានវិចិត្តិច្ឆា ជា
អតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយវិចិត្តិច្ឆា ព្រោះវិចិត្តិច្ឆានោះ
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មាន
ចិនៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចិនៈ ព្រោះ
ចិនៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរ-
ហន្ត មានទទ្ធច្ចៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
ទទ្ធច្ចៈ ព្រោះទទ្ធច្ចៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រះអរហន្ត មានអហិរិកៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
ដោយអហិរិកៈ ព្រោះអហិរិកៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានអនោត្តប្បៈជាអតីតប្ត ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកាថា

(៣៦០) អនាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្តតិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិ តាយ ទិដ្ឋិយា
 សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាតា-
 មិស្ស អតីតា វិចីកិច្ចា អត្ត អតីតោ សីលព្វតប-
 រាមាសោ អត្ត អតីតោ អណ្តសហគតោ កាមរា-
 តោ អត្ត អតីតោ អណ្តសហគតោ ព្យាបាទោ
 អត្តតិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិ តេន ព្យាបាទេន
 ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៦១) សក្កនាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្តតិ ។ អាមត្តា ។ សក្កនាតាមិ តាយ ទិដ្ឋិយា
 សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សក្ក-
 នាតាមិស្ស អតីតា វិចីកិច្ចា អត្ត អតីតោ សីល-
 ព្វតបរាមាសោ អត្ត អតីតោ ឌីឡាវកោ កាមរា-
 តោ អត្ត អតីតោ ឌីឡាវកោ ព្យាបាទោ អត្តតិ ។
 អាមត្តា ។ សក្កនាតាមិ តេន ព្យាបាទេន ព្យា-
 បន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមន្តិកថា

[៣៦០] អនាគាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។

អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ

ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល មានវិចិក្ខុ ជាអតីត

មានសីលពូតបរាមាសៈ ជាអតីត មានកាមរាគៈដ៏ស្រាលស្តើង ជាអតីត

មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្តើងជាអតីតប្ត ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មាន

ចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។

[៣៦១] សកទាគាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីតប្ត ។

អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល មាន

វិចិក្ខុ ជាអតីត មានសីលពូតបរាមាសៈ ជាអតីត មានកាមរាគៈដ៏គ្រោត

គ្រោត ជាអតីត មានព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ សក-

ទាគាមិបុគ្គល មានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរ

ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

(៣៦២) សោតាបន្តស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបន្តោ តាយ ទិដ្ឋិយា
សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ សោ-
តាបន្តស្ស អតីតា វិចីក្កា អត្ថ អតីតោ សីល-
ព្វតបរមាសោ អត្ថ អតីតោ អនាយកមនិយោ រកោ
អត្ថ អតីតោ អនាយកមនិយោ ទោសោ អត្ថ អតីតោ
អនាយកមនិយោ មោហោ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
សោតាបន្តោ តេន មោហាន សមោហាតិ ។ ន
ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

(៣៦៣) បុត្តជ្ជនស្ស អតីតោ រកោ អត្ថ
បុត្តជ្ជនោ តេន រកេន សរកោតិ ។ អាមន្តា ។
អរហតោ អតីតោ រកោ អត្ថ អរហា តេន រកេន
សរកោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។ បុត្តជ្ជនស្ស
អតីតោ ទោសោ អត្ថ ។ បេ ។ អតីតំ អនោត្តប្បិ
អត្ថ បុត្តជ្ជនោ តេន អនោត្តប្បន អនោត្តប្បិ ។
អាមន្តា ។ អរហតោ អតីតំ អនោត្តប្បិ អត្ថ
អរហា តេន អនោត្តប្បន អនោត្តប្បិ ។ ន
ហេរិ វត្តព្វ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣៦២] សោតាបន្តបគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីតប្ត ។
 អើ ។ សោតាបន្តបគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបន្តបគ្គល មានវិចិក្ខុ
 ជាអតីត មានសីលពូកែបរមាសៈ ជាអតីត មានរាគៈ ជាដំណើរទៅកាន់
 អប្បាយ ជាអតីត មានទោសៈ ជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ជាអតីត មាន
 មោហៈ ជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ សោតាបន្តបគ្គល
 ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៣] បឋជន មានរាគៈ ជាអតីត បឋជន ប្រកបដោយ
 រាគៈ ព្រោះរាគៈនោះប្ត ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ ជាអតីត
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បឋជន មានទោសៈ ជាអតីត ។ បេ ។ មាន
 អនោត្តប្បៈជាអតីត បឋជនមានអនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះប្ត ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានអនោត្តប្បៈ ជាអតីត ព្រះអរហន្ត មាន
 អនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

(៣៦៤) បុទ្ធជនស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ បុទ្ធជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ អនាតាមិ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។ បុទ្ធជនស្ស អតីតា វិចីកិញ្ញា
 អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ អណ្តុសហគតោ ព្យាបា-
 នោ អត្ថំ បុទ្ធជនោ តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្នចិ-
 ត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមិស្ស អតីតោ អណ្តុ-
 សហគតោ ព្យាបាទោ អត្ថំ អនាតាមិ តេន ព្យា-
 បាទេន ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។

(៣៦៥) បុទ្ធជនស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថំ បុទ្ធជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សកទាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ អត្ថំ សកទាតាមិ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិ-
 កោតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។ បុទ្ធជនស្ស
 អតីតា វិចីកិញ្ញា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ ឌីឡាវិ-
 កោ ព្យាបាទោ អត្ថំ បុទ្ធជនោ តេន ព្យាបាទេន

សព្វមត្តិកថា

[៣៦៤] បឋជន មានសកាយទិដ្ឋិ ជាអតីត បឋជន ប្រកប
 ដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មាន
 សកាយទិដ្ឋិ ជាអតីត អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បឋជន មានវិចិកិតា
 ជាអតីត ។ បេ ។ មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្តើងជាអតីត បឋជន មានចិត្ត
 ព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល មាន
 ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្តើង ជាអតីត អនាគាមិបុគ្គល មានចិត្តព្យាបាទ
 ព្រោះព្យាបាទនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៥] បឋជន មានសកាយទិដ្ឋិ ជាអតីត បឋជន ប្រកប
 ដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល មានសកាយទិដ្ឋិ
 ជាអតីត សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បឋជន មានវិចិកិតា ជាអតីត
 ។ បេ ។ មានព្យាបាទដ៏គ្រោកគ្រោក ជាអតីត បឋជន មានចិត្តព្យាបាទ

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ព្យាបន្តចិត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ សកទាតាមិស្ស
អតីតោ ឌីឡារិកោ ព្យាបាទោ អត្តិ សកទាតាមិ
តេន ព្យាបាទេន ព្យាបន្តចិត្តោតិ ។ ន ហេរិ
វត្តោ ។ បេ ។

[៣៦៦] បុត្តជ្ជនស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ អត្តិ
បុត្តជ្ជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ អាមត្តា ។
សោតាបន្តស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ អត្តិ សោតា-
បន្តោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេរិ
វត្តោ ។ បេ ។ បុត្តជ្ជនស្ស អតីតា វិចីកិញ្ញា អត្តិ
។ បេ ។ អតីតោ អទាយកមនិយោ មោហោ អត្តិ
បុត្តជ្ជនោ តេន មោហេន សមោហោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សោតាបន្តស្ស អតីតោ អទាយកមនិយោ
មោហោ អត្តិ សោតាបន្តោ តេន មោហេន សមោ-
ហោតិ ។ ន ហេរិ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៦៧] អរហតោ អតីតោ រាតោ អត្តិ
ន ច អរហា តេន រាគេន សរាតោតិ ។
អាមត្តា ។ បុត្តជ្ជនស្ស អតីតោ រាតោ អត្តិ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ព្រោះព្យាបាទនោះប្ត ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល មានព្យាបាទដ៏គ្រោត
គ្រោត ជាអតីត សកទាតាមិបុគ្គល មានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះ
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦៦) បឋជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត បឋជន ប្រកប
ដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះប្ត ។ អើ ។ សោតាបនបុគ្គល មាន
សក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត សោតាបនបុគ្គល ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិ
នោះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បឋជន មាន
វិចិក្ខុ ជាអតីត ។ បេ ។ មានមោហៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ជា
អតីត បឋជន ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះប្ត ។ អើ ។
សោតាបនបុគ្គល មានមោហៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ជាអតីត
សោតាបនបុគ្គល ប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះមោហៈនោះប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦៧) ព្រះអរហន្ត មានរាគៈ ជាអតីត តែព្រះអរហន្ត មិន
ប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះប្ត ។ អើ ។ បឋជន មានរាគៈ ជាអតីត

សព្វមគ្គីករា

ន ច បុគ្គលោ តេន រាគន សរាគោតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ អតីតោ នោសោ អត្ថិ
 ។ បេ ។ អតីតំ អនោត្តប្បំ អត្ថិ ន ច អរហា
 តេន អនោត្តប្បន អនោត្តប្បីតិ ។ អាមន្តា ។
 បុគ្គលស្ស អតីតំ អនោត្តប្បំ អត្ថិ ន ច បុគ្គល-
 ោ តេន អនោត្តប្បន អនោត្តប្បីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៦៨) អនាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
 អត្ថិ ន ច អនាតាមី តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។
 អាមន្តា ។ បុគ្គលស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ អត្ថិ
 ន ច បុគ្គលោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិស្ស អតីតា វិចិក្ខន្ធា
 អត្ថិ ។ បេ ។ អតីតោ អណុសហគតោ ព្យាចានោ
 អត្ថិ ន ច អនាតាមី តេន ព្យាចានេន ព្យាបន្ន-
 ចិត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ បុគ្គលស្ស អតីតោ អ-
 ណុសហគតោ ព្យាចានោ អត្ថិ ន ច បុគ្គលោ
 តេន ព្យាចានេន ព្យាបន្នចិត្តោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។

សព្វមត្តិកថា

តែបុថុជន មិនប្រកបដោយរាគៈ ព្រោះរាគៈនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មានទោសៈ ជាអតីត
 ។ បេ ។ មានអនោត្តប្បៈ ជាអតីត តែព្រះអរហន្ត មិនមានអនោត្តប្បៈ
 ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះឬ ។ អើ ។ បុថុជន មានអនោត្តប្បៈ ជាអតីត
 តែបុថុជន មិនមានអនោត្តប្បៈ ព្រោះអនោត្តប្បៈនោះឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦៨) អនាតាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែអនាតា-
 មិបុគ្គល មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះឬ ។ អើ ។ បុថុជន មាន
 សក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែបុថុជន មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល
 មានវិចិត្រិចា ជាអតីត ។ បេ ។ មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្មើ ជាអតីត
 តែអនាតាមិបុគ្គល មិនមានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះទេឬ ។
 អើ ។ បុថុជន មានព្យាបាទដ៏ស្រាលស្មើ ជាអតីត តែបុថុជន
 មិនមានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវិគ្គ

[៣៦៧] សកទាតាមិស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
អត្ថំ ន ច សកទាតាមិ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិ-
កោតិ ។ អាមត្តា ។ បុត្តជ្ជនស្ស អតីតា សក្កា-
យទិដ្ឋិ អត្ថំ ន ច បុត្តជ្ជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា
សទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សកទា-
តាមិស្ស អតីតា វិចីកិច្ឆា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ
ឌីឡារិកោ ព្យាទានោ អត្ថំ ន ច សកទាតាមិ
តេន ព្យាទានេន ព្យាបន្នចិត្តោ ។ អាមត្តា ។
បុត្តជ្ជនស្ស អតីតោ ឌីឡារិកោ ព្យាទានោ អត្ថំ
ន ច បុត្តជ្ជនោ តេន ព្យាទានេន ព្យាបន្នចិត្តោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៦៨] សោតាបន្នស្ស អតីតា សក្កាយទិដ្ឋិ
អត្ថំ ន ច សោតាបន្នោ តាយ ទិដ្ឋិយា សទិដ្ឋិ-
កោតិ ។ អាមត្តា ។ បុត្តជ្ជនស្ស អតីតា សក្កា-
យទិដ្ឋិ អត្ថំ ន ច បុត្តជ្ជនោ តាយ ទិដ្ឋិយា ស-
ទិដ្ឋិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សោតា-
បន្នស្ស អតីតា វិចីកិច្ឆា អត្ថំ ។ បេ ។ អតីតោ
អនាយកមនិយោ មោហោ អត្ថំ ន ច សោតាបន្នោ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣៦៧] សកទាតាមិបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែ
 សកទាតាមិបុគ្គល មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេឬ ។ អើ ។
 បុថុជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែបុថុជន មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ
 ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកទាតាមិបុគ្គល មានវិបកិច្ចា ជាអតីត ។ បេ ។ មានព្យាបាទ
 ដ៏គ្រោកគ្រាត ជាអតីត តែសកទាតាមិបុគ្គល មិនមានចិត្តព្យាបាទ
 ព្រោះព្យាបាទនោះទេឬ ។ អើ ។ បុថុជន មានព្យាបាទដ៏គ្រោក
 គ្រាត ជាអតីត តែបុថុជន មិនមានចិត្តព្យាបាទ ព្រោះព្យាបាទនោះទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧០] សោតាបន្នបុគ្គល មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែសោ-
 តាបន្នបុគ្គល មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេឬ ។ អើ ។
 បុថុជន មានសក្កាយទិដ្ឋិ ជាអតីត តែបុថុជន មិនប្រកបដោយទិដ្ឋិ
 ព្រោះទិដ្ឋិនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោ-
 តាបន្នបុគ្គល មានវិបកិច្ចា ជាអតីត ។ បេ ។ មានមោហៈជាដំណើរ
 ទៅកាន់អបាយ ជាអតីត តែសោតាបន្នបុគ្គល មិនប្រកបដោយមោហៈ

សព្វមគ្គីកថា

តេន មោហេន សមោហោតិ ។ អាមន្តា ។
បុត្តជ្ជនស្ស អតីតោ អនាយកមនិយោ មោហោ
អត្ថំ ន ច បុត្តជ្ជោ តេន មោហេន សមោ-
ហោតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។

[៣៧០] អតីតា ហត្ថា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតេសុ ហត្ថេសុ សតិ អាទាននិក្ខេបនំ បញ្ញា-
យតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។ អតីតា ចាទា
អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតេសុ ចានេសុ សតិ អ-
ភិក្កមប្បដិក្កមោ បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ
។ បេ ។ អតីតា បញ្ញា អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អ-
តីតេសុ បទ្យេសុ សតិ សម្មញ្ញនប្បសារណំ បញ្ញា-
យតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។ អតីតោ ក្កច្ឆ
អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតស្មី ក្កច្ឆស្មី សតិ ជ័យច្នា-
បិទាសា បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។
អតីតោ កាយោ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតោ
កាយោ បក្កហនិក្កហ្មបតោ ធនេនកេនិទ្ធមតោ កា-
កេហិ កិដ្ឋេហិ កុលលេហិ សាធារណាតិ ។

សព្វមត្តិកថា

ព្រោះមោហៈនោះទេ ។ អើ ។ បុប្ផជ្ឈន មានមោហៈ ជាដំណើរ
ទៅកាន់អបាយ ជាអតីត តែបុប្ផជ្ឈន មិនប្រកបដោយមោហៈ ព្រោះ
មោហៈនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧១) វៃដ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ កាលបើវៃដ ជាអតីត មាន
ការកាន់និងការដាក់ចុះ ក៏ប្រាកដប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ជើង ជាអតីត មានប្ត ។ អើ ។ កាលបើជើង ជាអតីត
មាន ការឈានទៅមុខនិងការថយក្រោយ ក៏ប្រាកដប្ត ។ អ្នកមិន
គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សន្ទាក់ ជាអតីត មានប្ត ។ អើ ។
កាលបើសន្ទាក់ ជាអតីត មាន ការបត់ចូលនិងការលាចេញ ក៏ប្រាកដ
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពោះ ជាអតីត មានប្ត ។
អើ ។ កាលបើពោះ ជាអតីត មាន សេចក្តីយូរនិងការស្រែក ក៏
ប្រាកដប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអតីត មាន
ប្ត ។ អើ ។ កាយ ជាអតីត ដែលគួរដល់ការផ្គងឡើងនិងសង្កត់សង្កិន
គួរដល់ការដាច់ចុះឆ្ងាយ ជាសាធារណ៍ដល់ពួកសត្វក្អែក ត្នាតនិងខ្លាំងប្ត ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

ន ហោរំ វត្តព្រូ ។ បេ ។ អតីតោ កាយោ វិសំ កមេយ្យ
 សត្តំ កមេយ្យ អត្តំ កមេយ្យតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្រូ
 ។ បេ ។ លត្តា អតីតោ កាយោ អន្តពន្ធនេន^(១) ពន្ធន្តិ-
 តំ រជ្ជពន្ធនេន ពន្ធន្តិ សន្និលកពន្ធនេន ពន្ធន្តិ
 តាមពន្ធនេន ពន្ធន្តិ និគមពន្ធនេន ពន្ធន្តិ នគរពន្ធនេន
 ពន្ធន្តិ ជនបទពន្ធនេន ពន្ធន្តិ កណ្តាបញ្ចមេហិ
 ពន្ធនេហិ ពន្ធន្តិ ។ ន ហោរំ វត្តព្រូ ។ បេ ។

[៣៧២] អតីតោ អាចោ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន អាថេន អាថករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្រូ ។ បេ ។ អតីតោ តេជោ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន តេជេន តេជករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្រូ ។ បេ ។ អតីតោ វាយោ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។
 តេន វាយេន វាយករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហោរំ
 វត្តព្រូ ។ បេ ។

[៣៧៣] អតីតោ រូបក្ខន្ធា អត្តំ មណ-
 គតោ រូបក្ខន្ធា អត្តំ បច្ចុប្បន្នោ រូបក្ខន្ធា
 អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ តាយោ រូបក្ខន្ធាតិ ។

១ ឱ. អន្តពន្ធនេន ។ ធម៌. អន្តពន្ធនេន ។

អភិធម្មបំណិត កថាវត្ថុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ គ្រឿង
 សស្រ្តាគប្បីចូលទៅ ភ្លើងគប្បីចូលទៅ ក្នុងកាយ ជាអតីត ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអតីត គួរបានជាប់ដោយ
 ចំណងគឺឆ្មោះ ជាប់ដោយចំណងគឺខ្សែ ជាប់ដោយចំណងគឺប្រវែក ជាប់
 ដោយចំណងគឺស្រក ជាប់ដោយចំណងគឺនិគម ជាប់ដោយចំណងគឺ-
 នគរ ជាប់ដោយចំណងគឺជនបទ ជាប់ដោយចំណងទាំងឡាយ មាន
 ចំណងកជាគម្រប់៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧២) ទឹក ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើ
 ដែលគួរធ្វើដោយទឹក ព្រោះទឹកនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ភ្លើង ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែល
 គួរធ្វើដោយភ្លើង ព្រោះភ្លើងនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ខ្យល់ ជាអតីត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើ នូវអំពើដែលគួរធ្វើ
 ដោយខ្យល់ ព្រោះខ្យល់នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៣) រូបក្ខន្ធ ជាអតីត មាន រូបក្ខន្ធ ជាអនាគត មាន
 រូបក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ រូបក្ខន្ធ មាន ៣ ឬ ។

សព្វមគ្គីកថា

ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតា បញ្ចក្ខន្ធា អត្ថិ
 អនាគតា បញ្ចក្ខន្ធា អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា បញ្ចក្ខន្ធា
 អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បន្ទរស ខន្ធាតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៧២) អតីតំ ចក្ខាយតនំ អត្ថិ អនាគតំ
 ចក្ខាយតនំ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នំ ចក្ខាយតនំ អត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ តិណិ ចក្ខាយតនានិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតានិ ប្លាទសាយតនានិ អត្ថិ
 អនាគតានិ ប្លាទសាយតនានិ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នានិ
 ប្លាទសាយតនានិ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ធិត្តិសា-
 យតនានិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(៣៧៣) អតីតា ចក្ខុធាតុ អត្ថិ អនាគតា
 ចក្ខុធាតុ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា ចក្ខុធាតុ អត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ តិស្សោ ចក្ខុធាតុយោតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតា អដ្ឋារស ធាតុយោ អត្ថិ
 អនាគតា អដ្ឋារស ធាតុយោ អត្ថិ បច្ចុប្បន្នា
 អដ្ឋារស ធាតុយោ អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុប្ប-
 ពាស ធាតុយោតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វមត្តិកថា

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ចក្ខន្ធ ជាអតីត មាន បញ្ច-
 ក្ខន្ធ ជាអនាគត មាន បញ្ចក្ខន្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ
 មាន ១៥ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ចក្ខុយតនៈ ជាអតីត មាន ចក្ខុយតនៈ ជាអនាគត មាន

ចក្ខុយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ មាន ៣ ប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ១២ ជាអតីត មាន
 អាយតនៈ ១២ ជាអនាគត មាន អាយតនៈ ១២ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។
 អើ ។ អាយតនៈ មាន ៣៦ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៥] ចក្ខុធាតុ ជាអតីត មាន ចក្ខុធាតុ ជាអនាគត មាន

ចក្ខុធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុធាតុ មាន ៣ ប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអតីត មាន ១៨ ធាតុ
 ជាអនាគត មាន ១៨ ធាតុជាបច្ចុប្បន្ន មាន ១៨ ប្ត ។ អើ ។ ធាតុ
 មាន ៥៤ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[៣៧៦] អត្ថតំ ចក្ខុទ្រ្តិយំ អត្ថំ អនាគតំ
 ចក្ខុទ្រ្តិយំ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ចក្ខុទ្រ្តិយំ អត្ថតិ ។
 អាមត្តា ។ តិណ្ហំ ចក្ខុទ្រ្តិយានីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថតានិ ពារឹសតិទ្រ្តិយានិ អត្ថំ
 អនាគតានិ ពារឹសតិទ្រ្តិយានិ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នានិ
 ពារឹសតិទ្រ្តិយានិ អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្មស្ម័ន្តិ-
 យានីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៧] អត្ថតោ រាជា ចក្កវត្ថុ អត្ថំ អនា-
 គតោ រាជា ចក្កវត្ថុ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នោ រាជា ចក្កវត្ថុ
 អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ តិណ្ហំ រាជ្ជនំ ចក្កវត្ថុនំ
 សម្មធិការោ ហោត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៨] អត្ថតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អត្ថំ អនា-
 គតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អត្ថំ បច្ចុប្បន្នោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ តិណ្ហំ សម្មាសម្ពុទ្ធានំ
 សម្មធិការោ ហោត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវត្ថុ

[៣៧៦] ចក្ខុន្ត្រិយ ជាអតីត មាន ចក្ខុន្ត្រិយ ជាអនាគត មាន
 ចក្ខុន្ត្រិយ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុន្ត្រិយ មាន ៣ ប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអតីត មាន
 ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាអនាគត មាន ឥន្ទ្រិយ ២២ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។
 ឥន្ទ្រិយ មាន ៦៦ ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៧] ស្តេចចក្រពត្តិ ជាអតីត មាន ស្តេចចក្រពត្តិ ជាអនាគត
 មាន ស្តេចចក្រពត្តិ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។ ស្តេចចក្រពត្តិ ៣
 អង្គ មានកងទ័ចំពោះមុខប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៨] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអតីត មាន ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ជាអនាគត មាន ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ៣ ព្រះអង្គ មានកងទ័ចំពោះមុខប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សព្វមគ្គីកថា

[៣៧៧] អត្តតំ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ អត្ត
អត្តតន្តំ ។ អត្ត សិយា អត្តតំ សិយា ប្រាត្តតន្តំ ។
អាជាណហំ និក្ខហំ ហញ្ចំ អត្តតំ អត្ត អត្ត សិយា
អត្តតំ សិយា ប្រាត្តតំ តេណត្តតំ ប្រាត្តតំ ប្រាត្តតំ
អត្តតន្តំ យំ តត្ត វេទសំ វត្តព្វេ ខោ អត្តតំ អត្ត អត្ត
សិយា អត្តតំ សិយា ប្រាត្តតំ តេណត្តតំ ប្រាត្តតំ
ប្រាត្តតំ អត្តតន្តំ មិច្ឆា ធា ចេ បន អត្តតំ ប្រាត្តតំ
ប្រាត្តតំ អត្តតន្តំ ធា វត រេ វត្តព្វេ អត្តតំ អត្ត
អត្ត សិយា អត្តតំ សិយា ប្រាត្តតន្តំ យំ តត្ត វេទ-
សំ វត្តព្វេ ខោ អត្តតំ អត្ត អត្ត សិយា អត្តតំ
សិយា ប្រាត្តតំ តេណត្តតំ ប្រាត្តតំ ប្រាត្តតំ អត្តតន្តំ
មិច្ឆា ។

[៣៧៨] អនាគតំ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ អត្ត
អនាគតន្តំ ។ អត្ត សិយា អនាគតំ សិយា ប្រាណ-
តត្តន្តំ ។ អាជាណហំ និក្ខហំ ហញ្ចំ អនាគតំ អត្ត
អត្ត សិយា អនាគតំ សិយា ប្រាណតតំ តេន

សព្វមត្តិកថា

[៣៧៧] អតីត មានបូ ។ អើ ។ មានអតីតបូ ។ មាន
អតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ។ បូអ្នកដឹងនូវកំហុសចុះ បើ
អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ
អតីត ទៅជាមិនមែនអតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីតវិញ បណ្តាពាក្យ
ទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា
អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ
អតីត ទៅជាមិនមែនអតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីតវិញ ពាក្យ
ដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស មួយទៀត បើមិនមានអតីត ទៅជាមិនមែន
អតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីតវិញ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ដូច្នោះទេ
បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យ
នោះថា អតីតមាន មានអតីតក៏មាន មិនមែនអតីតក៏មាន ព្រោះ
ហេតុនោះ អតីត ទៅជាមិនមែនអតីត មិនមែនអតីត ទៅជាអតីត
វិញ ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស ។

[៣៨០] អនាគត មានបូ ។ អើ ។ មានអនាគតបូ ។ មាន
អនាគតក៏មាន មិនមែនអនាគតក៏មាន ។ អ្នកបូអ្នកដឹងនូវកំហុសចុះ បើ
អនាគតមាន មានអនាគតក៏មាន មិនមែនអនាគតក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ

អភិធម្មប្រដំពេ កថាវគ្គ

អនាគតំ ប្រាណាគតំ ប្រាណាគតំ អនាគតន្តំ យំ តត្ថ
 វិនេសំ វត្តព្វេ ខោ អនាគតំ អត្ថំ អត្ថំ សិយា
 អនាគតំ សិយា ប្រាណាគតំ តេន អនាគតំ ប្រាណាគតំ
 ប្រាណាគតំ អនាគតន្តំ មច្ឆា លោ ចេ បន អនា-
 គតំ ប្រាណាគតំ ប្រាណាគតំ អនាគតន្តំ លោ វត វ
 វត្តព្វេ អនាគតំ អត្ថំ អត្ថំ សិយា អនាគតំ សិយា
 ប្រាណាគតន្តំ យំ តត្ថ វិនេសំ វត្តព្វេ ខោ អនាគតំ
 អត្ថំ អត្ថំ សិយា អនាគតំ សិយា ប្រាណាគតំ
 តេន អនាគតំ ប្រាណាគតំ ប្រាណាគតំ អនាគតន្តំ
 មច្ឆា ។

(៣៨០) បច្ចុប្បន្នំ អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថ
 បច្ចុប្បន្នំ ។ អត្ថំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា លោ
 បច្ចុប្បន្នំ ។ អាជាតាហិ និក្ខហំ ហត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ
 អត្ថំ អត្ថំ សិយា បច្ចុប្បន្នំ សិយា លោ បច្ចុប្បន្នំ
 តេន បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ

អភិធម្មបិដក រាជវត្ថុ

អនាគត ទៅជាមិនមែនអនាគត មិនមែនអនាគត ទៅជាអនាគត
 វិញ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បី
 ពោលតែពាក្យនោះថា អនាគត មាន មានអនាគត ក៏មាន មិនមែន
 អនាគត ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ អនាគត ទៅជាមិនមែនអនាគត
 មិនមែនអនាគត ទៅជាអនាគតវិញ ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស មួយ
 ទៀត បើអនាគត មិនមាន ទៅជាមិនមែនអនាគត មិនមែនអនាគត
 ទៅជាអនាគតវិញ ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើមិន អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគត
 មាន មានអនាគត ក៏មាន មិនមែនអនាគត ក៏មាន ដូច្នោះទេ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះ
 ថា អនាគតមាន មានអនាគត ក៏មាន មិនមែនអនាគត ក៏មាន
 ព្រោះហេតុនោះ អនាគត ទៅជាមិនមែនអនាគត មិនមែនអនាគត
 ទៅជាអនាគតវិញ ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស ។

[៣៨១] បច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ អើ ។ មានបច្ចុប្បន្នឬ ។ មាន
 បច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន ។ អ្នកចូរដឹងនូវកំហុសចុះ
 បើបច្ចុប្បន្ន មាន មានបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន
 ព្រោះហេតុនោះ បច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន

សព្វមគ្គិកថា

បច្ចុប្បន្នំ យំ ភត្ត វទេសំ វត្តព្វេ ខោ បច្ចុប្បន្នំ
 អត្តំ អត្តំ សំយា បច្ចុប្បន្នំ សំយា លោ បច្ចុប្បន្នំ
 ភេន បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុ-
 ប្បន្នំ មិច្ឆា លោ ចេ បន បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ
 លោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នំ លោ វត រេ វត្តព្វេ
 បច្ចុប្បន្នំ អត្តំ អត្តំ សំយា បច្ចុប្បន្នំ សំយា លោ
 បច្ចុប្បន្នំ យំ ភត្ត វទេសំ វត្តព្វេ ខោ បច្ចុប្បន្នំ
 អត្តំ អត្តំ សំយា បច្ចុប្បន្នំ សំយា លោ បច្ចុប្បន្នំ
 ភេន បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ លោ បច្ចុប្បន្នំ
 បច្ចុប្បន្នំ មិច្ឆា ។

[៣៨២] និព្វានំ អត្តតំ ។ អាមត្តា ។ អត្តំ
 និព្វានន្តំ ។ អត្តំ សំយា និព្វានំ សំយា លោ
 និព្វានន្តំ ។ អាជាតាហិ និក្ខហំ ហញ្ចំ និព្វានំ
 អត្តំ អត្តំ សំយា និព្វានំ សំយា លោ និព្វានំ
 ភេន និព្វានំ លោ និព្វានំ លោ និព្វានំ និព្វានន្តំ
 យំ ភត្ត វទេសំ វត្តព្វេ ខោ និព្វានំ អត្តំ អត្តំ
 សំយា និព្វានំ សំយា លោ និព្វានំ ភេន

សព្វមត្តិកថា

ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា
 អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បច្ចុប្បន្ន មាន មានបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិន
 មែនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ បច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន
 មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស
 មួយទៀត បើមិនមែនបច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន
 ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បច្ចុប្បន្ន មាន
 មានបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្នក៏មាន ដូច្នោះទេ បណ្តាពាក្យទាំងពីរ
 នោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះថា បច្ចុប្បន្ន
 មាន មានបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ
 បច្ចុប្បន្ន ទៅជាមិនមែនបច្ចុប្បន្ន មិនមែនបច្ចុប្បន្ន ទៅជាបច្ចុប្បន្នវិញ
 ពាក្យដូច្នោះនេះ ជាពាក្យខុស ។

(៣៨២) និព្វាន មានឬ ។ អើ ។ មាននិព្វានឬ ។ មាន
 និព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ។ អ្នកបូរជ័ននូវកំហុសចុះ បើ
 និព្វានមាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ
 និព្វាន ទៅជាមិនមែននិព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជានិព្វានវិញ បណ្តា
 ពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែពាក្យនោះ
 ថា និព្វានមាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ព្រោះហេតុនោះ

អវិជ្ជាបិដកេ កថាវគ្គ

និព្វានំ នោ និព្វានំ នោ និព្វានំ និព្វានន្តិ មិច្ឆា នោ
 ចេ បន និព្វានំ នោ និព្វានំ នោ និព្វានំ និព្វានន្តិ
 នោ វត រេ វត្តេ ជិព្វានំ អត្តំ អត្តំ សិយា
 និព្វានំ សិយា នោ និព្វានន្តិ យំ តត្ថ វេទេសិ
 វត្តេ ខោ និព្វានំ អត្តំ អត្តំ សិយា និព្វានំ
 សិយា នោ និព្វានំ តេន និព្វានំ នោ និព្វានំ
 នោ និព្វានំ និព្វានន្តិ មិច្ឆា ។

(៣៨៣) ន វត្តំ អត្តំ អត្តំ អនាគតំ
 អត្តំ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា យំ កំញុ
 ភិក្ខុវេ រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា ពហំទ្វា
 វា ឌីឡាវតំ វា សុខុមំ វា ហំនំ វា បណ្ឌិតំ វា
 យំ ទ្វរេ សន្តិកេ វា អយំ វុច្ចតិ រូបក្ខន្ធា យា
 កាចិ វេទនា ។ បេ ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ បេ ។
 យេ កេចិ សង្ខារា ។ បេ ។ យំ កំញុ វិញ្ញាណំ
 អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា ពហំទ្វា វា ឌីឡា-
 វតំ វា សុខុមំ វា ហំនំ វា បណ្ឌិតំ វា យំ
 ទ្វរេ សន្តិកេ វា អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធាតិ

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

និព្វាន ទៅជាមិនមែននិព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជានិព្វានវិញ ពាក្យ
 ដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស មួយទៀត បើមិនមែននិព្វាន ទៅជាមិនមែន
 និព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជានិព្វានវិញ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា និព្វានមាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន ដូច្នេះ
 ទេ បណ្តាពាក្យទាំងពីរនោះ អ្នកពោលនូវពាក្យណា អ្នកគប្បីពោលតែ
 ពាក្យនោះថា និព្វាន មាន មាននិព្វាន ក៏មាន មិនមែននិព្វាន ក៏មាន
 ព្រោះហេតុនោះ និព្វាន ទៅជាមិនមែននិព្វាន មិនមែននិព្វាន ទៅជា
 និព្វានវិញ ពាក្យដូច្នេះនេះ ជាពាក្យខុស ។

(៣៨៣) អ្នកមិនគួរពោលថា អតីត មាន អនាគត មានឬ ។

អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 រូបណាមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី
 គ្រោតគ្រោតក្តី លិតក្តី ថោកទាបក្តី ខ្ពង់ខ្ពស់ក្តី រូបណា ដែលនៅ
 ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី នេះហៅថា រូបក្ខន្ធ វេទនាណាមួយ ។ បេ ។
 សញ្ញាណាមួយ ។ បេ ។ សង្ខារណាមួយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណណា
 មួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោត
 គ្រោតក្តី លិតក្តី ថោកទាបក្តី ខ្ពង់ខ្ពស់ក្តី វិញ្ញាណណា ដែលនៅ
 ក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី នេះហៅថា វិញ្ញាណក្ខន្ធ ពាក្យដូច្នេះ

សព្វមគ្គីកថា

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមណ្ឌា ។ តេន ហិ
អត្ថំ អត្ថំ អនាគតំ អត្ថំ ។

(៣៨២) អត្ថំ អត្ថំ អនាគតំ អត្ថំ ។

អាមណ្ឌា ។ នន្ទ វិត្តំ ភក្កវតា តយោមេ ភិក្ខុវេ

និវត្តិបថា អនិវត្តនបថា បញ្ញត្តិបថា អសុដ្ឋិណា

អសុដ្ឋិណាបញ្ញា ន សុដ្ឋិយន្តំ ន សុដ្ឋិយស្សន្តំ

អប្បជិត្តដ្ឋា សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិ ។

កតមេ តយោ ។ យំ ភិក្ខុវេ រូបំ អត្ថំ និរុទ្ធិ

វិកតំ វិបវណាតំ អយោសីតិ តស្ស សង្ខា អយោ-

សីតិ តស្ស សមញ្ញា អយោសីតិ តស្ស បញ្ញត្តិ

ន តស្ស សង្ខា អត្ថំ ន តស្ស សង្ខា ភវិស្ស-

តតិ យា វេទនា ។ បេ ។ យា សញ្ញា ។ បេ ។

យេ សង្ខារា ។ បេ ។ យំ វិញ្ញាណំ អត្ថំ និរុទ្ធិ

វិកតំ វិបវណាតំ អយោសីតិ តស្ស សង្ខា អយោ-

សីតិ តស្ស សមញ្ញា អយោសីតិ តស្ស បញ្ញត្តិ

ព្រះមហាក្សត្រ

មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អតីត មាន អនាគត មាន ។

[៣៨៤] អតីត មាន អនាគត មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ

មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ព្យ យ៉ាងនេះ ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយគ្នា ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់ហៅ ជា គន្លងនៃពាក្យបញ្ញត្តិ ជាធម៌មិនច្រឡំក្រឡំ មិនធ្លាប់ច្រឡំក្រឡំ មិន ច្រឡំក្រឡំ ឥឡូវនេះ នឹងមិនច្រឡំក្រឡំ ក្នុងអនាគត ជាធម៌គឺអ្នក ប្រាជ្ញទាំងឡាយ ជាសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ មិនតិះដៀលហើយ ។ ធម៌ ព្យយ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រូបណា ដែលកន្លង ទៅហើយ រលត់ទៅហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួលហើយ វាចា សម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត ឈ្មោះនៃរូបនោះ ថា មានហើយ ក្នុងអតីត បញ្ញត្តិនៃរូបនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់ ហៅនូវរូបនោះថា នឹងមិនមានក្នុងអនាគត វេទនាណា ។ បេ ។ សញ្ញាណា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណណា ដែលកន្លងទៅហើយ រលត់ទៅហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែ ប្រួលហើយ វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មានហើយ ក្នុង អតីត ឈ្មោះនៃវិញ្ញាណនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត បញ្ញត្តិ

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

ន តស្ស សង្ខា អត្ថតិ ន តស្ស សង្ខា ករិស្ស-
 ត្ថតិ យំ កិក្ខុវេ រូបំ អជាតំ អចាតុក្ខតំ ករិស្សត្ថតិ
 តស្ស សង្ខា ករិស្សត្ថតិ តស្ស សមញ្ញា ករិស្ស-
 ត្ថតិ តស្ស បញ្ញត្តិ ន តស្ស សង្ខា អត្ថតិ ន
 តស្ស សង្ខា អហោស័តិ យា វេទនា ។ បេ ។
 យា សញ្ញា ។ បេ ។ យេ សង្ខារា ។ បេ ។ យំ
 វិញ្ញាណំ អជាតំ អចាតុក្ខតំ ករិស្សត្ថតិ តស្ស សង្ខា
 ករិស្សត្ថតិ តស្ស សមញ្ញា ករិស្សត្ថតិ តស្ស បញ្ញត្តិ
 ន តស្ស សង្ខា អត្ថតិ ន តស្ស សង្ខា អហោ-
 ស័តិ យំ កិក្ខុវេ រូបំ ជាតំ ចាតុក្ខតំ អត្ថតិ តស្ស
 សង្ខា អត្ថតិ តស្ស សមញ្ញា អត្ថតិ តស្ស បញ្ញត្តិ
 ន តស្ស សង្ខា អហោស័តិ ន តស្ស សង្ខា
 ករិស្សត្ថតិ យា វេទនា ។ បេ ។ យា សញ្ញា ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក រាជវគ្គ

នៃវិញ្ញាណនោះថា មានហើយ ក្នុងអតីត វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណ
នោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា
នឹងមិនមាន ក្នុងអនាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រូបណាដែលមិនទាន់កើត
មិនទាន់កើតប្រាកដ វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនា-
គត ឈ្មោះនៃរូបនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនាគត បញ្ចតិនៃរូបនោះថានឹង
មាន ក្នុងអនាគត វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា មិនមានហើយ ក្នុងអតីត វេទនាណា
។ ចេ ។ សញ្ញាណ ។ ចេ ។ សង្ខារទាំងឡាយណា ។ ចេ ។
វិញ្ញាណ ដែលមិនទាន់កើត មិនទាន់កើតប្រាកដ វាចាសម្រាប់ហៅ
នូវវិញ្ញាណនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនាគត ឈ្មោះនៃវិញ្ញាណនោះថា
នឹងមាន ក្នុងអនាគត បញ្ចតិនៃវិញ្ញាណនោះថា នឹងមាន ក្នុងអនាគត
វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មិនមាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចា
សម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មិនមាន ហើយក្នុងអតីត ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ រូបណា ដែលកើតហើយ កើតប្រាកដហើយ វាចាសម្រាប់
ហៅនូវរូបនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះនៃរូបនោះថា មាន ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន បញ្ចតិនៃរូបនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់ហៅ
នូវរូបនោះថា មិនមានហើយ ក្នុងអតីត វាចាសម្រាប់ហៅនូវរូបនោះថា
នឹងមិនមាន ក្នុងអនាគត វេទនាណា ។ ចេ ។ សញ្ញាណ ។ ចេ ។

សព្វមន្តិកថា

យេ សុដ្ឋាវា ។ យេ ។ យំ វិញ្ញាណំ ជាតំ
 បាតុភូតំ អន្តតំ តស្ស សុដ្ឋា អន្តតំ តស្ស
 សមញ្ញា អន្តតំ តស្ស បញ្ញតិ ន តស្ស សុដ្ឋា
 អហោសតិ ន តស្ស សុដ្ឋា កវិស្សតតិ ឥមេ ខោ
 ភិក្ខុវេ តយោ និរុត្តិបថា អជិវចនបថា បញ្ញតិបថា
 អសង្កណ្ណា អសង្កណ្ណាបញ្ញា ន សង្កយន្តិ ន សង្ក-
 យិស្សន្តិ អប្បដិក្កដា សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ
 វិញ្ញាហិ យេបិ នេ ភិក្ខុវេ អហោសំ ឧក្កលា
 វស្សកញ្ញា អហោតុក្កវាណា អកិរិយវាណា នត្តិកវាណា
 នេបិមេ តយោ និរុត្តិបថេ អជិវចនបថេ បញ្ញតិប-
 ថេ ន ករហិតតំ ន បដិក្កាសិតតំ អមញ្ញិស្ស ។
 តំ កស្ស ហេតុ ។ និប្ពាត្យា រោសនាឧទារម្ពកយាតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នេន ហិ ន
 វត្តំ អតតំ អត្តំ អនាគតំ អន្តតំ ។

សព្វមន្តិកថា

សង្ខារទាំងឡាយណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណណា ដែលកើតហើយ
កើតប្រាកដហើយ វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា មាន ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះនៃវិញ្ញាណនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បញ្ញត្តិ
នៃវិញ្ញាណនោះថា មាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណ
នោះថា មិនមានហើយ ក្នុងអតីត វាចាសម្រាប់ហៅនូវវិញ្ញាណនោះថា
នឹងមិនមាន ក្នុងអនាគត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ព្យាយាមនេះឯង ជា
គន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយគ្នា ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់ហៅ ជាគន្លង
នៃពាក្យបញ្ញត្តិ ជាធម៌មិនច្រឡំក្រឡំ មិនធ្លាប់ច្រឡំក្រឡំ មិនច្រឡំក្រ
ច្រឡំឥឡូវនេះ នឹងមិនច្រឡំក្រឡំ ក្នុងអនាគត ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ជាសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ មិនតិះដៀលហើយ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទាំងឡាយណា ជាអ្នកលើកខ្លួន មានពាក្យដូចជា
ទឹកភ្លៀង ជាអហេតុករវេទ ជាអភិរយវេទ ជានតិកវេទ បុគ្គលទាំង ព
ពួកនេះ មិនបានសំគាល់នូវពាក្យដែលគួរតិះដៀល មិនបានសំគាល់នូវ
ពាក្យដែលគួរហាមឃាត់ ក្នុងគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយ ក្នុងគន្លងនៃ
ពាក្យសម្រាប់ហៅ ក្នុងគន្លងនៃពាក្យបញ្ញត្តិទេ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ ព្រោះខូចអំពីការនិន្ទា ការបៀតបៀន និងការប្រណាំង
ប្រជែង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ
អ្នកមិនគួរពោលថា អតីតមាន អនាគតមាន ដូច្នោះទេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវត្ថុ

[៣៨៥] អត្ថំ អត្ថំ ។ អាមណា ។ នន្ទ
 អាយស្មា ដក្កណា ភក្កន្តំ ឯតទោច អត្ថំ នុ ខោ
 តំ កន្តេ ចក្កំ យេន ចក្កនា អត្ថិតេ ពុទ្ធិ បរិ-
 និត្យតេ និទ្ទបបញ្ចេ និទ្ទវដ្ឋមេ បរិយានិទ្ទវដ្ឋេ សព្វ-
 ទុក្ខវត្ថវត្ថេ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេយ្យ ។ បេ ។
 អត្ថំ នុ ខោ សា កន្តេ ជីវា ។ បេ ។ អត្ថំ នុ
 ខោ សោ កន្តេ មណោ យេន មនេន អត្ថិតេ
 ពុទ្ធិ បរិនិត្យតេ និទ្ទបបញ្ចេ និទ្ទវដ្ឋមេ បរិយានិទ្ទ-
 វដ្ឋេ សព្វទុក្ខវត្ថវត្ថេ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេ-
 យ្យតិ ។ នត្ថំ ខោ តំ ដក្កណា ចក្កំ យេន
 ចក្កនា អត្ថិតេ ពុទ្ធិ បរិនិត្យតេ និទ្ទបបញ្ចេ និទ្ទ-
 វដ្ឋមេ បរិយានិទ្ទវដ្ឋេ សព្វទុក្ខវត្ថវត្ថេ បញ្ញាបយមា-
 ណោ បញ្ញាបេយ្យ ។ បេ ។ នត្ថំ ខោ សា ដក្កណា
 ជីវា ។ បេ ។ នត្ថំ ខោ សោ ដក្កណា មណោ
 យេន មនេន អត្ថិតេ ពុទ្ធិ បរិនិត្យតេ និទ្ទប-
 បញ្ចេ និទ្ទវដ្ឋមេ បរិយានិទ្ទវដ្ឋេ សព្វទុក្ខវត្ថវត្ថេ

អភិធម្មបិណ្ឌ កថាវិគ្គ

(៣៨៥) អតីត មានប្ត ។ អើ ។ ក្រែងព្រះផគ្គណមានអាយុ
 បានក្រាបទូលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មានដំណើរយឺតយូរកាត់បង់ហើយ មាន
 ផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងហើយ
 ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិ គប្បីបញ្ញត្តិ ដោយចក្ខុណា ចក្ខុ
 នោះ មានប្ត ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ៏រ៉ូនោះ មានប្ត ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មានដំណើរយឺតយូរ
 កាត់បង់ហើយ មានផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងហើយ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គល កាលបញ្ញត្តិ
 គប្បីបញ្ញត្តិដោយចិត្តណា ចិត្តនោះ មានប្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
 ថា ម្នាលផគ្គណ កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មានដំណើរយឺតយូរកាត់បង់
 ហើយ មានផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវទុក្ខ
 ទាំងពួងហើយ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គល កាលបញ្ញត្តិ គប្បីបញ្ញត្តិ
 ដោយចក្ខុណា ចក្ខុនោះ មិនមានទេ ។ បេ ។ ម្នាលផគ្គណ ដ៏រ៉ូនោះ
 មិនមានទេ ។ បេ ។ ម្នាលផគ្គណ កាលព្រះពុទ្ធ ជាអតីត មាន
 ដំណើរយឺតយូរកាត់បង់ហើយ មានផ្លូវកាត់បង់ហើយ មានវដ្តៈអស់ហើយ
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវទុក្ខទាំងពួងហើយ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ បុគ្គល កាល

សព្វមគ្គិកថា

បញ្ញា បយមាលោ បញ្ញា បេយ្យានិ អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វុត្តតំ អតីតំ អន្តីតិ ។

[៣៨៦] អតីតំ អន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ

អាយស្សា នន្ទកោ ឯតទពោត អហុ បុព្វេ លោ-
កោ តទហុ អកុសលំ សោ ឯតវហិ នត្តិ ឥច្ឆេតិ
កុសលំ អហុ បុព្វេ ទោសោ ។ បេ ។ អហុ បុព្វេ
មោហោ តទហុ អកុសលំ សោ ឯតវហិ នត្តិ
ឥច្ឆេតិ កុសលន្តិ អន្តរំ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។
តេន ហិ ន វុត្តតំ អតីតំ អន្តីតិ ។

[៣៨៧] ន វុត្តតំ អនាគតំ អន្តីតិ ។ អា-

មន្តា ។ នន្ទ វុត្តំ ភកវតា កតតិជ្ជិការេ បេ
ភិក្ខុវេ អាហារេ អន្តំ រាតោ អន្តំ នន្ទំ អន្តំ
តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ត វិញ្ញាណំ វិជ្ជិញ្ញំ យត្ត បតិ-
ដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិជ្ជិញ្ញំ អន្តំ តត្ត បាមរូបស្ស អវ-
កក្កន្តិ យត្ត អន្តំ បាមរូបស្ស អវកក្កន្តិ អន្តំ តត្ត

សព្វមន្តិកថា

បញ្ចក្ខណ៍ គប្បីបញ្ចក្ខណ៍ ដោយចិត្តណា ចិត្តនោះ មិនមានទេ ពាក្យ
ដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
អតីតមាន ដូច្នោះទេ ។

[៣៨៦] អតីត មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះនន្ទ្រៈមានអាយុ
បានពោលពាក្យនេះថា លោកៈ មានហើយក្នុងកាលមុន លោកៈនោះ
ជាអកុសល លោកៈនោះ មិនមានក្នុងកាលឥឡូវនេះ នេះជាកុសល
ទោសៈ មានហើយក្នុងកាលមុន ។ បេ ។ មោហៈ មានហើយក្នុងកាល
មុន មោហៈនោះ ជាអកុសល មោហៈនោះ មិនមានក្នុងកាលឥឡូវ
នេះ នេះជាកុសល ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើ
ដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា អតីតមាន ដូច្នោះទេ ។

[៣៨៧] អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគត មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីត្រេកត្រអាល
មាន សេចក្តីរីករាយមាន ចំណង់មាន ក្នុងកតទ្បិញ្ញិកហារ វិញ្ញាណដែល
តាំងនៅក្នុងកតទ្បិញ្ញិកហារនោះ កំលួតលាស់ឡើង វិញ្ញាណដែលតាំង
នៅក្នុងកតទ្បិញ្ញិកហារណា លួតលាស់ហើយ ការចុះកាន់នាមរូប ក៏មាន
ក្នុងកតទ្បិញ្ញិកហារនោះ ការចុះកាន់នាមរូប មានក្នុងកតទ្បិញ្ញិកហារណា

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

សង្ខារាណំ វុឌ្ឍិ យត្ថ អត្ថំ សង្ខារាណំ វុឌ្ឍិ អត្ថំ តត្ថ
 អាយតី បុណ្ណវាភិណិត្តិ យត្ថ អត្ថំ អាយតី បុណ្ណ-
 វាភិណិត្តិ អត្ថំ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ យត្ថ
 អត្ថំ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សសោកន្តំ^(១) ភិក្ខុវេ
 សរដំ សឧទាយាសន្តំ វនាមិ ដស្ស ចេ ភិក្ខុវេ
 អាហារេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ...
 វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ អត្ថំ រាគោ អត្ថំ
 នន្តំ ។ ចេ ។ សរដំ សឧទាយាសន្តំ វនាមិតិ អត្ថេវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វេ^(២)
 អនាគតំ អត្ថិតិ ។

[៣៨៨] អនាគតំ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ត
 វត្តំ ភកវតា កតទ្បិកាវេ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ
 នត្ថំ រាគោ នត្ថំ នន្តំ នត្ថំ តណ្ហា អប្បតិដ្ឋិតិ
 តត្ថ វិញ្ញាណំ អវុឌ្ឍិ យត្ថ អប្បតិដ្ឋិតិ វិញ្ញាណំ
 អវុឌ្ឍិ នត្ថំ តត្ថ បាមរុបស្ស អវុក្កន្តិ យត្ថ

១ ឧ. សសោកន្តំ ។ ម. សសោកំ តំ ។ ២ ឧ. ន វត្តព្វំ ។ ម អយំ បាហោ ន ទិស្សតិ ។

ការចម្រើនឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយ ក៏មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ
 ការចម្រើនឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយ មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារណា
 ការកើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ ការកើត
 ក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារណា ជាតិដរាមរណៈតទៅ
 ក៏មានក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ ជាតិដរាមរណៈតទៅ មាន ក្នុងកតទ្យង្គិកា-
 ហារណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលនូវកតទ្យង្គិកាហារនោះ
 ថា ប្រកបដោយសោក ប្រកបដោយធូលី ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សហារ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារ ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើ
 សេចក្តីត្រេកត្រអាលមាន សេចក្តីរីករាយមាន ក្នុងវិញ្ញាណហារ ។ បេ ។
 តថាគតពោលថា ប្រកបដោយធូលី ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល
 ថា អនាគត មាន ដូច្នោះទេ ។

[៣៨៨] អនាគត មានបូ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើសេចក្តីត្រេកត្រអាល មិន
 មាន សេចក្តីរីករាយ មិនមាន ចំណង់ មិនមាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារ
 វិញ្ញាណដែលមិនតាំងនៅ ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ ក៏មិនលូតលាស់
 ឡើង វិញ្ញាណដែលមិនតាំងនៅ ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារណា មិនលូត
 លាស់ហើយ ការចុះកាន់នាមរូប ក៏មិនមាន ក្នុងកតទ្យង្គិកាហារនោះ

សព្វមង្គលិកថា

នត្តំ ធាម្រុបស្ស អស្កន្តំ នត្តំ តត្ថ សង្ខារានំ វុឌ្ឍិ
 យត្ថ នត្តំ សង្ខារានំ វុឌ្ឍិ នត្តំ តត្ថ អាយតី បុ-
 នព្វវាភិទ្ធិព្វត្តំ យត្ថ នត្តំ អាយតី បុនព្វវាភិទ្ធិព្វត្តំ
 នត្តំ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ យត្ថ នត្តំ
 អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកន្តំ ភិក្ខុវេ អរជិ
 អនុចាយាសន្តំ វិនាមិ ជស្ស ចេ ភិក្ខុវេ អាហារ-
 វេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារវេ...
 វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារវេ នត្តំ រតោ នត្តំ
 នន្ទំ ។ ចេ ។ អរជិ អនុចាយាសន្តំ វិនាមិតិ អត្តវេ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ
 អនាគតំ អត្តតិ ។

សព្វមន្តិកថា

ការចុះកាន់នាមរូប មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារណា សេចក្តីចម្រើន នៃ
សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារនោះ សេចក្តីចម្រើន នៃ
សង្ខារទាំងឡាយ មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារណា ការកើតក្នុងភពប្តីត
ទៅទៀត ក៏មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារនោះ ការកើតក្នុងភពប្តីតទៅ
ទៀត មិនមាន ក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារណា ជាតិជរាមរណៈតទៅ ក៏មិន
មានក្នុងកតឡិវិញ្ញាណហារនោះ ជាតិជរាមរណៈតទៅទៀត មិនមាន ក្នុង
កតឡិវិញ្ញាណហារណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោល នូវកតឡិវិញ្ញា-
ណហារនោះថា មិនប្រកបដោយសោក មិនប្រកបដោយធូលី មិនប្រកប
ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សហារ...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បើសេចក្តីត្រេកត្រអាល មិនមាន សេចក្តីរីករាយ មិនមាន ។ បេ ។
ក្នុងវិញ្ញាណហារ តថាគតពោលថា មិនប្រកបដោយធូលី មិនប្រកប
ដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ ភី ។
បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគត មាន ដូច្នោះទេ ។

ចប់ សព្វមន្តិកថា ។

អតីតិ ខន្ធពិកហិ

[៣៨៧] អតីតិ ខន្ធពិកហិ ។ អាមន្តា ។ អតីតិ
 អតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។ អតីតិ អា-
 យតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អតីតិ អតីតិ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្រូ ។ បេ ។ អតីតិ ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតិ អតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។ អតីតិ
 ខន្ធជាត្តអាមន្តនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អតីតិ អតីតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។

[៣៨៨] អនាគតិ ខន្ធពិកហិ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតិ អតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។ អនា-
 គតិ អាមន្តនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតិ អតីតិ ។
 ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។ អនាគតិ ជាត្វតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អនាគតិ អតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។
 អនាគតិ ខន្ធជាត្តអាមន្តនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនា-
 គតិ អតីតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្រូ ។ បេ ។

[៣៨៩] បច្ចុប្បន្និ ខន្ធពិកហិ អតីតិ ។

អតីត ខន្ធតិកហ្ម

[៣៨៧] ខន្ធចាំងឡាយ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ អតីត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជា
 អតីតប្ត ។ អើ ។ អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាអតីត
 ប្ត ។ អើ ។ អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៨] ខន្ធចាំងឡាយ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនា-
 គត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
 ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនាគត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ
 អាយតនៈ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ អនាគត មានប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៩] ខន្ធចាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។

អតីត ខន្ធតំរាមី

អាមន្តា ។ អតីតំ ខន្ធតំ អតីតំ អត្តតំ ។ ន ហេរិ
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ភាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ អត្តតំ ។
 អាមន្តា ។ អតីតំ ភាយតនំ អតីតំ អត្តតំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ជាតុ បច្ចុប្បន្នំ
 អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ ជាតុ អតីតំ អត្តតំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធជាតុភាយតនំ
 បច្ចុប្បន្នំ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ ខន្ធជាតុភា-
 យតនំ អតីតំ អត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

[៣៧២] បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធតំ បច្ចុប្បន្នំ អត្តតំ ។

អាមន្តា ។ អនាគតំ ខន្ធតំ អនាគតំ អត្តតំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ភាយតនំ បច្ចុ-
 ប្បន្នំ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ ភាយតនំ
 អនាគតំ អត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។
 បច្ចុប្បន្នំ ជាតុ បច្ចុប្បន្នំ អត្តតំ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតំ ជាតុ អនាគតំ អត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ
 ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធជាតុភាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ អត្ត-
 តំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ ខន្ធជាតុភាយតនំ អនាគតំ
 អត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

អតីត ខន្ធតាំងឡាយ

អើ ។ ខន្ធតាំងឡាយ ជាអតីត អតីត មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។
 អើ ។ អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។ អើ ។
 ធាតុ ជាអតីត អតីត មានប្តូរ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។ អើ ។ ខន្ធ
 ធាតុ អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧២) ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។

អើ ។ ខន្ធតាំងឡាយ ជាអនាគត អនាគត មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មាន
 ប្តូរ ។ អើ ។ អាយតនៈ ជាអនាគត អនាគត មានប្តូរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន
 មានប្តូរ ។ អើ ។ ធាតុ ជាអនាគត អនាគត មានប្តូរ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន
 បច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាអនាគត
 អនាគត មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌បំណែក កថាវគ្គ

(៣៧៣) អតីតំ ខន្ធ អតីតំ នត្ថិតំ ។ អា-
 មន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថិតំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អតីតំ អាយតនំ អតីតំ
 នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ
 នត្ថិតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អតីតំ ជានុ
 អតីតំ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ជានុ បច្ចុប្បន្នំ
 នត្ថិតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អតីតំ ខន្ធ-
 ជានុអាយតនំ អតីតំ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុ-
 ប្បន្នំ ខន្ធជានុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថិតំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

(៣៧៤) អនាកតំ ខន្ធ អនាកតំ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថិតំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អនាកតំ អាយតនំ
 ។ បេ ។ អនាកតំ ជានុ ។ បេ ។ អនាកតំ ខន្ធ-
 ជានុអាយតនំ អនាកតំ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ ខន្ធជានុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ នត្ថិតំ ។ ន
 ហេរិ វត្តព្រៃ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៣៧៣] ខន្ធតាំងឡាយ ជាអតីត អតីត មិនមានប្ត ។

អើ ។ ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។ អ្នក
មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មិន
មានប្ត ។ អើ ។ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមាន
ប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ជាអតីត
អតីត មិនមានប្ត ។ អើ ។ ធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិន
មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ
អាយតនៈ ជាអតីត អតីត មិនមានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ
អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ខន្ធតាំងឡាយ ជាអនាគត អនាគត មិនមាន

ប្ត ។ អើ ។ ខន្ធតាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ជាអនាគត ។ បេ ។
ធាតុ ជាអនាគត ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាអនាគត
អនាគត មិនមានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន
បច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីត វន្តាភិកថា

[៣៧៥] អតីតំ រូបំ ខណ្ឌោតិ ។ អាមណ្ណា ។
 អតីតំ រូបំ អតីតំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អតីតំ រូបំ អាយតនន្តំ ។ អាមណ្ណា ។ អតីតំ រូបំ
 អតីតំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ រូបំ
 ជាត្វតិ ។ អាមណ្ណា ។ អតីតំ រូបំ អតីតំ ។ ន
 ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ រូបំ ខន្ធជាតុអាយ-
 តនន្តំ ។ អាមណ្ណា ។ អតីតំ រូបំ អតីតំ ។ ន
 ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៦] អនាគតំ រូបំ ខណ្ឌោតិ ។ អាមណ្ណា ។
 អនាគតំ រូបំ អតីតំ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អនាគតំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។ អនាគតំ រូបំ
 ជាតុ ។ បេ ។ អនាគតំ រូបំ ខន្ធជាតុអាយតនន្តំ ។
 អាមណ្ណា ។ អនាគតំ រូបំ អតីតំ ។ ន ហោវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៧] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខណ្ឌោ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អតីតំ ។
 អាមណ្ណា ។ អតីតំ រូបំ ខណ្ឌោ អតីតំ រូបំ អតីតំ ។
 ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។

អតីត ខន្ធពិកថា

(៣៧៥) ខន្ធ គីរូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអតីត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គី
 រូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ គីរូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។
 រូប ជាអតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គីរូប ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអតីត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៦) ខន្ធ គីរូប ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអនាគត
 មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
 គីរូប ជាអនាគតប្ត ។ បេ ។ ធាតុ គីរូប ជាអនាគត ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គីរូប ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ រូប ជាអនា-
 គត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧៧) ខន្ធ គីរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។
 អើ ។ ខន្ធ គីរូប ជាអតីត រូប ជាអតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គីរូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ជាតុ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធ-
 ជាតុ អាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ អត្តតំ ។ អាមត្តា ។
 អត្តតំ រូបំ ខន្ធជាតុ អាយតនំ អត្តតំ រូបំ អត្តតំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៥] បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធលោ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 អត្តតំ ។ អាមត្តា ។ អនាគតំ រូបំ ខន្ធលោ អនាគតំ
 រូបំ អត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ
 រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ជាតុ ។ បេ ។
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធជាតុ អាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 អត្តតំ ។ អាមត្តា ។ អនាគតំ រូបំ ខន្ធជាតុ អាយតនំ
 អនាគតំ រូបំ អត្តតំ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៧] អត្តតំ រូបំ ខន្ធលោ អត្តតំ រូបំ នត្តតំ ។
 អាមត្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធលោ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្តតំ ។
 ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្តតំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។

អភិធម្មប្រដិក កថាវគ្គ

ធាតុ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ
 គឺរូប ជាអតីត រូប ជាអតីត មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ខន្ធ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។
 អើ ។ ខន្ធ គឺរូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មានប្តូរ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺ រូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។
 ធាតុ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្តូរ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺ
 រូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៥] ខន្ធ គឺរូប ជាអតីត រូប ជាអតីត មិនមានប្តូរ ។ អើ ។
 ខន្ធ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺរូប ជាអតីត ។ បេ ។

អតីត វត្តពិរាថា

អតីត រូបំ ធាតុ ។ បេ ។ អតីត រូបំ ខន្ធធាតុ-
 អាយតនំ អតីត រូបំ នត្តិត ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ
 រូបំ ខន្ធធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្តិត ។ ន
 ហេវំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អនាកតំ រូបំ ខន្ធរោ អនាកតំ
 រូបំ នត្តិត ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ ខន្ធរោ
 បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្តិត ។ ន ហេវំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។
 អនាកតំ រូបំ អាយតនំ ។ បេ ។ អនាកតំ រូបំ
 ធាតុ ។ បេ ។ អនាកតំ រូបំ ខន្ធធាតុអាយតនំ អ-
 នាកតំ រូបំ នត្តិត ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ
 ខន្ធធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ នត្តិត ។ ន ហេវំ
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។ អតីតា វេទនា ។ បេ ។ អតីតា
 សញ្ញា ។ បេ ។ អតីតា សង្ខារ ។ បេ ។

[៤០០] អតីតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធរោតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តិត ។ ន ហេវំ វត្តព្រៃ ។ បេ ។
 អតីតំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ
 ធាតុ ។ បេ ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធធាតុអាយតនន្តិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតំ វិញ្ញាណំ អត្តិត ។ ន ហេវំ
 វត្តព្រៃ ។ បេ ។

អតីត ខន្ធពិកថា

ធាតុ គឺរូប ជាអតីត ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជាអតីត រូប
 ជាអតីត មិនមានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជា
 បច្ចុប្បន្ន រូបជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ខន្ធ គឺរូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មិនមានប្ត ។
 អើ ។ ខន្ធ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺរូប ជាអនាគត
 ។ បេ ។ ធាតុ គឺរូប ជាអនាគត ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ
 គឺរូប ជាអនាគត រូប ជាអនាគត មិនមានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ
 ធាតុ អាយតនៈ គឺរូប ជាបច្ចុប្បន្ន រូប ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ជាអតីត ។ បេ ។
 សញ្ញា ជាអតីត ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ជាអតីត ។ បេ ។

(៤០០) ខន្ធ គឺ វិញ្ញាណ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជា
 អតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយ-
 តនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។ ធាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអតីតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ
 ជាអតីត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[២០០] អនាគតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធភ្នតិ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្តតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។
 អនាគតំ វិញ្ញាណំ ធាតុ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ
 ខន្ធធាតុអាយតនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញា-
 ណំ អត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០២] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធភ្នតិ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធភ្នតិ
 អត្តតំ វិញ្ញាណំ អត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ ធាតុ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធភ្នតិ
 ធាតុអាយតនំ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ អត្តតិ ។
 អាមន្តា ។ អត្តតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធធាតុអាយតនំ
 អត្តតំ វិញ្ញាណំ អត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៣] បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធភ្នតិ បច្ចុប្បន្នំ
 វិញ្ញាណំ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ ខន្ធភ្នតិ
 អនាគតំ វិញ្ញាណំ អត្តតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

[៤០១] ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ ជា
 អនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
 គីវិញ្ញាណ ជាអនាគត ។ បេ ។ ឆាតុ គីវិញ្ញាណ ជាអនាគត ។ បេ ។
 ខន្ធ ឆាតុ អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាអនាគតប្ត ។ អើ ។ វិញ្ញាណ
 ជាអនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០២] ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 មានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មានប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជា
 បច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ឆាតុ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ខន្ធ ឆាតុ
 អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មានប្ត ។ អើ ។
 ខន្ធ ឆាតុ អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មានប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៣] ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 មានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ
 ជាអនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ អាយុនិ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន
 វិញ្ញាណ ធាតុ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ខន្ធធាតុ-
 តុអាយុនិ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ អតីត ។ អាមន្តា ។
 អនាគត វិញ្ញាណ ខន្ធធាតុអាយុនិ អនាគត
 វិញ្ញាណ អតីត ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០៤) អតីត វិញ្ញាណ ខន្ធធាតុ អតីត វិញ្ញាណ
 ណិ នត្តិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ខន្ធធាតុ
 បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ នត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
 ។ បេ ។ អតីត វិញ្ញាណ អាយុនិ ។ បេ ។ អតីត
 វិញ្ញាណ ធាតុ ។ បេ ។ អតីត វិញ្ញាណ ខន្ធធាតុ-
 អាយុនិ អតីត វិញ្ញាណ នត្តិ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ខន្ធធាតុអាយុនិ បច្ចុប្បន្ន
 វិញ្ញាណ នត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២០៥) អនាគត វិញ្ញាណ ខន្ធធាតុ អនាគត
 វិញ្ញាណ នត្តិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ
 ណិ ខន្ធធាតុ បច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ នត្តិ ។

អតីត ខន្ធតិកថា

អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ ធាតុ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 ។ បេ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 មានប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ
 ជាអនាគត មានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០២) ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនមាន
 ប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ
 គីវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។ ធាតុ គីវិញ្ញាណ ជាអតីត ។ បេ ។
 ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាអតីត វិញ្ញាណ ជាអតីត មិនមាន
 ប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ
 ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២០៥) ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិនមាន
 ប្ត ។ អើ ។ ខន្ធ គីវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានប្ត ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហេវំ វត្តំ ឲ្យ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ អាយតនំ
 ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញាណំ ជាតុ ។ បេ ។ អនាគតំ វិញ្ញា-
 ណំ ខន្ធជាតុអាយតនំ អនាគតំ វិញ្ញាណំ នត្ថិតិ ។
 អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ ខន្ធជាតុអាយតនំ
 បច្ចុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្តំ ឲ្យ ។ បេ ។

[២០៦] ន វត្តំ អតីតានាគតា ខន្ធជាតុ
 អាយតនំ នត្ថិ ចេតេតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ធ វត្តំ
 ភកវតា តយោមេ ភិក្ខុវេ និវត្តិយថា អនិវេនបថា
 បញ្ចត្តិយថា ។ បេ ។ វិញ្ញាហិតិ អត្រេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ អតីតានាគតា
 ខន្ធជាតុ អាយតនំ នត្ថិ ចេតេតិ ។

[២០៧] អតីតានាគតា ខន្ធជាតុ អាយតនំ
 នត្ថិ ចេតេតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ធ វត្តំ ភកវតា
 យំ កំញុំ ភិក្ខុវេ រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវិភុ

អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ
 ជាអនាគត ។ បេ ។ ធាតុ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត ។ បេ ។ ខន្ធ
 ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាអនាគត វិញ្ញាណ ជាអនាគត មិន
 មានប្តូរ ។ អើ ។ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ គឺវិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន
 វិញ្ញាណ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៤០៦] អ្នកមិនគួរពោលថា ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ទាំង
 នេះ ជាអតីត អនាគត មិនមានប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ ព្យ យ៉ាងនេះ ជា
 គន្លងនៃពាក្យសម្រាប់និយាយគ្នា ជាគន្លងនៃពាក្យសម្រាប់ហៅ ជាគន្លង
 នៃបញ្ញត្តិ ។ បេ ។ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ មិនតិះដៀលហើយ
 ពាក្យដូច្នោះ មានកងព្រះសូត្រប្តូរ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 មិនគួរពោលថា ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ទាំងនេះ ជាអតីត អនាគត
 មិនមាន ដូច្នោះឡើយ ។

[៤០៧] ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ ទាំងនេះ ជាអតីត អនាគត
 មិនមានប្តូរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ រូបណាមួយ ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។

ឯកប្បមត្តិកថា

អយំ វុច្ចតិ រូបក្ខន្ធា យា កាចិ វេទនា ។ បេ ។
 យា កាចិ សញ្ញា ។ បេ ។ យេ កេចិ សម្មា-
 នា ។ បេ ។ យំ កំណុំ វិញ្ញាណំ អតីតានាគត-
 ប្បុប្បុរសំ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ វិញ្ញាណក្ខន្ធាតិ
 អត្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្តតំ អតីតានាគតា ខុណ្ឌា ជាតុ អាយតនំ នត្ត
 បេតេតិ

អតីតំ ខុណ្ឌិកថា ។

ឯកប្បមត្តិកថា

[២០៨] អតីតំ អត្តតិ ។ ឯកច្ចំ អត្តំ ឯកច្ចំ
 នត្តំ ។ ឯកច្ចំ និរុទ្ធិំ ឯកច្ចំ ន និរុទ្ធិំ ឯកច្ចំ
 វិភតិ ឯកច្ចំ អវិភតិ ឯកច្ចំ អត្តជ្ជតិ ឯកច្ចំ ន
 អត្តជ្ជតិ ឯកច្ចំ អព្ពត្តជ្ជតិ ឯកច្ចំ ន អព្ពត្តជ្ជតិ
 ន ហេវិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៩] អតីតំ ឯកច្ចំ អត្តំ ឯកច្ចំ នត្តតិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតា អវិបក្កវិចារកា ធម្មា ឯកច្ចេ
 អត្តំ ឯកច្ចេ នត្តតិ ។ ន ហេវិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឯកច្ចមផ្ដិតកថា

នេះហៅថា រូបក្នុង វេទនាណាមួយ ។ បេ ។ សញ្ញាណាមួយ ។ បេ ។
 សង្ខារទាំងឡាយណាមួយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណណាមួយ ជាអតីត អនាគត
 និងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ នេះហៅថា វិញ្ញាណក្នុង ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ខន្ធ
 ធាតុ អាយតនៈ ទាំងនេះ ជាអតីត អនាគត មិនមាន ដូច្នោះឡើយ ។

ចប់ អតីត ខន្ធតិកថា ។

ឯកច្ចមផ្ដិតកថា

[៤០៨] អតីត មានប្ត ។ មានខ្លះ មិនមានខ្លះ ។ អតីត
 រលត់ខ្លះ មិនរលត់ខ្លះ ទៅប្រាសខ្លះ មិនទៅប្រាសខ្លះ វិនាសខ្លះ
 មិនវិនាសខ្លះ សូន្យខ្លះ មិនសូន្យខ្លះប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៤០៩] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះប្ត ។ អើ ។ ធម៌ទាំង
 ឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះប្ត ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថវិទូ

(២១០) អតីតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិទាណា ធម្មា ឯកច្ចេ
អត្ថំ ឯកច្ចេ នត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១១) អតីតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិទាណា ធម្មា ឯកច្ចេ អត្ថំ
ឯកច្ចេ នត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១២) អតីតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
អាមន្តា ។ កី អត្ថំ កី នត្ថិតំ ។ អតីតា
អរិយក្កវិទាណា ធម្មា តេ អត្ថំ អតីតា អរិយក្កវិ-
ទាណា ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។

(២១៣) អតីតា អរិយក្កវិទាណា ធម្មា តេ
អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិទាណា ធម្មា
តេ អត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២១៤) អតីតា អរិយក្កវិទាណា ធម្មា តេ
អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អរិយក្កវិទាណា ធម្មា តេ
អត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណក កថាវគ្គ

[៤១០] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១១] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១២] អតីត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ អ្វីមាន អ្វីមិនមាន ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ តែងមាន ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ តែងមិនមាន ។

[៤១៣] ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៤] ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឯកច្ចមភ្នំពិរាថា

[២០៥] អតីតា វិបក្កវិបាកា ធម្មា តេ
 នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា អវិបក្កវិបាកា
 ធម្មា តេ នត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អតីតា វិបក្កវិបាកា ធម្មា តេ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។
 អតីតា អវិបាកា ធម្មា តេ នត្ថតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា តេ
 អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតា អវិបក្កវិបាកា
 ធម្មា ធិរុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អតីតា អវិ-
 បក្កវិបាកា ធម្មា ធិរុទ្ធា លោ វត រេ វត្ថុព្វេ អតី-
 តា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា ធិរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។

[២០៧] អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា ធិរុទ្ធា
 តេ អត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា វិបក្កវិបាកា
 ធម្មា ធិរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា ធិរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។
 អាមន្តា ។ អតីតា អវិបាកា ធម្មា ធិរុទ្ធា តេ អត្ថតិ ។

ឯកប្បមត្តិកថា

(៤១៥) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤១៦) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយឬ ។ អើ ។ បើធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមាន ដូច្នោះឡើយ ។

(៤១៧) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះមានឬ ។ អ្នកមិន

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

ន ហោរំ វត្តព្យោ ។ បេ ។ អតីតា វិបក្កវិបាកា-
 កា ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្តតិ ។ អាមត្តា ។
 អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្តតិ ។
 ន ហោរំ វត្តព្យោ ។ បេ ។ អតីតា វិបក្កវិបាកា
 ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្តតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតា អវិ-
 បាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្តតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្យោ
 ។ បេ ។

(២៧៨) អតីតា អវិបក្កវិបាកា ធម្មា និរុទ្ធា
 តេ អត្តតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតា វិបក្កវិបាកា
 ធម្មា និរុទ្ធា តេ នត្តតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតា
 ឯកទេសំ វិបក្កវិបាកា ធម្មា ឯកទេសំ អវិបក្ក-
 វិបាកា ធម្មា និរុទ្ធា តេ ឯកច្ចេ អត្តិ ឯកច្ចេ
 នត្តតិ ។ ន ហោរំ វត្តព្យោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់
 ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឫ ។ អើ ។ ធម៌
 ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំង
 នោះ មិនមានឫ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំង
 ឡាយ មានវិបាកចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិន
 មានឫ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មិនមានវិបាក ជាអតីត រលត់
 ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(៤១៨) ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត
 រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មានឫ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ
 មានវិបាកចាស់ ជាអតីត រលត់ហើយ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឫ ។
 អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកចាស់ ចំណែកមួយ ជាអតីត
 ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ចំណែកមួយ រលត់ហើយ ធម៌
 ទាំងនោះ មានខ្លះ មិនមានខ្លះឫ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

ឯកច្ចមន្តីកថា

(២១៧) ន វត្តព្វំ អតីតា អវិបក្កវិទាកា ធម្មា
 តេ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតា អវិបក្កវិ-
 ទាកា ធម្មា វិបច្ចុស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ
 អតីតា អវិបក្កវិទាកា ធម្មា វិបច្ចុស្សន្តិ តេន វត
 វេ វត្តព្វេ អតីតា អវិបក្កវិទាកា ធម្មា តេ អត្តតិ ។
 អតីតា អវិបក្កវិទាកា ធម្មា វិបច្ចុស្សន្តិ កត្វា
 តេ អត្តតិ ។ អាមន្តា ។ វិបច្ចុស្សន្តិ កត្វា បច្ចុ-
 ប្បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិបច្ចុស្សន្តិ
 កត្វា បច្ចុប្បន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នា ធម្មា
 ជិវុជ្ឈិស្សន្តិ កត្វា តេ នត្តតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២២០) អនាគតំ អត្តតិ ។ ឯកច្ចំ អត្ត
 ឯកច្ចំ នត្តតិ ។ ឯកច្ចំ ជាតំ ឯកច្ចំ អជាតំ
 ឯកច្ចំ សញ្ញាតំ ឯកច្ចំ អសញ្ញាតំ ឯកច្ចំ និព្វត្តំ
 ឯកច្ចំ អនិព្វត្តំ ឯកច្ចំ ចានុក្កតំ ឯកច្ចំ អចានុ-
 ក្កតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឯកច្ចមត្តិកថា

(២១៧) អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក
 មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត ធម៌ទាំងនោះមាន ដូច្នោះឬ ។ អើ ។
 ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត នឹងឲ្យផល
 ក្នុងអនាគតឬ ។ អើ ។ បើធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់
 ជាអតីត នឹងឲ្យផល ក្នុងអនាគត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាកមិនទាន់ចាស់ ជាអតីត
 ធម៌ទាំងនោះមាន ដូច្នោះដែរ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះមាន ព្រោះអាងថា
 ធម៌ទាំងឡាយ មានវិបាក មិនទាន់ចាស់ ជាអតីត នឹងឲ្យផល ក្នុង
 អនាគត ដូច្នោះឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះអាងថា
 នឹងឲ្យផល ក្នុងអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះអាងថា នឹងឲ្យផល ក្នុងអនាគតឬ ។
 អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ មិនមាន ព្រោះអាងថា ធម៌ទាំងឡាយ
 ជាបច្ចុប្បន្ន នឹងរលត់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២០) អនាគត មានឬ ។ មានខ្លះ មិនមានខ្លះ ។ កើតខ្លះ
 មិនកើតខ្លះ ដុះដាលខ្លះ មិនដុះដាលខ្លះ លូតលាស់ខ្លះ មិនលូត
 លាស់ខ្លះ កើតប្រាជកខ្លះ មិនកើតប្រាជកខ្លះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

(២២០) អនាគតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា ឯកច្ចេ
 អត្ថំ ឯកច្ចេ នត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អនាគតំ ឯកច្ចំ ។ បេ ។ អនុប្បាទិណោ ធម្មា ។ បេ ។

(២២២) អនាគតំ ឯកច្ចំ អត្ថំ ឯកច្ចំ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ កី អត្ថំ កី នត្ថិតំ ។ អនាគតា
 ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ អត្ថំ អនាគតា អនុប្បាទិណោ
 ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា
 តេ អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ។
 ធម្មា តេ អត្ថិតំ ។ ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អនាគតា អនុប្បាទិណោ ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ នត្ថិតំ ។
 ន ហេរិំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា
 តេ អត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគតា ឧប្បាទិ-
 ណោ ធម្មា អនាគតា ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អនា-
 គតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា អនាគតា លោ វត រេ
 វត្តព្វេ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ អត្ថិតំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤២១) អនាគត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ ធម៌
តាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគត មានខ្លះ ។ បេ ។
ធម៌តាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ។ បេ ។

(៤២២) អនាគត មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ អើ ។ អ្វីមាន អ្វី
មិនមាន ។ ធម៌តាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌តាំងនោះ
មាន ធម៌តាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌តាំង
នោះ មិនមាន ។ ធម៌តាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌
តាំងនោះ មានឬ ។ អើ ។ ធម៌តាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជា
អនាគត ធម៌តាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ធម៌តាំងឡាយ ដែលមិនប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌តាំងនោះ
មិនមានឬ ។ អើ ។ ធម៌តាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត
ធម៌តាំងនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ធម៌តាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌តាំងឡាយនោះ
មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងធម៌តាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត
មិនកើតឬ ។ អើ ។ បើធម៌តាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត
មិនកើតទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌តាំងឡាយ
ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត ធម៌តាំងនោះមាន ដូច្នោះទេ ។

ឯកច្ឆមន្តិកថា

[២២៣] អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា អជាតា
 តេ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ អនាគតា អនុប្បាទិណោ
 ធម្មា អជាតា តេ អត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ អនាគតា អនុប្បាទិណោ ធម្មា អជាតា
 តេ នត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ អនាគតា ឧប្បាទិណោ
 ធម្មា អជាតា តេ នត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។

[២២៤] ន វត្តព្វំ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា
 តេ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អនាគតា ឧប្បា-
 ទិណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ តេន វត
 េវ វត្តព្វំ អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា តេ អត្ថិតិ ។

[២២៥] អនាគតា ឧប្បាទិណោ ធម្មា ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិតិ កត្វា តេ អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិតិ កត្វា បច្ចុប្បន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វ
 ។ បេ ។ ឧប្បជ្ជិស្សន្តិតិ កត្វា បច្ចុប្បន្នាតិ ។ អាមត្តា ។

ឯកច្ចមភ្នំតិកថា

(២២៣) ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មិន
 កើតទេ ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែល
 មិនប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មិនកើតទេ ធម៌ទាំងនោះ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនប្រុង
 នឹងកើត ជាអនាគត មិនកើតទេ ធម៌ទាំងនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។
 ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត មិនកើតទេ ធម៌ទាំង
 នោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៤) អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹង
 កើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងនោះ មាន ដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ក្រែងធម៌
 ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត នឹងកើតឬ ។ អើ ។ បើ
 ធម៌ទាំងឡាយ ដែលប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត នឹងកើត ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ធម៌ទាំងឡាយដែលប្រុង
 នឹងកើត ជាអនាគត ធម៌ទាំងនោះ មាន ដូច្នេះដែរ ។

(២២៥) ធម៌ទាំងនោះ មាន ព្រោះអាងថា ធម៌ទាំងឡាយ ដែល
 ប្រុងនឹងកើត ជាអនាគត នឹងកើតឬ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន
 ព្រោះអាងថា នឹងកើតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន ព្រោះអាងថា នឹងកើត មានឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

បច្ចុប្បន្នា ធម្មា ធិរុដ្ឋិស្សន្តិតិ កកត្វា តេ ធន្តិតិ ។
ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឯកច្ចមត្តិកថា ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

[២២៦] សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អាមន្តា ។
សព្វេ ធម្មា សតិ សតិទ្រុយំ សតិពលំ សម្មាសតិ
សតិសម្ពោជ្ឈន្តោ ឯកាយនមត្តោ ខយតាមី ពោធិ-
តាមី អបចយតាមី អនាសវា អសញ្ញាជនិយា អគន្ធិ-
និយា អនោយនិយា អយោគនិយា អជីវណិយា
អបរាមដ្ឋា អនុចាទានិយា អសន្តិលេសិកា សព្វេ
ធម្មា ពុទ្ធានុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ
សីលានុស្សតិ ចាតានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ អាណាចា-
នុស្សតិ មរណានុស្សតិ កាយគតាសតិ ឧបសមា-
នុស្សតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក កថាវគ្គ

ធម៌ទាំងនោះ មិនមាន ព្រោះអាងថា ធម៌ទាំងឡាយ ជាបច្ចុប្បន្ន
នឹងរលត់ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឯកចូមត្រិះតិះថា ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

(២២៦) ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អើ ។
ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ
សតិសម្មាជ្ឈង្គ ដែលជាផ្លូវជាទីទៅនៃបុគ្គលម្នាក់ ដល់នូវការអស់ទៅ
ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិនសន្សំកូនឡើង មិនមានអាសវៈ
មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ជាធម៌ដែលគន្លុះ មិនគប្បីដោតក្រង
ដែលឱ្យមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង មិន
ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ជាធម៌ដែលបកមាសៈមិនស្តាប់អង្គុល មិន
ជាប្រយោជន៍ដល់ទុបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ធម៌ទាំងអស់
ឈ្មោះថា ពុទ្ធានុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ សីលានុស្សតិ
ចាតានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ អាណាបានុស្សតិ មរណានុស្សតិ កាយ-
គតាសតិ ឧបសមាទានុស្សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានាថា

(២២៧) សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេរិ
វត្តេ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ចក្ខាយតនំ សតិ សតិទ្រិយំ សតិពលំ
សម្មាសតិ សតិសម្មាជ្ឈដ្ឋោ ឯកាយនមក្កោ ខយ-
តាមី ពោធិតាមី អបចយតាមី អនាសរិ អសញ្ញា-
ជនិយំ ។ បេ ។ អសង្កលេសិកំ ចក្ខាយតនំ ពុទ្ធានុ-
ស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ សីលានុស្សតិ
ចាតានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ អាណាណានុស្សតិ មរ-
ណានុស្សតិ កាយគតាសតិ ឧបសមាទុស្សតិ ។
ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។
យានាយតនំ ជីវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ ។ បេ ។
រូចាយតនំ សន្តាយតនំ កត្តាយតនំ រសាយតនំ
ដោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បេ ។ រកោ ទោសោ មោហោ
មាណោ ទិដ្ឋិ វិចិកិត្តា ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហរិកំ ។ បេ ។
អនោត្តប្បំ សតិប្បដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេរិ វត្តេ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

[៤២៧] ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អើ ។

ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ

ទេ ។ បេ ។ ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានឬ ។ អើ ។

ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិ សតិទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិ-

សម្ពោជ្ឈន្តិ ដែលជាផ្លូវជាទីទៅ នៃបុគ្គលម្នាក់ ដល់នូវការអស់ទៅ

ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិនសន្សឹកពូនឡើង មិនមានអាសវៈ

មិនជាប្រយោជន៍ដល់សំយោជនៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង

ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា ពុទ្ធនុស្សតិ ធម្មានុស្សតិ សង្ឃានុស្សតិ

សីលានុស្សតិ ចាតានុស្សតិ ទេវតានុស្សតិ អានាបានុស្សតិ មរណា-

នុស្សតិ កាយគតាសតិ ឧបសមាទុស្សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល

យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ ឃានាយតនៈ

ជីវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ ។ បេ ។ រូបាយតនៈ សទ្ធាយតនៈ គន្ធា-

យតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ វាគៈ ទោសៈ មោហៈ

មានៈ ទិដ្ឋិ វិចិក្ខុចា បីនៈ ទុទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ

ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិកេ កថាវគ្គ

អនោត្តប្បំ សតិប្បដ្ឋានំ ។ អាមន្តា ។ អនោត្តប្បំ
សតិ សតិទ្រុយំ សតិពលំ សម្មាសតិ ។ បេ ។
កាយភតាសតិ ឧបសមាទុស្សតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៨] សតិ សតិប្បដ្ឋានា សា ច សតីតិ ។
អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានំ តព្វ
សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សតិ សតិប្ប-
ដ្ឋានា សា ច សតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាយ-
តនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ រូទាយតនំ ។ បេ ។
ដោដ្ឋព្វាយតនំ វគោ ទោសោ មោហោ មាណ
។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សតិប្បដ្ឋានំ តព្វ សតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៩] ចក្ខាយតនំ សតិប្បដ្ឋានំ តព្វ ន
សតីតិ ។ អាមន្តា ។ សតិ សតិប្បដ្ឋានា សា ច
ន សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សោតាយ-
តនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ រូទាយតនំ ។ បេ ។
ដោដ្ឋព្វាយតនំ វគោ ទោសោ មោហោ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ឬ ។ អើ ។ អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះ
ថា សតិ សត្យន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ។ បេ ។ កាយគតាសតិ
ឧបសមាទុស្សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៨] សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ
ឈ្មោះថា សតិ ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំង
សតិប្បដ្ឋាននោះ ឈ្មោះថា សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ ឈ្មោះថា
សតិ ឬ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ រូបាយ-
តនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញាយតនៈ វគ្គៈ ទោសៈ មោហៈ មានៈ ។ បេ ។
អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ ឈ្មោះថា
សតិ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៩] ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាន
នោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេឬ ។ អើ ។ សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន
ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ រូបាយ-
យតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋញាយតនៈ វគ្គៈ ទោសៈ មោហៈ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានាថា

អនោត្តប្បំ សតិប្បដ្ឋានំ តញ្ច ន សតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ សតិ សតិប្បដ្ឋានា សា ច ន សតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៤៣០] ន វត្ថុព្វំ សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋា-
នាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ សព្វេ ធម្មេ អារត្ត
សតិ សន្តិដ្ឋតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ សព្វេ
ធម្មេ អារត្ត សតិ សន្តិដ្ឋតិ តេន វត រេ វត្ថុព្វេ
សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[៤៣១] សត្វំ ធម្មំ អារត្ត សតិ សន្តិដ្ឋតិ
សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អាមន្តា ។ សត្វំ
ធម្មំ អារត្ត ជស្សោ សន្តិដ្ឋតិ សព្វេ ធម្មា ជស្ស-
ប្បដ្ឋានាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣២] សត្វំ ធម្មំ អារត្ត សតិ សន្តិដ្ឋតិ
សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អាមន្តា ។ សត្វំ
ធម្មំ អារត្ត វេទនា សន្តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ សញ្ញា សន្តិ-
ដ្ឋតិ ។ បេ ។ ចេតនា សន្តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ចិត្តំ សន្តិ-
ដ្ឋតិ សព្វេ ធម្មា ចិត្តប្បដ្ឋានាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

អនោត្តប្បៈ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាននោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេប្ប ។ អើ ។ សតិ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ទាំងសតិប្បដ្ឋាន នោះ មិនឈ្មោះថា សតិ ទេប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣០] អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិ- ប្បដ្ឋានទេប្ប ។ អើ ។ ក្រែងសតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ ទាំងអស់ប្ត ។ អើ ។ បើសតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ទាំងអស់ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ដូច្នោះដែរ ។

[៤៣១] សតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ទាំងអស់ ព្រោះ ហេតុនោះ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។ ផស្សៈ កាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ទាំងអស់ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំង អស់ ឈ្មោះថាជាទីកាំងនៅ នៃផស្សៈប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣២] សតិកាំងនៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ទាំងអស់ ព្រោះ ហេតុនោះ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។ វេទនាកាំង នៅនឹង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ទាំងអស់ ។ បេ ។ សញ្ញាកាំងនៅនឹង ។ បេ ។ ចេតនាកាំងនៅនឹង ។ បេ ។ ចិត្តកាំងនៅនឹង ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថាជាទីកាំងនៃចិត្តប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌បំណែក កថាវគ្គ

(២៣៣) សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ សព្វេ សត្តា ឧបដ្ឋិតស្សតិលោ សតិយា
សមណ្ឌកតា សតិយា សមោហិតា សព្វេសំ សត្តានំ
សតិ បច្ចុបដ្ឋិតាតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៣៤) សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ កកវតា អមតន្តេ ភិក្ខុវេ ន
បរិក្ខណ្ឌំ យេ កាយកតាសតិ^(១) ន បរិក្ខណ្ឌំ អម-
តន្តេ ភិក្ខុវេ បរិក្ខណ្ឌំ យេ កាយកតាសតិ បរិ-
ក្ខណ្ឌិតិ អត្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេ
សត្តា កាយកតាសតិ បរិក្ខណ្ឌំ បដិលត្តន្តំ អា-
សេវន្តំ ភាវន្តំ ពហុលីករោន្តិតិ ។ ន ហេរិ វត្តព្វេ
។ បេ ។

(២៣៥) សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វត្តំ កកវតា ឯកាយលោ អយំ
ភិក្ខុវេ មត្តោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា សោកបរិទេវនំ
សមតិក្កមាយ ទុក្ខនោមនស្សានំ អត្តផ្គមាយ ញា-
យស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ យទិទិ

១ ឧ. ម. រាយពតំ សតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

(៤៣៣) ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។
សត្វទាំងអស់ មានសតិកាំងមាំ ប្រកបដោយសតិ ខាប់ខ្លួនដោយសតិ
សតិរបស់សត្វទាំងអស់ ឈ្មោះថា កាំងមាំប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

(៤៣៤) ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ
ណា មិនបរិភោគកាយគតាសតិ ពួកសត្វនោះ ឈ្មោះថាមិនបរិភោគ
អមតៈ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វណា បរិភោគកាយគតាសតិ ពួក
សត្វនោះ ឈ្មោះថាបរិភោគអមតៈ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ត ។
អើ ។ សត្វទាំងអស់ បរិភោគ បានចំពោះ សេពគប់ អប់រំ ធ្វើឲ្យ
ច្រើន នូវកាយគតាសតិប្ត ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៣៥) ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានប្ត ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវនេះឯង
សម្រាប់ជាទីទៅនៃបុគ្គលម្នាក់ ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធដោយវិសេស នៃ
សត្វទាំងឡាយ ដើម្បីកន្លង នូវសេចក្តីសោក និងសេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
ដើម្បីរំលត់ នូវទុក្ខ និងទោមនស្សៈ ដើម្បីបាន នូវអរិយមគ្គ ប្រកប
ដោយអង្គ ៨ ប្រការ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វាន ផ្លូវនេះ

សតិប្បដ្ឋានកថា

ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ អត្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សព្វេ ធម្មា ឯកាយនមត្តោតិ ។ ន
ហេរិ វត្តេ ។ ថេ ។

(២៣៦) សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ វត្តំ ភកវតា រញ្ញោ ភិក្ខុវេ ចក្ក-
វត្តិស្ស ទានុកាវេ សត្តន្តំ វតនាទំ ទានុកាវេ ហោតិ ។
កតមេសំ សត្តន្តំ ។ ចក្កវតនស្ស ទានុកាវេ
ហោតិ ហត្ថវតនស្ស ទានុកាវេ ហោតិ អស្សវត-
នស្ស ទានុកាវេ ហោតិ មណីវតនស្ស ទានុកា-
វេ ហោតិ ឥត្តវតនស្ស ទានុកាវេ ហោតិ កហ-
បតិវតនស្ស ទានុកាវេ ហោតិ បរិណាយកវតនស្ស
ទានុកាវេ ហោតិ រញ្ញោ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិស្ស
ទានុកាវេ ឥមេសំ សត្តន្តំ វតនាទំ ទានុកាវេ
ហោតិ តថាកតស្ស ភិក្ខុវេ ទានុកាវេ អរហ-
តោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សត្តន្តំ ពោជ្ឈន្តវតនាទំ
ទានុកាវេ ហោតិ ។ កតមេសំ សត្តន្តំ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា

គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងអស់
ឈ្មោះថា ផ្លូវជាទីទៅនៃបុគ្គលម្នាក់ប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

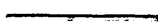
(៤៣៦) ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋាន ប្តូ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើត
ប្រាកដ នៃរតនៈ ៧ ប្រការ ព្រោះការកើតប្រាកដ នៃស្តេចចក្រ-
ពត្តិ ។ រតនៈ ៧ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ ការកើតប្រាកដនៃចក្ករតនៈ១
ការកើតប្រាកដនៃហត្ថរតនៈ១ ការកើតប្រាកដនៃអស្សរតនៈ១ ការ
កើតប្រាកដនៃមណីរតនៈ១ ការកើតប្រាកដនៃឥន្ទ្ររតនៈ១ ការកើត
ប្រាកដនៃឧបាសគររតនៈ១ ការកើតប្រាកដនៃបរិណាយករតនៈ១ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដនៃរតនៈ ៧ ប្រការនេះឯង ព្រោះ
ការកើតប្រាកដនៃព្រះរាជាចក្រពត្តិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតប្រា-
កដនៃពោជ្ឈង្គរតនៈ ៧ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះតថាគត អរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ការកើតប្រាកដនៃពោជ្ឈង្គ ៧ តើដូចម្តេច ។

អរិយធម៌បិណ្ឌ កថាវគ្គ

សតិសម្មាជ្ឈង្គវត្តនស្ស ចានុកាវេ ហោតិ ធម្មវិចយ-
សម្មាជ្ឈង្គវត្តនស្ស ចានុកាវេ ហោតិ វិរិយសម្មា-
ជ្ឈង្គវត្តនស្ស ចានុកាវេ ហោតិ បតិសម្មាជ្ឈង្គវត្ត-
នស្ស ចានុកាវេ ហោតិ បស្សន្តិសម្មាជ្ឈង្គវត្តនស្ស
ចានុកាវេ ហោតិ សមាធិសម្មាជ្ឈង្គវត្តនស្ស ចានុ-
កាវេ ហោតិ ឧបេក្ខាសម្មាជ្ឈង្គវត្តនស្ស ចានុកាវេ
ហោតិ តថាគតស្ស ភិក្ខុវេ ចានុកាវេ អរហតោ
សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ឥវេសំ សត្តន្ធិ ពោជ្ឈង្គវត្តនាធិ
ចានុកាវេ ហោតិ អត្តវេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
តថាគតស្ស ចានុកាវេ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
សព្វេ ធម្មា សតិសម្មាជ្ឈង្គវត្តនា ហោតិ ។ ន
ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វេ ធម្មា សតិប្បដ្ឋានាតិ ។
អាមត្តា ។ សព្វេ ធម្មា សម្មប្បដ្ឋានា ។ បេ ។
ឥន្ទ្រិទានា ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ បេ ។ តណា ។ បេ ។
ពោជ្ឈង្គវត្តនិ ។ ន ហោរិ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សតិប្បដ្ឋានកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ការកើតប្រាកដនៃសតិសម្មាជ្ឈង្គរតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃធម្មវិចយ-
 សម្មាជ្ឈង្គរតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃវិរិយសម្មាជ្ឈង្គរតនៈ ១ ការ
 កើតប្រាកដនៃប័តិសម្មាជ្ឈង្គរតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃបស្សន្តិសម្មា-
 ជ្ឈង្គរតនៈ ១ ការកើតប្រាកដនៃសមាធិសម្មាជ្ឈង្គរតនៈ ១ ការកើត
 ប្រាកដនៃឧបេក្ខាសម្មាជ្ឈង្គរតនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតប្រាកដ
 នៃពោជ្ឈង្គរតនៈ ៧ នេះ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះតថាគត អរហន្ត
 សម្មាសមុទ ពាក្យដូច្នោះ មានក្នុងព្រះសូត្របួន ៗ អើ ៗ ធម៌ទាំងអស់
 ឈ្មោះថា សតិសម្មាជ្ឈង្គរតនៈ ព្រោះការកើតប្រាកដនៃព្រះតថាគត
 អរហន្តសម្មាសមុទបួន ៗ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ ធម៌
 ទាំងអស់ ឈ្មោះថា សតិប្បដ្ឋានបួន ៗ អើ ៗ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា
 សម្មប្បធាន ៗ បេ ៗ ឥន្ទ្រិបាទ ៗ បេ ៗ ឥន្ទ្រិយ ៗ បេ ៗ ពលៈ
 ៗ បេ ៗ ពោជ្ឈង្គបួន ៗ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ៗ បេ ៗ

ចប់ សតិប្បដ្ឋានកថា ។

ហោរីតិកប៉ា

[២៣៧] អត្ថំ អត្ថំ ។ ហោរីត្ថំ ហោរី ទត្ថំ ។
 សេរីត្ថំ សេរី ទត្ថំ ។ ទ ហោរី វត្ថុព្វ ។ បេ ។
 សេរីត្ថំ សេរី ទត្ថំ ។ អាមណ្ណា ។ អត្ថុដ្ឋា ទត្ថុ-
 ដ្ឋា ទត្ថុដ្ឋា អត្ថុដ្ឋា អត្ថុភារោ ទត្ថុភារោ ទត្ថុភា-
 រោ អត្ថុភារោ អត្ថំ វា ទត្ថំ វា ទត្ថំ វា
 អត្ថំ វា ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភារេ
 តដ្ឋាតេត្ថំ ។ ទ ហោរី វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[២៣៨] អណាតតិ អត្ថំ ។ ហោរីត្ថំ ហោរី
 ទត្ថំ ។ សេរីត្ថំ សេរី ទត្ថំ ។ ទ ហោរី វត្ថុព្វ
 ។ បេ ។ សេរីត្ថំ សេរី ទត្ថំ ។ អាមណ្ណា ។
 អត្ថុដ្ឋា ទត្ថុដ្ឋា ទត្ថុដ្ឋា អត្ថុដ្ឋា អត្ថុភារោ ទត្ថុភារោ
 ទត្ថុភារោ អត្ថុភារោ អត្ថំ វា ទត្ថំ វា ទត្ថំ វា
 អត្ថំ វា ឯសេ សេ ឯកដ្ឋេ សមេ សមភារេ
 តដ្ឋាតេត្ថំ ។ ទ ហោរី វត្ថុព្វ ។ បេ ។

ហេវិត្តិកថា

(៤៣៧) អត្ថិ មានប្តូ ។ អត្ថិ មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
 យ៉ាងនេះ ។ អត្ថិនោះមាន អត្ថិនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានប្តូ ។ អ្នក
 មិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អត្ថិនោះមាន អត្ថិនោះឯង
 ឈ្មោះថា មិនមានប្តូ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន
 អត្ថថាមិនមាន ឈ្មោះអត្ថថា មាន ភាពមាន ឈ្មោះថា ភាពមិនមាន
 ភាពមិនមាន ឈ្មោះថា ភាពមាន ពាក្យថា មានក្តី ថា មិនមានក្តី ឬថា
 មិនមានក្តី ថា មានក្តី សភាវៈទាំងនេះ មានអត្ថិត្តមួយស្មើគ្នា មានចំណែក
 ស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នា ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៣៨) អនាគត មានប្តូ ។ អនាគត មានយ៉ាងនេះ មិន
 មានយ៉ាងនេះ ។ អនាគតនោះមាន អនាគតនោះឯង ឈ្មោះថា មិន
 មានប្តូ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគតនោះមាន
 អនាគតនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានប្តូ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះ
 អត្ថថា មិនមាន អត្ថថា មិនមាន ឈ្មោះអត្ថថា មាន ភាពមាន ឈ្មោះ
 ថា ភាពមិនមាន ភាពមិនមាន ឈ្មោះថា ភាពមាន ពាក្យថា មានក្តី
 ថា មិនមានក្តី ឬថា មិនមានក្តី ថា មានក្តី សភាវៈទាំងនេះ មានអត្ថ
 ិត្តមួយ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នា ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណែក កថាវគ្គ

(២៣៧) បច្ចុប្បន្នំ អត្តតំ ។ ហោវត្ថំ ហោវ នត្តតំ ។
 សេវត្ថំ សេវ នត្តតំ ។ ន ហោវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 សេវត្ថំ សេវ នត្តតំ ។ អាមណ្ណា ។ អត្តជ្ជោ នត្ត-
 ជ្ជោ ។ បេ ។ សមេ សមភារេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២០) អត្តតំ ហោវត្ថំ ហោវ នត្តតំ ។ អាមណ្ណា ។
 កំណត្តំ កំណំ នត្តតំ ។ អត្តតំ អត្តតន្តំ ហោវត្ថំ អត្តតំ
 អនាគតន្តំ ហោវ នត្តតំ អត្តតំ បច្ចុប្បន្នំ ហោវ
 នត្តតំ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្តតំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្តតំ ។ អាមណ្ណា ។
 អត្តជ្ជោ នត្តជ្ជោ នត្តជ្ជោ អត្តជ្ជោ អត្តិភារោ នត្តិ-
 ភារោ នត្តិភារោ អត្តិភារោ អត្តតំ វា នត្តតំ វា
 នត្តតំ វា អត្តតំ វា ឯសេ សេ ឯកេជ្ជេ សមេ
 សមភារេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក ពថាវត្ថុ

(៤៣៧) បច្ចុប្បន្ន មានឬ ។ បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
 យ៉ាងនេះ ។ បច្ចុប្បន្ននោះ មាន បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា មិន
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ននោះ មាន
 បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះ
 អត្ថថា មិនមាន ។ បេ ។ ស្មីតា មានចំណែកស្មីតា មានកំណើត
 ជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤០) អតីត មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។
 អតីត មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ អតីត មានយ៉ាងនេះ គឺអតីត
 នៅជាអតីត អតីត មិនមាន យ៉ាងនេះ គឺអតីត ជាអនាគត អតីត មិន
 មាន យ៉ាងនេះ គឺអតីត ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អតីតនោះ មាន អតីតនោះឯង
 ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អតីតនោះ មាន អតីតនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថ
 ថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន អត្ថថា មិនមាន ឈ្មោះអត្ថថា មាន
 ភាពមាន ឈ្មោះថា ភាពមិនមាន ភាពមិនមាន ឈ្មោះថា ភាពមាន
 ពាក្យថា មានក្តី ថា មិនមានក្តី ឬថា មិនមានក្តី ថា មានក្តី សភាវៈ
 ទាំងនេះ មានអត្ថតែមួយ ស្មីតា មានចំណែកស្មីតា មានកំណើត
 ជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ហេតុតិកថា

(២២១) អនាគតំ ហោវត្ថំ ហោវ នត្ថិតំ ។ អា-
 មម្ពា ។ កំណត្ថំ កំណត្ថំ នត្ថិតំ ។ អនាគតំ អនាគ-
 តន្តំ ហោវត្ថំ អនាគតំ អតីតន្តំ ហោវ នត្ថិតំ អនាគតំ
 បច្ចុប្បន្នន្តំ ហោវ នត្ថិតំ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។
 ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។
 អាមម្ពា ។ អត្ថុដ្ឋា នត្ថុដ្ឋា នត្ថុដ្ឋា អត្ថុដ្ឋា
 ។ បេ ។ សមេ សមភារេ តណ្ហានេតិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(២២២) បច្ចុប្បន្នំ ហោវត្ថំ ហោវ នត្ថិតំ ។ អាមម្ពា ។
 កំណត្ថំ កំណត្ថំ នត្ថិតំ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តំ ហោវត្ថំ
 បច្ចុប្បន្នំ អតីតន្តំ ហោវ នត្ថិតំ បច្ចុប្បន្នំ អនាគតន្តំ
 ហោវ នត្ថិតំ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។ អាមម្ពា ។
 អត្ថុដ្ឋា នត្ថុដ្ឋា ។ បេ ។ សមេ សមភារេ តណ្ហា-
 នេតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ហេតុតិកថា

[៤៤១] អនាគត មាន យ៉ាងនេះ មិនមាន យ៉ាងនេះឬ ។
 អើ ។ អនាគត មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ អនាគត មាន
 យ៉ាងនេះ គឺអនាគត នៅជាអនាគត អនាគត មិនមានយ៉ាងនេះ គឺ
 អនាគត ជាអតីត អនាគត មិនមានយ៉ាងនេះ គឺអនាគត ជាបច្ចុប្បន្ន ។
 អនាគតនោះមាន អនាគតនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគតនោះមាន អនាគតនោះឯង
 ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន
 អត្ថថា មិនមាន ឈ្មោះអត្ថថា មាន ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា
 មានកំណើតជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤២] បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។
 បច្ចុប្បន្ន មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ
 គឺបច្ចុប្បន្ន នៅជាបច្ចុប្បន្ន បច្ចុប្បន្ន មិនមានយ៉ាងនេះ គឺបច្ចុប្បន្ន ជា
 អតីត បច្ចុប្បន្ន មិនមានយ៉ាងនេះ គឺបច្ចុប្បន្ន ជាអនាគត ។ បច្ចុប្បន្ន
 នោះមាន បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ននោះមាន បច្ចុប្បន្ននោះឯង ឈ្មោះថា
 មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន ។ បេ ។
 ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

[២៤៣] ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថិតំ ហោវត្ថំ ហោវ នត្ថំ
 អនាគតំ ហោវត្ថំ ហោវ នត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ហោវត្ថំ ហោវ
 នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិតំ អនាគតន្តំ ហោវត្ថំ
 អត្ថិតំ បច្ចុប្បន្នន្តំ ហោវត្ថំ អនាគតំ អត្ថិតន្តំ ហោ-
 វត្ថំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នន្តំ ហោវត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អត្ថិតន្តំ
 ហោវត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ អនាគតន្តំ ហោវត្ថិតំ ។ ន ហោវិ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ តេន ហិ អត្ថិតំ ហោវត្ថំ ហោវ
 នត្ថំ អនាគតំ ហោវត្ថំ ហោវ នត្ថំ បច្ចុប្បន្នំ ហោវត្ថំ
 ហោវ នត្ថិតំ ។

[២៤៤] រូបំ អត្ថិតំ ។ ហោវត្ថំ ហោវ នត្ថិតំ ។
 សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។ ន ហោវិ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។
 សេវត្ថំ សេវ នត្ថិតំ ។ អាមន្តា ។ អត្តុដ្ឋា
 នត្តុដ្ឋា នត្តុដ្ឋា អត្តុដ្ឋា អត្តុភារោ នត្តុភារោ
 នត្តុភារោ អត្តុភារោ អត្តុភារោ វា នត្តុភារោ វា នត្តុភារោ
 វា អត្តុភារោ វា ឯសេ សេ ឯកេដ្ឋេ សមេ សម-
 ភារេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហោវិ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

អភិធម្មបំណិក រាជារឹក

(៤៤៣) អ្នកមិនគួរពោលថា អតីត មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
 យ៉ាងនេះ អនាគត មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ បច្ចុប្បន្ន មាន
 យ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។ អតីត មានយ៉ាងនេះ គឺអតីត
 ជាអនាគត អតីត មានយ៉ាងនេះ គឺអតីត ជាបច្ចុប្បន្ន អនាគត មានយ៉ាង
 នេះ គឺអនាគត ជាអតីត អនាគត មានយ៉ាងនេះ គឺអនាគត ជាបច្ចុប្បន្ន
 បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ គឺបច្ចុប្បន្ន ជាអតីត បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ គឺ
 បច្ចុប្បន្ន ជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើ
 ដូច្នោះ អតីត មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ អនាគត មានយ៉ាងនេះ
 មិនមានយ៉ាងនេះ បច្ចុប្បន្ន មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ ។

(៤៤៤) រូប មានឬ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ ។
 រូបនោះ មាន រូបនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបនោះ មាន រូបនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។
 អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះអត្ថថា មិនមាន អត្ថថា មិនមាន ឈ្មោះ
 អត្ថថា មាន ភាពមាន ឈ្មោះថា ភាពមិនមាន ភាពមិនមាន ឈ្មោះ
 ថា ភាពមាន ពាក្យថា មានក្តី ថា មិនមានក្តី ឬថា មិនមានក្តី ថា
 មានក្តី សភាវៈទាំងនេះ មានអត្ថតែមួយ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា
 មានកំណើតជាមួយគ្នា ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ហេវត្ថិកថា

វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
វិញ្ញាណំ អត្ថតិ ។ ហេវត្ថិ ហេវ ទត្ថតិ ។ សេវត្ថិ
សេវ ទត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សេវត្ថិ សេវ
ទត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ អត្តដ្ឋា ទត្តដ្ឋា ។ បេ ។ សម
សមភាគេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
រូបំ ហេវត្ថិ ហេវ ទត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ កំណត្តិ
កំណ ទត្ថតិ ។ រូបំ រូបន្តិ ហេវត្ថិ រូបំ វេទនាតិ
ហេវ ទត្ថ ។ បេ ។ រូបំ សញ្ញាតិ ហេវ ទត្ថ
។ បេ ។ រូបំ សង្ខារតិ ហេវ ទត្ថ ។ បេ ។ រូបំ
វិញ្ញាណន្តិ ហេវ ទត្ថតិ ។ សេវត្ថិ សេវ ទត្ថតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សេវត្ថិ សេវ ទត្ថតិ ។
អាមន្តា ។ អត្តដ្ឋា ទត្តដ្ឋា ។ បេ ។ សម
សមភាគេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។

ហេតុតិកថា

វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មានប្តូរ ។ វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះ ។
 វិញ្ញាណនោះមាន វិញ្ញាណនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានប្តូរ ។ អ្នកមិន
 គួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនោះមាន វិញ្ញាណនោះឯង
 ឈ្មោះថា មិនមានប្តូរ ។ អើ ។ អត្តថា មាន ឈ្មោះអត្តថា មិនមាន
 ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើតជាមួយគ្នាប្តូរ ។
 អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
 យ៉ាងនេះប្តូរ ។ អើ ។ រូប មានដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។
 រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប នៅជារូប រូប មិនមានយ៉ាងនេះ គឺរូប
 ជាវេទនា ។ បេ ។ រូប មិនមានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសញ្ញា រូប
 មិនមានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសង្ខារ ។ បេ ។ រូប មិនមានយ៉ាងនេះ
 គឺរូប ជាវិញ្ញាណ ។ រូបនោះមាន រូបនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមាន
 ប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបនោះមាន រូប
 នោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានប្តូរ ។ អើ ។ អត្តថា មាន ឈ្មោះ
 អត្តថា មិនមាន ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មាន
 កំណើតជាមួយគ្នាប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។

អភិធម្មប្រដិក រាជវិក្ក

វិញ្ញាណំ ហេវត្ថំ ហេវ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ កំនត្ថិ
 កំនត្ថិ នត្ថតិ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណានិ ហេវត្ថំ វិញ្ញា-
 ណំ រូបនិ ហេវ នត្ថ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វេទនាតិ
 ហេវ នត្ថ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សញ្ញាតិ ហេវ នត្ថ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ សង្ខារតិ ហេវ នត្ថតិ ។ សេ-
 វត្ថំ សេវ នត្ថតិ ។ ន ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។
 សេវត្ថំ សេវ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តជ្ជា នត្ត-
 ជ្ជា ។ បេ ។ សមេ សមភាគេ តដ្ឋាតេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថព្វ ។ បេ ។

(២២៥) ន វត្ថព្វំ រូបំ ហេវត្ថំ ហេវ នត្ថតិ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណំ ហេវត្ថំ ហេវ នត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ
 វេទនាតិ ហេវត្ថំ ។ បេ ។ រូបំ សញ្ញាតិ ហេវត្ថំ
 ។ បេ ។ រូបំ សង្ខារតិ ហេវត្ថំ ។ បេ ។ រូបំ វិញ្ញា-
 ណានិ ហេវត្ថំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណំ
 រូបនិ ហេវត្ថំ វិញ្ញាណំ វេទនាតិ ហេវត្ថំ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ មាន
 ដូចម្តេច មិនមានដូចម្តេច ។ វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ នៅជា
 វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ មិនមានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជារូប ។ បេ ។ វិញ្ញាណ
 មិនមានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជាវេទនា ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមានយ៉ាង
 នេះ គឺវិញ្ញាណ ជាសញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ
 ជាសង្ខារ ។ វិញ្ញាណនោះមាន វិញ្ញាណនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនោះមាន
 វិញ្ញាណនោះឯង ឈ្មោះថា មិនមានឬ ។ អើ ។ អត្ថថា មាន ឈ្មោះ
 អត្ថថា មិនមាន ។ បេ ។ ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើគ្នា មានកំណើត
 ជាមួយគ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៥) អ្នកមិនគួរពោលថា រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
 យ៉ាងនេះ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ មិនមានយ៉ាងនេះឬ ។ អើ ។ រូប មានយ៉ាង
 នេះ គឺរូប ជាវេទនា ។ បេ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសញ្ញា ។ បេ ។
 រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប ជាសង្ខារ ។ បេ ។ រូប មានយ៉ាងនេះ គឺរូប
 ជាវិញ្ញាណ វេទនា មានយ៉ាងនេះ គឺវេទនា ជាសញ្ញា ជាសង្ខារ ជា
 វិញ្ញាណ ជារូប វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជាវេទនា ។ បេ ។

ហេវីភ្នំតិកថា

វិញ្ញាណំ សង្ខារាតិ ហេវត្ថិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ
 ។ មេ ។ តេន ហិ រូបំ ហេវត្ថិ ហេវ នត្ថិ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ហេវត្ថិ ហេវ
 នត្ថិតិ ។

ហេវីភ្នំតិកថា ។

បរិមោ មហាវិញ្ញាណំ ។

ពិស្ស ឧទ្ធារណំ

ឧបលត្តោ បរិហានំ ព្រហ្ម-
 ចរិយវិសោ ឌីធិសោ បរិញ្ញា
 កាមរាគប្បហានំ សព្វត្ថិ
 វិនោ អាយតនំ អតីតា-
 ណគតេសុ កាលា សព្វ ធម្មា
 សតិប្បដ្ឋានា ហេវត្ថិ ហេវ នត្ថិតិ ។

ហេវត្ថីតិកថា

វិញ្ញាណ មានយ៉ាងនេះ គឺវិញ្ញាណ ជាសង្ខាររូប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ រូប មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
យ៉ាងនេះ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណមាន យ៉ាងនេះ
មិនមានយ៉ាងនេះ ។

ចប់ ហេវត្ថីតិកថា

ចប់ មហាវគ្គទី ១

ឧទ្ទានកថាវិទ្យាមហាវគ្គទី ១

ពោលអំពីបុគ្គល ១ ការសាបសូន្យ ១ ការនៅដោយ
ព្រហ្មចរិយៈ ១ ការលះកាមរាគ ដោយការកំណត់
ដឹងដោយចំណែក ១ វាទៈទាំងអស់មាន ១ អាយតនៈ
ជាចំណែកក្នុងអតីត អនាគត ១ ធម៌ទាំងអស់ ឈ្មោះថា
សតិប្បដ្ឋាន ១ សភាវៈ មានយ៉ាងនេះ មិនមាន
យ៉ាងនេះ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ

កថាវគ្គស្ស បរិមោ ភាគោ

មាតិកាបត្រានិ

មាតិកា	មហាបណ្ណាសកោ	អង្កេ
	មហាវគ្គោ	

បុគ្គលកថា	១
បរិហានិកថា	១៣៧
ព្រហ្មចរិយកថា	១៤០
ធិនសោកថា	១៧៧
ជហតិកថា	២០៨
សព្វមត្តិកថា	២១៨
អតីតំ ខន្ធាតិកថា	២៦៦
ឯកច្ចមត្តិកថា	២៧៥
សតិប្បដ្ឋានកថា	២៨២
ហេវត្តិកថា	២៨៧

អភិធម្មបិដក

កថាវិគ្គ បឋមភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	មហាបណ្ណសកៈ ណ	ទំព័រ
	មហាវិគ្គ	

បុគ្គលកថា	១
បរិហានិកថា	១៣៧
ព្រហ្មចរិយកថា	១៨០
ធុរសោកថា	១៩៧
ដហតិកថា	២០៨
សព្វមត្តិកថា	២១៨
អតីត ខន្ធាតិកថា	២៦៦
ឯកច្ចមត្តិកថា	២៧៥
សតិប្បដ្ឋានកថា	២៨២
ហេវត្តិកថា	២៨៩

វិវិទ្យាវិវិទ្យបត្តិ

វិវិទ្យាបាហោ	អវិវិទ្យាបាហោ	អង្កេត	រជ្ជលេខាយំ
បយំ	មយំ	៦	២
នហេវំ	នហេវំ	៧៥	៧
វត្តញ្ចតិ ច	វត្តញ្ចតិ ។	៨២	១២
ចក្ខុន្ទិយំ	ចក្ខុន្ទិយំ	២៥៤	៣
ទប្បទិនោ ។	អនុប្បទិនោ	២៨០	១០

សន្និកម្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
មិនដឹងបាន	ដឹងបាន	៦	១០
បុគ្គល ១៧	បុគ្គល ណា ១៧	១០	៣
គេដឹងបាន	គេមិនដឹងបាន	៥២	២
គេដឹងបាន	គេមិនដឹងបាន	៥៣	២
”	”	៥៤	១១
មានកងបុគ្គល ឬ ៧ ១៧	មានកងបុគ្គល ឬ ។ ៧ ១៧	៥៥	១០
កងនរក ឬ ៧	កងនរក គេដឹងបាន ឬ ។ ៧	១០៥	១៣
មិនមានការសូន្យទៅប្រាកដ ។ មិនមានការសូន្យទៅប្រាកដ ១២២ ១២			
បើព្រះអរហន្ត	ព្រះអរហន្ត	១៤១	១១
ជាសមយវិមុត ១៧	ជាអសមយវិមុត ១៧	១៦៧	១១
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។	យ៉ាងនេះទេ ។	”	១២
ជាសមយវិមុត ១៧	ជាអសមយវិមុត ១៧	១៧២	២
ដែលជាជនបទមានគតិ	ដែលជាជនបទមិនមានគតិ	១៧០	៧

សង្ខេបត្រាប័ណ្ណខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
មិនឲ្យជាក់ច្បាស់	មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់	២១១	៨
អនាគតនោះឯង គឺ	អនាគតនោះឯង គឺ បច្ចុប្បន្ននោះ		
បច្ចុប្បន្ននោះឬ ។	គឺអតីតនោះឬ ។	២៣៤	១២
ដីគ្រោកគ្រោក	ដីគ្រោតគ្រោត	២៥០	៧
មានឬ	មានឬ ។	២៦៧	៦
ជាសញ្ញា រូប	ជាសញ្ញា ។ រូប ។ រូប	២៧៣	១១

**សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖**

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Chuōji Temple

The Rev. Shunkou Tsubota

1 Nishi 2-chome, Minami 6-jo, Chuo-ku, Sapporo-shi, Hokkaido 064
Japan

この本は次の方によって復刻されました。

曹洞宗 中央寺 住職 坪田俊好

〒064 北海道札幌市中央区南6条西2丁目1番地

☎011-512-7321

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 84 (of 110 volumes total)

"ABHIDHAMMA PITAKA"

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition December 8, 1994

Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ (南伝大蔵経) 全110巻・第84巻アビダンマピタカ (論部)

発行：プノンベン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ (南伝大蔵経) 復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました。

